

ಮುಖ್ಯ ಸಂಪಾದಕಿ
ದೀಪಿಕಾ ಕಚ್ಚಲ್

ಹಿರಿಯ ಸಂಪಾದಕಿ
ಪುನೀತಾ ಎಸ್.

ಹಿರಿಯ ಸಂಪಾದಕಿ
ಬಿ.ಕೆ. ಕಿರಣ್ಣಯಿ

ಮುಖಪುಟ ವಿನ್ಯಾಸ
ಗಜಾನನ ಪಿ. ದೋಪೆ

ಯೋಜನೆಯ ಸಂದೇಶವನ್ನು ಎಲ್ಲ ಜನಗಳಿಗೆ ಮುಟ್ಟಿಸಲು, ಸಾಮಾಜಿಕ ಹಾಗೂ ಆರ್ಥಿಕ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯ ಎಲ್ಲ ಸಮಸ್ಯೆಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಪ್ರಾಮಾಣಿಕ ಚರ್ಚೆ ಕೈಗೊಳ್ಳುವುದನ್ನು ಯೋಜನಾ ಉತ್ತೇಜಿಸುತ್ತದೆ. ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರದ ಸಮಾಚಾರ ಮತ್ತು ಪ್ರಸಾರ ಸಚಿವಾಲಯದಿಂದ ಪ್ರಕಟವಾದರೂ, ಯೋಜನಾ ಕೇವಲ ಅಧಿಕೃತ ದೃಷ್ಟಿಕೋನವನ್ನು ಬಿಂಬಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಮಾತ್ರ ಸೀಮಿತವಾಗಿಲ್ಲ. ಕನ್ನಡ, ಇಂಗ್ಲೀಷ್, ಹಿಂದಿ, ಅಸ್ಸಾಮಿ, ಗುಜರಾತಿ, ಬಂಗಾಲಿ, ಮಲಯಾಳಂ, ಮರಾಠಿ, ತಮಿಳು, ತೆಲುಗು, ಒರಿಯಾ, ಪಂಜಾಬಿ ಮತ್ತು ಉರ್ದು ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಯೋಜನಾ ಪ್ರಕಟವಾಗುತ್ತಿದೆ.

ಲೇಖನಗಳಲ್ಲಿ ವ್ಯಕ್ತನಾದ ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳು ಲೇಖಕರವು. ಅವರು ಪ್ರತಿನಿಧಿಸುವ ಸಂಸ್ಥೆ ಅಥವಾ ಸರ್ಕಾರದ ಅಭಿಪ್ರಾಯವಲ್ಲ. ಯೋಜನಾ ಪತ್ರಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟವಾಗುವ ಖಾಸಗಿರಾಜ್ಯಗಳ ಯಥಾರ್ಥತೆ ಆಯಾ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಹೊಣೆಗಾರಿಕೆಯಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಚಿತ್ರಗಳು ಸಾಂದರ್ಭಿಕ.

ವಿಳಾಸ

ಯೋಜನಾ - ಕನ್ನಡ,
ಪ್ರಕಾಶನ ವಿಭಾಗ,

ಸಮಾಚಾರ ಮತ್ತು ಪ್ರಸಾರ ಸಚಿವಾಲಯ,
ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರ,

ಮೊದಲನೆಯ ಅಂತಸ್ತು, 'ಎಫ್'ವಿಂಗ್,
ಕೇಂದ್ರೀಯ ಸದನ, ಕೋರಮಂಗಲ,
ಬೆಂಗಳೂರು - 560 034.

ದೂರವಾಣಿ : 080 - 25537244.

E-mail : kannada-yojana@gov.in

ಈ ಸಂಚಿಕೆಯಲ್ಲಿ .....

ಸಂಪಾದಕೀಯ	2
ನಗರ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಕೈಗೆಟುಕುವ ವಸತಿ	3
* ದುರ್ಗಾ ಶಂಕರ್ ಮಿಶ್ರಾ	
ಭೂ ಸ್ವಾಧೀನ, ಪುನರ್ವಸತಿ ಮತ್ತು ಪುನರ್ನಿಲೆ	10
* ಅಮೃತಚಂದ್ರಪ್ಪ ಗೋಸ್ವಾಮಿ ಮತ್ತು ಗೌತಮ್ ಭಾನ್	
ಮಿತವ್ಯಯದ ಮನೆಗೆ ಹಣಕಾಸು	13
* ಚರಣ್ ಸಿಂಗ್	
ರಿಯಲ್ ಎಸ್ಟೇಟ್‌ಗೆ ನಿಯಂತ್ರಣ	17
* ಡಾ. ರಂಜೀತ್ ಮೆಹ್ರಾ	
ಸ್ಮಾರ್ಟ್ ಸಿಟಿಗಳಲ್ಲಿ ಬಡವರಿಗಾಗಿ ವಸತಿ ಸೌಕರ್ಯ	21
* ಉಷಾ ಪಿ. ರಘುಪತಿ	
ಭಾರತಕ್ಕೆ 70; ಪ್ರಚ್ಛನ್ನ ಪ್ರಜಾತಂತ್ರ	25
* ಬಾಲ್ಮೀಕಿ ಪ್ರಸಾದ್ ಸಿಂಗ್	
ಗುಣಮಟ್ಟದ, ದೀರ್ಘಬಾಳಿಕೆಯ ಮನೆಗಳ ನಿರ್ಮಾಣ	29
* ಸಮೀರ್ ಸೌರಭ್ ಮತ್ತು ರಾಹುಲ್ ಸಿಂಗ್	
ಸರ್ವರಿಗೂ ಸೂರು; ಮೂಲಸೌಕರ್ಯಗಳ ಅಗತ್ಯ	34
* ಕೃಷ್ಣದೇವ	
ಮಹಾತ್ಮ ಗಾಂಧೀಜಿಯವರ 'ಮಾಡು ಇಲ್ಲವೆ ಮಡಿ'	39
* ಎ. ಅಣ್ಣಾಮಲೈ	
ಮನ್ ಕೇ ಬಾತ್	41
* ಕೃಪೆ; ಆಕಾಶವಾಣಿ, ಬೆಂಗಳೂರು	
ಸ್ವಾವಲಂಬನೆಯ ಸೂರು - ನೀರು	44
* ಎ. ಆರ್. ಶಿವಕುಮಾರ್	
ಗುಡಿಸಲು ಮುಕ್ತವಾಗುವತ್ತ ಕರ್ನಾಟಕ	48
* ಹರತೀಸುತ	
ನಿಮಗಿದು ತಿಳಿದಿದೆಯೇ?	51
ವಾರ್ತಾ ವಿಶೇಷ	52

ಯೋಜನಾ ಚಂದಾ ವಿವರ

ಒಂದು ವರ್ಷಕ್ಕೆ	230.00
ಎರಡು ವರ್ಷಗಳಿಗೆ	430.00
ಮೂರು ವರ್ಷಗಳಿಗೆ	610.00

ಚಂದಾ ಹಣವನ್ನು ಮನಿಯಾರ್ಡರ್ ಮೂಲಕ ನಮ್ಮ ಬೆಂಗಳೂರು ವಿಳಾಸಕ್ಕೆ ಕಳಿಸಬಹುದಾಗಿದೆ.

ಆನ್‌ಲೈನ್ ಮೂಲಕ
ಚಂದಾದಾರರಾಗಲು
ಸಂಪರ್ಕಿಸಬೇಕಾದ ವೆಬ್‌ಸೈಟ್

Log on to
<http://publicationsdivision.nic.in/>,
in collaboration with bharatkosh.gov.in

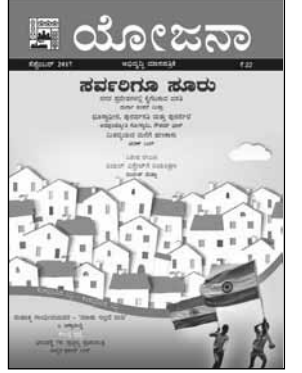
ಒಂದು ಪಕ್ಷ ಡಿಮಾಂಡ್ ಡ್ರಾಫ್ಟ್ ಕಳಿಸುವುದಾದರೆ ಅದನ್ನು PUBLICATIONS DIVISION,
MINISTRY OF I & B, GOVERNMENT OF INDIA ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ CHENNAI ನಲ್ಲಿ
ಸಂದಾಯವಾಗುವಂತೆ ಪಡೆದು ಅದನ್ನು ನಮ್ಮ ಬೆಂಗಳೂರು ವಿಳಾಸಕ್ಕೆ ಕಳುಹಿಸಬೇಕು.

ಮುಖ್ಯ ಸೌಕರ್ಯಕರ ರೇಖಣಿಯಿರಿಸ

ಸರ್ವರಿಗೂ ಸೂರು

ತಲೆಯ ಮೇಲೊಂದು ಸ್ವಂತ ಸೂರನ್ನು ಸಾಕಾರ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬರ ಆಶಯ. ಶ್ರೀಮಂತರು ಭವ್ಯ ಭವನಗಳನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿದರೆ, ಬಡವರು ತಮ್ಮದೇ ಆದ ಕನಿಷ್ಠ ಪ್ಲಾಸ್ಟಿಕ್ ಟೆಂಟ್‌ಗಳನ್ನು ಹಾಕಿಕೊಳ್ಳಲು ಹವಣಿಸುತ್ತಾರೆ. ಮನೆ ಭದ್ರತೆಯ ಸಂಕೇತ.

ಭಾರತದ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಮನೆ, ಹಿಂದೆಂದೂ ಇಷ್ಟು ಪ್ರಚಲಿತ ಕಳಕಳಿಯ ವಿಚಾರವಾಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಅವಿಭಕ್ತ ಕುಟುಂಬದ ಪರಂಪರೆಯಿಂದಾಗಿ ಇಡಿ ಕುಟುಂಬದ ಜನರು ಒಂದೇ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಒಂದಾಗಿ ವಾಸಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಉದ್ಯೋಗವನ್ನರಸಿ ಪಟ್ಟಣಗಳಿಗೆ ವಲಸೆ ಹೋಗುವ ಪ್ರವೃತ್ತಿಯಿಂದಾಗಿ ಮನೆ ಬೇಡಿಕೆ ಹೆಚ್ಚಿತು. ವಿಭಕ್ತ ಕುಟುಂಬ, ಮಕ್ಕಳು ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸ ಸೇರಿದಂತೆ ವಿವಿಧ ಕಾರಣಗಳಿಂದ ತಂದೆ-ತಾಯಿಯವರಿಂದ ದೂರದ ಸ್ಥಳಗಳಲ್ಲಿ ಇರತೊಡಗಿರುವುದರಿಂದಲೂ ಬೇಡಿಕೆ ಬೆಳೆಯಿತು. ನಗರ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಜನಸಂಖ್ಯೆ ಹೆಚ್ಚಾಗುತ್ತಿರುವುದು ಕೊಳಗೇರಿಗಳು ಬೆಳೆಯಲು ಕಾರಣವಾಗಿವೆ. 2011ರ ಜನಗಣತಿಯಂತೆ ಕಳೆದ 10 ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ಭಾರತದ ಜನಸಂಖ್ಯೆ 91 ದಶಲಕ್ಷದಷ್ಟು ಹೆಚ್ಚಿದೆ. ಅಂಕಿ ಅಂಶಗಳಂತೆ 2012ರ ಪೂರ್ವಾರ್ಧದ ವೇಳೆಗೆ ದೇಶದಲ್ಲಿ 18.78 ದಶಲಕ್ಷ ಮನೆಗಳ ಕೊರತೆ ಇತ್ತು. ಇಲ್ಲಿ ಗಮನಿಸಬೇಕಾದ ಅಂಶ ಎಂದರೆ ಇವರೆಲ್ಲ ಆರ್ಥಿಕವಾಗಿ ಹಿಂದುಳಿದ ಅಥವಾ ಕಡಿಮೆ ವರಮಾನದ ಗುಂಪಿಗೆ ಸೇರಿದವರು.

ಇಂತಹ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ಸರ್ಕಾರದ ನಿಯಂತ್ರಣ, ನಿರ್ಬಂಧ ಪ್ರಮುಖ ಪಾತ್ರ ವಹಿಸುತ್ತವೆ. ಭೂಸ್ವಾಧೀನ, ಪುನರ್ನಿಲೆ ಮತ್ತು ಪುನರ್ವಸತಿ ವಿಧೇಯಕ ವಿವಿಧ ಉದ್ದೇಶಗಳಿಗೆ ಭೂಮಿಯ ಸೂಕ್ತ ಮತ್ತು ನ್ಯಾಯಯುತ ಬಳಕೆ ಖಾತರಿಪಡಿಸುತ್ತದೆ. ರಿಯಲ್ ಎಸ್ಟೇಟ್ (ನಿಯಂತ್ರಣ ಮತ್ತು ಅಭಿವೃದ್ಧಿ) ಕಾಯ್ದೆ ಮನೆ ಕೊಳ್ಳುವವರ ಹಿತಾಸಕ್ತಿ ಕಾಪಾಡುತ್ತದೆ. ಪ್ರಧಾನ ಮಂತ್ರಿ ಆವಾಸ ಯೋಜನಾ - ಪಿಎಮ್‌ಜಿ, 'ಎಲ್ಲ ಪಟ್ಟಣಗಳಿಗೂ ವಸತಿ' ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ಮಧ್ಯಮ, ಕೆಳ ಮಧ್ಯಮ ಮತ್ತು ಬಡತನ ರೇಖೆಯ ಕೆಳಗಿನ ಹಂತದಲ್ಲಿರುವ ಎಲ್ಲ ನಾಗರಿಕರಿಗಾಗಿ ರೂಪಿಸಲಾಗಿದೆ. ಕಚ್ಚಾ ಮತ್ತು ಶಿಥಿಲಗೊಂಡಿರುವ ಮನೆಗಳಲ್ಲಿರುವ ಕುಟುಂಬಗಳಿಗೆ, ಎಲ್ಲ ಮೂಲಸೌಕರ್ಯವಿರುವ ಪಕ್ಕಾ ಮನೆಗಳನ್ನು 2022ರ ಒಳಗಾಗಿ ಒದಗಿಸುವುದು ಪಿಎಮ್‌ಜಿಯ ಉದ್ದೇಶವಾಗಿದೆ. ಮನೆ ಉದ್ದೇಶಗಳಿಗೆ ಹಣಕಾಸು ನೆರವು ಪೂರೈಸುವ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಗೃಹಸಾಲ ಕಂಪನಿಗಳ ಮೇಲೆ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ವಸತಿ ಬ್ಯಾಂಕ್ ನಿಯಂತ್ರಣ ಹೊಂದಿದ್ದು, ವಾಣಿಜ್ಯ ಬ್ಯಾಂಕುಗಳು ಮತ್ತು ಭಾಗಶಃ ಸಹಕಾರಿ ಬ್ಯಾಂಕುಗಳು ಭಾರತೀಯ ರಿಸರ್ವ್ ಬ್ಯಾಂಕ್ ನಿಯಂತ್ರಣಕ್ಕೊಳಪಟ್ಟಿವೆ. ಸಾಲ ಸಂಪರ್ಕದ ಸಹಾಯಧನ ಯೋಜನೆಗಳು ಸ್ವಂತಮನೆ ಹೊಂದಲು ಸಾಧ್ಯವಿರದವರ ಕನಸನ್ನೂ ನನಸು ಮಾಡುತ್ತಿವೆ.

ಮನೆಗೆ ಪೂರಕವಾದ ಮೂಲಸೌಕರ್ಯಗಳ ಲಭ್ಯತೆ ಮತ್ತೊಂದು ಮಹತ್ತರ ಆಯಾಮ. ರಸ್ತೆ, ಮೆಟ್ರೋ ರೈಲು, ಶಾಲೆ, ಆಸ್ಪತ್ರೆ, ಅಂಗಡಿ ಮುಂಗಟ್ಟು, ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಆಟದ ಮೈದಾನ, ಉದ್ಯಾನ ಮೊದಲಾದವು 2022ರ ವೇಳೆಗೆ ಸರ್ವರಿಗೂ ಸೂರು ಯೋಜನೆಯ ಯಶಸ್ಸಿನ ಸೂತ್ರಗಳಾಗಿವೆ. ಇಂದಿನ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ತಾಳಿಕೆ ಬರುವ ಪರಿಸರಸ್ನೇಹಿ ಪರಿಕರಗಳನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸಿ ಮನೆಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸುವುದು ಮುಖ್ಯವಾಗಿದೆ. ಇದರೊಂದಿಗೆ ನೈಸರ್ಗಿಕ ವಿಕೋಪಗಳನ್ನು ಗಮನದಲ್ಲಿಟ್ಟು ಸಶಕ್ತ ವಿನ್ಯಾಸ ರೂಪಿಸುವುದೂ ಅಗತ್ಯವಾಗಿದೆ. ಹಸಿರು ತಂತ್ರಜ್ಞಾನದ ಬಳಕೆ, ಬೇಸಿಗೆ ಮತ್ತು ಚಳಿಗಾಲಗಳಲ್ಲಿ ಕೃತಕ ವಾತಾವುಕೂಲಿಗಳ ಉಪಯೋಗಗಳನ್ನು, ಅವುಗಳಿಂದಾಗುವ ಪರಿಸರ ಹಾನಿಗಳನ್ನು ತಪ್ಪಿಸುತ್ತದೆ. ಸ್ಮಾರ್ಟ್‌ಸಿಟಿ - ದಕ್ಷ ನಗರ ದೀಕ್ಷಾದಳ ಹಾಗೂ ನಗರ ಪುನರುತ್ಥಾನ ಮತ್ತು ರೂಪಾಂತರ ಕುರಿತಾದ ಅಟಲ್ ಮಿಷನ್‌ಗಳಂತಹ ಯೋಜನೆಗಳು ಅಗತ್ಯ ಮೂಲಸೌಕರ್ಯ, ಸ್ವಚ್ಛ, ದಕ್ಷ ಸುಸ್ಥಿರ ಪರಿಸರದ ಸುಧಾರಿತ ಗುಣಮಟ್ಟದ ಸೇವೆಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸುತ್ತವೆ.

ಕುಟುಂಬದ ನೆಮ್ಮದಿಗೆ ಸುಸ್ಥಿರ ಸುಸಜ್ಜಿತ ಮನೆ ಅತ್ಯಗತ್ಯ. ಉತ್ತಮ ವಸತಿ ಒದಗಿಸುವುದು, ಸಮಾಜದ ಕಟ್ಟಕಡೆಯ ವ್ಯಕ್ತಿಗೆ ಉತ್ತಮ ಜೀವನ ಖಾತರಿಪಡಿಸುವುದು ಸರ್ಕಾರದ ಮುಖ್ಯ ಪ್ರಯತ್ನವಾಗಿದೆ. □

ನಗರ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಕೈಗೆಟುಕುವ ವಸತಿ

* ದುರ್ಗಾ ಶಂಕರ್ ಮಿಶ್ರಾ

ಶೃಂಗೇರಿ
ನಗರ ಮತ್ತು
ನಗರಾಭಿವೃದ್ಧಿ
ಎರಡೂ ರಾಜ್ಯಗಳ
ನಿಷ್ಠೆಯವಾಗಿರುವುದರಿಂದ
ರಾಜ್ಯಗಳ ಪಾತ್ರ
ಈ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ
ಅತ್ಯಂತ
ಮಹತ್ವದ್ದಾಗಿದೆ.
ರಾಜ್ಯಗಳು
ತಮ್ಮ ನೀತಿಗಳ ಮೂಲಕ
ಈ ಮಹತ್ವದ ಗುರಿ ಶ್ರಾಧನೆಗೆ
ಶಾಂತಿ
ಮತ್ತು
ಕಾನೂನು ಅಂಶಗಳನ್ನು
ಒಳಗೊಂಡ
ಶ್ರಮದ ನಗರ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು
ನಿರೂಪಿಸಬೇಕಿದೆ.

ನಗರಗಳು ಆರ್ಥಿಕ ಪ್ರಗತಿಯ ಮತ್ತು ಹೊಸತನದ ವಾಹಕಗಳು. ಭಾರತದಲ್ಲಿ ನಗರಗಳಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸುತ್ತಿರುವ ಸಂಖ್ಯೆ, ಒಟ್ಟಾರೆ ಜನಸಂಖ್ಯೆಯ ಮೂರನೇ ಒಂದು ಭಾಗದಷ್ಟಿದೆ ಮತ್ತು ಅವರು ದೇಶದ ಜಿಡಿಪಿಯ ಮೂರನೇ ಐದಕ್ಕಿಂತಲೂ ಹೆಚ್ಚಿನ ಉತ್ಪಾದನೆ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಭಾರತೀಯ ಆರ್ಥಿಕತೆಯಲ್ಲಿ ವಸತಿ ಒಂದು ಪ್ರಮುಖ ವಲಯವಾಗಿದ್ದು, ಅದು ಸುಮಾರು 269 ಇತರೆ ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳ ಜೊತೆ ಅಂತರ ಸಂಪರ್ಕ ಹೊಂದಿದೆ. ವಸತಿ ವಲಯದ ಪ್ರಗತಿ ಉದ್ಯೋಗ ಸೃಷ್ಟಿ, ಒಟ್ಟು ದೇಶೀಯ ಉತ್ಪನ್ನ ಮತ್ತು ಆರ್ಥಿಕತೆಯ ಬಳಕೆ ಪದ್ಧತಿಯ ಮೇಲೆ ನೇರ ಪರಿಣಾಮ ಬೀರುತ್ತದೆ.

ಸುಸ್ಥಿರ ವಸತಿ ಮತ್ತು ನಗರಾಭಿವೃದ್ಧಿ, ಜನರ ಜೀವನ ಗುಣಮಟ್ಟ ಮತ್ತು ಸಾಮಾಜಿಕ ಮತ್ತು ಆರ್ಥಿಕ ಬೆಳವಣಿಗೆ ಮೇಲೆ ಮಹತ್ವದ ಪಾತ್ರ ವಹಿಸಲಿದೆ ಎಂಬುದು ಜಗತ್ತಿನಾದ್ಯಂತ ವೇದ್ಯವಾಗಿರುವ ಸಂಗತಿ. ಹೀಗಾಗಿ ವಸತಿಯನ್ನು ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರ ತನ್ನ ನವ ನಗರ ವಾಸ ಕಾರ್ಯಸೂಚಿ- 2016ರ ಪಟ್ಟಿ- 3ರಲ್ಲಿ ಪ್ರಮುಖ ಸ್ಥಾನ ನೀಡಿದೆ. ಸುಸ್ಥಿರ ಮತ್ತು ಪ್ರಕೋಪಗಳಿಂದ ಹಾನಿಗೊಳಗಾಗದ ವಸತಿ ಅತಿ ಪ್ರಮುಖ ಎಂಬ ಬದ್ಧತೆಯನ್ನು ಸೆಂಟ್ರೆ ಚೌಕಟ್ಟು (2015) ಮತ್ತು ಹವಾಮಾನ ವೈಪರೀತ್ಯ ಕುರಿತ ಪ್ಯಾರಿಸ್ ಒಪ್ಪಂದ (2016)ಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟಿಸಲಾಗಿದೆ. 11 ಸುಸ್ಥಿರ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಗುರಿಗಳಲ್ಲಿ ನಗರಗಳಲ್ಲಿ ನಾಗರಿಕರು ಸುರಕ್ಷಿತ ಮತ್ತು ಸುಸ್ಥಿರ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಜೀವನ ನಡೆಸಲು ಅಗತ್ಯ ಸೌಕರ್ಯ ಕಲ್ಪಿಸಿಕೊಡುವ ಉದ್ದೇಶವಿದೆ. ಭಾರತವೂ ಸಹ ಜನರ ಸಾಮಾಜಿಕ ಮತ್ತು

ಆರ್ಥಿಕ ಸ್ಥಿತಿಗತಿ ಸುಧಾರಣೆಗೆ ವಸತಿ ಸೌಕರ್ಯ ಸುಧಾರಿಸುವುದು ಅತ್ಯಂತ ಪ್ರಮುಖ ಎಂಬ ಸಂಗತಿಯನ್ನು ಮನದಟ್ಟು ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಆ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ 2022ರ ವೇಳೆಗೆ 'ಸರ್ವರಿಗೂ ಸೂರು' ಕಲ್ಪಿಸುವ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಹಾಕಿಕೊಂಡಿದೆ.

ಈ ಮೇಲಿನ ಉದ್ದೇಶವನ್ನು ದೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಈ ವಿಷಯವನ್ನು ಐದು ವಿಭಾಗಗಳಲ್ಲಿ ವಿಶ್ಲೇಷಿಸಲಾಗಿದೆ. ಪೀಠಿಕೆಯ ನಂತರ ಎರಡನೇ ವಿಭಾಗದಲ್ಲಿ ವಸತಿ ಸೌಕರ್ಯದ ಚಿತ್ರಣ ಮತ್ತು ಸವಾಲುಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ಚರ್ಚಿಸಲಾಗಿದೆ. ಮೂರನೇ ವಿಭಾಗದಲ್ಲಿ ನೀತಿಗಳು ಮತ್ತು ಸರ್ಕಾರದ ಮಧ್ಯಪ್ರವೇಶಗಳ ಬಗ್ಗೆ ವಿಶ್ಲೇಷಿಸಲಾಗಿದ್ದು, ನಾಲ್ಕನೇ ವಿಭಾಗದಲ್ಲಿ ವಸತಿ ವಲಯ ಮತ್ತು ಇತರೆ ಯೋಜನೆಗಳ ಸಂಯೋಜನೆ ಕುರಿತು ಚರ್ಚಿಸಲಾಗಿದೆ. ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ಉಪಸಂಹಾರವಿದೆ.

ವಸತಿ ಚಿತ್ರಣ ಮತ್ತು ಸವಾಲುಗಳು

ವಸತಿ ಮತ್ತು ನಗರ ಬಡತನ ನಿರ್ಮೂಲನೆ ಸಚಿವಾಲಯ ಹಿಂದೆ ರಚಿಸಿದ್ದ ನಗರ ವಸತಿ ಕೊರತೆ ಕುರಿತ ತಾಂತ್ರಿಕ ಗುಂಪಿನ 2012-17 (ಟಿಜಿ-12) ಪ್ರಕಾರ 18.78 ದಶಲಕ್ಷ ವಸತಿ ಕೊರತೆ ಇದೆ. ಇದರಲ್ಲಿ ಆರ್ಥಿಕವಾಗಿ ದುರ್ಬಲ ವರ್ಗ(ಇಡಬ್ಲ್ಯೂಎಸ್)ದವರೇ 10.55 ದಶಲಕ್ಷ ಇದ್ದಾರೆ. ಅಂದರೆ ಅವರೇ ಒಟ್ಟಾರೆ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಶೇಕಡ 56.2ರಷ್ಟು ವಸತಿ ಕೊರತೆ ಅನುಭವಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಕಡಿಮೆ ಆದಾಯ ವರ್ಗ(ಎಲ್ಐಜಿ)ದವರು 7.41 ದಶಲಕ್ಷ ವಸತಿ ಕೊರತೆ ಅಥವಾ ಶೇಕಡ

* ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿ, ವಸತಿ ಮತ್ತು ನಗರ ವ್ಯವಹಾರಗಳ ಸಚಿವಾಲಯ, ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರ. E-mail : secy-mhupa@nic.in

39.4ರಷ್ಟು ಕೊರತೆ ಅನುಭವಿಸುತ್ತಿದ್ದು, ಉಳಿದಂತೆ ಮಧ್ಯಮ ಹಾಗೂ ಆದಾಯ ಕೊರತೆ ಇರುವಂತಹ ವರ್ಗದವರಿಗೆ 0.82 ದಶಲಕ್ಷ ಅಂದರೆ ಶೇಕಡ 4.4ರಷ್ಟು ವಸತಿ ಕೊರತೆ ಎದುರಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಆರ್ಥಿಕವಾಗಿ ಹಿಂದುಳಿದ ವರ್ಗದವರು ಮತ್ತು ಕಡಿಮೆ ಆದಾಯ ಹೊಂದಿರುವ ವರ್ಗದವರ ನಡುವೆ ಅಜಗಜಾಂತರ ವ್ಯತ್ಯಾಸವಿದೆ. ಹತ್ತು ರಾಜ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಶೇಕಡ 76ಕ್ಕೂ ಅಧಿಕ ನಗರ ವಸತಿ ಕೊರತೆ ಇದೆ. ಅವುಗಳೆಂದರೆ ಉತ್ತರ ಪ್ರದೇಶ, ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರ, ಪಶ್ಚಿಮಬಂಗಾಳ, ಆಂಧ್ರಪ್ರದೇಶ, ತಮಿಳುನಾಡು, ಬಿಹಾರ, ರಾಜಸ್ಥಾನ, ಮಧ್ಯಪ್ರದೇಶ, ಕರ್ನಾಟಕ ಮತ್ತು ಗುಜರಾತ್ (ಟಿಜಿ-12, 2012). ಈ ಸವಾಲು ವಸತಿ ನಿರ್ಮಾಣವನ್ನು ಬಹುದೊಡ್ಡ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಕೈಗೆತ್ತಿಕೊಳ್ಳುವ ಮೂಲಕ ನಮ್ಮ ದೇಶದ ಆರ್ಥಿಕತೆಯ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ಒಂದು ಅವಕಾಶವನ್ನು ಒದಗಿಸಿಕೊಟ್ಟಿದೆ.

ಟಿಜಿ-12 ವರದಿಯಲ್ಲಿ 18.78 ದಶಲಕ್ಷ ವಸತಿ ಕೊರತೆ ಎಂಬ ಅಂಶವನ್ನು ಪ್ರಮುಖವಾಗಿ ಪ್ರಸ್ತಾಪಿಸಲಾಗಿದ್ದರೂ 2011ರ ಜನಗಣತಿ ಪ್ರಕಾರ ನಗರ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ 11.07 ದಶಲಕ್ಷ ವಸತಿಗಳು ಖಾಲಿ ಇವೆ. ಇದು ವಸತಿ ಮಾರುಕಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿನ ಬೇಡಿಕೆ ಮತ್ತು ಪೂರೈಕೆ ನಡುವಿನ ಅಸಮರ್ಪಕ ಹೊಂದಾಣಿಕೆಯನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತದೆ. ಅಲ್ಲದೆ ಹೆಚ್ಚುವರಿ ಆದಾಯ ಹೊಂದಿರುವ ವರ್ಗದವರಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚುವರಿ ವಸತಿ ಸೌಕರ್ಯಗಳಿವೆ ಮತ್ತು ಆರ್ಥಿಕವಾಗಿ ಹಿಂದುಳಿದ ವರ್ಗದವರೂ ಮತ್ತು ಕಡಿಮೆ ಆದಾಯ ಹೊಂದಿರುವ ವರ್ಗದವರಲ್ಲಿ ಶೇಕಡ 95ರಷ್ಟು ಕೊರತೆ ಕಂಡುಬರುತ್ತಿದೆ. ಸಮೀಕ್ಷೆಗಳಲ್ಲಿ ಅಂದಾಜಿಸಿರುವಂತೆ ಭಾರತದ ನಗರಗಳಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸುತ್ತಿರುವ ಜನಸಂಖ್ಯೆ 2011ರ ವಾರ್ಷಿಕ ಪ್ರಗತಿ

ದರ 2.76 ದಶಲಕ್ಷವಿದ್ದು, ಈ ಪ್ರಮಾಣ 2050ರ ವೇಳೆಗೆ 814 ದಶಲಕ್ಷ ಆಗಲಿದೆ. ಇದು ವಸತಿ ಮತ್ತು ಬೆಳೆಯುತ್ತಿರುವ ಜನಸಂಖ್ಯೆಗೆ ಮೂಲಸೌಕರ್ಯ ಅದರಲ್ಲೂ ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಬಡವರಿಗೆ ಅಗತ್ಯ ಸೌಕರ್ಯ ಕಲ್ಪಿಸಿಕೊಡುವ ಬಹುದೊಡ್ಡ ಸವಾಲು ಎದುರಾಗಲಿದೆ. ಇದರಿಂದಾಗಿ ವಸತಿರಹಿತ ಜನಸಂಖ್ಯೆಯ ಪ್ರಮಾಣ ಏರಿಕೆಯಾಗುವುದಲ್ಲದೆ ಅಲ್ಪಾವಧಿಯ ವಲಸಿಗರ ಸಂಖ್ಯೆಯೂ ಹೆಚ್ಚಾಗಲಿದೆ. ಭೂಮಿಯ ಬೆಲೆ ಏರಿಕೆಯಾಗುವುದರಿಂದ ಬಡವರು ಕೊಳೆಗೇರಿಗಳಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ನಗರಗಳ ಹೊರಭಾಗಗಳಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸುವಂತಹ ಸ್ಥಿತಿ ಎದುರಾಗಲಿದೆ. ಇದರಿಂದಾಗಿ ನಗರ ಯದ್ವಾತದ್ವಾ ಮತ್ತು ಯಾವುದೇ ಯೋಜನೆಯಿಲ್ಲದೆ ಬೆಳವಣಿಗೆ ಹೊಂದುತ್ತಿದೆ. ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಮತ್ತು ಅಡತಡೆಗಳಲ್ಲದ ಜಾಗದ ಕೊರತೆ, ಕಟ್ಟಡ ನಿರ್ಮಾಣ ವೆಚ್ಚ ಹೆಚ್ಚಳ, ಖಾಸಗಿ ವಲಯದವರ ಸಹಭಾಗಿತ್ವ ಇಲ್ಲದಿರುವುದು, ಸೂಕ್ತ ಬಾಡಿಗೆ ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಇಲ್ಲದಿರುವುದು, ಬಡವರಿಗೆ ಸುಲಭವಾಗಿ ಗೃಹಸಾಲ ಸಿಗದೇ ಇರುವುದು ಮತ್ತಿತರ ಸವಾಲುಗಳು ಎದುರಾಗಲಿದ್ದು, ವಸತಿ ಮಾರುಕಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ಕೈಗೆಟಕುವ ದರದಲ್ಲಿ ವಸತಿ ಸೌಲಭ್ಯ ದೊರಕಿಸಿ ಕೊಡುವ ಮೂಲಕ ಈ ಸವಾಲುಗಳನ್ನು ಎದುರಿಸುವ ಅಗತ್ಯವಿದೆ. ಮಾರುಕಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ಕಡಿಮೆ ವೆಚ್ಚದ ಕಟ್ಟಡ ನಿರ್ಮಾಣದ ಹೊಸ ಹೊಸ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ವಿಧಾನವನ್ನು ಸರಿಯಾಗಿ ಸ್ವೀಕರಿಸಿಲ್ಲ. ಅಲ್ಲದೆ ಕೆಲವೊಂದು ಅನಗತ್ಯ ನಿಯಂತ್ರಣ ನಿರ್ಬಂಧಗಳು ಉದಾಹರಣೆಗೆ ಕೆಲವು ಅನುಮೋದನೆಗಳು, ಪರಿಸರ ಸಂಬಂಧಿ ಅನುಮತಿ, ಕಟ್ಟಡ ನಿಯಮಗಳ ಕುರಿತಂತೆ ಸ್ಪಷ್ಟತೆ ಇಲ್ಲದಿರುವುದು ಮತ್ತು ಕ್ರಿಯಾ

ಯೋಜನೆಗಳ ಅನುಷ್ಠಾನ ಮತ್ತಿತರ ಅಂಶಗಳಿಂದಾಗಿ ತೊಡಕು ಉಂಟಾಗುತ್ತಿದೆ.

ಸರ್ಕಾರದ ಯೋಜನೆಗಳು

ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ನಂತರ ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರ ಬಡವರಿಗೆ ವಸತಿ ಸೌಕರ್ಯ ಕಲ್ಪಿಸಲು ಹಲವು ನೀತಿಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಜಾರಿಗೊಳಿಸಿದೆ. ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಆರ್ಥಿಕವಾಗಿ ಹಿಂದುಳಿದ ವರ್ಗ ಮತ್ತು ಕೈಗಾರಿಕಾ ಕಾರ್ಮಿಕರಿಗೆ ಸಮಗ್ರ ಸಬ್ಸಿಡಿ ವಸತಿ ಯೋಜನೆ (1952), ಕಡಿಮೆ ಆದಾಯ ವರ್ಗದವರಿಗೆ ವಸತಿ ಯೋಜನೆ (1956), ಕೊಳೆಗೇರಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ / ನಿರ್ಮೂಲನೆ ಯೋಜನೆ (1956ರಲ್ಲಿ ಇದನ್ನು ಆರಂಭಿಸಲಾಗಿತ್ತು. ನಂತರ ರಾಷ್ಟ್ರಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ 1972ರಿಂದ ಸ್ಥಗಿತಗೊಳಿಸಲಾಗಿತ್ತು), ನಗರಗಳಲ್ಲಿನ ಕೊಳೆಗೇರಿಗಳ ಪರಿಸರ ಸುಧಾರಣೆ (1972), ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಕೊಳೆಗೇರಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ (1996), ಗೃಹ ಮತ್ತು ವಸತಿ ಮೇಲ್ದರ್ಜೆಗೇರಿಸುವ ಯೋಜನೆ(ನೆಹರು ರೋಜ್‌ಗಾರ್ ಯೋಜನೆಯ ಭಾಗವಾಗಿದ್ದ ಶಾಶು ಯೋಜನೆಯನ್ನು 1989ರಲ್ಲಿ ಆರಂಭಿಸಲಾಗಿತ್ತು. ನಂತರ 1997ರಲ್ಲಿ ಕೈ ಬಿಡಲಾಯಿತು), ರಾತ್ರಿ ವಸತಿ (1988-89). ವಾಂಬೆ - ವಾಲ್ಮೀಕಿ ಅಂಬೇಡ್ಕರ್ ಆವಾಸ್ ಯೋಜನಾ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಎರಡು ದಶಲಕ್ಷ ವಸತಿ ಸೌಕರ್ಯ ಗುರಿ ಹೊಂದಲಾಗಿತ್ತು. (2001-2002ರಲ್ಲಿ ಆರಂಭ), ಜಿಎನ್‌ಎನ್‌ಯುಆರ್‌ಎಂ (ಜವಹರಲಾಲ್ ನೆಹರು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ನಗರ ನವೀಕರಣ ಯೋಜನೆ), ರಾಜೀವ್ ಆವಾಸ್ ಯೋಜನೆ (ಆರ್‌ಎವೈ), ರಾಜೀವ್ ರಿನ್ ಯೋಜನಾ (ಆರ್‌ಆರ್‌ವೈ) ಮತ್ತು ಇತ್ತೀಚಿನ ಪ್ರಧಾನಮಂತ್ರಿ ಆವಾಸ್ ಯೋಜನೆ-

ಐಎಸ್‌ಎಸ್‌ಆರ್ - ಕೊಳೆಗೇರಿ ಪರಿವರ್ತನೆ

ನಗರ (ಪಿಎಂಎವೈ-ಯು). ಇದಲ್ಲದೆ, ಈ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಹಲವು ಸಚಿವಾಲಯಗಳು ತಮ್ಮದೇ ಆದ ನಿಗದಿತ ಗುರಿ ಹೊಂದಿದ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಹಾಕಿಕೊಂಡಿವೆ. ಈ ಎಲ್ಲ ಹಿಂದಿನ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳ ಗುರಿ ಸೀಮಿತವಾಗಿದೆ ಮತ್ತು ಇನ್ನೊಂದೆಡೆ ಸತತವಾಗಿ ಕೊಳೆಗೇರಿಗಳು ನಿರ್ಮಾಣವಾಗುತ್ತಿವೆ.

ಕೈಗೆಟುಕುವ ದರದಲ್ಲಿ ವಸತಿ ಸೌಕರ್ಯ ಕಲ್ಪಿಸುವ ಈ ಸವಾಲನ್ನು ಎದುರಿಸಲು ಸರ್ಕಾರ ಹಲವು ನೀತಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಕೈಗೊಂಡಿದೆ. ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರದಲ್ಲಿ ಆದ ಬದಲಾವಣೆಯಂತೆ 1994ರಲ್ಲಿ ಪರಿಷ್ಕೃತ ವಸತಿ ನೀತಿಯೂ ಜಾರಿಗೆ ಬಂದಿತು. ಹೊಸ ಗೃಹ ಮತ್ತು ವಾಸ ನೀತಿಯನ್ನು 1998ರಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟಿಸಲಾಗಿತ್ತು ಮತ್ತು ಅದರಲ್ಲಿ ವಸತಿ ಸೌಕರ್ಯದ ಜೊತೆಗೆ ಪೂರಕ ವಾಸಯೋಗ್ಯ ಸ್ಥಳಗಳ ನಿರ್ಮಾಣಕ್ಕೆ ಒತ್ತು ನೀಡಲಾಗಿತ್ತು. ಈ ನೀತಿಯಿಂದಾಗಿ ರಿಯಲ್ ಎಸ್ಟೇಟ್ ವಲಯಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ನಗರ ಭೂ ನಿಯಂತ್ರಣ ಕಾಯ್ದೆ (ಯುಎಲ್‌ಸಿಆರ್‌ಎ) ನಿರಶನಗೊಳಿಸಲಾಯಿತು ಮತ್ತು ವಿದೇಶಿ ನೇರ ಬಂಡವಾಳ(ಎಫ್‌ಡಿಐ) ಹೆಚ್ಚಳಕ್ಕೆ ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಕೈಗೊಳ್ಳಲಾಯಿತು. 2007ರಲ್ಲಿ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ನಗರ ವಸತಿ ಮತ್ತು ವಾಸ ನೀತಿ ಪ್ರಕಟಿಸಲಾಯಿತು. “ಕೈಗೆಟುಕುವ ದರದಲ್ಲಿ ಸರ್ವರಿಗೂ ವಸತಿ” ಗುರಿ ಸಾಧನೆಗೆ ಹಲವು ಬಗೆಯ ಸಾರ್ವಜನಿಕ-ಖಾಸಗಿ ಸಹಭಾಗಿತ್ವಗಳನ್ನು ನೀತಿಯಡಿ ಉತ್ತೇಜಿಸಲಾಯಿತು. ಅಲ್ಲದೆ, ನೀತಿಯಡಿ ಇಡಬ್ಲೂಎಸ್/ಎಲ್‌ಐಜಿ ವರ್ಗದವರಿಗೆ ಹೊಸ ವಸತಿ ಯೋಜನೆಗಳಿಗಾಗಿ ಭೂಮಿಯನ್ನು ಮೀಸಲಿಡಬೇಕಿತ್ತು. ಅಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲದೆ, ನೀತಿ ಅನ್ವಯ ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರ, ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರ, ಸ್ಥಳೀಯ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು, ಬ್ಯಾಂಕುಗಳು, ಗೃಹ ಹಣಕಾಸು ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ಮತ್ತು ಖಾಸಗಿ ಏಜೆನ್ಸಿಗಳಿಗೆ ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಪಾತ್ರಗಳನ್ನು ನಿಗದಿಗೊಳಿಸಲಾಗಿತ್ತು. ವಸತಿ ವಲಯದಲ್ಲಿ ಎದುರಾಗುವ ಸವಾಲುಗಳನ್ನು ಅರ್ಥೈಸಿಕೊಂಡು, ಸರ್ಕಾರ ಇದೀಗ ಆ ನೀತಿಯನ್ನು ಪರಿಷ್ಕರಿಸುವ ಆಲೋಚನೆ ಹೊಂದಿದೆ. ಖಾಸಗಿ ವಲಯದ ಸಹಭಾಗಿತ್ವ ಗರಿಷ್ಠ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಪಡೆಯಬೇಕು ಎನ್ನುವ ಅಗತ್ಯತೆಯನ್ನು ಅರಿತಿರುವ ಸರ್ಕಾರ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಖಾಸಗಿ

ಸಹಭಾಗಿತ್ವ ನಿಯಮದ ಕರಡನ್ನು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಿದೆ. ಈ ನೀತಿಯಡಿ ಖಾಸಗಿ ವಲಯದ ಮೂಲಕ ಹಲವು ಬಗೆಯ ಬೃಹತ್ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ಜಾರಿಗೊಳಿಸಲು ತತ್ವಗಳನ್ನು ರೂಪಿಸಲಾಗಿದೆ. ಬಾಡಿಗೆ ವಸತಿಯ ಅಗತ್ಯತೆಯನ್ನು ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡು ಮಾದರಿ ಬಾಡಿಗೆ (ಟೆನೆನ್ಸ್) ಕಾಯ್ದೆ ಮತ್ತು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ನಗರ ಬಾಡಿಗೆ ವಸತಿ ನೀತಿಯ ಕರಡನ್ನು ರೂಪಿಸಲಾಗಿದೆ, ಬಾಡಿಗೆ ಸೌಕರ್ಯಕ್ಕಾಗಿ ಮಾರುಕಟ್ಟೆಗೆ ಅಗತ್ಯಕ್ಕೆ ತಕ್ಕಂತೆ ಅದನ್ನು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಕೈಗೆಟುಕುವ ದರದಲ್ಲಿ ವಸತಿ ಸೌಕರ್ಯ ಕಲ್ಪಿಸುವುದನ್ನು ಆಕರ್ಷಕ ಹೂಡಿಕೆ ತಾಣವನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಲು ಸರ್ಕಾರ ನಾನಾ ರೀತಿಯ ಸುಧಾರಣಾ ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಕೈಗೊಂಡಿದೆ. ರಿಯಲ್ ಎಸ್ಟೇಟ್ ನಿಯಂತ್ರಣ ಕಾಯ್ದೆ(ರೇರಾ), ಸರಳಕೃತ ವಿದೇಶಿ ನೇರ ಬಂಡವಾಳ (ಎಫ್‌ಡಿಐ) ನಿಯಮ, ರಿಯಲ್ ಎಸ್ಟೇಟ್ ಇನ್ವೆಸ್ಟ್‌ಮೆಂಟ್ ಟ್ರಸ್ಟ್ (ಆರ್‌ಇಐಎಸ್) ಮತ್ತು ಸರಕು ಮತ್ತು ಸೇವಾ ತೆರಿಗೆ-ಜಿಎಸ್‌ಟಿ ಅಂತಹ ಕೆಲವು ಮಹತ್ವದ ಸುಧಾರಣಾ ಕ್ರಮಗಳಾಗಿವೆ. 2017ರ ಮೇ.1ರಿಂದ ಜಾರಿಗೆ ಬಂದಿರುವ ರೇರಾ, ಅಸಂಘಟಿತ ರಿಯಲ್ ಎಸ್ಟೇಟ್ ವಲಯವನ್ನು ನಿಯಂತ್ರಿಸುವುದಲ್ಲದೆ, ನ್ಯಾಯಯುತ, ಪಾರದರ್ಶಕ ವಹಿವಾಟುಗಳನ್ನು ಸಹಕರಿಸುವ ಜೊತೆಗೆ ಗ್ರಾಹಕರ ಹಿತಾಸಕ್ತಿ ಕಾಯ್ದುಕೊಂಡು ಮತ್ತು ಹೂಡಿಕೆದಾರರಲ್ಲಿ ವಿಶ್ವಾಸ ಮೂಡಿಸಿ ಅವರನ್ನು ಉತ್ತೇಜಿಸುತ್ತಿದೆ. 2017ರ ಜು.1ರಿಂದ ಜಿಎಸ್‌ಟಿ ಪದ್ಧತಿ ಜಾರಿಗೊಂಡಿದ್ದು, ಒಕ್ಕೂಟ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಎಲ್ಲ ತೆರಿಗೆ ಅಡೆತಡೆಗಳನ್ನು ಮೀರಿ ಏಕರೂಪದ ಸಮಗ್ರ ಮಾರುಕಟ್ಟೆಯನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸಿದೆ, ಪೂರೈಕೆ ಜಾಲವನ್ನು ಇನ್ನಷ್ಟು ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾಗಿ ಸುಧಾರಿಸುವ ಜೊತೆಗೆ ತೆರಿಗೆ ಪದ್ಧತಿಯಲ್ಲಿ ಪಾರದರ್ಶಕತೆ ಬಂದಿದೆ.

ತ್ತರಿತ ಅನುಮೋದನೆ ಮತ್ತು ಅನುಮತಿಗಳನ್ನು ನೀಡುವ ಮೂಲಕ ವಹಿವಾಟು ನಡೆಸುವುದನ್ನು ಸುಲಭಗೊಳಿಸಲು ಏಕಗವಾಕ್ಷಿ ಯೋಜನೆ, ಸ್ವಯಂಚಾಲಿತ ಕಟ್ಟಡ ನಕ್ಷೆ ಅನುಮೋದನೆ ಯೋಜನೆ ಮತ್ತು ಆಸ್ತಿ

ದಾಖಲೆ ಪ್ರಮಾಣೀಕರಣ ಮತ್ತಿತರ ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಕೈಗೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ, ಇದರಿಂದಾಗಿ ಯೋಜನೆಗಳ ವೆಚ್ಚ ಮತ್ತು ಸಮಯದ ಮೇಲೆ ಯಾವುದೇ ಪರಿಣಾಮವಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಇದಲ್ಲದೆ, ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರ ಕೈಗೆಟುಕುವ ದರದಲ್ಲಿ ವಸತಿ ಸೌಕರ್ಯ ಒದಗಿಸುವುದಕ್ಕೆ ‘ಮೂಲಸೌಕರ್ಯ ಸ್ಥಾನಮಾನ’ ನೀಡಿದೆ. ಇದರಿಂದಾಗಿ ಯೋಜನೆಗಳಿಗೆ ಸುಲಭವಾಗಿ ಸಾಲ ದೊರಕುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಖರೀದಿದಾರರಿಗೆ ಮನೆಗಳ ಬೆಲೆ ತಗ್ಗುತ್ತದೆ. ಮೂಲಸೌಕರ್ಯ ಸ್ಥಾನಮಾನ ದೀರ್ಘಾವಧಿಯಲ್ಲಿ ಕೈಗೆಟುಕುವ ದರದಲ್ಲಿ ವಸತಿ ಸೌಕರ್ಯ ಒದಗಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಖಾಸಗಿ ಹೂಡಿಕೆಗೆ ಉತ್ತೇಜನ ನೀಡುತ್ತದೆ.

2016-17 ಮತ್ತು 2017-18ನೇ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಸೂಕ್ತ ವಾತಾವರಣವನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸಲಾಗಿದ್ದು, ಆದಾಯ ತೆರಿಗೆ ಕಾಯ್ದೆ 80-1ಬಿಎ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ನೇರ ತೆರಿಗೆ ರಿಯಾಯಿತಿ, ಎಫ್‌ಡಿಐ ಮತ್ತು ಇಸಿಬಿ ಪ್ರಸ್ತಾವಗಳಿಗೆ ವಿನಾಯಿತಿ ನೀಡುವುದಲ್ಲದೆ ಬಳಕೆ ಪ್ರದೇಶದ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನವನ್ನು ನಿಗದಿ ಪಡಿಸಲಾಗಿದೆ. ಇಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲದೆ ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರ ಮಹತ್ವದ ಅಡಮಾನ ಸುಧಾರಣೆಗಳನ್ನು ತಂದಿದ್ದು, ಪ್ರಧಾನಮಂತ್ರಿಗಳ ಆವಾಸ್ ಯೋಜನೆ - ನಗರರಡಿ ಆರ್ಥಿಕವಾಗಿ ಹಿಂದುಳಿದ ವರ್ಗ ಮತ್ತು ಕಡಿಮೆ ಆದಾಯ ವರ್ಗದ ವಲಯದವರಲ್ಲದೆ ಇತರೆಯವರಿಗೂ ಅನುಕೂಲ ಕಲ್ಪಿಸುವ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಹೊಸ ಸಾಲ ಆಧರಿತ ಸಬ್ಸಿಡಿ ಪದ್ಧತಿ(ಸಿಎಲ್‌ಎಸ್‌ಎಸ್) ಯನ್ನು ಜಾರಿಗೊಳಿಸಿದೆ. ಸಾಲ ದರ ಆಧರಿಸಿ ಅಂದರೆ(ಎಂಸಿಎಲ್‌ಆರ್) ಮೇಲೆ ಭಾರತೀಯ ರಿಸರ್ವ್ ಬ್ಯಾಂಕ್ ಗೃಹ ಖರೀದಿದಾರರಿಗೆ ಸಾಲದ ಮೇಲಿನ ಬಡ್ಡಿ ದರವನ್ನು ಕಡಿಗೊಳಿಸುವುದನ್ನು ಪರಿಚಯಿಸಲಾಗಿದೆ.

ನವ ನಗರ ವಸತಿ ಯೋಜನೆ

2015ರ ಜೂನ್‌ನಲ್ಲಿ ಪ್ರಧಾನ ಮಂತ್ರಿಗಳು 2022ರ ವೇಳೆಗೆ ಸರ್ಕಾರಿಗೂ ವಸತಿ ಸೌಕರ್ಯ ಕಲ್ಪಿಸುವ ಮಹತ್ವದ ಪ್ರಧಾನಮಂತ್ರಿ ನಗರ ಆವಾಸ್ ಯೋಜನೆಗೆ - (ಪಿಎಂಎವೈ-ಯು) ಚಾಲನೆ ನೀಡಿದರು. ಈ ಯೋಜನೆಯಡಿ ಎಲ್ಲ ರಾಜ್ಯಗಳಲ್ಲಿನ ಮತ್ತು ಕೇಂದ್ರಾಡಳಿತ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿನ ವಸತಿ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ಅನುಷ್ಠಾನಗೊಳಿಸುವ ಇಲಾಖೆಗಳಿಗೆ ಮತ್ತು ನಗರ ಸ್ಥಳೀಯ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಿಗೆ ಕೇಂದ್ರದಿಂದ ಸಹಾಯಧನ ನೀಡಲಾಗುವುದು. ಈ ಯೋಜನೆಯಲ್ಲಿ ನಾಲ್ಕು ವಿಭಾಗಗಳಿವೆ. ಒಂದು, ಸಾಲ ಆಧರಿತ ಸಬ್ಸಿಡಿ ಪದ್ಧತಿ (ಸಿಎಲ್‌ಎಸ್‌ಎಸ್) ಮತ್ತು ಇತರೆ ಮೂರು ಯೋಜನೆಗಳು ಕೇಂದ್ರದ ಪ್ರಾಯೋಜಕತ್ವದ ಯೋಜನೆಗಳಾಗಿವೆ. ಅವುಗಳೆಂದರೆ ಖಾಸಗಿ ಸಹಭಾಗಿತ್ವದ ಮೂಲಕ ಕೊಳೆಗೇರಿ ನಿವಾಸಿಗಳ ಜಾಗವನ್ನು ಬಳಸಿಕೊಂಡು ಅದನ್ನು ಪುನರುಜ್ಜೀವನಗೊಳಿಸುವುದು. ಮೂರು, ಕೈಗೆಟುಕುವ ದರದಲ್ಲಿ ಸಹಭಾಗಿತ್ವದಲ್ಲಿ ವಸತಿ ಸೌಕರ್ಯ ಮತ್ತು ಕೊನೆಯದಾಗಿ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಮನೆ ನಿರ್ಮಾಣ ಅಥವಾ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ಫಲಾನುಭವಿಗಳಿಗೆ ಸಬ್ಸಿಡಿ ವಿತರಣೆ. ಒಕ್ಕೂಟ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಸಹಕಾರದ ಸ್ಫೂರ್ತಿಯಿಂದಾಗಿ ಈ ಯೋಜನೆಯಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯಗಳಿಗೆ ಈ ನಾಲ್ಕರಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿನ ಬೇಡಿಕೆ ಆಧರಿಸಿ ಯಾವುದು ಬೇಕೋ ಅದನ್ನು ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವ ಅವಕಾಶ ನೀಡಲಾಗಿದೆ. ಯೋಜನೆಯ ಮಾರ್ಗಸೂಚಿಗೆ ಅನುಸಾರವಾಗಿ ವಸತಿ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸುವುದು ಮತ್ತು ಅವುಗಳಿಗೆ ಅನುಮೋದನೆ ಪಡೆಯುವುದನ್ನು ರಾಜ್ಯಗಳಿಗೆ ಬಿಡಲಾಗಿದ್ದು, ಇದರಿಂದಾಗಿ ಯೋಜನೆಗಳು ಬೇಗ ಸಿದ್ಧವಾಗಿ, ಅಷ್ಟೇ ಬೇಗ ಅನುಷ್ಠಾನಗೊಳ್ಳುತ್ತವೆ. ಹಿಂದಿನ ಯೋಜನೆಗಳ ಜಾರಿಯಲ್ಲಿ ಆಗಿರುವ ನ್ಯೂನತೆಗಳಿಂದ ಪಾಠ ಕಲಿತಿದ್ದು, ಈ ಪಿಎಂಎವೈ ಯೋಜನೆಯಲ್ಲಿ ಕಟ್ಟಡ ನಿರ್ಮಾಣಕ್ಕೆ ನಿಯಮಗಳನ್ನು ಸರಳಗೊಳಿಸಲಾಗಿದ್ದು, ಬೇಡಿಕೆ ಆಧರಿಸಿ, ಸಮಗ್ರ ವಸತಿಯನ್ನು ಒದಗಿಸುವ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ಕೈಗೊಂಡು, ಕಾರ್ಯೋನ್ಮುಖವಾಗಲು ಪ್ರತಿಯೊಂದು ನಗರ ಸ್ಥಳೀಯ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಿಗೂ ಅವಕಾಶ ಕಲ್ಪಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಯಥಾಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಕೊಳೆಗೇರಿಗಳ ಮರು ಅಭಿವೃದ್ಧಿ (ಐಎಸ್‌ಎಸ್‌ಆರ್) : ಇದರಡಿಯಲ್ಲಿ ಖಾಸಗಿ ಡೆವಲಪರ್‌ಗಳಿಗೆ ಭೂಮಿಯನ್ನು ನೀಡಲಾಗುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಅವರಿಗೆ ನಿಗದಿತ ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಕಡಿಮೆ ಆದಾಯ ವರ್ಗದವರಿಗೆ ಅದರಲ್ಲೂ ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಕೊಳೆಗೇರಿ ನಿವಾಸಿಗಳಿಗೆ ಸಮಗ್ರ ವಸತಿ ಸೌಲಭ್ಯ ಕಲ್ಪಿಸಲು ಹಣಕಾಸಿನ ನೆರವು ನೀಡಲಾಗುವುದು. ಕೊಳೆಗೇರಿಗಳ ಮರು ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಮತ್ತು ಪುನರುಜ್ಜೀವನದ ಜೊತೆಗೆ ಯೋಜನೆ ಪೂರ್ಣಗೊಳ್ಳುವವರೆಗೆ ಆ ಕೊಳೆಗೇರಿ ನಿವಾಸಿಗಳಿಗೆ ತಾತ್ಕಾಲಿಕ ವಸತಿ ಸೌಕರ್ಯ ಕಲ್ಪಿಸುವ ಹೊಣೆಯನ್ನು ಖಾಸಗಿ ಡೆವಲಪರ್‌ಗಳಿಗೆ ವಹಿಸಲಾಗಿದೆ.

ವಸತಿ ಯೋಜನೆ ಪೂರ್ಣಗೊಂಡ ನಂತರ ಫಲಾನುಭವಿಗಳಿಗೆ ಆ ಯೋಜನೆಯಲ್ಲಿ ವಸತಿ ಹಂಚಿಕೆ ಮಾಡಲಾಗುವುದು, ಆ ಮೂಲಕ ವಸತಿ ಯೋಜನೆಯಲ್ಲಿ ಸಮಗ್ರ ಅಂಶಗಳನ್ನೂ ಪರಿಗಣಿಸಲಾಗಿದೆ. ಕೊಳೆಗೇರಿಗಳು ಒಮ್ಮೆ ಮರು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೊಂಡರೆ ಅವುಗಳನ್ನು

ನಗರ ಸ್ಥಳೀಯ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ಡಿ-ನೋಟಿಫೈ ಮಾಡುತ್ತವೆ. ಪ್ರತಿಯೊಂದು ವಸತಿಗೂ ಕೊಳೆಗೇರಿಗಳ ಮರು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ರಾಜ್ಯಗಳಿಗೆ ಕನಿಷ್ಠ ಒಂದು ಮನೆಗೆ ಒಂದು ಲಕ್ಷ ರೂಪಾಯಿಯಷ್ಟು ಅನುದಾನ ಸಿಗುತ್ತದೆ. ಖಾಸಗಿ ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿನ ಕೊಳೆಗೇರಿಗಳನ್ನು ಹೊರತುಪಡಿಸಿ, ಉಳಿದೆಲ್ಲಾ ಅರ್ಹ ಕೊಳೆಗೇರಿ ವಾಸಿಗಳಿಗೆ ವಸತಿ ಸೌಕರ್ಯ ಕಲ್ಪಿಸಲಾಗುವುದು.

ಸಾಲ ಆಧರಿತ ಸಹಾಯಧನ : ಆರಂಭಿಕವಾಗಿ ಈ ಯೋಜನೆಯಡಿ ದುರ್ಬಲ ವರ್ಗದವರಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಗೃಹ ಸಾಲಕ್ಕೆ ಸಬ್ಸಿಡಿ ನೀಡಲಾಗುತ್ತಿತ್ತು. 2017ರಲ್ಲಿ ಇದರ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯನ್ನು ವಿಸ್ತರಿಸಿ, ಮಧ್ಯಮ ಆದಾಯ ವರ್ಗದವರ ವಲಯವನ್ನೂ ಸಹ ಸೇರಿಸಲಾಯಿತು. ಆದರೆ ಅವರಿಗೆ ನೀಡುವ ಬಡ್ಡಿ ಸಬ್ಸಿಡಿಯನ್ನು ಅವರ ಸಾಲದ ಮೊತ್ತ ಅವಲಂಬಿಸಿ ಶೇಕಡ 3 ರಿಂದ 4ಕ್ಕೆ ಸೀಮಿತಗೊಳಿಸಲಾಯಿತು (ವಿವರ ಪಟ್ಟಿ 1ರಲ್ಲಿದೆ). ಇದರಲ್ಲಿ ಹೊಸ ಗೃಹ ನಿರ್ಮಾಣವಲ್ಲದೆ ಹೆಚ್ಚುವರಿ ಕೋಣೆಗಳ

ಪಟ್ಟಿ 1 - ಪಿಎಂಎವೈ ಯೋಜನೆಯ ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯಗಳು ಮತ್ತು ವಿಭಾಗಗಳು					
ಐಎಸ್‌ಎಸ್‌ಆರ್	- ಭೂಮಿಯನ್ನು ಸಂಪನ್ಮೂಲವಾಗಿ ಬಳಕೆ - ಖಾಸಗಿ ಸಹಭಾಗಿತ್ವ - ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರದಿಂದ ಪ್ರತಿ ಮನೆಗೆ ಒಂದು ಲಕ್ಷ ರೂಪಾಯಿ ಅನುದಾನ - ಹೆಚ್ಚುವರಿ ಎಫ್‌ಎಸ್‌ಐ/ಟಿಡಿಆರ್/ಎಫ್‌ಎಆರ್ ರಾಜ್ಯ ಮತ್ತು ಕೇಂದ್ರಾಡಳಿತಗಳು ಒದಗಿಸಬೇಕು				
ಬಿಎಲ್‌ಸಿ	- ವೈಯಕ್ತಿಕ ಮನೆ ಅಗತ್ಯವಿರುವ ಇಡಬ್ಲ್ಯೂಎಸ್ ವರ್ಗಕ್ಕೆ - ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರದಿಂದ ಹೊಸ ಮನೆ ನಿರ್ಮಾಣ ಅಥವಾ ಇರುವ ಮನೆಯ ವಿಸ್ತರಣೆಗೆ ರೂ. 1.5ಲಕ್ಷ ರೂಪಾಯಿ ಅನುದಾನ				
ಎಎಚ್‌ಪಿ	- ಖಾಸಗಿ ವಲಯ ಅಥವಾ ಏಜೆನ್ಸಿಗಳು ಸೇರಿದಂತೆ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ವಲಯದ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು - ಕೈಗೆಟುಕುವ ವಸತಿ ಯೋಜನೆಗಳ ಮೂಲಕ ಇಡಬ್ಲ್ಯೂಎಸ್ ಮನೆಗಳಿಗೆ ಕೇಂದ್ರದಿಂದ ರೂ. 1.5ಲಕ್ಷ ಸಹಾಯ ಧನ.				
ಸಿಎಲ್‌ಎಸ್‌ಎಸ್	- ಇಡಬ್ಲ್ಯೂಎಸ್, ಎಲ್‌ಐಜಿ ಮತ್ತು ಎಂಐಜಿಗಳಿಗೆ ಲಭ್ಯವಿರುವ ಬಡ್ಡಿ ಸಬ್ಸಿಡಿ				
		ಇಡಬ್ಲ್ಯೂಎಸ್	ಎಲ್‌ಐಜಿ	ಎಂಐಜಿ-1	ಎಂಐಜಿ-2
	ಕುಟುಂಬದ ಆದಾಯ (ವಾರ್ಷಿಕ ರೂಗಳಲ್ಲಿ)	3,00,000 ವರೆಗೆ	3,00,000-6,00,000	6,00,000-12,00,000	12,00,000-18,00,000
	ಬಡ್ಡಿ ಸಬ್ಸಿಡಿ (ಡಿಯು)	6.5%	6.5%	4%	3%
	ಬಳಕೆ ಪ್ರದೇಶ	30 ಚ.ಮೀ	60 ಚ.ಮೀ	90 ಚ.ಮೀ	110 ಚ.ಮೀ
ಮೂಲ : ವಸತಿ ಮತ್ತು ನಗರ ಬಡತನ ನಿರ್ಮೂಲನೆ ಸಚಿವಾಲಯ, 2017					

ಪಟ್ಟಿ 2 : 2017ರ ಜುಲೈ 31ರ ವರೆಗಿನ ಪಿಎಂಎವೈ ಯೋಜನೆ ಸ್ಥಿತಿಗತಿ

ಕ್ರಮ ಸಂಖ್ಯೆ	ರಾಜ್ಯಗಳ/ಕೇಂದ್ರಾಡಳಿತ ಪ್ರದೇಶಗಳ ಹೆಸರು	ಪರಿಗಣಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿರುವ ಯೋಜನೆಗಳ ಪ್ರಸ್ತಾವಗಳು	ಇಲ್ಲಿಯವರೆಗೆ ಯೋಜನೆಯಲ್ಲಿ ಹೂಡಿಕೆ ಮಾಡಿರುವ ಹಣ (ರೂ. ಕೋಟಿಗಳಲ್ಲಿ)	ಕೇಂದ್ರದ ಸಹಾಯಧನ (ರೂ. ಕೋಟಿಗಳಲ್ಲಿ)	ಮನೆಗಳ ನಿರ್ಮಾಣ	
1.	ರಾಜ್ಯಗಳು	ಆಂಧ್ರಪ್ರದೇಶ	207	24839.86	6324.29	420386
2.		ಬಿಹಾರ	180	3911.18	1454.39	88371
3.		ಭತ್ತೀಸ್‌ಗಢ	69	2964.39	517.05	35357
4.		ಗೋವಾ	-	1.46	0.36	20
5.		ಗುಜರಾತ್	174	10377.68	2256.15	156493
6.		ಹರಿಯಾಣ	5	341.22	227.53	4474
7.		ಹಿಮಾಚಲಪ್ರದೇಶ	36	221.92	96.58	4897
8.		ಜಮ್ಮು-ಕಾಶ್ಮೀರ	44	292.32	104.23	6250
9.		ಜಾರ್ಖಂಡ್	184	3031.89	1264.06	81725
10.		ಕರ್ನಾಟಕ	842	9251.19	3342.43	203145
11.		ಕೇರಳ	106	1082.55	517.52	32642
12.		ಮಧ್ಯಪ್ರದೇಶ	368	19452.61	4411.51	286949
13.		ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರ	49	14144.68	2069.00	133043
14.		ಒಡಿಶಾ	116	2663.78	976.66	59525
15.		ಪಂಜಾಬ್	329	1214.90	604.41	42905
16.		ರಾಜಸ್ಥಾನ್	65	3190.45	790.19	44763
17.		ತಮಿಳುನಾಡು	1634	11945.24	5087.18	334801
18.		ತೆಲಂಗಾಣ	146	5003.44	1253.12	83094
19.		ಉತ್ತರ ಪ್ರದೇಶ	256	3262.07	1339.13	78727
20.		ಉತ್ತರಾಖಂಡ	41	516.52	203.52	8072
21.		ಪಶ್ಚಿಮಬಂಗಾಳ	153	5903.72	2184.70	144862
		ಉಪ ಮೊತ್ತ (ರಾಜ್ಯಗಳು)	5004	123613.09	35024.02	2250501
22.	ಈಶಾನ್ಯ ರಾಜ್ಯಗಳು	ಅರುಣಾಚಲಪ್ರದೇಶ	5	98.16	78.44	1606
23.		ಅಸ್ಸಾಂ	47	1247.78	548.89	36577
24.		ಮಣಿಪುರ	24	679.52	396.72	26451
25.		ಮೇಘಾಲಯ	8	32.23	11.51	764
26.		ಮಿಜೋರಾಂ	9	222.92	165.29	10552
27.		ನಾಗಾಲ್ಯಾಂಡ್	13	335.03	229.27	13560
28.		ಸಿಕ್ಕಿಂ	1	1.95	0.65	43
29.	ತ್ರಿಪುರ	24	1267.49	722.57	45972	
		ಉಪ ಮೊತ್ತ (ಈ. ರಾಜ್ಯಗಳು)	131	3885.09	2153.34	135525
30.	ಕೇಂದ್ರಾಡಳಿತ ಪ್ರದೇಶಗಳು	ಅಂಡಮಾನ್ ಮತ್ತು ನಿಕೋಬಾರ್	3	53.96	9.14	609
31.		ಚಂಡಿಗಢ	-	1.29	0.21	10
32.		ದಾದರ್ ಮತ್ತು ನಗರ್‌ಹವೇಲಿ	1	39.32	15.12	946
33.		ದಾಮನ್ ಮತ್ತು ದಿಯು	2	5.06	2.11	136
34.		ದೆಹಲಿ	-	50.18	8.91	468
35.		ಲಕ್ಷದ್ವೀಪ	-	-	-	-
36.		ಪುದುಚೇರಿ	6	162.81	58.01	3866
		ಉಪ ಮೊತ್ತ (ಕೇಂ.ಪ್ರ)	12	312.63	93.49	6035
		ಒಟ್ಟು	5147	127810.81	37270.84	2392061

ಮೂಲ: ವಸತಿ ಮತ್ತು ನಗರ ಬಡತನ ನಿರ್ಮೂಲನೆ ಸಚಿವಾಲಯ, 2017

ನಿರ್ಮಾಣಕ್ಕೂ ಸಾಲ ಪಡೆಯಬಹುದಾಗಿದೆ. ಆರ್ಥಿಕವಾಗಿ ಹಿಂದುಳಿದ ವರ್ಗಗಳಿಗೆ - ಇಡಬ್ಲ್ಯೂಎಸ್ (30 ಚದರ ಮೀಟರ್ ವರೆಗೆ) / ಕಡಿಮೆ ಆದಾಯ ವರ್ಗದವರಿಗೆ - ಎಲ್‌ಐಜಿ (60 ಚದರ ಮೀಟರ್ ವರೆಗೆ) ವಸತಿ ಸಾಲಗಳಿಗೆ 15 ವರ್ಷಗಳಿಗೆ ಶೇಕಡ 6.5ರಷ್ಟು ಸಾಲ ಸಬ್ಸಿಡಿಯನ್ನು ನೀಡಲಾಗುವುದು. ಈ ಸಬ್ಸಿಡಿ ಆರು ಲಕ್ಷದ ವರೆಗಿನ ಸಾಲಗಳಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಅನ್ವಯಿಸುತ್ತದೆ. ವಸತಿ ಮತ್ತು ನಗರಾಭಿವೃದ್ಧಿ ನಿಗಮ (ಹುಡ್ಕೊ) ಮತ್ತು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ವಸತಿ ಬ್ಯಾಂಕ್ (ಎನ್‌ಹೆಚ್‌ಬಿ)ಗಳನ್ನು ಕೇಂದ್ರದ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ನೋಡಲ್ ಏಜೆನ್ಸಿಗಳನ್ನಾಗಿ ಪರಿಗಣಿಸಲಾಗಿದೆ. ಅವುಗಳಿಗೆ ಸಬ್ಸಿಡಿ ವಿತರಣೆ ಹೊಣೆಯನ್ನು ವಹಿಸಲಾಗಿದ್ದು, ಅವು ಗೃಹಸಾಲ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಮೇಲೆ ನಿಗಾ ಇಟ್ಟು, ಯೋಜನೆಯ ಪ್ರಗತಿ ಪರಿಶೀಲಿಸಲಿವೆ.

ಕೈಗೆಟಕುವ ದರದಲ್ಲಿ ವಸತಿ ಸಹಭಾಗಿತ್ವ (ಎಎಚ್‌ಪಿ) ಯೋಜನೆಯಡಿ ವಸತಿ ಸೌಕರ್ಯ ಕಲ್ಪಿಸಲು ಆರ್ಥಿಕವಾಗಿ ಹಿಂದುಳಿದ ವರ್ಗದವರಿಗೆ ಹಣಕಾಸಿನ ನೆರವು ನೀಡಲಾಗುವುದು. ಅವರು ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಅಥವಾ ಖಾಸಗಿ ಸಹಭಾಗಿತ್ವದಲ್ಲಿ ವಸತಿ ಯೋಜನೆಯಗಳನ್ನು ಕೈಗೆತ್ತಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು. ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಇಡಬ್ಲ್ಯೂಎಸ್ ಮನೆಗೂ ತಲಾ ರೂ. 1.5 ಲಕ್ಷದಂತೆ ಸಹಾಯಧನ ಒದಗಿಸುತ್ತವೆ. ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರ ಕೈಗೆಟಕುವ ದರದಲ್ಲಿ ವಸತಿ ಸೌಲಭ್ಯ ಲಭ್ಯವಾಗುವಂತೆ ಮಾಡಲು ಬಳಕೆ ಪ್ರದೇಶದ ಮಾರಾಟ ದರ (ಗರಿಷ್ಠ) ನಿಗದಿಪಡಿಸುವ ಅಧಿಕಾರವಿದೆ.

ಇದಲ್ಲದೆ ಸಬ್ಸಿಡಿ, ಭೂಮಿ ನೀಡಿಕೆ ಮತ್ತು ಮುದ್ರಾಂಕ ಶುಲ್ಕ ವಿನಾಯಿತಿ ಮತ್ತಿತರ ವಿನಾಯಿತಿಗಳನ್ನು ನೀಡಲೂ ಸಹ ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರಗಳಿಗೆ ಅವಕಾಶವಿದೆ. ಇಂತಹ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ಇತರೆ ಎಲ್ಲ ವರ್ಗದವರಿಗೂ ನೀಡಬಹುದಾಗಿದೆ. ಆದರೆ ಆ ಯೋಜನೆಗಳಲ್ಲಿ ಶೇಕಡ 35ರಷ್ಟು ವಸತಿ ಆರ್ಥಿಕವಾಗಿ ಹಿಂದುಳಿದ ವರ್ಗದವರಿಗೆ ಲಭ್ಯವಾಗಿದ್ದರೆ ಮಾತ್ರ ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರದ ಸಹಾಯಧನ ಸಿಗುತ್ತದೆ.

ಫಲಾನುಭವಿಗಳ ವಸತಿ ನಿರ್ಮಾಣ (ಬಿಎಲ್‌ಸಿಎಚ್): ಆರ್ಥಿಕವಾಗಿ ಹಿಂದುಳಿದ ವರ್ಗಕ್ಕೆ ಸೇರಿದ ಕುಟುಂಬಗಳ ಅರ್ಹರಿಗೆ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಗೃಹ ನಿರ್ಮಾಣ ಅಥವಾ ಇರುವ ಗೃಹದ ವಿಸ್ತರಣೆಗೆ ಕೇಂದ್ರದಿಂದ ರೂ. 1.50 ಲಕ್ಷ ರೂಪಾಯಿ ಸಹಾಯಧನ ನೀಡಲಾಗುವುದು. ಫಲಾನುಭವಿಗಳು ಅಗತ್ಯ ದಾಖಲೆಗಳೊಂದಿಗೆ ತಮ್ಮ ಅರ್ಜಿಗಳನ್ನು ಆಯಾ ನಗರ ಸ್ಥಳೀಯ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಿಗೆ ಸಲ್ಲಿಸಬೇಕು. ಅಂತಹ ಅರ್ಜಿಗಳನ್ನು ಆಧರಿಸಿ, ನಗರ ಸ್ಥಳೀಯ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ಸಮಗ್ರ ಪಟ್ಟಣ ವ್ಯಾಪಿ ವಸತಿ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಿ, ಅವುಗಳನ್ನು ಸಲ್ಲಿಸಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ.

ಈ ಯೋಜನೆ ಆರಂಭವಾದ ನಂತರ ಇಲ್ಲಿಯವರೆಗೆ ಸುಮಾರು 24 ಲಕ್ಷ ವಸತಿಗಳನ್ನು ಅನುಮೋದಿಸಲಾಗಿದೆ. ಸುಮಾರು ಹತ್ತು ಲಕ್ಷ ಮನೆಗಳ ನಿರ್ಮಾಣ ಕಾರ್ಯ ಆರಂಭವಾಗಿದೆ. 1,27,810 ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿಗಳ ವೆಚ್ಚದ 5,147 ಯೋಜನೆಗಳಿಗೆ ಅನುಮೋದನೆ ನೀಡಲಾಗಿದ್ದು, ಇದರಲ್ಲಿ

ಕೇಂದ್ರದ ಸಹಾಯಧನ 37,270 ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿಗಳಷ್ಟಿದೆ. ಸಿಎಲ್‌ಎಲ್‌ಎಸ್ ಅಡಿ 2017ರ ಜುಲೈ 31ರ ವರೆಗೆ 48,863 ಹೊಸ ಮನೆಗಳ ನಿರ್ಮಾಣಕ್ಕೆ 962 ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿ ಸಬ್ಸಿಡಿ ಬಿಡುಗಡೆ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ. (ವಿವರಗಳಿಗೆ ಪಟ್ಟಿ 2 ನೋಡಿ) ಹೆಚ್ಚಿನ ಯೋಜನೆಗಳು ಆಂಧ್ರಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಜಾರಿಯಾಗುತ್ತಿವೆ. ಆನಂತರದ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ತಮಿಳುನಾಡು, ಮಧ್ಯಪ್ರದೇಶ ಮತ್ತು ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯಗಳಿವೆ (ಪಟ್ಟಿ 2) ಈ ಯೋಜನೆಯ ಅನುಷ್ಠಾನದ ಕುರಿತು ರಾಜ್ಯಗಳು ಮತ್ತು ಕೇಂದ್ರಾಡಳಿತದೊಂದಿಗೆ ನಿರಂತರವಾಗಿ ನಿಗಾವಹಿಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ಉತ್ತಮ ವಿನ್ಯಾಸ ಮತ್ತು ತಾಂತ್ರಿಕ ಪರಿಹಾರದ ಮೂಲಕ ಅನುಮೋದಿತ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ತ್ವರಿತಗತಿಯಲ್ಲಿ ಜಾರಿಗೊಳಿಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ಫಲಾನುಭವಿಗಳ ಆಧಾರ್ ಸಂಯೋಜನೆ ಮಾಡಲಾಗಿದ್ದು, ಜಿಯೋ ಟ್ಯಾಗಿಂಗ್ ಕೂಡ ಮಾಡಲಾಗಿದ್ದು, ಬಿಎಲ್‌ಸಿ ಮೂಲಕ ನಿಗಾವಹಿಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ಅತ್ಯಾಧುನಿಕ ಮತ್ತು ಸುಸ್ಥಿರ ಕಟ್ಟಡ ನಿರ್ಮಾಣ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನವನ್ನು ಸಾಧಿಸುವ ಸಲುವಾಗಿ ಪ್ರಧಾನಮಂತ್ರಿಗಳ ಆವಾಸ್ ಯೋಜನೆ - ನಗರದಡಿ ತಾಂತ್ರಿಕ ಉಪಯೋಜನೆ ಆರಂಭಿಸಲಾಗಿದ್ದು, ಅದರಡಿ ತಾಂತ್ರಿಕ ನೆರವು ಒದಗಿಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ಜೊತೆಗೆ ಗುಣಮಟ್ಟದ ನಿರ್ಮಾಣ, ಹಸಿರು ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ಬಳಕೆ, ತ್ವರಿತ ನಿರ್ಮಾಣ ಮತ್ತು ಋತುಮಾನಕ್ಕೆ ಅನುಗುಣವಾದ ಸರಳ ವಿನ್ಯಾಸ ರೂಪಿಸುವ ಕೆಲಸಗಳಿಗೆ ಸಹಕಾರ ನೀಡಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ಇದು ಹಲವು ಏಜೆನ್ಸಿಗಳ ಜತೆ ಆಡಳಿತಾತ್ಮಕ ಮತ್ತು ನಿಯಂತ್ರಣ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಜತೆ ಸಹಯೋಗ ಸಾಧಿಸುವ ಜತೆಗೆ ನಿರ್ಮಾಣ ಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ಸುಸ್ಥಿರ ಕಾರ್ಯತಂತ್ರ ಮತ್ತು ನೈಸರ್ಗಿಕ ವಿಪತ್ತು ಎದುರಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗುವಂತಹ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನಗಳ ಬಳಕೆಗೆ ಒತ್ತು ನೀಡುತ್ತದೆ. ಈ ಯೋಜನೆಯಡಿ ಆಯಾ ಪ್ರದೇಶಕ್ಕೆ ಅನುಗುಣವಾದ ವಸತಿ ಬಡಾವಣೆ ವಿನ್ಯಾಸಗಳನ್ನು ಅಳವಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಉತ್ತೇಜನ ನೀಡಲಾಗುವುದು, ನಿರ್ಮಾಣ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನದಲ್ಲಿ ಪ್ರಕೋಪ ಎದುರಿಸುವ ಅಂಶಗಳ ಬಳಕೆಗೆ ಆದ್ಯತೆ ನೀಡಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ಹೆಚ್ಚುತ್ತಿರುವ ವಸತಿ ಬೇಡಿಕೆಗಳಿಗೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿ ಈ ಯೋಜನೆಯಡಿಯಲ್ಲಿ ಸ್ಥಳೀಯವಾಗಿಯೇ ಉತ್ಪಾದಿಸಲಾದ

ಇಟ್ಟಿಗೆ ಮತ್ತಿತರ ಕಟ್ಟಡ ಸಾಮಗ್ರಿಗಳ ಬಳಕೆಗೂ ಅವಕಾಶವಿದೆ. ಹಾರುವ ಬೂದಿ ಅಥವಾ ಭೂಮಿಯೊಳಗಿನ ಗಟ್ಟಿ ಮಣ್ಣನ್ನು ಬಳಸಿ, ಕಡಿಮೆ ದರದಲ್ಲಿ ಉತ್ಪಾದಿಸುವ ಇಟ್ಟಿಗೆಗಳನ್ನು ಬಳಸಬಹುದಾಗಿದೆ. ಕೈಗೆಟಕುವ ದರದಲ್ಲಿ ವಸತಿ ಸೌಕರ್ಯ ಕಲ್ಪಿಸಲು ಸಮಗ್ರ ಹಾಗೂ ಸುಸ್ಥಿರ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ಒತ್ತು ನೀಡುವ ಪರಿಣಾಮಕಾರಿ ಇಂಧನ ಬಳಕೆಗೆ ಯೋಜನೆಯಡಿ ಮಾರ್ಗಸೂಚಿ ಅಳವಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ. 13 ರಾಜ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಹೊಸ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ಬಳಸಿ, ಪ್ರಾಯೋಗಿಕವಾಗಿ ನಿರ್ಮಿಸಲಾದ ವಸತಿ ಯೋಜನೆಗಳು ಅಗಾಧ ಪರಿಣಾಮವನ್ನು ಬೀರಿವೆ.

ವಸತಿ ಯೋಜನೆಗಳ ಸಂಯೋಜನೆ : ಸಾಮಾಜಿಕವಾಗಿ ಮತ್ತು ಭೌತಿಕವಾಗಿ ಅಗತ್ಯ ಮೂಲಸೌಕರ್ಯ ಕಲ್ಪಿಸುವ ಜತೆಗೆ ವಸತಿ ಬೇಡಿಕೆಯನ್ನು ಆಧರಿಸಿ ತ್ವರಿತಗತಿಯಲ್ಲಿ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ಅನುಷ್ಠಾನಗೊಳಿಸಲು ಸಮಗ್ರ ನಗರಾಭಿವೃದ್ಧಿ ಯೋಜನೆಗಳ ಜತೆ ವಸತಿ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ಸಂಯೋಜಿಸಲಾಗುವುದು. ನಗರಾಭಿವೃದ್ಧಿ ಸಚಿವಾಲಯ ಅತ್ಯಂತ ಮಹತ್ವಾಕಾಂಕ್ಷಿಯ ದಕ್ಷ ನಗರ ಸ್ಮಾರ್ಟ್‌ಸಿಟಿ ಯೋಜನೆ (ಎಸ್‌ಸಿಎಂ)ಯನ್ನು ಕೈಗೆತ್ತಿಕೊಂಡಿದೆ. ಇದರಡಿ ನಗರಗಳ ಮೂಲಸೌಕರ್ಯ ಹೆಚ್ಚಿಸುವ ಜತೆಗೆ ದಕ್ಷ ಪರಿಹಾರಗಳ ಮೂಲಕ ನಗರಗಳಲ್ಲಿನ ಜನರ ಜೀವನಮಟ್ಟ ಉತ್ತಮಗೊಳಿಸುವ ಗುರಿ ಹೊಂದಲಾಗಿದೆ. ಸ್ಮಾರ್ಟ್‌ಸಿಟಿ ಯೋಜನೆಯ ಪ್ರಸ್ತಾವಗಳಲ್ಲಿ ವಸತಿ ಒಂದು ಪ್ರಮುಖ ವಲಯವಾಗಿದೆ. ವಲಯ ಆಧರಿತ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಸ್ಮಾರ್ಟ್‌ಸಿಟಿ ಯೋಜನೆಯಲ್ಲಿ ಅತ್ಯಂತ ಪ್ರಮುಖ ಅಂಶವಾಗಿದ್ದು, ಅದರಡಿ ಈಗಿರುವ ಕೊಳಗೇರಿಗಳನ್ನು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಪಡಿಸುವುದು ಉತ್ತಮ ಯೋಜಿತ ನಗರಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸುವುದು ಇಡೀ ನಗರಗಳಲ್ಲಿ ಉತ್ತಮ ವಾತಾವರಣ ನೆಲೆಸುವಂತೆ ಮಾಡುವ ಮೂಲಕ ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಬದಲಾವಣೆ ತರುವ ಆಶಯವಿದೆ. ಹಲವು ಸ್ಮಾರ್ಟ್‌ಸಿಟಿ ಯೋಜನೆಗಳಲ್ಲಿ ವಸತಿಯನ್ನು ವಲಯಾಧರಿತ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಮತ್ತು ಪ್ರಧಾನಮಂತ್ರಿಗಳ ಆವಾಸ್ ಯೋಜನೆ - ನಗರ ಇವುಗಳನ್ನು ಸೇರಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಅಟಲ್ ಮಿಷನ್ ಅಥವಾ ನಗರ ನವೀಕರಣ ಯೋಜನೆ (ಅಮೃತ್)

ಈ ಯೋಜನೆಯಡಿ ವಸತಿ ವಲಯಕ್ಕೆ ಮೂಲಸೌಕರ್ಯ ಕಲ್ಪಿಸುವ ಜತೆಗೆ ಅಗತ್ಯ ನೀರು, ಒಳಚರಂಡಿ ಸಂಪರ್ಕ, ಮುಕ್ತ ಪ್ರದೇಶಗಳ ಸುಧಾರಣೆ, ಜನರ ಸಂಚಾರಕ್ಕೆ ಅನುಕೂಲ ಕಲ್ಪಿಸಲಾಗುವುದು. ಪ್ರಸ್ತುತ ಈ ಯೋಜನೆ ದೇಶದ 500 ನಗರಗಳಲ್ಲಿ ಜಾರಿಯಲ್ಲಿದೆ. ಈ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಇತರೆ ಯೋಜನೆಗಳ ಜತೆ ಸಂಯೋಜಿಸಿರುವುದರಿಂದ ಪಟ್ಟಣಗಳಲ್ಲಿ ಅಗತ್ಯ ಮೂಲಭೂತಸೌಕರ್ಯ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೊಳಿಸಬಹುದಾಗಿದೆ.

ಸ್ವಚ್ಛ ಭಾರತ ಮಿಷನ್ : ಇದರಡಿ ಬಯಲುಶೌಚವನ್ನು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ನಿರ್ಮೂಲನೆ ಮಾಡುವ ಗುರಿ ಇದೆ, ಜೊತೆಗೆ ಮಲಹೊರುವ ಪದ್ಧತಿಯನ್ನು ತೊಡೆದು ಹಾಕುವುದು ಮತ್ತು ಘನತ್ಯಾಜ್ಯ ವಿಲೇವಾರಿಗೆ ಆಧುನಿಕ ಮತ್ತು ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನವನ್ನು ಬಳಕೆ ಮಾಡಲಾಗುವುದು. ಮನೆಯೊಳಗೆ ಶೌಚಾಲಯಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸುವುದು, ಈ ಯೋಜನೆಯ ಒಂದು ಅಂಗವಾಗಿದೆ. ಪಿಎಂಎವೈ ಮತ್ತು ಎಸ್‌ಬಿಎಂ ಎರಡು ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ಸಂಯೋಜಿಸಿ, ಶೌಚಾಲಯ ಸಂಬಂಧಿ ಮೂಲಸೌಕರ್ಯವೃದ್ಧಿಗೆ ಕ್ರಮ ಕೈಗೊಳ್ಳಲಾಗುತ್ತಿದೆ.

ದೀನ್ ದಯಾಳ್ ಉಪಾಧ್ಯಾಯ ಅಂತರ್ಜಾಲ ಯೋಜನೆ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ನಗರ ಜೀವನೋಪಾಯ ಯೋಜನೆ (ಡಿಎವೈ-ಎನ್‌ಯುಎಲ್‌ಎಂ)

ಈ ಯೋಜನೆಗಳಲ್ಲಿ ನಗರಗಳಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸುವ ವಸತಿರಹಿತ ಜನಸಂಖ್ಯೆಗೆ ಮೂಲಸೌಕರ್ಯ ಒಳಗೊಂಡಂತೆ ಶಾಶ್ವತ ವಸತಿ ಸೌಕರ್ಯ ಕಲ್ಪಿಸುವ ಉದ್ದೇಶವಿದೆ. ನಗರಗಳಲ್ಲಿನ ವಸತಿರಹಿತ ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಹಿಂದುಳಿದ ವರ್ಗದ ಅಗತ್ಯತೆಗಳನ್ನು ಪೂರೈಸುವುದು ಇದರ ಗುರಿಯಾಗಿದೆ.

ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ನಗರ ಆರೋಗ್ಯ ಯೋಜನೆ (ಎನ್‌ಯುಎಚ್‌ಎಂ) : ಇದರಡಿ ನಗರ ಪ್ರದೇಶಗಳ ಜನಸಂಖ್ಯೆಯ ಆರೋಗ್ಯ ರಕ್ಷಣೆ ಅಗತ್ಯಗಳನ್ನು ಪೂರೈಸಲಾಗುವುದು. ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಬಡವರಿಗೆ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಆರೋಗ್ಯ ರಕ್ಷಣಾ ಸೇವೆಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸುವ

ಮೂಲಕ ಅವರು ಚಿಕಿತ್ಸೆಗೆ ತಮ್ಮ ಜೇಬಿನಿಂದ ಹಣ ಖರ್ಚು ಮಾಡುವುದನ್ನು ತಪ್ಪಿಸುವುದಾಗಿದೆ. ಈ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಸಮಗ್ರ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಪಿಎಂಎವೈ ಜೊತೆ ಸಂಯೋಜಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಉಪಸಂಹಾರ : 2022ರ ವೇಳೆಗೆ ಸರ್ವರಿಗೂ ವಸತಿ ಸೌಕರ್ಯ ಕಲ್ಪಿಸುವ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಗುರಿಯನ್ನು ಸಾಧಿಸುವ ಸಲುವಾಗಿ ನಾನಾ ಹಂತಗಳಲ್ಲಿ ಹಲವು ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನು ವೃದ್ಧಿಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ಉತ್ತಮ ಪದ್ಧತಿಗಳು ಮತ್ತು ಯೋಜನೆಗಳ ಸಮರ್ಪಕ ಜಾರಿ ಹೊಣೆಯನ್ನು ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ನಾನಾ ಇಲಾಖೆಗಳಿಗೆ ವಹಿಸಿಕೊಡಲಾಗಿದೆ. ಸಂವಿಧಾನದಡಿ ವಸತಿ ಮತ್ತು ನಗರಾಭಿವೃದ್ಧಿ ಎರಡು ರಾಜ್ಯಗಳ ವಿಷಯವಾಗಿರುವುದರಿಂದ ರಾಜ್ಯಗಳು ಈ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಅತ್ಯಂತ ಪ್ರಮುಖ ಪಾತ್ರವಹಿಸುತ್ತವೆ. ರಾಜ್ಯಗಳು ತಮ್ಮ ನೀತಿಗಳ ಮೂಲಕ ಈ ಮಹತ್ವದ ಗುರಿ ಸಾಧನೆಗೆ ಸಾಂಸ್ಥಿಕ ಮತ್ತು ಕಾನೂನು ಅಂಶಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡ ಸಮಗ್ರ ವಸತಿ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಬೇಕಿದೆ. ವಸತಿ ವಲಯದಲ್ಲಿ ಹೊಸ ಹೊಸ ಅವಿಷ್ಕಾರಗಳಿಗೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಗಮನಹರಿಸಬೇಕಿದೆ. ನಗರ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿನ ಕೈಗೆಟಕುವ ದರದಲ್ಲಿ ವಸತಿ ಸೌಕರ್ಯ ಕಲ್ಪಿಸುವ ಬೇಡಿಕೆಯನ್ನು ಈಡೇರಿಸಲು ದೊಡ್ಡ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಕಡಿಮೆ ದರದಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ತ್ವರಿತವಾಗಿ ಮಾಡುವ ನಿರ್ಮಾಣ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನವನ್ನು ಅನುಸರಿಸಬೇಕಿದೆ. ಇದರೊಂದಿಗೆ ದೇಶ 75ನೇ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯೋತ್ಸವ ಆಚರಿಸುವ 2022ರ ವೇಳೆಗೆ ಗೌರವಾನ್ವಿತ ಪ್ರಧಾನಮಂತ್ರಿಗಳ ಸರ್ವರಿಗೂ ವಸತಿ ಕಲ್ಪಿಸುವ ಕನಸನ್ನು ನನಸು ಮಾಡಲು ದೃಢ ಬದ್ಧತೆಯೊಂದಿಗೆ ಸರ್ಕಾರಗಳು (ಕೇಂದ್ರ, ರಾಜ್ಯ ಮತ್ತು ಸ್ಥಳೀಯ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು) ಹಾಗೂ ಖಾಸಗಿ ವಲಯದವರು ಕಾರ್ಯೋನ್ಮುಖವಾಗಬೇಕಿದೆ. □

ಭೂ ಸ್ವಾಧೀನ, ಪುನರ್ವಸತಿ ಮತ್ತು ಪುನರ್ನಿರ್ಮಾಣ

* ಅಮ್ನಾಂಜ್ಯೋತಿ ಗೋಸ್ವಾಮಿ ಮತ್ತು ಗೌತಮ್ ಭಾನ್

ಶ್ರಾವಣಲಿಪಿ ಉದ್ದೇಶಗಳಿಗೆ
ಭೂ ಸ್ವಾಧೀನ ಮಾಹಿತಿ ಕೊಡುವ
ವಿಧಾನವು
ಬೀಜವಾದ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಗಳಿಗೆ
ಒಳಪಡಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ.
ನಿಶ್ಚಿತವಾಗಿ
ಶುಭವಾಗಿ ನಡೆಯುವಂತೆ
ಮೂಲಕೊಡುವಂತಹ
ಶ್ರಾವಣಲಿಪಿ
ಉದ್ದೇಶಗಳನ್ನು
ಒಳಗೊಂಡಿರುವ
ಯೋಜನೆಗಳ
ವ್ಯಾಖ್ಯೆಯನ್ನು
ನೋಡುವುದು ಶ್ಲಾಘನೀಯ
ವಿಷಯವಾದರೂ,
ಶಾಶ್ವತ ಪಡೆ
ಭೂಸ್ವಾಧೀನ ಚರಿತ್ರೆಯು
ಬಹಳ ಅಪರೂಪವೆಂದೇ
ಹೇಳಬೇಕು.

ಭೂ ಸ್ವಾಧೀನ, ಪುನರ್ವಸತಿ, ಪುನರ್ನಿರ್ಮಾಣ (ಲಾಠಿ) ಹಾಗೂ ಸರ್ಕಾರಿ ವಸತಿ ಯೋಜನೆಗಳ ನಡುವೆ ಸಂಪರ್ಕ ಅತಿ ಮಹತ್ವದ್ದಾಗಿದೆ. ಅದು ಮೂಲಭೂತವಾಗಿ ಭೂಮಿಯ ಕೊರತೆ ಯೋಜಿತ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಮತ್ತು ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಬೇಕೆಂಬಷ್ಟನ್ನು ಒದಗಿಸಬಲ್ಲ, ವಸತಿ ಸೌಲಭ್ಯ ಕೊರತೆಗೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟಿದ್ದಾಗಿದೆ.

ಹಿಂದಿನ ಒಂದು ಅಧಿಕೃತ ಅಂದಾಜಿನ ಪ್ರಕಾರ, ಭಾರತ ದೇಶವು ನಗರ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಸುಮಾರು 19 ಮಿಲಿಯನ್ ವಸತಿ ಘಟಕಗಳನ್ನು ಕೊರತೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ (ಕುಂಡು ಸಮಿತಿ-2012). ಇದರಲ್ಲಿ ಸುಮಾರು ಶೇಕಡ 80 ರಷ್ಟು ಕೊರತೆಯು (ಅಂದರೆ 15 ಮಿಲಿಯನ್ ಗಳಷ್ಟು ಘಟಕಗಳು) ಈಗಾಗಲೇ ಅಸ್ತಿತ್ವದಲ್ಲಿದ್ದು, ಅದು ವಸತಿಯೇನ ಸ್ಥಿತಿಯಾಗಿರದೆ, ಕೇವಲ ಅಸಮರ್ಪಕವಾದುದಾಗಿದೆ. ನಗರ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿನ ನಮ್ಮ ವಸತಿ ಕೊರತೆಯು ದೊಡ್ಡ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಅಸಮರ್ಪಕವಷ್ಟೇ ಆಗಿದ್ದು, ಅದು ವಸತಿರಹಿತವೇನೂ ಆಗಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಇದಕ್ಕೆ ಪ್ರತಿಯಾಗಿ ಪ್ರಧಾನ ಮಂತ್ರಿ ಆವಾಸ ಯೋಜನೆಯು (ಪಿ.ಎಂ.ಎ.ವೈ) 2022 ರ ಹೊತ್ತಿಗೆ 20 ಮಿಲಿಯನ್ ಮನೆಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿಕೊಡಬೇಕೆಂಬ ಗುರಿ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡಿದೆ. ಅದೇ ವೇಳೆಯಲ್ಲಿ ಗ್ರಾಮೀಣ ಭಾರತದ ಸುಮಾರು ಶೇಕಡ 56 ರಷ್ಟು ಅಥವಾ ಆತಂಕ ಉಂಟುಮಾಡುವಂತಹ 10 ಕೋಟಿಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚಿನ ಸಂಖ್ಯೆಯ ಗ್ರಾಮೀಣ ಕುಟುಂಬಗಳು ನೆಲೆಯಿಲ್ಲದ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿವೆ.

ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಭೂ ಸುಧಾರಣೆಗೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟಂತೆ ಒಂದು ಭರವಸೆ ಯನ್ನುಂಟು ಮಾಡುವ ಕೆಲಸ, ಚಾರಿತ್ರಿಕವಾಗಿ ವಿಫಲವಾಗಿದ್ದು, ಆ ವಿಷಯದಲ್ಲೇ ಗ್ರಾಮೀಣ - ನಗರ ಪ್ರದೇಶ ಮತ್ತು ಭೂ ಸ್ವಾಧೀನಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ವಿಷಯಗಳಲ್ಲಿ ರಾಜಕೀಯ ಬಿರುಕು ಪಾತ್ರವಹಿಸಿರುವುದು ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ.

ನಗರ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಕೈಕೊಡುವ ದರದ ವಸತಿ ಒದಗಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಹೇಗೆ ಪರಿಹರಿಸಬಹುದು?

ಇದಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಮೂರು ಅಂಶಗಳು ಪರಿಶೀಲನೆಗೆ ಒಳಪಡುತ್ತವೆ. ಮೊದಲೆರಡು ಅಂದರೆ - ಸಮರ್ಪಕ ಮತ್ತು ಪಡೆಯುವ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ಅಂಶಗಳು - ನೀತಿಯ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಕ್ಕೆ ಒಳಪಟ್ಟವೆ. ಅಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬರುವ ಚರ್ಚೆಯೆಂದರೆ, “ಕಳ - ಆದಾಯದ ಕುಟುಂಬ ಎನ್ನುವುದನ್ನು ಹೇಗೆ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಿಸಬೇಕು, ಅವುಗಳ ಗಾತ್ರ, ಅದಕ್ಕೆ ಸಲ್ಲುವ ವೆಚ್ಚ ಮತ್ತು ಯಾವರೀತಿಯ ಸೇವಾ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮತ್ತು ಪೂರೈಕೆಗಳು - ಸಮರ್ಪಕತೆ ಎನ್ನುವುದನ್ನು ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಿಸುತ್ತವೆ. ಇಷ್ಟಾಗಿಯೂ ಮೂರನೆಯದು ಪ್ರಸ್ತಾಪಿತವಾಗದೆ ಹಾಗೆ ಉಳಿದುಕೊಂಡಿದೆ ಇಲ್ಲವೇ ಕಾಯಿದೆಯ ಗಮನಕ್ಕೆ ಬೀಳದಂತೆ ಹಾಗೆ ಉಳಿದುಬಿಟ್ಟಿದೆ. ಅತ್ಯಂತ ನಿರ್ಣಾಯಕವೆನ್ನಿಸುವ ಈ ಪರಿಮಿತಿಯು - ಯಶಸ್ಸಿನ ಸಾಧ್ಯತೆ - ವಸತಿ ಒದಗಿಸುವ ಸ್ಥಳಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟಿದ್ದಾಗಿದೆ. ಯಶಸ್ಸಿನ ಸಾಧ್ಯತೆಯನ್ನು, ಕಾಯಿದೆ

* ಮುಖ್ಯಸ್ಥರು, ಕಾನೂನು ಮತ್ತು ನಿಯಂತ್ರಣ ವಿಭಾಗ, E-mail : * agoswami@ihs.co.in

** ಮುಖ್ಯಸ್ಥರು, ಶಿಕ್ಷಣ, ಸಂಶೋಧನೆ ವಿಭಾಗ, ಭಾರತೀಯ ಮಾನವ ಪುನರ್ವಸತಿ ಸಂಸ್ಥೆ. ** gbhan@ihs.co.in

ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯ ಮೂಲಕ ಸಾಧ್ಯವಾದ ವಸತಿಯೊಂದನ್ನು ಅರ್ಥಪೂರ್ಣ ಬದುಕಿಗೆ ಕೊಂಡೊಯ್ಯುವ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವೆಂದು ಅರ್ಥೈಸಬಹುದಾಗಿದೆ. ಹೀಗೆ ಯಶಸ್ವಿನ ಸಾಧ್ಯತೆಯು, ಕಾಯಿದೆಯೊಂದು ಗಮನ ಹರಿಸಿ ಮಾಡುವ ವೆಚ್ಚಗಳನ್ನು ಮೀರಿ ನಿಲ್ಲುವ ಅಂಶವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಪ್ರಸ್ತುತದಲ್ಲಿ ದೊಡ್ಡ ಕೊರತೆಯೆಂದೇ ಕಂಡುಬಂದಿರುವ ಸ್ವಾಧೀನ ಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ದರವನ್ನು, ಕೇಂದ್ರ ಹಾಗೂ ರಾಜ್ಯಗಳು ಸುಧಾರಣೆ ಮಾಡುವ ಗುರಿ ಹೊಂದಿದ್ದು (ಬಹುಮಟ್ಟಿಗೆ, ಹಿಂದಿನ ಕಾಯಿದೆಯ ಪ್ರಕಾರ, ಕಟ್ಟಿದ ಮೂರು ಮನೆಗಳಲ್ಲಿ ಕೇವಲ ಒಂದನ್ನು ಮಾತ್ರ ಸ್ವಾಧೀನಕ್ಕೆ ಪಡೆಯಲಾಗುತ್ತಿತ್ತು) ಅದು ಪಡೆಯುವ ಯಶಸ್ವಿನ ಸಾಧ್ಯತೆಯನ್ನು ಕಾದುನೋಡಬೇಕಾಗಿದೆ. ಅಲ್ಲ ಆದಾಯದ ಗುಂಪಿನವರಿಗೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟಂತೆ ಯಶಸ್ವಿನ ಸಾಧ್ಯತೆಯು ಮೂರು ಅಂಶಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿದ್ದು, ಅವುಗಳ ಬಗ್ಗೆ ತ್ವರಿತ ಗಮನಹರಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ :

1) ಉದ್ಯೋಗ ಮತ್ತು ಜೀವನೋಪಾಯಕ್ಕೆ ಸಂಪರ್ಕ ಹೊಂದಿರುವುದು (ಎಲ್ಲಿ ಉದ್ಯೋಗವಿರುತ್ತದೋ ಅಲ್ಲಿ ಜನ ವಾಸಿಸುತ್ತಾರೆ); 2) ಸಂಪರ್ಕ ಸಾಧನೆ (ಬಹು ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಸಾರಿಗೆಗೆ ಪ್ರವೇಶ ಒದಗಿಸುವುದು) ಮತ್ತು 3) ದೈಹಿಕ ಹಾಗೂ ಸಾಮಾಜಿಕ ಒಳಸೌಕರ್ಯಗಳಿಗೆ ಸುಲಭ ಪ್ರವೇಶ (ಉದಾ : ಸಮುದಾಯ ಶಾಲೆಗಳು, ಆಸ್ಪತ್ರೆ ಮುಂತಾದವು ಹತ್ತಿರ ಇರಬೇಕು). ಈ ಅಂಶಗಳಿಗೆ ಅದರಲ್ಲೂ ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಉದ್ಯೋಗ ಮತ್ತು ಜೀವನೋಪಾಯಕ್ಕೆ ಗಮನವೀಯದೆ ಇದ್ದಲ್ಲಿ, ವಸತಿ ಒದಗಿಸುವ ಯಾವುದೇ ಕಾಯಿದೆಯು, ತಾನು ಉದ್ದೇಶಿಸಿರುವ ಫಲಿತಾಂಶಗಳನ್ನು ತಲುಪಲಾರದು. ಸ್ಥಳೀಯ ಮತ್ತು ಭೌಗೋಳಿಕ ಸಾನ್ನಿಧ್ಯವನ್ನು ಅಲಕ್ಷಿಸುವುದಾದಲ್ಲಿ, ವಸತಿ ಸೌಲಭ್ಯವೊಂದು

'ಕುಟುಂಬ' ವಾಗಿ ಪರಿವರ್ತಿತವಾಗುವ ಸಹಜ ಬೆಳವಣಿಗೆಯನ್ನು ಅಲಕ್ಷಿಸದಂತೆ; ಅದು ಕೇವಲ ಘಟಕವಾಗಿ ಮಾತ್ರ ಉಳಿಯಬಾರದು. ಈಗ ಇದನ್ನು ಅರ್ಥೈಸುವುದಾದರೆ, ಭೂಸ್ವಾಧೀನ ಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದನ್ನು ಅವಲೋಕಿಸುವುದರಲ್ಲಿರುವ ಬಹು ಮುಖ್ಯ ಅಂಶವೆಂದರೆ, ವಸತಿ ಸೌಕರ್ಯಕ್ಕೆ ಭರವಸೆ ನೀಡುವ ಸಂಬಂಧಿತ ವಿಷಯವೇ ಆಗಿದೆ.

ಮೊದಲು ಲಾರ್ ಕಾಯಿದೆ ಏನು ಹೇಳುತ್ತದೆ ಎನ್ನುವುದನ್ನು ನಾವು ಗಮನಿಸೋಣ :

ಲಾರ್ ಕಾಯಿದೆ ಎನ್ನುವುದು 'ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಉದ್ದೇಶ' ವೆನ್ನುವ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನವನ್ನೊಳಗೊಂಡಿದ್ದು, ಸ್ವಾಧೀನ ಪಡೆಯುವುದಕ್ಕೆ ಕೆಲವು ಉದ್ದೇಶಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿರುತ್ತದೆ. ಅವನ್ನು ಕೆಳಗೆ ನೀಡಲಾಗಿದೆ

1) ಅದು ಯಾವ ಆದಾಯ ಗುಂಪಿಗೆ ಅನ್ವಯಿಸುವ ವಸತಿಯೋಜನೆ ಎನ್ನುವುದನ್ನು, ಸರ್ಕಾರವು ಆಯಾಯ ಕಾಲಕ್ಕೆ ನಿಗದಿಪಡಿಸಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಎಸ್ 2 (1) (ಡಿ)

2) ಯೋಜಿತ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೋಸ್ಕರ ಇರುವ ಯೋಜನೆ ಅಥವಾ ಗ್ರಾಮೀಣ ಅಥವಾ ನಗರದ ಸೈಟ್‌ಗಳನ್ನೂ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಪಡಿಸುವುದು ಅಥವಾ ಗ್ರಾಮೀಣ ಮತ್ತು ನಗರ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸುವ ದುರ್ಬಲ ವರ್ಗದವರಿಗೋಸ್ಕರವೇ, ನೆಲೆಸುವ ಉದ್ದೇಶಕ್ಕೆ ಭೂಮಿಯನ್ನು ಒದಗಿಸುವುದು. (ಎಸ್.2 (1) (ಇ).

(3) ನೈಸರ್ಗಿಕ ವಿಕೋಪದಿಂದಾಗಿ ಸಂಕಷ್ಟಕ್ಕೊಳಗಾದವರಿಗೆ ಇಲ್ಲವೇ ಭೂರಹಿತ ಜನರಿಗೆ ಅಥವಾ ಬಡವರನ್ನೇ ಗಮನದಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಸಿದ್ಧವಾದ ವಸತಿ ಉದ್ದೇಶವುಳ್ಳ ಯೋಜನೆ. ಸರ್ಕಾರದ ಯಾವುದೇ ಯೋಜನೆ ಜಾರಿಗೊಳ್ಳುವುದರಿಂದ ತೊಂದರೆಗೊಳಗಾದವರಿಗೆ ಇಲ್ಲವೇ ನೆಲೆ ಕಳೆದುಕೊಂಡವರಿಗೆ ವಸತಿ ಒದಗಿಸುವುದು. (ಎಸ್.2 (1) ಎಫ್).

ಮತ್ತೊಂದು ಮಾತಿನಲ್ಲಿ ಹೇಳುವುದಾದಲ್ಲಿ, ಲಾರ್ ಕಾಯಿದೆಯ ಅಡಿ ವಾಸಕ್ಕೆ ಯೋಗ್ಯವೆನಿಸುವ ಉದ್ದೇಶವುಳ್ಳ, ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಸಮರ್ಪಕವೆನ್ನಿಸುವ, ವಾಸಯೋಗ್ಯ ಭೂಮಿಯನ್ನು ಸ್ವಾಧೀನ ಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಸಾಧ್ಯವಿದೆ. ಇದು

ಹಳ್ಳಿ ಹಾಗೂ ಪಟ್ಟಣ ಎರಡಕ್ಕೂ ಅನ್ವಯಿಸುತ್ತದೆ. ಮೇಲೆ ಹೇಳಿದ ಎಲ್ಲಾ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲೂ, ಲಾರ್ ಕಾಯಿದೆಯ ಸೌಲಭ್ಯಗಳು ಭೂಸ್ವಾಧೀನ, ಪರಿಹಾರ ಮತ್ತು ಆರ್‌ಆರ್‌ಗಳಿಗೆ ಅನ್ವಯಿಸುತ್ತದೆ. ಮುಂದೆ ಸರ್ಕಾರವು ಅಂತಹ ಉದ್ದೇಶಗಳಿಗೆ ಪಿಪಿಪಿ ಅಥವಾ ಖಾಸಗಿಯವರ ಮೂಲಕ ವಶಪಡಿಸಿಕೊಂಡಾಗ ಒಪ್ಪಿಗೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ನಿಬಂಧನೆಗಳು, ಸಾಮಾಜಿಕ ಪರಿಣಾಮ ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ (ಎಸ್.ಐ.ಎ) ದ ಮೇಲಿರುವ ಕಟ್ಟುಪಾಡುಗಳಂತೆಯೇ (70% ಪಿ.ಪಿ.ಪಿ.; 80% ಖಾಸಗಿ ಕಂಪನಿಗಳು) ಹೆಚ್ಚುವರಿಯಾಗಿ ಅನ್ವಯಿಸುತ್ತವೆ.

ಇದರ ಅರ್ಥವೆಂದರೆ, ಅಂತಹ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಉದ್ದೇಶಗಳಿಗೆ ಭೂ ಸ್ವಾಧೀನ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯು, ದೀರ್ಘವಾದ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಗಳಿಗೆ ಒಳಪಡಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಸುಲಭವಾಗಿ ವಸತಿಯನ್ನು ದೊರಕಿಸಿಕೊಡುವಂತಹ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಉದ್ದೇಶಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿರುವ ಯೋಜನೆಗಳ ವ್ಯಾಖ್ಯೆಯನ್ನು ನೋಡುವುದು ಶ್ಲಾಘನೀಯ ವಿಷಯವಾದರೂ, ಸಾಫಲ್ಯ ಪಡೆದ ಭೂಸ್ವಾಧೀನ ಚರಿತ್ರೆಯು ಬಹಳ ಅಪರೂಪವೆಂದೇ ಹೇಳಬೇಕು.

ಹೀಗಾಗಿ ನಮ್ಮ ಮುಂದೆ ಎರಡು ಸವಾಲುಗಳು ಎದುರಾಗುತ್ತವೆ. ಒಂದು, ಲಾರ್ ಕಾಯಿದೆ ಬಳಸುವಲ್ಲಿ ಇರುವ ತೊಂದರೆಯ ಬಗ್ಗೆ ನಾವು ಪ್ರಯೋಜನ ದೃಷ್ಟಿಯುಳ್ಳವರಾಗಬೇಕು ಮತ್ತು ಇದುವರೆಗೆ ಆಗಿರುವ ವಾಸಯೋಗ್ಯ ಗ್ರಾಮೀಣ ಹಾಗೂ ನಗರ ವಸತಿಗೆ ಬೇಕಾದ ಭೂ ಸಂಗ್ರಹಣೆಯ ಸಾಧನೆ - ಸಲಕರಣೆಯ ಬಗ್ಗೆ ವ್ಯವಹಾರ ದೃಷ್ಟಿಯುಳ್ಳವರಾಗಬೇಕು. ಅದರಿಂದಾಗಿ ಇಂತಹ ಅಂತರಗಳಿಗೆ ಕಾರಣವಾಗುವ ವಸತಿ ಕಾಯಿದೆಗಳನ್ನು ಹುಟ್ಟುಹಾಕುವ ಅವಶ್ಯಕತೆಯಿರುವುದನ್ನು ಎದ್ದುಕಾಣುವ ಹಾಗೆ ಮಾಡಬೇಕು. ಎರಡನೆಯದು ವಸತಿ ಯೋಗ್ಯ ಸೌಲಭ್ಯಗಳಿಗೆ ಲಾರ್ ಬಳಕೆ

ಮಾಡುವ ಬಗ್ಗೆ ಇರುವ ಈ ರೀತಿಯ ಪ್ರತಿರೋಧಗಳನ್ನು ನಿವಾರಿಸುವುದು.

ಇಂತಹ ಸವಾಲುಗಳಿಗೆ ಪ್ರತಿಕೂಲವಾದ್ದನ್ನು ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವ ಮೂಲಕವೇ, ನಾವು ಪ್ರಧಾನ ಮಂತ್ರಿ ಆವಾಸ್ ಯೋಜನೆ (ಪಿ.ಎಂ.ಎ.ವೈ) ಎಂಬುದು ಯಾವ ರೀತಿಯ ಅಳತೆಗೋಲುಗಳನ್ನು ಉತ್ತೇಜಿಸುತ್ತದೆ, ಯಾವುದನ್ನಲ್ಲ ಎಂಬುದನ್ನು ಅರಿಯಬಹುದಾಗಿದೆ. ಪ್ರಧಾನ ಮಂತ್ರಿ ಆವಾಸ್ ಯೋಜನೆ ಈ ಕೆಳಕಂಡ ನಾಲ್ಕು ಕ್ಷೇತ್ರಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಗಮನ ಹರಿಸುತ್ತದೆ

1) ಭೂಮಿಯನ್ನು ಒಂದು ಸಂಪನ್ಮೂಲ ಮಾಡಿಕೊಂಡು, ಖಾಸಗಿಯಾಗಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಪಡಿಸುವವರನ್ನು ಬಳಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಮೂಲಕ ಪುನರಾಭಿವೃದ್ಧಿ ಪಡಿಸುವುದು. ಇದರಿಂದ ಅಧಿಕವೆನ್ನುವ ಟಿ.ಡಿ.ಆರ್/ಎಫ್.ಎ.ಆರ್ ಗಳನ್ನು ಖಾಸಗಿ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಿಗೆ ಒದಗಿಸುವ ಮೂಲಕ, ಅಂತಹ ಯೋಜನೆಗಳು ಆರ್ಥಿಕ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಯಶಸ್ಸು ಸಾಧಿಸುವ ಹಾಗೆ ಮಾಡಬಹುದಾಗಿದೆ. 2) ವಸತಿಯೋಗ್ಯ ಮನೆಗಳನ್ನು ಉತ್ತೇಜಿಸುವ ಹಾದಿಯಲ್ಲಿ ದುರ್ಬಲ ವರ್ಗದವರಿಗೆ ಸಾಲಸೌಲಭ್ಯ ಜೋಡಣೆಯುಳ್ಳ ರಿಯಾಯಿತಿಯನ್ನು ನೀಡುವುದು. 3) ಪಿಪಿಪಿ ವಿಧಾನದಲ್ಲಿ ವಸತಿ ಯೋಗ್ಯ ಮನೆಗಳನ್ನು, ಕೇಂದ್ರದ ಸಹಕಾರದೊಂದಿಗೆ ಒದಗಿಸುವಾಗ, 35% ಕಟ್ಟಿದ ಮನೆಗಳನ್ನು ಆರ್ಥಿಕವಾಗಿ ದುರ್ಬಲ ವರ್ಗದವರಿಗೆ ನೀಡಬಹುದಾಗಿದೆ. 4) ಈ ಸೌಲಭ್ಯ ಪಡೆದುಕೊಂಡವರಿಗೆ ವ್ಯಕ್ತಿಗತವಾಗಿ ಮನೆ ಕಟ್ಟುವುದಕ್ಕೆ ರಿಯಾಯಿತಿ ಒದಗಿಸುವುದು.

ಇದರ ಅರ್ಥವೆಂದರೆ, ವಸತಿ ಯೋಗ್ಯ ಮನೆಗಳಿಗೆ ಲಾರ್ ಕಾಯಿದೆಯಲ್ಲಿರುವ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಉದ್ದೇಶಿತ ಸೌಲಭ್ಯಗಳನ್ನು ಪ್ರಾಯೋಗಿಕವಾಗಿ ಬಳಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಲೇ ಸ್ಥಳಾಂತರಗೊಂಡ / ಪರಿಣಾಮಕ್ಕೆ ಒಳಪಟ್ಟಿರುವ ಕುಟುಂಬಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಒಪ್ಪಿಗೆ, ಆರ್ ಮತ್ತು ಆರ್, ಪರಿಹಾರ, ಸಾಮಾಜಿಕ ಪರಿಣಾಮ ಇನ್ನೂ ಮುಂತಾದ ಅಗತ್ಯಗಳನ್ನು ತೃಪ್ತಿಪಡಿಸಲೇಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಇದಲ್ಲದೆ, ವಿಶಿಷ್ಟವಾದ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಉದ್ದೇಶವು ಅಂದರೆ ಸುಲಭಕ್ಕೆ ದೊರಕುವ ವಸತಿಯು ವಾಸ್ತವವಾಗಿ ಸಾಧಿತಗೊಳ್ಳಬೇಕಾದ ಅಗತ್ಯವಿದೆ. (ಅಂದರೆ ಭೂಮಿಯು ಖಾಸಗಿ ಉದ್ದೇಶಗಳಿಗೆ

ಅಥವಾ ಬದಲಾದ ಉದ್ದೇಶಗಳಿಗೆ ತಿರುಚಿಕೊಳ್ಳಬಾರದು)

ಲಾರ್ ಮತ್ತು ಭೂಮಿ ಒಟ್ಟುಗೂಡಿಸುವಿಕೆಯು ಚಾರಿತ್ರಿಕವಾಗಿ ವಸತಿ ಯೋಗ್ಯ ಮನೆಗಳಿಗೆ ಸರಿಯಾಗಿ ಬಳಕೆಯಾಗದೆ ಹೋಗಿದ್ದ ಪಕ್ಷದಲ್ಲಿ, ಭೌಗೋಳಿಕ ತಿಳಿವಳಿಕೆಯ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ, ಆ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಕಟ್ಟಲ್ಪಟ್ಟ ಘಟಕಗಳು ಹೊರಮೈಯಲ್ಲೇ ಉಳಿದುಬಿಡುತ್ತವೆ. ಅಂತಹ ಪ್ರದೇಶಗಳು ನಾವು ಮೇಲೆ ಸೂಚಿಸಿದ ಯಶಸ್ಸನ್ನು ಪಡೆಯುವ ಸವಾಲಿಗೆ ನಮ್ಮನ್ನು ತಂದು ನಿಲ್ಲಿಸುತ್ತವೆ ಮತ್ತು ಹಿಂದಿನ ವಸತಿ ಕಾಯಿದೆಗಳಿಂದ ಕಟ್ಟಲ್ಪಟ್ಟ ಮನೆಗಳಲ್ಲಿ ಸ್ವಾಧೀನಪಡಿಸಿಕೊಂಡ ದರವು ಬಹಳ ಕಳಪೆಯಾಗಿರುತ್ತದೆ.

ಇದಕ್ಕೆ ಪರ್ಯಾಯವೆಂದರೆ, ಈಗಾಗಲೇ ಅಸ್ತಿತ್ವದಲ್ಲಿದ್ದೂ ಅಸಮರ್ಪಕವಾಗಿರುವ ಭೂಮಿಯನ್ನೇ ವಸತಿ ಉದ್ದೇಶಕ್ಕೆ ಬಳಸಿಕೊಳ್ಳುವುದಾಗಿದೆ. ಇಲ್ಲಿ ಪ್ರಧಾನ ಮಂತ್ರಿ ಆವಾಸ್ ಯೋಜನೆಯು ಇಂಥ ಮಾದರಿಯನ್ನು ಒಪ್ಪುತ್ತಾದರೂ, ಅದು ಬಹಳ ಸಂದಿಗ್ಧಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಇದನ್ನು 'ಪುನರಾಭಿವೃದ್ಧಿ' ಎಂಬ ಚೌಕಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಇಡುತ್ತದೆ ಹೊರತು 'ಮೇಲ್ದರ್ಜೆಗೇರಿಸುವುದು' ಎಂದು ಹೇಳುವುದಿಲ್ಲ. ತಾತ್ವಿಕವಾಗಿ ಇವೆರಡಕ್ಕೂ ಇರುವ ವ್ಯತ್ಯಾಸವೆಂದರೆ, ಮೊದಲನೆಯದು (ಪುನರಾಭಿವೃದ್ಧಿ) ಈಗ ಕಟ್ಟಿರುವುದನ್ನು ನಿರ್ಮೂಲನಗೊಳಿಸಿ, ಹೊಸ ಒಳಸೌಕರ್ಯಗಳೊಂದಿಗೆ ಹೊಸದಾಗಿ ಕಟ್ಟುವುದನ್ನು ಪ್ರಸ್ತಾಪಿಸುತ್ತದೆ.

ಅದೇ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಎರಡನೆಯದು (ಮೇಲ್ದರ್ಜೆಗೇರಿಸುವುದು) ಈಗ ಅಸ್ತಿತ್ವದಲ್ಲಿರುವುದನ್ನು ನಿರ್ಮೂಲನಗೊಳಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶ ನೀಡುವುದಿಲ್ಲ ಆದರೆ ಮೂಲಭೂತ ಸೇವೆ ಹಾಗೂ ಒಳಸೌಕರ್ಯವನ್ನು ಸುಧಾರಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶ ನೀಡುತ್ತದೆ.

ಹಲವಾರು ರಾಜ್ಯಗಳು ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ರಾಜ್ಯದ ವಸತಿ ಕಾಯಿದೆಗಳನ್ನು ವಿಸ್ತರಿಸಿ ಇಲ್ಲಿರುವ ಕೊರತೆಗಳನ್ನು ಭಿನ್ನರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಹಾಗೆ ವಿವಿಧ ದೃಷ್ಟಿಕೋನದ ಮೂಲಕ ಸರಿಪಡಿಸುವ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡಿವೆ. ಹಲವಾರು ರಾಜ್ಯಗಳ ಹಲವು ಉದಾಹರಣೆಗಳು ಯೋಗ್ಯ ರೀತಿಯ ಹಾಗೆ ಸಮರ್ಪಕವೆನ್ನುವ ವಸತಿಯೋಜನೆ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ತಲುಪುವಂತಾಗುವ ವಿವರಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸಿವೆ ಉದಾಹರಣೆಗೆ ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯದ ಕರ್ನಾಟಕ ಸುಲಭ ವಸತಿ ಯೋಜನೆ - 2016, ಏಳು ಮಾದರಿಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿದೆ

- 1) ಫಲಾನುಭವಿಯನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಂತೆ ಮನೆ ವಿಸ್ತರಣಾ ಯೋಜನೆ.
- 2) ಫಲಾನುಭವಿಯನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಂತೆ ಹೊಸ ಮನೆ ಕಟ್ಟಿ ಕೊಡುವುದು.
- 3). ಇರುವ ಸ್ಥಳದಲ್ಲೇ ಮೇಲ್ದರ್ಜೆಗೆ ಏರಿಸುವುದು. 4) ಇರುವ ಸ್ಥಳದಲ್ಲೇ ಪುನರಾಭಿವೃದ್ಧಿ. 5) ಸ್ಥಳಾಭಿವೃದ್ಧಿ ಮತ್ತು ಸೈಟ್ ಜೊತೆಗೆ ಎಲ್ಲ ಸೌಕರ್ಯವುಳ್ಳ ಮನೆ ನೀಡುವಿಕೆ. 6) ಗುಂಪು ವಸತಿ ಗೃಹಗಳು ಮತ್ತು ಟ್ರಾನ್‌ಶಿಪ್ ಯೋಜನೆಗಳು. 7) ಪಾಲುದಾರಿಕೆಯೊಂದಿಗೆ ಸುಲಭ ದರದಲ್ಲಿ ಕೈಗೆಟುಕುವ ಗುಂಪು ವಸತಿ ಗೃಹಗಳು.

ಈ ಏಳರಲ್ಲಿ ಪಿ.ಎಂ.ಎ.ವೈ ಪ್ರಯೋಜನಗಳು ಮೇಲೆ ತಿಳಿಸಿದ 4,6 ಮತ್ತು 7 ಕ್ಕೆ ಮಾತ್ರ ಅನ್ವಯಿಸುತ್ತದೆ.

ಹೀಗಿರುವಾಗ ನಾವು ಮುಂದುವರಿಯುವುದು ಹೇಗೆ? ಭಾರತದ ನಗರ ಪ್ರದೇಶಗಳ ವಸತಿ ಸಮಸ್ಯೆ ಉಲ್ಬಣಗೊಳ್ಳುತ್ತಿರುವುದನ್ನು ಮೊದಲೇ ನಿರೀಕ್ಷೆ ಮಾಡುವ ಅಗತ್ಯ ಒದಗಿ ಬಂದಿದೆ. ಇದು ಕೇವಲ ಬೃಹನ್ನಗರ ಪ್ರದೇಶಗಳಿಗೆ ಮಾತ್ರವಲ್ಲ, ಅಷ್ಟೇ ಆತಂಕಕಾರಿಯಾಗಿ, ಹೊಸದಾಗಿ ತಲೆಯೆತ್ತುತ್ತಿರುವ ಸಣ್ಣ ಪಟ್ಟಣಗಳು ಮತ್ತು ನಗರಗಳು ವಿಸ್ತಾರಗೊಳ್ಳುತ್ತಿವೆ. ಇದು ಸಾಧ್ಯವಾಗುವುದು ಕೇವಲ ಲಾರ್ ಪ್ರಯತ್ನಗಳ ಮೂಲಕ ಮಾತ್ರವಲ್ಲ, ಜೊತೆಗೆ ಈಗ ಅಸ್ತಿತ್ವದಲ್ಲಿರುವ ಬಳಕೆಯ ಭೂಮಿಯನ್ನು ಸಮಾನವಾಗಿ ಮತ್ತು ಸಮರ್ಥರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಪುನರ್ - ನಿರ್ದೇಶಿಸಿದಾಗ ಮಾತ್ರ.

(24 ಪುಟಕ್ಕೆ)

ಮಿತವ್ಯಯದ ಮನೆಗೆ ಹಣಕಾಸು

* ಚರಣ್ ಸಿಂಗ್

ಜನಶ್ರಮಾನ್ವಯರು
ತಮ್ಮ ಜೀವಿತಾನುಭವಿಯಲ್ಲಿ
ಕಷ್ಟಪಟ್ಟು
ದುಡಿದು
ಉಳಿದ ಹಣವನ್ನೆಲ್ಲ
ಮನೆ ಕಟ್ಟುವುದಕ್ಕಾಗಿ
ಬಿಡುಗಡೆ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ.

ಇದನ್ನು
ಕೇಂದ್ರ
ಮತ್ತು
ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರಗಳು
ಗಂಭೀರವಾಗಿ ಪರಿಗಣಿಸಿ,
ಗೃಹಶಾಲ ಕ್ಷೇತ್ರವನ್ನು
ಮತ್ತಷ್ಟು
ಶ್ರೋತೃವಾಗಿ
ಕೆಲಸ ಮಾಡುವಂತೆ
ನೋಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಿದೆ.

ವಸತಿ ಚಟುವಟಿಕೆ ಆರ್ಥಿಕತೆಯ ಬಹುಮುಖ್ಯ ಅಂಗವಾಗಿದೆ. ಒಂದು ಮನೆ ನಿರ್ಮಾಣವಾದರೆ, ಅದರೊಂದಿಗೆ ಹಲವು ಉದ್ಯಮಗಳು ಬೆಸೆದುಕೊಂಡಿರುತ್ತವೆ. ಹಾಗಾಗಿ ವಸತಿ ಕ್ಷೇತ್ರ ಮತ್ತು ಪ್ರಮುಖ ಉದ್ಯಮಗಳಿಗೂ ಅಂತರ ಸಂಬಂಧವಿದೆ. ಒಂದು ವಸತಿ ಯೋಜನೆ ಜತೆ 270 ವಿವಿಧ ಉದ್ಯಮಗಳು ಸಂಪರ್ಕ ಹೊಂದಿರುತ್ತವೆ. ಈ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ವಸತಿ ನಿರ್ಮಾಣ ಮತ್ತು ದೇಶದ ಆರ್ಥಿಕ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ಪರಸ್ಪರ ಸಂಬಂಧವಿರುತ್ತದೆ. ಉದ್ಯಮ, ಉದ್ಯೋಗ, ಆರ್ಥಿಕ ವಹಿವಾಟು ಇವೆಲ್ಲವೂ ವಸತಿ ಯೋಜನೆಯ ಜತೆ ತಳುಕು ಹಾಕಿಕೊಂಡಿದ್ದು, ಈ ಮೂಲಕ ದೇಶದ ಜಿಡಿಪಿ (ಒಟ್ಟು ದೇಶೀಯ ಉತ್ಪನ್ನ) ಹೆಚ್ಚಳದಲ್ಲೂ ಪಾತ್ರವಹಿಸುತ್ತವೆ.

ವಸತಿ ಕ್ಷೇತ್ರ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯಾಗಲು ಬಂಡವಾಳ ಅಗತ್ಯ. ಬೇರೆ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳಿಗೆ ಹೋಲಿಸಿದರೆ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ವಸತಿ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳುವಂಥ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಸಾಧ್ಯವಾಗಿಲ್ಲ. ವಸತಿ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಚೀನಾ ಶೇ 12, ಮಲೇಶಿಯಾ ಶೇ 29, ಅಮೆರಿಕ ಶೇ 80ರಷ್ಟು ಹಣ ತೊಡಗಿಸುತ್ತಿವೆ. ಆದರೆ, ನಮ್ಮ ದೇಶದ ಜಿಡಿಪಿಯಲ್ಲಿ ಶೇ 8 ರಷ್ಟು ಮಾತ್ರ ಹಣ ವ್ಯಯ ಮಾಡಲಾಗುತ್ತಿದೆ.

ಗೃಹ ಸಾಲ ಮಾರುಕಟ್ಟೆಯಿಂದ ನಗರೀಕರಣ ಹೆಚ್ಚಾಗುವ ನಿರೀಕ್ಷೆ ಇದೆ. ಭಾರತದಲ್ಲಿ ನಗರೀಕರಣದ ಬೆಳವಣಿಗೆಗಳು ಕ್ಷಿಪ್ರ ಪ್ರಗತಿಯಲ್ಲಾಗುತ್ತಿವೆ. 2011ರಲ್ಲಿ ಶೇ 31ರಷ್ಟಿದ್ದ ನಗರೀಕರಣದ ಪ್ರಮಾಣದ, 2030ರ ವೇಳೆಗೆ ಶೇ 41ರಷ್ಟು ಆಗಬಹುದೆಂದು ಅಂದಾಜಿಸಲಾಗಿದೆ. ಆ ಪ್ರಕಾರ 2011ರಲ್ಲಿ 36 ಕೋಟಿ ಜನರು

ನಗರದಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಈ ಪ್ರಮಾಣ 2030ಕ್ಕೆ 60 ಕೋಟಿ (600 ಮಿಲಿಯನ್) ಯಷ್ಟಾಗಲಿದೆ. ಇದರಿಂದ ಭವಿಷ್ಯದಲ್ಲಿ ವಸತಿ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಉದ್ಭವಿಸಬಹುದಾದ 'ಮನೆಗಳ ಬೇಡಿಕೆ ಮತ್ತು ಅದನ್ನು ಪೂರೈಸಲು ಬೇಕಾದ ವಸತಿ ಆರ್ಥಿಕ ಸಹಕಾರದ' ನಡುವಿರುವ ಅಂತರವನ್ನು ತಪ್ಪಿಸಲು ಸೂಕ್ತ ನೀತಿಯೊಂದರ ಅಗತ್ಯವಿದೆ.

ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಆರ್ಥಿಕ ದುರ್ಬಲ ವರ್ಗದವರಿಗೆ ಕೈಗೆಟುಕುವ ದರದಲ್ಲಿ ವಸತಿ ಕಲ್ಪಿಸುವುದು ಸಾಹಸದ ಕೆಲಸವಾಗಿದೆ. ಸದ್ಯ ಚಾಲ್ತಿಯಲ್ಲಿರುವ ಗೃಹಸಾಲ ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ಹೆಚ್ಚು ಆದಾಯಗಳಿಸುವಂತಹ ವರ್ಗಗಳಿಗೆ ಪೂರಕವಾಗಿದೆ. ಇದಕ್ಕೆ ವೈರುಧ್ಯವೆಂಬಂತೆ ಕಡಿಮೆ ಆದಾಯ ಪಡೆಯುವ ಹಾಗೂ ಆರ್ಥಿಕವಾಗಿ ಹಿಂದುಳಿದಿರುವ ವರ್ಗಗಳು ವಸತಿ ನಿರ್ಮಾಣಕ್ಕಾಗಿ ಆರ್ಥಿಕ ನೆರವು ನೀಡಬೇಕಾದ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು, ಹಣಕಾಸು ಪೂರೈಕೆಯಲ್ಲಿ ಹಿಂದುಳಿದಿವೆ.

ಭಾರತದ ವಸತಿ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿನ ಬೇಡಿಕೆ ಮತ್ತು ಪೂರೈಕೆ ಕುರಿತು ವಿಶ್ಲೇಷಿಸಿದರೆ, ದೇಶದಲ್ಲಿನ ಗೃಹ ಸಾಲ ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ಸಂಕೀರ್ಣತೆಯನ್ನು ತೆರೆದಿಡುತ್ತದೆ. ಇದು ನಗರದಲ್ಲಿ ಮನೆ ನಿರ್ಮಾಣಕ್ಕೆ ಅಗತ್ಯವಾದ ನಿವೇಶನದ (ಜಾಗ) ಕೊರತೆಯಿಂದ ಆರಂಭವಾಗುತ್ತದೆ.

ವಸತಿ ಬೇಡಿಕೆ ಹೆಚ್ಚಿದಷ್ಟು ಆರ್ಥಿಕ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಹೆಚ್ಚುತ್ತದೆ. ಪ್ರಸ್ತುತ ದೇಶದ ವಿವಿಧ ಕಡೆಗಳಲ್ಲಿರುವ ಬಿಲ್ಡರ್ಸ್, ಡೆವಲಪರ್ಸ್ ಮತ್ತು ಕನ್ಸ್ಟ್ರಕ್ಷನ್ ಕಂಪೆನಿಗಳು ವಸತಿ ನಿರ್ಮಾಣಕ್ಕೆ ಮುಂದಾಗುತ್ತಿವೆ. ಕೇಂದ್ರ ಮತ್ತು ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರಗಳು ವಸತಿ ನಿರ್ಮಾಣ ಯೋಜನೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಕ ಕಾರ್ಯ

* ಗೌರವ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರು, ಭಾರತೀಯ ನಿರ್ವಹಣಾ ಸಂಸ್ಥೆ, ಬೆಂಗಳೂರು. E-mail :: charansingh@iimb.ac.in

ನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತವೆ. ರಿಸರ್ವ್ ಬ್ಯಾಂಕ್ ಆಫ್ ಇಂಡಿಯಾ ಮತ್ತು ನ್ಯಾಷನಲ್ ಹೌಸಿಂಗ್ ಬ್ಯಾಂಕ್‌ಗಳು ಸರ್ಕಾರದ ಜತೆಗಿದ್ದು, ಸಹಕಾರ ನೀಡುತ್ತವೆ.

ದೇಶದಲ್ಲಿ ವಾಣಿಜ್ಯ ಬ್ಯಾಂಕ್‌ಗಳು ಗೃಹಸಾಲ ಮಾರುಕಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಬಲ್ಯ ಮರೆಯುತ್ತಿವೆ. ಇದರ ಜತೆಗೆ ಕೆಲವು ಸಹಕಾರಿ ಬ್ಯಾಂಕ್‌ಗಳು ಮತ್ತು ವಸತಿ ಗೃಹ ನಿರ್ಮಾಣ ಫೈನಾನ್ಸ್ ಸೊಸೈಟಿಗಳು, ಸ್ವ ಸಹಾಯ ಗುಂಪುಗಳು, ಕಿರು ಸಾಲ ಪೂರೈಸುವ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ಮತ್ತು ಕೆಲವು ಸ್ವಯಂ ಸೇವಾ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ಮನೆ ಪೂರೈಸುವ ವಸತಿ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಪಾಲುದಾರಿಕೆ ಪಡೆದಿವೆ. ಇವೆಲ್ಲ ಸರ್ಕಾರದ ಸ್ವಾಮ್ಯದಲ್ಲಿ, ಎನ್ ಎಚ್ ಬಿ ಮತ್ತು ಆರ್‌ಬಿಐ ನಿರ್ದೇಶನದಂತೆ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತವೆ.

ಕೈಗೆಟುವ ದರದಲ್ಲಿ ವಸತಿ

ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ನಂತರ, ನಿರಾಶ್ರಿತರಿಗೆ ಪುನರ್ವಸತಿ ಕಲ್ಪಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಕೈಗೆಟುವ ದರದಲ್ಲಿ 'ವಸತಿ ನೀತಿ' ತರಲಾಯಿತು. 1957 ರಲ್ಲಿ ಗ್ರಾಮೀಣ ವಸತಿ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಅನುಷ್ಠಾನಗೊಳಿಸಲಾಯಿತು. ಇದರ ಮುಖಾಂತರ ಮನೆ ನಿರ್ಮಿಸಿಕೊಳ್ಳುವವರಿಗೆ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಸಾಲ ಮತ್ತು ಸಹಕಾರಿ ಸಂಘಗಳು ಸಾಲ ಕೊಡಲು ಮುಂದಾದವು.

1970ರಲ್ಲಿ ನಿವೇಶನ ಖರೀದಿಸಿ, ಮನೆ ನಿರ್ಮಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಆರ್ಥಿಕ ನೆರವು ನೀಡುವಂತಹ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರ ಪರಿಚಯಿಸಿತು. ಅದನ್ನು 1974ರಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ವರ್ಗಾಯಿಸಲಾಯಿತು. 1985ರಲ್ಲಿ ಇಂದಿರಾ ಆವಾಸ್ ಯೋಜನಾ ರೂಪಿಸಲಾಯಿತು. 1980-83 ರಲ್ಲಿ ರೂಪಿಸಲಾಗಿದ್ದ ಗ್ರಾಮೀಣ ಭೂ ರಹಿತರಿಗೆ ಉದ್ಯೋಗ ನೀಡುವ ಯೋಜನೆಯ ವಿಸ್ತೃತ ರೂಪವೆಂಬಂತೆ ಆವಾಸ್ ಯೋಜನೆ ರೂಪುಗೊಂಡಿತು.

ಪ್ರಸ್ತುತ ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರ ಜೂನ್ 25, 2015ರಂದು 'ಸರ್ವರಿಗೂ ವಸತಿ' ಎಂಬ ಯೋಜನೆ ರೂಪಿಸಿದ್ದು, ಈ ಯೋಜನೆಯಡಿ 2022ರ ಹೊತ್ತಿಗೆ ದೇಶದಾದ್ಯಂತ ನಗರದಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸುವವರಿಗೆ ಮನೆ ನಿರ್ಮಿಸಿಕೊಡುವ ಗುರಿ ಹೊಂದಿದೆ. 2016, ಏಪ್ರಿಲ್ 1ರಂದು ಇದೇ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಗ್ರಾಮೀಣ

ಅಂಕಣ 1

ಸಾಲ ಆಧಾರಿತ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ-ಧನ ಯೋಜನೆ

ಪ್ರಧಾನ್ ಮಂತ್ರಿ ಆವಾಸ್ ಯೋಜನೆ (ನಗರವಾಸಿಗಳಿಗೆ) ಸರ್ವರಿಗೂ ಸೂರು (ಹೌಸಿಂಗ್ ಫಾರ್ ಆಲ್-22) ಮಿಷನ್ ಮಾದರಿಯಲ್ಲಿ ಆರ್ಥಿಕವಾಗಿ ಹಿಂದುಳಿದ ಹಾಗೂ ಕಡಿಮೆ ಆದಾಯ ಹೊಂದಿರುವ ಮತ್ತು ಮಧ್ಯಮ ಆದಾಯ ಗಳಿಕೆ ವರ್ಗಗಳಿಗಾಗಿ ಸಾಲ ರೂಪದ ಸಬ್ಸಿಡಿ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಲಾಯಿತು. ಎಲ್ಲರಿಗೂ ವಸತಿ ಸೌಲಭ್ಯ ಕಲ್ಪಿಸುವುದು ಇದರ ಮುಖ್ಯ ಉದ್ದೇಶ. ವಾಸವಿರುವ ಮನೆಗಳ ನವೀಕರಣ, ಆರ್ಥಿಕವಾಗಿ ಹಿಂದುಳಿದ ವರ್ಗಗಳು / ಕಡಿಮೆ ವರಮಾನ ಹೊಂದಿರುವ (ಎಲ್‌ಐಜಿ) ವರ್ಗಗಳಿಗೆ ಶೇ 6.5, ಮಧ್ಯಮ ಆದಾಯ ಗಳಿಕೆ ವರ್ಗ (ಎಮ್‌ಐಜಿ) ಗಳಿಗೆ ಶೇ. 4, 12 ಲಕ್ಷಗಳಿಗಿಂತ ಕಡಿಮೆ ಆದಾಯ ಇರುವವರಿಗೆ (ಎಂಐಜಿ-1), ಹಾಗೆಯೇ ವಾರ್ಷಿಕ ರೂ. 12 ರಿಂದ 18 ಲಕ್ಷ ಆದಾಯ ಇರುವವರಿಗೆ (ಎಂಐಜಿ-2) ಶೇ 3ರ ಸಬ್ಸಿಡಿ ಸಾಲ ಬಡ್ಡಿ ನೀಡಲಾಗುತ್ತದೆ. ಆರ್ಥಿಕವಾಗಿ ಹಿಂದುಳಿದ ವರ್ಗಗಳು / ಕಡಿಮೆ ವರಮಾನ ಹೊಂದಿರುವ (ಎಲ್‌ಐಜಿ) ವರ್ಗಗಳಿಗೆ ಗರಿಷ್ಠ ಸಾಲ ರೂ. 6 ಲಕ್ಷ. ಎಮ್.ಐ.ಜಿ 1 ವರ್ಗಗಳಿಗೆ ಗರಿಷ್ಠ ರೂ 9 ಲಕ್ಷ ಹಾಗೂ ಎಮ್ ಐಜಿ 2 ವರ್ಗಗಳಿಗೆ ಗರಿಷ್ಠ ರೂ. 12 ಲಕ್ಷ ಸಬ್ಸಿಡಿಯಾಗಿ ಸಾಲ ನೀಡಲಾಗುತ್ತಿದೆ.

ಮನೆ ಒಡೆತನ, ಕೈಗೆಟುವ ದರದಲ್ಲಿ ವಸತಿ ಸೌಲಭ್ಯವು ಕಡಿಮೆ ಆದಾಯದವರಿಗೆ ಮಾತ್ರವಲ್ಲದೇ ಸಾಮಾನ್ಯ ಆದಾಯ ಪಡೆಯುವವರಿಗೂ ಲಭಿಸುವಂತೆ ಮಾಡುವುದು ಈ ಯೋಜನೆಯ ಉದ್ದೇಶ. ಆರ್ಥಿಕವಾಗಿ ದುರ್ಬಲ ವರ್ಗ ಗೃಹಿಣಿಯರಿಗೆ ವಸತಿ ಒಡೆತನ ನೀಡಲಾಗುವುದು. ಹಾಗೆಯೇ ಪತಿ ಮತ್ತು ಪತ್ನಿ ಹೆಸರಲ್ಲ ಜಂಟಿಯಾಗಿ ಒಡೆತನ ನೀಡಲಾಗುತ್ತದೆ. ಸಾಮಾನ್ಯ ಆದಾಯ ಗಳಿಕೆ ವರ್ಗಗಳ ಯೋಜನೆಯಲ್ಲಿ ವಿಧವೆ ಮತ್ತು ಒಂಟಿ ಮಹಿಳೆ (ಉದ್ಯೋಗಸ್ಥೆ)ಯರಿಗೆ ಪ್ರಾಶಸ್ತ್ಯ ನೀಡಿದೆ. ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ ಧನ ಯೋಜನೆಯಡಿಯಲ್ಲಿ ಇಎಮ್‌ಎಸ್/ಎಲ್‌ಐಜಿ ಗ್ರೂಪ್ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯಲ್ಲಿರುವ ಪೌರಕಾರ್ಮಿಕರು, ಲೈಂಗಿಕ ಅಲ್ಪಸಂಖ್ಯಾತರು ಮತ್ತು ಅಂಗವಿಕಲರಿಗೆ ಪ್ರಾಧಾನ್ಯ ಕೊಡಲಾಗಿದೆ. ವಸತಿ ನಿರ್ಮಾಣದ ಹಂತದಲ್ಲಿ ಫಲಾನುಭವಿಗಳಿಗೆ ಹೊರೆ ಕಡಿಮೆ ಮಾಡುವುದು ಈ ಯೋಜನೆಯ ಮುಖ್ಯ ಉದ್ದೇಶ.

(ಮೂಲ: ವಸತಿ ಮತ್ತು ಬಡತನ ನಿರ್ಮೂಲನೆ ಸಚಿವಾಲಯ, ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರ)

ಪ್ರದೇಶಕ್ಕೂ ವಿಸ್ತರಿಸಿದ್ದು, 2022ರೊಳಗೆ 3 ಕೋಟಿ 'ಪಕ್ಕಾ ಮನೆ'ಗಳ ನಿರ್ಮಾಣದ ಗುರಿ ಹೊಂದಲಾಗಿದೆ.

ಗ್ರಾಮೀಣ ಮತ್ತು ನಗರ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿರುವ ವಸತಿ ರಹಿತರಿಗೆ ಕೈಗೆಟುವ ದರದಲ್ಲಿ ಮನೆ ಒದಗಿಸುವುದು ಹಾಗೂ ಸ್ಥಳದಲ್ಲೇ ಪುನರ್ವಸತಿ ಕಲ್ಪಿಸುವ ಅವಕಾಶವನ್ನು ಪ್ರಧಾನ ಮಂತ್ರಿ ಆವಾಸ್ ಯೋಜನೆಯಲ್ಲಿ ಅಳವಡಿಸಲಾಗಿದೆ. ಕೊಳೆಗೇರಿಗಳಲ್ಲಿ ಜನರು ವಾಸವಿರುವ ಸ್ಥಳವನ್ನೇ ಸಂಪನ್ಮೂಲವಾಗಿರಿಸಿಕೊಂಡು ಸಾರ್ವಜನಿಕ - ಖಾಸಗಿ - ಪಾಲುದಾರಿಕೆ ವಿಧಾನದಲ್ಲಿ ವಸತಿ ಒದಗಿಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ಇದರಲ್ಲಿ ಆರ್ಥಿಕ ದುರ್ಬಲರು ಮತ್ತು ಕಡಿಮೆ ಆದಾಯ ಹೊಂದಿರುವ ವರ್ಗಗಳಿಗೆ ಸಾಲ ರೂಪದ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಧನ ನೀಡಲಾಗುತ್ತಿದೆ (ಅಂಕಣ 1 ನೋಡಿ). ಈ ಯೋಜನೆಯಲ್ಲಿ

ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರವು ಅಗತ್ಯ ನೆರವುಗಳನ್ನು ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರ ಮತ್ತು ಕೇಂದ್ರಾಡಳಿತ ಪ್ರದೇಶಗಳ ಮುಖಾಂತರ ನೀಡುತ್ತಿದೆ.

ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಪಾತ್ರ

ಸರ್ಕಾರ ವಸತಿ ಯೋಜನೆ ಪೂರೈಸುವ ಮತ್ತು ಅದಕ್ಕೆ ಬೇಕಾದ ಸೌಲಭ್ಯ ನೀಡುವ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ವಿವಿಧ ಸರ್ಕಾರಿ ಸ್ವಾಮ್ಯದ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಿಗೆ ವಹಿಸಿತು. 1951ರಲ್ಲಿ ಆರಂಭವಾದ ಪಂಚವಾರ್ಷಿಕ ಯೋಜನೆಯಲ್ಲಿ ವಸತಿ ಕ್ಷೇತ್ರವನ್ನು ಒಂದು ಪ್ರಮುಖ ಆರ್ಥಿಕ ಭಾಗ ಎಂದು ಗುರುತಿಸಲಾಯಿತು.

ವಸತಿ ಯೋಜನೆಗಳಲ್ಲಿನ ಕೊರತೆಯನ್ನು ನೀಗಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ 1954ರಲ್ಲಿ ನ್ಯಾಷನಲ್ ಬಿಲ್ಡಿಂಗ್ಸ್ ಆರ್ಗನೈಸೇಷನ್ (ಎನ್‌ಬಿಬಿ) ರಚಿಸಲಾಯಿತು. 1970ರಲ್ಲಿ

ಹುಡ್ಕೊ (ಹೌಸಿಂಗ್ ಮತ್ತು ಅರ್ಬನ್ ಡೆವಲಪ್ ಮೆಂಟ್ ಕಾರ್ಪೊರೇಷನ್ ಲಿ) ಆರಂಭಿಸಲಾಯಿತು. ಗೃಹ ಸಾಲ ಮಾರುಕಟ್ಟೆಗೆ ಉತ್ತೇಜನ ನೀಡುವ ಸಲುವಾಗಿ 1988ರಲ್ಲಿ ನ್ಯಾಷನ್ ಹೌಸಿಂಗ್ ಬ್ಯಾಂಕ್ ಅನ್ನು ಪ್ರಧಾನ ಏಜೆನ್ಸಿಯಾಗಿ ಆರಂಭಿಸಲಾಯಿತು.

ಕೇಂದ್ರ ಹಾಗೂ ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರಗಳು ಗೃಹ ನಿರ್ಮಾಣ ವಲಯಕ್ಕೆ ತೆರಿಗೆ ವಿನಾಯಿತಿ ನೀಡಲು ಮುಂದಾದವು. ಕೆಲವು ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರಗಳು ನಿರ್ಮಾಣ ಪರಿಕರಗಳನ್ನು ಗುತ್ತಿಗೆಗಾಗಿ ಬಳಸುವವರ ಅನುಕೂಲ ಕಲ್ಪಿಸುವ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಕಾನೂನು-ಕಾಯಿದೆಗಳನ್ನು ರೂಪಿಸಿದವು. ಕೆಲವು ಸರ್ಕಾರಗಳು ರಿಯಲ್ ಎಸ್ಟೇಟ್ ವಲಯದಲ್ಲಿ ವಿದೇಶಿ ಬಂಡವಾಳ ಹೂಡಿಕೆಗೆ ಅವಕಾಶ ಕಲ್ಪಿಸಿದವು. ವಿದೇಶಿ ಬಂಡವಾಳ ಹೂಡಿಕೆ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಟೌನ್‌ಶಿಪ್ (ಉಪ-ನಗರ) ನಿರ್ಮಾಣ, ವಸತಿ ನಿರ್ಮಾಣಕ್ಕೆ ಮೂಲ ಸೌಲಭ್ಯ ಕಲ್ಪಿಸುವುದು, ಗೃಹ ನಿರ್ಮಾಣ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಯೋಜನೆ ಮತ್ತು ರಿಯಲ್ ಎಸ್ಟೇಟ್ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಲು ಅನುಮತಿಯನ್ನು ನೀಡಲಾಯಿತು.

ಉತ್ತೇಜಿಸಲು ಕ್ರಮ ಕೈಗೊಂಡಿತು. ಈ ಎಲ್ಲ ಬೆಳವಣಿಗೆಗಳ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ಜಾರಿಗೊಳಿಸಿರುವ 'ಸರ್ವರಿಗೂ ಸೂರು' ಯೋಜನೆಗೆ ಅಂತಾರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ಬೆಂಬಲ ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸುತ್ತಿವೆ. ವಿಶ್ವಸಂಸ್ಥೆಯ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ಕೈಗೆಟಕುವ ವಸತಿ ಯೋಜನೆಗಾಗಿ ಸರ್ಕಾರದೊಂದಿಗೆ ಬದ್ಧತೆಯಿಂದ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಿದೆ. ಭಾರತದ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಕಡಿಮೆ ಆದಾಯವುಳ್ಳ ವರ್ಗದವರು ಮನೆ ನಿರ್ಮಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ನ್ಯಾಷನಲ್ ಹೌಸಿಂಗ್ ಬ್ಯಾಂಕ್ ಮೂಲಕ ಅಗತ್ಯ ಸಂಪನ್ಮೂಲ ಪೂರೈಸಲು ಅನುಕೂಲ ಕಲ್ಪಿಸಿತು.

ಅಂತಾರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ

ರಿಸರ್ವ್ ಬ್ಯಾಂಕ್ ಆಫ್ ಇಂಡಿಯಾ ಗೃಹ ನಿರ್ಮಾಣ ಕ್ಷೇತ್ರದ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗಾಗಿ ಕೆಲವೊಂದು ಕ್ರಮ ಕೈಗೊಂಡಿತು. ವಾಣಿಜ್ಯ ಬ್ಯಾಂಕುಗಳು ವಸತಿ ನಿರ್ಮಾಣ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಹಣ ತೊಡಗಿಸುವುದು, ವಾಣಿಜ್ಯ ಬ್ಯಾಂಕ್‌ಗಳು (ವೈಯಕ್ತಿಕ ಸಾಲ, ಸಹಕಾರಿ ಸಂಘಗಳಿಗೆ) ಸಾಲ ಸೌಲಭ್ಯ ನೀಡುವುದು ಸೇರಿದಂತೆ ಕೆಲವು ಕ್ರಮ ಕೈಗೊಂಡಿತು. ವಸತಿ ನಿರ್ಮಾಣ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ಸಾಲ ಸೌಲಭ್ಯ ಪಡೆಯಲು ಬ್ಯಾಂಕುಗಳಿಗೆ ಬಾಂಡ್ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಹಣ ಹೂಡಿಕೆ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಆರ್ ಬಿ ಐ ನಿರ್ದೇಶಿಸಿತು.

ದೇಶದಲ್ಲಿ ಉದ್ಭವಿಸುವ ಆರ್ಥಿಕ ಅಸ್ಥಿರತೆಗೆ ವಸತಿ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಾದ ಬದಲಾವಣೆಯೇ ನೇರ ಕಾರಣ ಎಂಬುದು ಹಲವು ಅಧ್ಯಯನಗಳಿಂದ ದೃಢಪಟ್ಟಿದೆ. ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ಅಮೆರಿಕ ಮತ್ತು ಐರೋಪ್ಯ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಉಂಟಾದ ಆರ್ಥಿಕ ಕುಸಿತ ಕೂಡ ಇದಕ್ಕೊಂದು ಉದಾಹರಣೆ. ಹಾಗಾಗಿ, ದೇಶದ ಆರ್ಥಿಕ ಸ್ಥಿರತೆ ಮತ್ತು ಪ್ರಗತಿ, ಆಯಾ ದೇಶಗಳ ವಸತಿ ಕ್ಷೇತ್ರದೊಂದಿಗೆ ನೇರ ಸಂಬಂಧ ಹೊಂದಿರುತ್ತವೆ.

2004ರಿಂದ ಬ್ಯಾಂಕುಗಳಲ್ಲಿ ವಸತಿ ನಿರ್ಮಾಣಕ್ಕೆ ಅಡಮಾನ ಸಾಲ ಪಡೆಯಲು ಭದ್ರತಾ ಠೇವಣಿ (ಪತ್ರ) ಇಡಬೇಕೆಂಬ ನಿಯಮ ಜಾರಿಗೆ ತಂದಿತು. ಇದರಿಂದಾಗಿ ಸಾಲ ಮರುಪಾವತಿಸದಿದ್ದರೂ, ಆ ನಷ್ಟವನ್ನು ಭದ್ರತಾ ಠೇವಣಿಯಿಂದ ತುಂಬಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು ಎಂಬುದು ಇದರ ಉದ್ದೇಶ. ಜತೆಗೆ ಬ್ಯಾಂಕ್‌ಗಳಲ್ಲಿ ಮನೆ ಸಾಲಕ್ಕೆ ಕಡಿಮೆ ಬಡ್ಡಿ ನಿಗದಿಪಡಿಸುವ ಮೂಲಕ ಹೆಚ್ಚು ಹೆಚ್ಚು ಮನೆ ನಿರ್ಮಾಣಕ್ಕೆ

ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ಅಮೆರಿಕ, ಸ್ಪೇನ್, ಐರೋಪ್ಯ ಮತ್ತು ಯು.ಕೆ ಗಳ ಗೃಹ ನಿರ್ಮಾಣ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಉಂಟಾದ ಅಸ್ಥಿರತೆಯ ಪರಿಣಾಮ, ಅಲ್ಲಿನ ಆರ್ಥಿಕ ಪ್ರಗತಿ ತೊಡಕಾಗಿದ್ದು ಮತ್ತು ಬ್ಯಾಂಕ್ ಗಳಲ್ಲಿ ಹಣಕಾಸು ಸಮಸ್ಯೆ ಉದ್ಭವಿಸಿತು. ಇದೇ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ, ಮುಂದುವರಿದ ದೇಶಗಳ ಮಾರುಕಟ್ಟೆಯಲ್ಲೂ ಅವತರಿಸಿತು.

ಮುಂದುವರಿದ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಗೃಹ ಸಾಲ ಮಾರುಕಟ್ಟೆಗೆ 200 ವರ್ಷಗಳ ಇತಿಹಾಸವಿದೆ. 1795ರಲ್ಲಿ ಡ್ಯಾನಿಷ್ ಮಾರ್ಟ್‌ಗೇಜ್ ಲೆಂಡಿಂಗ್ ಸಿಸ್ಟಮ್ ಹಾಗೂ 1769ರಲ್ಲಿ ಜರ್ಮನ್ ಸಿಸ್ಟಮ್,

ಇವುಗಳಿಗೊಂದು ಉದಾಹರಣೆ. ಇಂಥ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಗೃಹ ಸಾಲ ನೀಡಲು ಭದ್ರತೆಗಾಗಿ ಹಣಕಾಸಿನ ಬಾಂಡ್‌ಗಳನ್ನು ಅಡಮಾನವಾಗಿ ಇಟ್ಟುಕೊಳ್ಳಲಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಜತೆಗೆ ಸಾಲ ನೀಡುವ ಪ್ರಮಾಣದ ಶೇ 80 ರಷ್ಟು ಮೌಲ್ಯದ ವಸ್ತುವನ್ನು ಅಡಮಾನವಾಗಿ ಇಟ್ಟುಕೊಳ್ಳಲಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಇದಕ್ಕೆ ಎಲ್‌ಟಿವಿ (ಲೋನ್ ಟು ವ್ಯಾಲ್ಯು) ಎನ್ನುತ್ತಿದ್ದರು. ಹಾಗೆಯೇ ಸಾಲ ತೀರಿಸುವ ಅವಧಿಯನ್ನು 20 ವರ್ಷಗಳಿಗೆ ನಿಗದಿಪಡಿಸಲಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಬಹುತೇಕ ಗೃಹ ಸಾಲದ ಬಡ್ಡಿ ದರವನ್ನು ಅವಶ್ಯಕತೆಗೆ ತಕ್ಕಂತೆ ಅಥವಾ ಸನ್ನಿವೇಶಕ್ಕೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿ ಬದಲಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಅವಕಾಶವಿರುತ್ತಿತ್ತು.

ಅಮೆರಿಕ ಹೊರತುಪಡಿಸಿ ಎಲ್ಲ ಮುಂದುವರಿದ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಕಡಿಮೆ ಆದಾಯ ಗಳಿಸುವ ವರ್ಗಗಳಿಗೆ ಕೈಗೆಟಕುವ ದರದಲ್ಲಿ ಮನೆಗಳನ್ನು ಪೂರೈಸಬೇಕೆಂದನ್ನು ಕಡ್ಡಾಯಗೊಳಿಸಿತ್ತು. ಐರೋಪ್ಯ ರಾಷ್ಟ್ರವು ತನ್ನದೇ ಆದ ವಿಭಿನ್ನ ವಿಧಾನದಲ್ಲಿ (ಕಾಂಟ್ರಾಕ್ಟುಯಲ್ ಸೇವಿಂಗ್ಸ್) ಗೃಹ ನಿರ್ಮಾಣ ಸಾಲ ಸೌಲಭ್ಯ ನೀಡುತ್ತಿತ್ತು.

ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಹೊಂದುತ್ತಿರುವ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಗೃಹಸಾಲ ನೀಡುವ ಪ್ರಮುಖ ಸಂಸ್ಥೆಗಳೆಂದರೆ ಬ್ಯಾಂಕ್‌ಗಳು ಮಾತ್ರ. ರಶಿಯಾ, ಹಂಗೇರಿ, ಪೋಲ್ಯಾಂಡ್ ಮತ್ತು ಚೆಕ್ ರಿಪಬ್ಲಿಕ್ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳನ್ನು ಹೊರತುಪಡಿಸಿ, ಬೇರೆ ಎಲ್ಲ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳಲ್ಲೂ ಬ್ಯಾಂಕುಗಳು ಬಾಂಡ್‌ಗಳನ್ನು ಪಡೆದು ಗೃಹ ಸಾಲ ಸೌಲಭ್ಯ ನೀಡುತ್ತಿವೆ. ಚಿಲಿ, ಮೆಕ್ಸಿಕೊ, ಮಲೇಶಿಯಾ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಸಾಲ ಪಡೆಯುವ ಮೊತ್ತಕ್ಕಿಂತ ಶೇ 60ರಿಂದ 110ರಷ್ಟು ಹೆಚ್ಚು ಮೌಲ್ಯವುಳ್ಳ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು (ಎಲ್‌ಟಿವಿ) ಭದ್ರತಾ ಅಡವನ್ನಾಗಿ ಇಟ್ಟುಕೊಳ್ಳುವ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಇತ್ತು. ಈ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಬಡ್ಡಿ ದರವನ್ನು ಅಗತ್ಯಕ್ಕೆ ತಕ್ಕಂತೆ ಬದಲಿಸಿಕೊಳ್ಳಲೂ ಅವಕಾಶವನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸಲಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಗೃಹಸಾಲಕ್ಕಾಗಿ ಸರ್ಕಾರ ಭವಿಷ್ಯ ನಿಧಿ, ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ ಧನ, ತೆರಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಕಟಾವಾಗಿದ್ದ ಹಣವನ್ನು ಬಳಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಅವಕಾಶ ಕಲ್ಪಿಸುತ್ತಿತ್ತು. ಈಗಲೂ ಆ ನಿಯಮ ಮುಂದುವರಿದಿದೆ.

ಮುಂದುವರಿದ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಸರ್ಕಾರವೇ ಮನೆ ನಿರ್ಮಾಣಕ್ಕೆ ಉತ್ತೇಜನ ನೀಡುತ್ತಿದೆ. ಅಮೆರಿಕ, ಜಪಾನ್ ಮತ್ತು ಜರ್ಮನಿ ದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಸರ್ಕಾರ ಮನೆ

ನಿರ್ಮಾಣಕ್ಕಾಗಿ ಬಂಡವಾಳ ಹೂಡಲು ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಧನ ನೀಡುತ್ತಿವೆ. ಮಲೇಶಿಯಾ ರಾಷ್ಟ್ರದಲ್ಲಿ ವಿಶೇಷ ಅಡಮಾನ ಸೌಲಭ್ಯದ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಇದೆ. ಬ್ರೆಜಿಲ್, ಇಂಡೋನೇಶಿಯಾ ಮತ್ತು ಥೈಲ್ಯಾಂಡ್ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳ ಸರ್ಕಾರವು ವಿಶೇಷ ಭದ್ರತಾ ಅಡಮಾನ ಪದ್ಧತಿ ಅನುಸರಿಸುವ ಪ್ರಮುಖ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳಾಗಿವೆ.

ಕೈಗೆಟಕುವ ಗೃಹ ನಿರ್ಮಾಣಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳಲ್ಲಿ ವಿವಿಧ ಸಾಲ ಯೋಜನೆ, ನೀತಿ ನಿರೂಪಣೆಗಳನ್ನು ಅಲ್ಲಿನ ಸರ್ಕಾರಗಳು ಅಳವಡಿಸಿಕೊಂಡಿವೆ. ಡೆನ್ಮಾರ್ಕ್, ಸಿಂಗಪೂರ್ ಮತ್ತು ಸ್ವೀಡನ್ ನಂತಹ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳಲ್ಲಿ ದೇಶದ ಎಲ್ಲ ನಿವಾಸಿಗಳಿಗೂ ಕೈಗೆಟಕುವ ದರದಲ್ಲಿ ಮನೆ ನೀಡಬೇಕೆಂಬ ಉದ್ದೇಶ ಹೊಂದಿವೆ. ಆದರೆ, ಇದಕ್ಕೆ ವಿರುದ್ಧವೆಂಬಂತೆ, ಮಲೇಶಿಯಾ, ಕೆನಡಾ ಮತ್ತು ಅಮೆರಿಕಗಳಲ್ಲಿ ಕೇವಲ ಕಡಿಮೆ ಆದಾಯಗಳಿರುವ ವರ್ಗಗಳಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಸರ್ಕಾರ ಕೈಗೆಟಕುವ ದರದಲ್ಲಿ ಮನೆ ನಿರ್ಮಿಸಿಕೊಡಲು ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸುತ್ತಿದೆ. ಅಮೆರಿಕ ಒಕ್ಕೂಟ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಕಡಿಮೆ ವೆಚ್ಚದಲ್ಲಿ ಮನೆ ನಿರ್ಮಿಸಿಕೊಡುವ ಎಲ್ಲ ಯೋಜನೆಗಳಿಗೂ ಹಣಕಾಸು ಪೂರೈಸುತ್ತಿದೆ. ಕೆನಡಾದಲ್ಲಿ ಸ್ಥಳೀಯ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ಗೃಹಸಾಲ ನೀಡುವ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಪ್ರಮುಖ ಪಾತ್ರವಹಿಸುತ್ತಿವೆ.

ಕೆನಡಾದಲ್ಲಿ ಸರ್ಕಾರ ಲಾಭ ರಹಿತ ಗೃಹ ನಿರ್ಮಾಣ ಕಂಪೆನಿಗಳಿಗೆ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಶುಲ್ಕಗಳನ್ನು ಮನ್ನಾ ಮಾಡುವ ಜತೆಗೆ, ಆದ್ಯತೆ ಮೇರೆಗೆ ಪರವಾನಗಿ ನೀಡುತ್ತಿದೆ. ನೆದರ್‌ಲ್ಯಾಂಡ್‌ನಲ್ಲಿ, ಗೃಹ ನಿರ್ಮಾಣ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಿಗೆ ಹಣಕಾಸು ಸೌಲಭ್ಯ ನೀಡಲು ವಿಶೇಷ ಅನುದಾನ ತೆಗೆದಿಟ್ಟಿದೆ.

ಸಿಂಗಪೂರ್‌ನಲ್ಲಿ ಕೈಗೆಟಕುವ ಮನೆ ನಿರ್ಮಾಣಕ್ಕಾಗಿ ಉಳಿತಾಯ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ಸರ್ಕಾರ ಪ್ರಾಯೋಜಿಸುತ್ತಿದೆ. ಬಾಂಗ್ಲಾದೇಶದಲ್ಲಿ ಪುನರ್ವಸತಿ ಶಿಬಿರಗಳನ್ನು ಬೆಂಬಲಿಸುತ್ತಿದ್ದು, ಇದಕ್ಕಾಗಿ ಗ್ರಾಮೀಣ ಬ್ಯಾಂಕ್ ಮತ್ತು ಇತರೆ ಕಿರು ಸಾಲ ನೀಡುವ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು, ಗ್ರಾಮೀಣ ಪ್ರದೇಶದ ಜನರಿಗೆ ಗೃಹ ನಿರ್ಮಾಣಕ್ಕೆ ಸಾಲ ನೀಡುತ್ತಿವೆ. ಮೆಕ್ಸಿಕೊದಲ್ಲಿ ನೌಕರು ಮನೆ ನಿರ್ಮಾಣಕ್ಕಾಗಿ ತಮ್ಮ ವೇತನದಿಂದ ವಂತಿಕೆ ತೆಗೆದಿಡುವುದನ್ನು ಕಡ್ಡಾಯಗೊಳಿಸಿದೆ.

ಉಪಸಂಹಾರ

ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರ ಪ್ರತಿನಿಧಿಸುತ್ತಿರುವ ಗೃಹ ಸಾಲ ಮಾರುಕಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ಒಂದಷ್ಟು ವ್ಯತ್ಯಾಸಗಳಿವೆ. ಇತ್ತೀಚಿನ ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರ ಮತ್ತು ರಿಸರ್ವ್ ಬ್ಯಾಂಕ್ ಆಫ್ ಇಂಡಿಯಾ ವಸತಿ ನಿರ್ಮಾಣ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಬಂಡವಾಳ ತೊಡಗಿಸುವ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಉದಾರತನ ತೋರಿವೆ. ಈ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಹಲವು ಕಂಪೆನಿಗಳು, ಬ್ಯಾಂಕ್ ಮತ್ತು ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ಕ್ರಿಯಾಶೀಲವಾಗಿದ್ದು, ಅದರಲ್ಲಿ ಸರ್ಕಾರದ ನೀತಿ ನಿಯಮಗಳ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯಲ್ಲಿವೆ ಅಥವಾ ಸರ್ಕಾರದ ಕಣ್ಗಾವಲಿನಲ್ಲಿವೆ.

ಜಾಗತಿಕ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿನ ಬೆಳವಣಿಗೆಗಳನ್ನು ಗಮನಿಸಿದಾಗ, 'ಗೃಹ ನಿರ್ಮಾಣಕ್ಕೆ ತಗಲುವ ವೆಚ್ಚ ಮತ್ತು ಸಾಲ ಪೂರೈಕೆಗೆ ಪರಸ್ಪರ ಸಂಬಂಧವಿದೆ. ಸರ್ಕಾರದ ನಿಯಮಗಳಿಗೆ ಒಳಪಡದ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಿಂದ ಗೃಹ ಸಾಲ ಪಡೆದಾಗ, ಹೆಚ್ಚು ಆತಂಕಪಡುವ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಇರುತ್ತದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಗೃಹ ಸಾಲ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಹಣಕಾಸು ಪೂರೈಸುವ ಎಲ್ಲ ಹಂತಗಳಲ್ಲೂ ಉಸ್ತುವಾರಿ ಮಾಡಬೇಕಾದ ಅನಿವಾರ್ಯವಿದೆ.

ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಜನಸಾಮಾನ್ಯರು ತಮ್ಮ ಜೀವಿತಾವಧಿಯಲ್ಲಿ ಕಷ್ಟಪಟ್ಟು ದುಡಿದು ಉಳಿಸಿದ ಹಣವನ್ನೆಲ್ಲ ಮನೆ ಕಟ್ಟುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಮೀಸಲಿಡುತ್ತಾರೆ. ಇದನ್ನು ಕೇಂದ್ರ ಮತ್ತು ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರಗಳು ಗಂಭೀರವಾಗಿ ಪರಿಗಣಿಸಿ, ಗೃಹಸಾಲ ಕ್ಷೇತ್ರವನ್ನು ಮತ್ತಷ್ಟು ಸೂಕ್ಷ್ಮವಾಗಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡುವಂತೆ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಿದೆ. ಇದಕ್ಕಾಗಿ ಗೃಹ ನಿರ್ಮಾಣ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಏಕ ರೂಪ ಶಾಸನಗಳು, ಕಾನೂನು ನಿಯಮ ಜಾರಿಗೊಳಿಸಬೇಕು. ಈ ಕ್ಷೇತ್ರವನ್ನು ಬಲಪಡಿಸಲು ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರವು ಕಾನೂನು ಕಟ್ಟಳೆ ಪಾಲಿಸಬೇಕು. ಗೃಹ ನಿರ್ಮಾಣ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ತುರ್ತಾಗಿ ಹೊಸ ಹೊಸ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ರೂಪಿಸಬೇಕಾದ ಅಗತ್ಯವಿದೆ. ಈಗಾಗಲೇ, ದೇಶದಲ್ಲಿ ಪ್ರಧಾನ ಮಂತ್ರಿ ಆವಾಸ್ ಯೋಜನೆ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಮುಂದಿನ 5 ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ಒಟ್ಟಾರೆ ಸುಮಾರು 5 ಕೋಟಿ ಮನೆಗಳ ನಿರ್ಮಾಣದ ಗುರಿ ಹೊಂದಲಾಗಿದೆ. ಸಾಲ ಆಧಾರಿತ ಸಬ್ಸಿಡಿ ಯೋಜನೆಯಲ್ಲಿ ಆರ್ಥಿಕವಾಗಿ ಹಿಂದುಳಿದ ವರ್ಗಗಳು/ಕಡಿಮೆ ಆದಾಯ ಗಳಿಸುವ ವರ್ಗ/ಮಧ್ಯಮ ಆದಾಯ ಗಳಿಸುವ ವರ್ಗಗಳಿಗೆ ಗಣನೀಯ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ

ವಸತಿ ನಿರ್ಮಿಸಲಾಗುವುದೆಂದು ತಿಳಿಸಿದೆ. ಈ ಯೋಜನೆಗೆ ಬಂಡವಾಳ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳನ್ನು ಬ್ಯಾಂಕ್ ಅಥವಾ ಇತರೆ ಮೂಲಗಳಿಂದ ಕ್ರೋಢೀಕರಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ. ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಮೂಲಗಳಿಂದ ಬಂಡವಾಳ ಪಡೆಯುವುದಾದರೆ, ಅವುಗಳಿಗೆ ಕಾನೂನು ನಿಯಂತ್ರಣ ಮತ್ತಿತರ ರಕ್ಷಣಾತ್ಮಕ ನಿಯಮಗಳನ್ನು ರೂಪಿಸುವುದು ಹೇಗೆ? ಈ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಯೋಚಿಸುವುದಾದರೆ ಕಿರು ಸಾಲ ಹಣಕಾಸು ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ಮತ್ತು ಸ್ಥಳೀಯ ಸಂಸ್ಥೆಗಳನ್ನು ಪರಿಶೀಲನೆಗೆ ಒಳಪಡಿಸಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ.

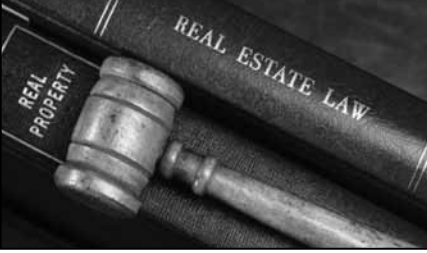
ಹಾಗೆಯೇ, ವಸತಿ ನಿರ್ಮಾಣಕ್ಕೆ ಬೇಕಾಗುವ ಕಚ್ಚಾ ವಸ್ತುಗಳಾದ ಸಿಮೆಂಟ್, ಕಬ್ಬಿಣ, ಮಣ್ಣು, ವಿದ್ಯುತ್ ಉಪಕರಣಗಳು, ಮರ - ಮಟ್ಟು ವಸ್ತುಗಳ ಉತ್ಪಾದನೆಗೂ ಯೋಜನೆ ರೂಪಿಸಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಇದರ ಜತೆಗೆ ಮನೆಗಳ ಬೇಡಿಕೆ ಹೆಚ್ಚಿದ್ದು, ನಿವೇಶನಕ್ಕೆ ಜಾಗದ ಕೊರತೆ ಎದುರಿಸುತ್ತಿರುವ ಉತ್ತರ ಭಾರತ ಮತ್ತು ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರ ರಾಜ್ಯಗಳಲ್ಲಿನ ಸಮಸ್ಯೆಗಳ ಕಡೆಯೂ ಗಮನ ಹರಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ.

ಅಂತಿಮವಾಗಿ, ದೇಶದ ಆರ್ಥಿಕತೆಯ ಪ್ರಗತಿಗೆ ಗೃಹ ಸಾಲ ಕ್ಷೇತ್ರ ಪ್ರಮುಖವಾಗಿದೆ. ಈ ಕ್ಷೇತ್ರವನ್ನು ಬಲವರ್ಧಿಸಲು ಹುಡ್ಕೊ, ಎನ್‌ಎಚ್‌ಬಿ ಮತ್ತು ಎನ್‌ಬಿಓ ಸಂಸ್ಥೆಗಳನ್ನು ಬಳಸಿಕೊಂಡು, ಗೃಹ ನಿರ್ಮಾಣ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಸಂಶೋಧನೆಗಳನ್ನು ಕೈಗೊಳ್ಳುವ ಮೂಲಕ, ಭಾರತದ ಗೃಹ ನಿರ್ಮಾಣ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಕ್ಷೇತ್ರ ವಿಸ್ತರಣೆಗೆ ಅಣಿಯಾಗಬೇಕಿದೆ. ಈ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಕೇಂದ್ರ ಹಾಗೂ ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರಗಳು ಬಂಡವಾಳ ಹೂಡಿಕೆಗೆ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಿ ಈ ವಲಯವನ್ನು ಬಲಪಡಿಸಿ ದೇಶದ ಆರ್ಥಿಕತೆಯನ್ನು ಸದೃಢಗೊಳಿಸಬೇಕು. ಇದರಿಂದ ಉದ್ಯೋಗದ ಸೃಷ್ಟಿ ಕುಸಿತ, ನಿರುದ್ಯೋಗ ಸಮಸ್ಯೆಗೂ ಉತ್ತರ ಕಂಡುಕೊಳ್ಳಬಹುದಾಗಿದೆ. □

ರಿಯಲ್ ಎಸ್ಟೇಟ್‌ನ ನಿಯಂತ್ರಣ

* ಡಾ. ರಂಜೀತ್ ಮೆಹ್ತಾ

ರಿಯಲ್ ಎಸ್ಟೇಟ್
ಕ್ಷೇತ್ರವು
ಹೊಸ ಮನ್ವಂತರಕ್ಕೆ
ಲಿದ್ದವಾಗುತ್ತಿದೆ.
ಗ್ರಾಹಕರ
ವಿಶ್ವಾಸಾರ್ಹತೆ
ವೃದ್ಧಿಯಾಗಿದೆ,
ನೈಜ ವ್ಯವಹಾರದಲ್ಲಿ
ಹೆಚ್ಚಿನ ಪಾರದರ್ಶಕತೆ
ನಿರೀಕ್ಷೆಯಾಗಿದೆ
ಖಚಿತವಾಗಿಯೂ
ಇದು
ಭಾರತದ
ಆರ್ಥಿಕತೆಯನ್ನು
ಇನ್ನಷ್ಟು
ಉನ್ನತ ಮಟ್ಟಕ್ಕೆ
ಒಯ್ಯಲು
ಸರವಾಗುತ್ತದೆ.

ರಿಯಲ್ ಎಸ್ಟೇಟ್ ಕ್ಷೇತ್ರವನ್ನು ನಿಯಂತ್ರಿಸುವ, ಅದರ ವ್ಯವಹಾರದಲ್ಲಿ ಪಾರದರ್ಶಕತೆ ತರುವ ಮತ್ತು ಗ್ರಾಹಕರ ಹಿತಾಸಕ್ತಿಯನ್ನು ರಕ್ಷಿಸುವ ಉದ್ದೇಶದ ವಿಧೇಯಕಕ್ಕೆ 2016ರ ಮಾರ್ಚ್ 10ರಂದು ರಾಜ್ಯಸಭೆ ಅನುಮೋದನೆ ನೀಡಿತು. ಈ ಕಾಯ್ದೆಯನ್ನು ರಿಯಲ್ ಎಸ್ಟೇಟ್ (ನಿಯಂತ್ರಣ ಮತ್ತು ಅಭಿವೃದ್ಧಿ) ಕಾಯ್ದೆ 2016 ಎಂದು ಕರೆಯಲಾಗಿದೆ. 2017ರ ಮೇ 1ರಿಂದ ಇದು ಜಾರಿಗೆ ಬಂದಿದೆ. ನಿಯಮಗಳು ಮತ್ತು ನ್ಯಾಯ ತೀರ್ಮಾನದ ಪ್ರಾಧಿಕಾರ ರಚನೆ ಹಾಗೂ ಈ ಮೂಲಕ ಇಡೀ ವ್ಯವಹಾರದಲ್ಲಿ ಪಾರದರ್ಶಕತೆಯನ್ನು ಖಾತರಿಗೊಳಿಸಿ ಖರೀದಿದಾರರ ಹಿತಾಸಕ್ತಿಯನ್ನು ರಕ್ಷಿಸುವ ಮೂಲಕ ಈ ಕಾಯ್ದೆಯು ರಿಯಲ್ ಎಸ್ಟೇಟ್ ಕ್ಷೇತ್ರವನ್ನು ನಿಯಂತ್ರಿಸುವ ಮತ್ತು ಉತ್ತೇಜಿಸುವ ಉದ್ದೇಶವನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ.

ರಿಯಲ್ ಎಸ್ಟೇಟ್ ಕಾಯ್ದೆ ಜಾರಿಗೆ ಮುನ್ನ ರಿಯಲ್ ಎಸ್ಟೇಟ್ ಖರೀದಿದಾರರನ್ನು ಸಾಮಾನ್ಯ ಗ್ರಾಹಕರೆಂದು ಪರಿಗಣಿಸಲಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಅಂದರೆ ಗ್ರಾಹಕ ರಕ್ಷಣೆ ಕಾಯ್ದೆ 1986 ವ್ಯಾಪ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಗ್ರಾಹಕರು ಬರುತ್ತಿದ್ದರು. ಹೀಗಾಗಿ ಯಾವುದೇ ನ್ಯಾಯ ಬೇಕಾದರೂ ಸಿವಿಲ್ ನ್ಯಾಯಾಲಯಕ್ಕೆ ಅರ್ಜಿ ಸಲ್ಲಿಸಬೇಕಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಎಲ್ಲರನ್ನೂ ಎಲ್ಲಾ ಕಡೆಯೂ ಒಂದೇ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ನೋಡುವುದು ಸಾಮಾನ್ಯ ನ್ಯಾಯಕ್ಕೆ ವಿರುದ್ಧವಾದುದು ಅಥವಾ ಗ್ರಾಹಕ ರಕ್ಷಣೆ ಕಾಯ್ದೆಯ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯಲ್ಲೇ ರಿಯಲ್ ಎಸ್ಟೇಟ್ ಗ್ರಾಹಕರನ್ನು ನೋಡುವುದು ಅವರಿಗೆ ನ್ಯಾಯ ಪಡೆಯಲು ಹಾಗೂ ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು

ಸಮರ್ಪಕವಾಗಿ ಮತ್ತು ತೀವ್ರಗತಿಯಲ್ಲಿ ಪರಿಹರಿಸಲು ಕಷ್ಟವಾಗುತ್ತಿತ್ತು.

ರೇರಾ ಅವಶ್ಯಕತೆ ಮತ್ತು ಭಾರತದಲ್ಲಿ ರಿಯಲ್ ಎಸ್ಟೇಟ್ ಕ್ಷೇತ್ರದ ಸ್ಥೂಲ ನೋಟ

ರಿಯಲ್ ಎಸ್ಟೇಟ್ ಕ್ಷೇತ್ರವು, ಗೃಹ, ಚಿಲ್ಲರೆ, ಆತಿಥ್ಯ ಮತ್ತು ವಾಣಿಜ್ಯ ಹೀಗೆ ನಾಲ್ಕು ಉಪ ವಿಭಾಗಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ. ಕಾರ್ಪೊರೇಟ್ ವಾತಾವರಣದಿಂದಾಗಿ ಈ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳ ಬೆಳವಣಿಗೆ ಉತ್ತಮವಾಗಿ ನಡೆಯುತ್ತಿದೆ ಮತ್ತು ನಗರದಲ್ಲಿ ಕಚೇರಿ ಸ್ಥಳಾವಕಾಶ ಹಾಗೂ ಅರೆ ನಗರ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಮನೆಯ ಬೇಡಿಕೆ ಹೆಚ್ಚಿದೆ.

2022ರೊಳಗೆ ಸರ್ವರಿಗೂ ಮನೆ ಎಂಬುದು ಪ್ರಧಾನ ಮಂತ್ರಿಯವರ ಮಹತ್ವಕಾಂಕ್ಷೆಯ ಯೋಜನೆ. ಭಾರತೀಯರಲ್ಲಿ ಮನೆಯ ಮೇಲಿನ ಹೂಡಿಕೆ ಆದ್ಯತೆಯ ವಿಷಯವಾಗಿಯೇ ಮುಂದುವರಿದಿದೆ. ಹೀಗಾಗಿ ಆರ್ಥಿಕ ಸ್ಥಿತಿ ಸುಧಾರಣೆಯು ರಿಯಲ್ ಎಸ್ಟೇಟ್ ಬೇಡಿಕೆ ಹೆಚ್ಚಿಸಲು ಉತ್ತೇಜನ ನೀಡುತ್ತದೆ. 2019ರೊಳಗೆ ಭಾರತದ ನಗರ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಒಟ್ಟಾರೆ ಮನೆಯ ಬೇಡಿಕೆ ಸರಿ ಸುಮಾರು 15 ದಶಲಕ್ಷ ಆಗಿರಲಿದೆ ಎಂದು ಅಂದಾಜಿಸಲಾಗಿದೆ. ಕುಶನ್‌ಮನ್ ವೇಕ್‌ಫೀಲ್ಡ್ ಅಧ್ಯಯನ ವರದಿ ಪ್ರಕಾರ, ದೇಶದ ಪ್ರಮುಖ ಎಂಟು ನಗರಗಳು ಒಟ್ಟು ಬೇಡಿಕೆಯಲ್ಲಿ 3.4 ದಶ ಲಕ್ಷ ಯೂನಿಟ್ ಪಾಲು ಹೊಂದಿರಲಿವೆ. ಇದರಲ್ಲಿ ಈ ಎಂಟು ನಗರಗಳ ಪೈಕಿ ದೆಹಲಿ ಎನ್‌ಸಿಆರ್ (ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ರಾಜಧಾನಿ ವಲಯ) ನಾಲ್ಕನೇ ಒಂದು ಭಾಗ ಅಂದರೆ 8,72,000 ಘಟಕಗಳ

* ಪ್ರಧಾನ ನಿರ್ದೇಶಕರು, ಪಿಎಚ್‌ಡಿ ಚೇಂಬರ್ ಆಫ್ ಕಾರ್ಮರ್ಸ್ ಆಂಡ್ ಇಂಡಸ್ಟ್ರೀಸ್. E-mail : ranjeetmehta@gmail.com

ಪಾಲು ಹೊಂದಿದೆ. ಇದು ಎನ್‌ಸಿಟಿ, ಗುಡಗಾಂವ್, ನೋಯ್ಡಾ, ಗಾರ್ಖಿಯಾಬಾದ್ ಮತ್ತು ಫರಿದಾಬಾದ್‌ಗೆ ವಿಸ್ತರಿಸಲಾಗಿದೆ. ಪ್ರಮುಖ ಎಂಟು ನಗರಗಳಲ್ಲಿ ಮಧ್ಯಮ ಆದಾಯ ವರ್ಗ (ಎಂಐಜಿ) ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಬೇಡಿಕೆಯ ವಿಭಾಗವಾಗಿದ್ದು, 2019ರ ಅಂತ್ಯದೊಳಗೆ ಇದು 1.3 ಯೂನಿಟ್‌ಗಳು ಅಥವಾ ಶೇ. 41ರ ಪಾಲನ್ನು ಹೊಂದಿರಲಿವೆ. ಇದಕ್ಕೆ ತೀರಾ ನಿಕಟ ಸ್ಪರ್ಧೆಯೊಡ್ಡುತ್ತಿರುವ ಎಲ್‌ಐಜಿ (ಕಡಿಮೆ ಆದಾಯ ವರ್ಗ) ಇದೇ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಈ ಎಂಟು ನಗರಗಳಲ್ಲಿ 1.3 ದಶ ಲಕ್ಷ ಯೂನಿಟ್ ಪಾಲು ಹೊಂದಿರಲಿದೆ.

ದೊಡ್ಡ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಉದ್ಯೋಗಾವಕಾಶ ಸೃಷ್ಟಿ ಬಂಡವಾಳ ಆಕರ್ಷಣೆ ಮತ್ತು ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಆದಾಯ ತರುವ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವಿರುವ ರಿಯಲ್ ಎಸ್ಟೇಟ್ ಕ್ಷೇತ್ರ ಭಾರತದ ಆರ್ಥಿಕತೆಯ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಪ್ರಮುಖ ಪಾತ್ರ ಹೊಂದಿರುವ ವಿಭಾಗವಾಗಿದೆ. ದೇಶದ ಜಿಡಿಪಿಗೆ (ಒಟ್ಟು ಆಂತರಿಕ ಉತ್ಪನ್ನ) ಕ್ಕೆ ಶೇ. 9.5ರ ಕೊಡುಗೆ ನೀಡುತ್ತಿರುವ ಅತಿ ವೇಗದಿಂದ ಬೆಳೆಯುತ್ತಿರುವ ಕ್ಷೇತ್ರ ಇದಾಗಿದೆ. ರಿಯಲ್ ಎಸ್ಟೇಟ್ ಕ್ಷೇತ್ರವು ಭಾರತದ ಪ್ರಮುಖ ಉದ್ಯೋಗಾವಕಾಶ ಒದಗಿಸುವ ವಿಭಾಗವಾಗಿದ್ದು, 2013ರಿಂದ 2022ರೊಳಗೆ ಗರಿಷ್ಠ ಮಾನವ ಸಂಪನ್ಮೂಲ ಅವಶ್ಯಕತೆಯಿರುವ ಕ್ಷೇತ್ರವಾಗಲಿದೆ ಎಂದು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಕೌಶಲ್ಯ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ನಿಗಮ (ಎನ್‌ಎಸ್‌ಡಿಐ) ವರದಿ ಹೇಳಿದೆ.

ಭಾರತದ ರಿಯಲ್ ಎಸ್ಟೇಟ್ ಕ್ಷೇತ್ರವು ಪರೋಕ್ಷ ಮತ್ತು ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷವಾಗಿ ಸುಮಾರು 265 ಪೂರಕ ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳ ಜೊತೆ ಸಂಪರ್ಕ ಹೊಂದಿದ್ದು, ಇತ್ತೀಚಿನ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ವೇಗವಾದ ಬೆಳವಣಿಗೆ ಕಾಣುವ ಮೂಲಕ ಭಾರತದ ಆರ್ಥಿಕತೆಗೆ ಪ್ರಮುಖ ಕೊಡುಗೆದಾರ ಕ್ಷೇತ್ರವಾಗಿ ಹೊರ ಹೊಮ್ಮಿದೆ. ವಿಶ್ವದೆಲ್ಲೆಡೆ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಹೊಂದಿದ ದೇಶಗಳ ರೀತಿಯಲ್ಲೇ ಈ ಕ್ಷೇತ್ರ ಅಸ್ತವ್ಯಸ್ತ ಮತ್ತು ಸಂಘಟಿತ ರೂಪದಿಂದ ಸುವ್ಯವಸ್ಥಿತವಾದ ಮತ್ತು ಸಂಘಟಿತ ಕ್ಷೇತ್ರವಾಗಿ ಪರಿವರ್ತಿತವಾಗುತ್ತಿದೆ. ಜಾಗತಿಕ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚುತ್ತಿರುವ ಭಾರತದ ಪ್ರಾಮುಖ್ಯತೆಯು ಸಕಾರಾತ್ಮಕ ಪರಿಣಾಮ ಬೀರಿದ್ದು, ಇದು ರಿಯಲ್ ಎಸ್ಟೇಟ್ ಕ್ಷೇತ್ರದ ಜವಾಬ್ದಾರಿ ಮತ್ತು ನಿರೀಕ್ಷೆಗಳನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಿದೆ.

ಪ್ರಧಾನ ಮಂತ್ರಿ ಆವಾಸ್ ಯೋಜನೆಯೆಂದು ಕೂಡ ಕರೆಯಲ್ಪಡುವ

ಸರ್ವರಿಗೂ ಮನೆ ಯೋಜನೆಯಡಿ ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರವು 305 ನಗರ ಮತ್ತು ಪಟ್ಟಣಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸಿದೆ. ಇಲ್ಲಿ 2022ರೊಳಗೆ ನಗರದ ಬಡವರಿಗೆ 2 ಕೋಟಿ ಮನೆ ನಿರ್ಮಾಣ ಮಾಡುವ ಗುರಿ ಹಾಕಿಕೊಂಡಿದೆ. ಕಡಿಮೆ ವೆಚ್ಚ/ಅಗ್ಗದ ಮನೆಯ ಮಾನದಂಡವನ್ನು ಬಿಲ್ಡರ್ ಪ್ರದೇಶ 30/60 ಚದರ ಮೀಟರ್‌ಗಳಿಂದ 30/60 ಚದರ ಮೀಟರ್ ಕಾರ್ಪೆಟ್ ಪ್ರದೇಶವನ್ನಾಗಿ ಬದಲಾಯಿಸಲಾಗಿದ್ದು, ಇದರಿಂದ ನಿರ್ಮಾಣ ವೆಚ್ಚ ಕಡಿಮೆಯಾಗುತ್ತದೆ- ಅಗ್ಗದ ಮನೆ ವಿಭಾಗವು ಬಿಲ್ಡರ್‌ಗಳಿಗೆ ಹೆಚ್ಚು ಲಾಭದಾಯಕವಾಗಿದ್ದರೆ ಮನೆ ಗ್ರಾಹಕರಿಗೆ ಹೆಚ್ಚು ಆಕರ್ಷಕವಾಗಿದೆ.

ಬಿಲ್ಡರ್ ಏರಿಯಾದಿಂದ ಕಾರ್ಪೆಟ್ ಏರಿಯಾಕ್ಕೆ ವಿಸ್ತೀರ್ಣವನ್ನು ಮಾನದಂಡವಾಗಿ ಬದಲಾಯಿಸಿರುವುದರಿಂದ ಖರೀದಿದಾರರಿಗೆ ಹೆಚ್ಚು ವಿಸ್ತೀರ್ಣದ ಮನೆ ಸಿಗುವಂತಾಗಿದೆ ಮತ್ತು ಬಿಲ್ಡರ್‌ಗಳು ಇನ್ನಷ್ಟು ವಿಸ್ತೃತ ವರ್ಗಕ್ಕೆ ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ವಿಸ್ತರಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ. 4 ಮಹಾನಗರ ಪಾಲಿಕೆಗಳ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ 30 ಚದರ ಮೀಟರ್ ಮಿತಿ ಅನ್ವಯವಾಗುತ್ತಿದ್ದು, ಮೆಟ್ರೋ ನಗರದ ಸಮಾನಾಂತರ ಪ್ರದೇಶಗಳು ಸೇರಿದಂತೆ ದೇಶದ ಉಳಿದೆಡೆ 60 ಚದರ ಮೀಟರ್ ಮಿತಿ ಅನ್ವಯವಾಗುತ್ತದೆ.

ಈಗಾಗಲೇ ಗುರುತಿಸಲಾದ ನಗರ ಮತ್ತು ಪಟ್ಟಣಗಳಲ್ಲಿ 74 ಮಧ್ಯ ಪ್ರದೇಶ, 42 ಒಡಿಶಾ, 40 ರಾಜಸ್ಥಾನ, 36 ಛತ್ತೀಸ್‌ಗಢ, 30 ಗುಜರಾತ್, 34 ತೆಲಂಗಾಣ, 19 ಜಮ್ಮು ಮತ್ತು ಕಾಶ್ಮೀರ ಹಾಗೂ ಕೇರಳ ಮತ್ತು ಜಾರ್ಖಂಡ್‌ನಲ್ಲಿ ತಲಾ 15 ಇವೆ. ಆಂಧ್ರಪ್ರದೇಶ, ಬಿಹಾರ, ಮಣಿಪುರ, ಮಿಜೋರಾಂ, ನಾಗಾಲ್ಯಾಂಡ್, ಉತ್ತರಖಂಡಗಳು ತಿಳಿವಳಿಕೆ ಪತ್ರಕ್ಕೆ ಸಹಿ ಹಾಕಿವೆ. ಇದಕ್ಕಾಗಿ ಈಗಿನ 29 ಲಕ್ಷ ಉದ್ಯೋಗಿಗಳ ಬದಲಾಗಿ 2030ರೊಳಗೆ 38

ದಶ ಲಕ್ಷ ಉದ್ಯೋಗಿಗಳ ಅವಶ್ಯಕತೆ ಇದ್ದು, ಈ ಮೂಲಕ ಅತಿ ದೊಡ್ಡ ಉದ್ಯೋಗಾವಕಾಶ ಸೃಷ್ಟಿಯಾಗಲಿದೆ.

ಈ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ವಿಶ್ವಾಸಾರ್ಹವಲ್ಲದ ಬಿಲ್ಡರ್‌ಗಳಿಂದ ಗೃಹ ಖರೀದಿದಾರರ ಹಿತಾಸಕ್ತಿ ರಕ್ಷಿಸಲು ರಿಯಲ್ ಎಸ್ಟೇಟ್ (ನಿಯಂತ್ರಣ ಮತ್ತು ಅಭಿವೃದ್ಧಿ) ಕಾಯ್ದೆ, 2016 ಎಂಬ ಮಹತ್ವದ ರಿಯಾಲ್ಟಿ ಕಾಯ್ದೆಯನ್ನು ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರ 2017ರ ಮೇ 1ರಂದು ಜಾರಿಗೆ ತಂದಿದೆ. ದೇಶಕ್ಕೆ ಅತಿ ಮಹತ್ವದ್ದಾದ ರಿಯಲ್ ಎಸ್ಟೇಟ್ ಕ್ಷೇತ್ರದ ಕುರಿತಂತೆ ವಿಶ್ವಾಸ ಹೆಚ್ಚಿಸಲು ರೇರಾ ನಮಗೆ ಖಚಿತವಾಗಿಯೂ ಅಗತ್ಯವಾಗಿತ್ತು. ರಿಯಲ್ ಎಸ್ಟೇಟ್ ದೇಶದ ಪ್ರಮುಖ ಆದಾಯ ಉತ್ಪಾದಿಸುವ ಕ್ಷೇತ್ರವಾಗಿದ್ದು, ಇದನ್ನು ನಿಯಂತ್ರಿಸುವ ಪ್ರಾಧಿಕಾರ ಅಗತ್ಯವಿತ್ತು. ಡೆವಲಪರ್‌ಗಳ ಮೇಲೆ ನಿಗಾ ಇರಿಸುವ ಒಂದು ಪಾರದರ್ಶಕ ಸರ್ಕಾರಿ ಪ್ರಾಧಿಕಾರದ ರಚನೆ ಅವಶ್ಯಕವಾಗಿತ್ತು. ರೇರಾ, ಬಿಲ್ಡರ್ ಮತ್ತು ಗ್ರಾಹಕರಿಬ್ಬರಿಗೂ ಒಂದು ಸಾಮಾನ್ಯ ವೇದಿಕೆಯನ್ನು ಒದಗಿಸಿದ್ದು, ಜನರು ಈ ಮೊದಲು ಎದುರಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಅಪಾಯವನ್ನು ಅಥವಾ ಆತಂಕವನ್ನು ಕಡಿಮೆಗೊಳಿಸಿದೆ. ಮನೆ ಖರೀದಿದಾರರಿಗೆ ರೇರಾ ಹೊಸ ಆಶಾಕಿರಣವಾಗಲಿದೆ ಎಂದು ನಿರೀಕ್ಷಿಸಲಾಗಿದ್ದು, ಈ ಕ್ಷೇತ್ರವನ್ನು ಪಾರದರ್ಶಕವಾಗಿಸಿ, ಭಾರತದ ರಿಯಲ್ ಎಸ್ಟೇಟ್ ಮಾರುಕಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ಹೂಡಿಕೆ ಮಾಡಲು ಹೂಡಿಕೆದಾರರಿಗೆ ವಿಶ್ವಾಸ ತುಂಬಲಿದೆ. ಕಾಯ್ದೆ ಕೆಲವು ಪ್ರಮುಖ ಲಕ್ಷಣಗಳು ಇಲ್ಲಿವೆ.

ರೇರಾದ ಪ್ರಮುಖ ಅಂಶಗಳು

- ವಾಣಿಜ್ಯ ಮತ್ತು ವಸತಿ ರಿಯಲ್ ಎಸ್ಟೇಟ್ ಪ್ರಾಜೆಕ್ಟ್‌ಗಳೆರಡನ್ನೂ ಈ ಕಾಯ್ದೆ ನಿಯಂತ್ರಿಸಲಿದೆ.

- ಒಟ್ಟಾರೆ ರಿಯಲ್ ಎಸ್ಟೇಟ್ ವ್ಯವಹಾರಗಳ ಉಸ್ತುವಾರಿಗಾಗಿ ರಾಜ್ಯಗಳು ಮತ್ತು ಕೇಂದ್ರಾಡಳಿತ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ರಿಯಲ್ ಎಸ್ಟೇಟ್ ನಿಯಂತ್ರಣ ಪ್ರಾಧಿಕಾರ ರಚನೆಯನ್ನು ಕಾಯ್ದೆಯಡಿ ಮಾಡಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ.

- ಕಾಯ್ದೆಯಡಿ ಪ್ರಾಧಿಕಾರದಲ್ಲಿ ರಿಯಲ್ ಎಸ್ಟೇಟ್ ಪ್ರಾಜೆಕ್ಟ್ ಮತ್ತು ರಿಯಲ್ ಎಸ್ಟೇಟ್ ಏಜೆಂಟರ ನೋಂದಣಿ ಕಡ್ಡಾಯ.

- ಮಾಲಿಕ, ಪ್ರಾಜೆಕ್ಟ್, ಲೇಔಟ್ ಪ್ಲಾನ್, ಭೂಮಿಯ ಸ್ಥಿತಿಗತಿ, ಅನುಮೋದನೆಗಳು, ರಿಯಲ್ ಎಸ್ಟೇಟ್ ಏಜೆಂಟ್ ಸೇರಿದಂತೆ ಒಪ್ಪಂದಗಳ ಸಂಪೂರ್ಣ ವಿವರ, ಗುತ್ತಿಗೆದಾರರು, ವಾಸ್ತುಶಿಲ್ಪಿಗಳು, ಎಂಜಿನಿಯರ್ ಇತ್ಯಾದಿ ಸೇರಿದಂತೆ ನೋಂದಾಯಿತ ಪ್ರಾಜೆಕ್ಟ್‌ಗಳ ವಿವರ ಬಹಿರಂಗ ಕಡ್ಡಾಯ.

- ಸ್ಥಳೀಯಾಡಳಿತ ಮಂಡಳಿಯಿಂದ ಎಲ್ಲಾ ಅನುಮೋದನೆಗಳನ್ನು ಪಡೆಯದ ಹೊರತು ಹಾಗೂ ಪ್ರಾಧಿಕಾರದಲ್ಲಿ ನೋಂದಣಿ ಆಗದ ಹೊರತು ಪ್ರೀ ಲಾಂಚ್ ಆಫರ್ ನೀಡಲು ಅವಕಾಶವಿಲ್ಲ. ಎಲ್ಲಾ ನಿರ್ಮಾಣ ಹಂತದ ಪ್ರಾಜೆಕ್ಟ್‌ಗಳು ಕಾಯ್ದೆಯ ವ್ಯಾಪ್ತಿಗೆ ಬರುತ್ತವೆ.

- 500 ಚದರ ಮೀಟರ್ ವಿಸ್ತಾರದ ಅಥವಾ ಎಂಟಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ಅಪಾರ್ಟ್‌ಮೆಂಟ್ (ರಾಜ್ಯಗಳು ಈ ಮಾನದಂಡವನ್ನು ಇಳಿಸಬಹುದು) ಇವರು ಯಾವುದೇ ಪ್ರಾಜೆಕ್ಟ್ ಈ ಕಾಯ್ದೆಯ ವ್ಯಾಪ್ತಿಗೆ ಬರುತ್ತದೆ.

- ತಪ್ಪು ಮಾಹಿತಿ ಜಾಹಿರಾತು ನೀಡಿದರೆ ಪ್ರಾಧಿಕಾರವು ಗ್ರಾಹಕರಿಗೆ 'ಪರಿಹಾರ ಧನ' ನೀಡಲು ಆದೇಶಿಸಬಹುದು.

- ನಿರ್ಮಾಣ ಹಂತದ ಹಾಗೂ ಪೂರ್ಣಗೊಂಡ ಪ್ರಾಜೆಕ್ಟ್‌ಗಳ ಕಳೆದ ಐದು ವರ್ಷಗಳ ಸ್ಥೂಲ ವಿವರವನ್ನು ಡೆವಲಪರ್ ನೀಡಬೇಕು ಮತ್ತು ಅದರ ಈಗಿನ ಸ್ಥಿತಿಗತಿಯನ್ನು ಬಹಿರಂಗಗೊಳಿಸಬೇಕು. ಇದು ಪ್ರಾಧಿಕಾರದ ಅಂತರ್ಜಾಲದಲ್ಲಿ ಲಭ್ಯವಿರುವಂತೆ ಮಾಡುವ ಮೂಲಕ ಖರೀದಿದಾರರು ಮಾಹಿತಿ ತಿಳಿದುಕೊಂಡು ನಿರ್ಧಾರ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವಂತೆ ಮಾಡಲು ನೆರವಾಗಬೇಕು.

- ಕಾಯ್ದೆಯನ್ವಯ ಕಾರ್ಪೆಟ್ ಏರಿಯಾ ವಿಸ್ತೀರ್ಣ ಬಹಿರಂಗ ಕಡ್ಡಾಯ.

- ಪ್ರಾಜೆಕ್ಟ್ ನಿರ್ಮಾಣ ವೆಚ್ಚಕ್ಕೆ ಯಾವುದೇ ಅಡೆತಡೆ ಎದುರಾಗದೆ ನಿಗದಿತ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಜೆಕ್ಟ್ ಪೂರ್ಣಗೊಳ್ಳುವಂತೆ ಮಾಡುವ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಖರೀದಿದಾರರಿಂದ ಸಂಗ್ರಹಿಸಿದ ಮೊತ್ತದಲ್ಲಿ ಶೇ. 70ರಷ್ಟು ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಬ್ಯಾಂಕ್ ಖಾತೆಯಲ್ಲಿ 15 ದಿನಗಳೊಳಗಾಗಿ ಠೇವಣಿ ಇಡಬೇಕು.

- ನ್ಯಾಯಿಕ ಅಧಿಕಾರಿ ಮತ್ತು ಸರ್ವೋಚ್ಚ ನ್ಯಾಯ ಮಂಡಳಿಯ ಮೂಲಕ ಯಾವುದೇ ವಿವಾದ ತ್ವರಿತ ಗತಿಯಲ್ಲಿ ಬಗೆಹರಿಸುವ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಬೇಕು.

- ಸಿವಿಲ್ ನ್ಯಾಯಾಲಯಗಳು ಪ್ರಕರಣಗಳ ವಿಚಾರಣೆಯನ್ನು ಕೈಗೆತ್ತಿಕೊಳ್ಳುವುದನ್ನು ಕಾಯ್ದೆಯಡಿ ನಿಷೇಧಿಸಲಾಗಿದೆ. ಆದಾಗ್ಯೂ, ಗ್ರಾಹಕ ನ್ಯಾಯಾಲಯಗಳಿಗೆ ರಿಯಲ್ ಎಸ್ಟೇಟ್ ವಿವಾದಗಳ ವಿಚಾರಣೆ ನಡೆಸಲು ಅವಕಾಶ ನೀಡಲಾಗಿದೆ. ದೇಶದಲ್ಲಿ 644 ಗ್ರಾಹಕ ನ್ಯಾಯಾಲಯಗಳಿವೆ. ಕುಂದು-ಕೊರತೆ ಆಲಿಸಲು ಹೆಚ್ಚು ವೇದಿಕೆಗಳಿದ್ದರೆ, ವಿವಾದಗಳ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಗ್ರಾಹಕರು ಮಾಡಬೇಕಾದ ವೆಚ್ಚ ಕಡಿಮೆಯಾಗುತ್ತದೆ.

- ಯೋಜನೆ ಮತ್ತು ವಿನ್ಯಾಸ ಬದಲಾವಣೆಯನ್ನು 2/3 ಖರೀದಿದಾರರ ಒಪ್ಪಿಗೆಯಿಲ್ಲದೆ ಮಾಡುವುದನ್ನು ನಿಷೇಧಿಸಲಾಗಿದೆ.

- ಡೆವಲಪರ್ ಆಸ್ತಿ ನೋಂದಣಿ ಮಾಡದಿದ್ದರೆ ಆಗ ಒಟ್ಟು ಯೋಜನಾ ವೆಚ್ಚದ ಶೇ. 10ರಷ್ಟು ದಂಡ ಕಟ್ಟಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಒಂದು ವೇಳೆ ರೇರಾ ಆದೇಶವನ್ನು ಪಾಲಿಸಲು ವಿಫಲವಾದರೆ ಮೂರು ವರ್ಷಗಳವರೆಗೆ ಜೈಲು ಶಿಕ್ಷೆ ಮತ್ತು/ಅಥವಾ ಹೆಚ್ಚುವರಿಯಾಗಿ ಯೋಜನಾ ಅಂದಾಜು ವೆಚ್ಚದ ಶೇ. 10ರಷ್ಟು ದಂಡ ಪಾವತಿ ಮಾಡಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಕಾಯ್ದೆಯ ಯಾವುದೇ ವಿಧಿಯನ್ನು ಬಿಲ್ಡರ್ ಉಲ್ಲಂಘಿಸಿದರೆ ಯೋಜನೆಯ ಅಂದಾಜು ವೆಚ್ಚದ ಶೇ. 5ರಷ್ಟು ದಂಡ ಕಟ್ಟಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಏಜೆಂಟರಿಗೆ ವಿಧಿಯನ್ನು ಉಲ್ಲಂಘನೆಯ ಅವಧಿಗೆ ವಿಧಿಸಲಾಗುವ ದಂಡ ಅವಧಿಗೆ

ಪ್ರತಿ ದಿನಕ್ಕೆ 10,000 ರೂ.ಗಳಾಗಿವೆ. ಇಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ, ಸರ್ವೋಚ್ಚ ನ್ಯಾಯಮಂಡಳಿಯ ಆದೇಶವನ್ನು ಉಲ್ಲಂಘಿಸಿದರೆ ಏಜೆಂಟ್ ಮತ್ತು ಗ್ರಾಹಕರಿಗೆ ಒಂದು ವರ್ಷ ಜೈಲು ಶಿಕ್ಷೆ ವಿಧಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ.

- ದೇಶದಲ್ಲಿ 644 ಗ್ರಾಹಕ ನ್ಯಾಯಾಲಯಗಳಿದ್ದು, ಗ್ರಾಹಕ ನ್ಯಾಯಾಲಯಗಳ ಮಟ್ಟಲೇರಲು ಅನುಮತಿ ನೀಡಿರುವುದು ಖರೀದಿದಾರರಿಗೆ ಬಹುದೊಡ್ಡ ನಿರಾಳತೆ ತಂದುಕೊಂಡಿದೆ. ಇದರಿಂದ ಗ್ರಾಹಕರಿಗೆ ತಮ್ಮ ಕುಂದು ಕೊರತೆ ನಿವಾರಣೆಗೆ ಇನ್ನಷ್ಟು ಹೆಚ್ಚು ವೇದಿಕೆಗಳು ಲಭ್ಯವಿದ್ದು, ವೆಚ್ಚ ಕಡಿಮೆಯಾಗುತ್ತದೆ.

- ವಿಳಂಬ ಅಥವಾ ಪಾವತಿ ಉಳಿಕೆಗೆ ಖರೀದಿದಾರರಿಗೆ ಮತ್ತು ಡೆವಲಪರ್‌ಗಳಿಗೆ ಸಮಾನ ಬಡ್ಡಿ ದರದಲ್ಲಿ ದಂಡ ಪಾವತಿ ಮಾಡಬೇಕಾಗಿರುವುದು ಈ ಕಾಯ್ದೆಯ ಮತ್ತೊಂದು ಪ್ರಮುಖ ಅಂಶ. ಈ ಹಿಂದೆ ಈ ಅಂಶ ಬಿಲ್ಡರ್‌ಗಳ ಪರವಾಗಿ ಇತ್ತು.

- ಕಾಯ್ದೆಯ ಅನ್ವಯ ಮನೆ ಅನುಭೋಗಕ್ಕೆ ನೀಡಿದ ಮೂರು ತಿಂಗಳೊಳಗೆ ವಸತಿದಾರರ ಸಂಘಟನೆ ರಚನೆ ಕಡ್ಡಾಯವಾಗಿದೆ. ಇದರಿಂದ ವಸತಿದಾರರಿಗೆ ಗ್ರಂಥಾಲಯ, ಸಭಾಂಗಣದಂತಹ ಸಾಮಾನ್ಯ ಸೌಲಭ್ಯಗಳು ಸಿಗುವಂತಾಗಿದೆ. ಮನೆ ಸ್ವಾಧೀನಕ್ಕೆ ಬಂದು ಒಂದು ವರ್ಷದೊಳಗೆ ಕಟ್ಟಡ ನಿರ್ಮಾಣಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಯಾವುದೇ ಲೋಪ-ದೋಷ, ನ್ಯೂನತೆ ಕಂಡು ಬಂದಲ್ಲಿ ಮಾರಾಟ ನಂತರದ ಸೇವೆಯನ್ನು ಡೆವಲಪರ್‌ನಿಂದ ಪಡೆಯಲು ಕಾಯ್ದೆಯಲ್ಲಿ ಅವಕಾಶ ನೀಡಲಾಗಿದೆ.

ಈ ಕಾಯ್ದೆಯ ಜಾರಿಯಿಂದ ಆಸ್ತಿ ಖರೀದಿದಾರರು ಯೋಜನೆಯೊಂದರ ಎಲ್ಲಾ ವಿವರಗಳನ್ನು ಆನ್‌ಲೈನ್ ಮೂಲಕ ಪಡೆಯಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ. ಇದರ ಜೊತೆಗೆ ಕಟ್ಟಡ ನಿರ್ಮಾಣ ಹಂತದ ವಿವರಗಳು ಮತ್ತು ನಿಗದಿತ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ನಿರ್ಮಾಣ ಪೂರ್ಣಗೊಳ್ಳದ ಪ್ರಾಜೆಕ್ಟ್‌ಗಳ ಬಗ್ಗೆ ದೂರು ಕೂಡ ನೀಡಬಹುದಾಗಿದೆ. ಈ ಕಾಯ್ದೆಯು ರಾಜ್ಯ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ರಿಯಲ್ ಎಸ್ಟೇಟ್ ನಿಯಂತ್ರಣ ಮಂಡಳಿಯನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಲು ನೆರವಾಗಿದೆ. ವಸತಿ ಮತ್ತು ವಾಣಿಜ್ಯ ಯೋಜನೆಗಳಿರಲಿ ಪ್ರಾಧಿಕಾರದಲ್ಲಿ ನೋಂದಣಿಯಾದ ಯೋಜನೆಗಳಿಗೆ ಮಾತ್ರ

ಮಾರಾಟ ಮಾಡಲು ಅವಕಾಶ ಕಲ್ಪಿಸಲಾಗಿದೆ. ಆದಾಗ್ಯೂ, ಅನುಮೋದನೆಗಳನ್ನು ನೀಡುವ ನಾಗರಿಕ ಇಲಾಖೆ ಮತ್ತು ಯೋಜನೆ ಸಮೀಪ ಮೂಲಭೂತ ಸೌಕರ್ಯ ಒದಗಿಸುವಿಕೆಯು ಪೂರ್ಣಗೊಳ್ಳುವುದು ಯೋಜನೆ ನಿಗದಿತ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಪೂರ್ಣಗೊಳ್ಳುವ ಕುರಿತಂತೆ ಸಮಾನವಾಗಿ ಉತ್ತರದಾಯಿತ್ವ ಹೊಂದಿದೆ ಎಂದು ಡೆವಲಪರ್‌ಗಳು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ.

ಆಂತರಿಕ ಉತ್ಪನ್ನಕ್ಕೆ ಗಣನೀಯ ಕೊಡುಗೆ ನೀಡುವ ರಿಯಲ್ ಎಸ್ಟೇಟ್ ಕ್ಷೇತ್ರವನ್ನು ನಿಯಂತ್ರಿಸುವ, ಆ ಮೂಲಕ ದಶಲಕ್ಷ ಜನರಿಗೆ ಉದ್ಯೋಗಾವಕಾಶ ನೀಡುವ ಅವಕಾಶವನ್ನು ಒದಗಿಸಿದೆ. ರೇರಾವು ರಿಯಲ್ ಎಸ್ಟೇಟ್ ಕಂಪನಿಗಳು ಇನ್ನಷ್ಟು ಹೆಚ್ಚು ಉತ್ತರದಾಯಿತ್ವ ಮತ್ತು ಪಾರದರ್ಶಕತೆಯನ್ನು ಕಾಯ್ದುಕೊಳ್ಳುವ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಪ್ರಯತ್ನಗಳನ್ನು ಸಾಗಿಸಿದ್ದು, ಈ ಮೂಲಕ ಮನೆ ಖರೀದಿದಾರರು ಭ್ರಷ್ಟಾಚಾರ, ಅವ್ಯವಹಾರ ಮತ್ತು ತಪ್ಪು ತಿಳಿವಳಿಕೆಯಿಂದ ಮುಕ್ತರಾಗುವಂತೆ ಮಾಡಿದೆ ಎಂಬುದರಲ್ಲಿ ಸಂದೇಹವಿಲ್ಲ.

ಒಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ರಿಯಲ್ ಎಸ್ಟೇಟ್ ತಜ್ಞರ ಪ್ರಕಾರ ಈ ಕಾಯ್ದೆಯು ಒಟ್ಟಾರೆ ಈ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಪಾರದರ್ಶಕತೆಯನ್ನು ತರುವುದು ಖಚಿತ. ಇದು ಒಟ್ಟಾರೆ ಯೋಜನೆಗಳಿಗೆ ಹಣಕಾಸು ನಿಧಿ ಹರಿವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಲು ನೆರವಾಗುತ್ತದೆ. ಉತ್ತರ ಪ್ರದೇಶ, ಗುಜರಾತ್, ಒಡಿಶಾ, ಆಂಧ್ರಪ್ರದೇಶ, ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರ, ಮಧ್ಯಪ್ರದೇಶ, ಬಿಹಾರ, ಛತ್ತೀಸ್‌ಗಢ, ರಾಜಸ್ಥಾನ, ಉತ್ತರಾಖಂಡ, ಅಸ್ಸಾಂ, ಜಾರ್ಖಂಡ್, ಪಂಜಾಬ್, ತಮಿಳುನಾಡು, ಕರ್ನಾಟಕ, ಎನ್‌ಸಿಟಿ ಆಫ್ ದೆಹಲಿ, ಅಂಡಮಾನ್ ಮತ್ತು ನಿಕೋಬಾರ್ ದ್ವೀಪ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳು, ಚಂಡಿಗಢ, ದಾದ್ರಾ ಮತ್ತು ನಗರ ಹಾವೇಲಿ, ಅಂಡಮಾನ್ ಮತ್ತು ದಿಯು, ಲಕ್ಷದ್ವೀಪ, ಪುದುಚೇರಿ ಮತ್ತು ಹರ್ಯಾಣ ಸೇರಿದಂತೆ ಎಲ್ಲಾ ಕಡೆಯಲ್ಲೂ ರಿಯಲ್ ಎಸ್ಟೇಟ್ ಕ್ಷೇತ್ರಕ್ಕೆ ಹಣಕಾಸು ಹೂಡಿಕೆ ಹೆಚ್ಚಾಗಲು ಇದು ಕಾರಣವಾಗಿದೆ.

ಇದಕ್ಕಿಂತಲೂ ಹೆಚ್ಚಿನದಾಗಿ, 2022ರೊಳಗೆ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಮನೆ ಎಂಬ ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರದ ಮಹತ್ವಾಕಾಂಕ್ಷಿಯ ಯೋಜನೆಗೆ ಖಾಸಗಿ ಕ್ಷೇತ್ರದಿಂದ ಹಣ ಹರಿದು ಬರಬೇಕಿದೆ. ರಿಯಲ್ ಎಸ್ಟೇಟ್ ಕ್ಷೇತ್ರ ಪ್ರಸಕ್ತ ತಮ್ಮ ಪ್ರಾಜೆಕ್ಟ್‌ಗಳಿಗೆ ಹಣಕಾಸು ನಿಧಿಯ ಕೊರತೆ ಬಹು ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಎದುರಿಸುತ್ತಿವೆ. ಹೀಗಾಗಿ ಈಗ ತೆಗೆದುಕೊಂಡಿರುವ ರೇರಾ ನಿರ್ಧಾರ ಈ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಸರಿಯಾದ ದಾರಿಯಾಗಿದೆ ಎಂದೇ ಹೇಳಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಸ್ವಚ್ಛ ವ್ಯವಹಾರಕ್ಕಾಗಿ ಗ್ರಾಹಕರು ಮತ್ತು ಡೆವಲಪರ್‌ಗಳ

ಜೊತೆಗೂಡುವುದು ಯಾವಾಗಲೂ ಒಟ್ಟಾರೆ ವ್ಯವಹಾರವನ್ನು ಉತ್ತಮಗೊಳಿಸುತ್ತದೆ ಎಂಬುದರಲ್ಲಿ ಸಂಶಯವಿಲ್ಲ. ವ್ಯವಹಾರದಲ್ಲಿ ಪಾರದರ್ಶಕತೆ ಇರುವುದರಿಂದಲೇ ಬ್ರಿಟನ್, ಆಸ್ಟ್ರೇಲಿಯಾದಂತಹ ದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ರಿಯಲ್ ಎಸ್ಟೇಟ್ ಕ್ಷೇತ್ರ ದೊಡ್ಡ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಪ್ರಗತಿ ಸಾಧಿಸಿದೆ ಎಂಬುದು ಇಲ್ಲಿ ಗಮನಾರ್ಹ. ರಿಯಲ್ ಎಸ್ಟೇಟ್ ಕ್ಷೇತ್ರವು ಈ ಕಾಯ್ದೆಯನ್ನು ಹೈತ್ರ್ವರ್ವಕವಾಗಿ ಸ್ವಾಗತಿಸಿದೆ. ಆದಾಗ್ಯೂ, ಸರ್ಕಾರಿ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಯೋಜನೆ ಅನುಮೋದನೆಯನ್ನು ತಮ್ಮ ಅನುಮೋದನೆಯ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯನ್ನು ಸರ್ಕಾರದ ಅಥವಾ ಅವರ ಒಂದು ಅಂಗವಾಗಿ ಪರಿಗಣಿಸಬಾರದು ಎಂದು ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಪಟ್ಟಿವೆ. ಇಲ್ಲವಾದರೆ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಯೋಜನೆಗಳು ಮತ್ತು ವಿಳಂಬಕ್ಕೆ ಒಳಗಾಗುವ ಅಪಾಯವಿದೆ ಎಂಬ ಆತಂಕ ಅವರಲ್ಲಿದೆ.

ಅಂತಿಮವಾಗಿ ಹೇಳುವುದಾದರೆ, ರಿಯಲ್ ಎಸ್ಟೇಟ್ ಕ್ಷೇತ್ರವು ಹೊಸ ಮನ್ವಂತರಕ್ಕೆ ಸಿದ್ಧವಾಗುತ್ತಿದೆ. ಗ್ರಾಹಕರ ವಿಶ್ವಾಸಾರ್ಹತೆ ವೃದ್ಧಿಯೊಂದಿಗೆ, ರಿಯಾಲ್ಟಿ ವ್ಯವಹಾರದಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಿನ ಪಾರದರ್ಶಕತೆ ನಿರೀಕ್ಷೆಯೊಂದಿಗೆ ಖಚಿತವಾಗಿಯೂ ಇದು ಭಾರತದ ಆರ್ಥಿಕತೆಯನ್ನು ಇನ್ನಷ್ಟು ಉನ್ನತ ಮಟ್ಟಕ್ಕೆ ಒಯ್ಯಲು ನೆರವಾಗುತ್ತದೆ. ಇದೇ ರೀತಿ ಗೃಹ ಸಾಲದ ಮೇಲಿನ ಬಡ್ಡಿ ದರ ಇನ್ನಷ್ಟು ಕಡಿಮೆಯಾಗುವ ಮೂಲಕ ಖರೀದಿ ಪ್ರಮಾಣ ಹೆಚ್ಚಿ ಒಟ್ಟಾರೆಯಾಗಿ ಭಾರತದ ಆರ್ಥಿಕತೆಗೆ ಇದು ಇನ್ನಷ್ಟು ಉತ್ತೇಜನ ನೀಡಲಿದೆ. □

ಅಲಿಕ್

ಯೋಜನಾ, 'ನವಭಾರತ' ಕ್ಕಾಗಿ ನನ್ನ ಸಂಕಲ್ಪ ವಿಷಯ ಕುರಿತು ಕಾಲೇಜು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಂದ ವಸ್ತುನಿಷ್ಠ ಬರಹ / ಲೇಖನಗಳನ್ನು ಆಹ್ವಾನಿಸಿದೆ. ಸಮೃದ್ಧ, ಸಶಕ್ತ ದೇಶ ನಿರ್ಮಾಣಕ್ಕಾಗಿ ನನ್ನ ಸಂಕಲ್ಪವೇನು ಎಂಬುದನ್ನು ಗರಿಷ್ಠ 250 ಪದಗಳಲ್ಲಿ ವಿವರಿಸಬಹುದಾಗಿದೆ. ಆಯ್ದು ಬರಹಗಳನ್ನು ಯೋಜನಾದಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟಿಸಲಾಗುವುದು. ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಕಲಿಯುತ್ತಿರುವ ವಿದ್ಯಾಸಂಸ್ಥೆಯಿಂದ ಪ್ರಮಾಣ ಪತ್ರ ಪಡೆದು, ಪಾಸ್‌ಪೋರ್ಟ್ ಅಳತೆಯ ಭಾವಚಿತ್ರದೊಂದಿಗೆ ಸ್ವವಿವರವುಳ್ಳ ಅರ್ಜಿ ಮತ್ತು ಬರಹವನ್ನು ನಮ್ಮ ವಿಳಾಸಕ್ಕೆ ಸೆಪ್ಟೆಂಬರ್ 20 ರ ಒಳಗೆ ತಲುಪಿಸಬೇಕು. (ಬರಹವನ್ನು ಇ-ಮೇಲ್ ಮೂಲಕವೂ ಕಳುಹಿಸಬಹುದಾಗಿದೆ).

- ಸಂಪಾದಕರು

ನಮ್ಮ ವಿಳಾಸ :
ಸಂಪಾದಕರು
ಯೋಜನಾ ಕನ್ನಡ
 'ಎಫ್'ವಿಂಗ್ ಮೊದಲ ಅಂತಸ್ತು, ಕೇಂದ್ರೀಯ
 ಸದನ, ಕೋರಮಂಗಲ, ಬೆಂಗಳೂರು - 34
 ಫೋನ್ : 080 25537244
 Email : kannada-yojana@gov.in

ಸ್ಮಾರ್ಟ್ ಸಿಟಿಗಳಲ್ಲಿ ಬಡವರಿಗಾಗಿ ವಸತಿ ಸೌಕರ್ಯ

* ಉಷಾ ಪಿ. ರಘುಪತಿ

ವಸತಿ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು
ಅನುಷ್ಠಾನಗೊಳಿಸುವಾಗ
ಬಹುವಾರಿ
ವಿಕಂಬನಾಗುವುದನ್ನು
ನಾವು ಕಾಣುತ್ತೇವೆ.
ಭೂಮಿಯನ್ನು
ವಶಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು
ಮತ್ತು
ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ
ವಿವಿಧ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಿಂದ
ಒಪ್ಪಿಗೆ ಪಡೆಯುವುದು
ಹೆಚ್ಚು ಸಮಯ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವ
ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯಾಗಿದೆ.
ಇದು ಯೋಜನೆಗೆ
ಇಳಿಜಾರು ಖರ್ಚು
ಮತ್ತು
ಸಾಧ್ಯಾಸಾಧ್ಯತೆಯ ಮೇಲೆ
ಕೂಡ
ಪರಿಣಾಮ ಬರುತ್ತದೆ.

ಅಭಿವೃದ್ಧಿಶೀಲ ದೇಶವಾಗಬೇಕೆಂಬ ಭಾರತದ ಆಕಾಂಕ್ಷೆಗೆ ತ್ವರಿತ ಮಾರ್ಗವಿಧಾನದ ನಗರ ವಲಯ ಯೋಜನೆಯಾದ “ದಕ್ಷ ನಗರ ದೀಕ್ಷಾದಳ” ಸ್ಮಾರ್ಟ್ ಸಿಟಿ ಚಾಲನೆ ಮುಂಜಿಗಿತ ನೀಡಿದೆ. ಪುನರುಜ್ಜೀವನ ಮತ್ತು ನಗರ ಪರಿವರ್ತನೆಗಾಗಿ ಅಟಲ್ ಮಿಷನ್ (ಅಮೃತ್) ಮತ್ತು ಎಲ್ಲರಿಗೂ ವಸತಿ ಎಂಬ ಇನ್ನೂ ಎರಡು ಯೋಜನೆಗಳ ಪ್ರಾರಂಭವು ಸುಧಾರಿತ ಸೇವಾ ಗುಣಮಟ್ಟ, ಸುಧಾರಿತ ಆಡಳಿತ ಮತ್ತು ವಸತಿ ಅವಕಾಶಗಳು ಅತ್ಯಾವಶ್ಯಕವಾಗಿರುವ ಭಾರತೀಯ ನಗರಗಳ ಕೆಲವು ತುರ್ತು ಅಗತ್ಯಗಳಿಗೆ ಒತ್ತು ನೀಡುತ್ತದೆ. ಭಾರತದ ಜನಗಣತಿಯ ಪ್ರಕಾರ, 2011ರಲ್ಲಿ 3777 ಮಿಲಿಯನ್ ನಗರವಾಸಿಗಳಿದ್ದರು. ಒಂದು ಅಂದಾಜಿನ ಪ್ರಕಾರ ಮುಂದಿನ ಎರಡು ದಶಕಗಳಲ್ಲಿ ಇದು 600 ಮಿಲಿಯನ್ ದಾಟುವ ಸಾಧ್ಯತೆ ಇದೆ. 2011ರ ಜನಗಣತಿಯು 1.37 ಕೋಟಿಯಷ್ಟು (17.4%) ನಗರ ಕುಟುಂಬಗಳು ಕೊಳಗೇರಿಯಲ್ಲಿ ವಾಸವಾಗಿವೆಯೆಂದು ಸೂಚಿಸುತ್ತದೆ. ತಾಂತ್ರಿಕ ಗುಂಪೊಂದರ ಪ್ರಕಾರ (2012) ಒಂದು ನಗರಗಳಲ್ಲಿ 18.78 ಮಿಲಿಯನ್ ಘಟಕಗಳಷ್ಟು ವಸತಿ ಕೊರತೆಯಿದೆ. ಇದರಲ್ಲಿ ಆರ್ಥಿಕವಾಗಿ ದುರ್ಬಲ ವಿಭಾಗ (56%) ಮತ್ತು ಕೆಳ ಆದಾಯ ಗುಂಪು ವರ್ಗದಲ್ಲಿ (40%) ಶೇಕಡ 96ರಷ್ಟು ವಸತಿ ಕೊರತೆ ಕಂಡು ಬರುತ್ತದೆ. ಈ ವಸತಿ ಯೋಜನೆಯಡಿಯಲ್ಲಿ ಈ ವರ್ಗವು ಮುಖ್ಯ ಉದ್ದೇಶಿತ ಗುಂಪಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಪ್ರಥಮ ವರ್ಗದ ನಗರಗಳು (ಒಂದು ಲಕ್ಷ ಜನಸಂಖ್ಯೆ) ವಲಸೆಗಾರರನ್ನು ಆಕರ್ಷಿಸುತ್ತಾ ಹೋಗುತ್ತವೆ. ಬಹಳಷ್ಟು ವಲಸೆಗಾರರಿಗೆ

ನಗರಗಳಲ್ಲಿ ಸೂಕ್ತ ವಸತಿ ಕೈಗೆಟುಕುವುದಿಲ್ಲ. ಹೀಗಾಗಿ ಅವರು ಕೊಳಗೇರಿಗಳು / ಜೋಪಡಿಗಳಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಮೂಲ ಭೂತ ಸೌಕರ್ಯಗಳ ಅಭಾವವಿರುವ ಇಕ್ಕಟ್ಟಾದ ಘಟಕಗಳಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸುತ್ತಾರೆ. ನಾವು ಸ್ಮಾರ್ಟ್ ಸಿಟಿಗಳನ್ನು ಯೋಜಿಸುತ್ತಿರುವಾಗ ಈ ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ನಿವಾರಿಸಲು ಅಗತ್ಯವಿರುವಷ್ಟು ಪ್ರಯತ್ನಗಳಾಗುತ್ತಿವೆಯೇ ಎಂಬುದೇ ಒಂದು ದೊಡ್ಡ ಪ್ರಶ್ನೆಯಾಗಿದೆ. ದಕ್ಷ ಪರಿಹಾರಗಳನ್ನು ಅಳವಡಿಸಿ “ಮೂಲಭೂತ ಸೌಕರ್ಯಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸುವುದು, ನಾಗರಿಕರಿಗೆ ಯೋಗ್ಯ ಗುಣಮಟ್ಟದ ಬದುಕನ್ನು ನೀಡುವುದು ಮತ್ತು ಒಂದು ಶುದ್ಧ ಹಾಗೂ ಸುಸ್ಥಿರ ಪರಿಸರವನ್ನು ಕೊಡುವುದು ತನ್ನ ಉದ್ದೇಶ” ಎಂದು ಸ್ಮಾರ್ಟ್ ಸಿಟಿ ಮಿಷನ್ ಮಾರ್ಗದರ್ಶಿಕೆ ತಿಳಿಸುತ್ತದೆ. ಸುಸ್ಥಿರ ಹಾಗೂ ಆಂತರಿಕ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯತ್ತ ಹಾಗೂ ಇತರೆ ನಗರಗಳು ಪರಿವರ್ತನೆಗೊಳ್ಳಲು ಪ್ರೇರೇಪಿಸಬಹುದಾದ ಮಾದರಿಗಳನ್ನು ಉಂಟುಮಾಡುವತ್ತ ಸ್ಮಾರ್ಟ್ ನಗರಗಳು ಕೇಂದ್ರೀಕೃತವಾಗಿರುತ್ತವೆ.

ಸ್ಮಾರ್ಟ್ ಸಿಟಿ ಯೋಜನೆಗಳು (ಎಸ್‌ಸಿಪಿ) ಒಂದು ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಪ್ರದೇಶದ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯ ಯೋಜನೆ (ಎಬಿಡಿ) ಮತ್ತು ಒಂದು ಪೂರ್ಣಯೋಜಿತ ನಗರ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ಹಮ್ಮಿಕೊಂಡಿರುತ್ತವೆ. ಒಂದು ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಯೋಜನೆಯು ತನ್ನ ವಿನ್ಯಾಸ, ಮೂಲಭೂತ ಸೌಕರ್ಯಗಳು, ಚಲನಶೀಲತೆ, ಪರಿಸರ ಇತ್ಯಾದಿಗಳನ್ನು ಸುಧಾರಿಸುವ ಮೂಲಕ ನಗರದೊಳಗೆ ಒಂದು ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಪ್ರದೇಶವನ್ನು ಪರಿವರ್ತಿಸುವ ಗುರಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿರುತ್ತದೆ. ಪೂರ್ಣಯೋಜಿತ ನಗರ

* ನಿವೃತ್ತ ಪ್ರೊಫೆಸರ್, ಎನ್‌ಐಯುಎ. E-mail : usha16ji@gmail.com

ಯೋಜನೆಯು ಸ್ಮಾರ್ಟ್ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ಪರಿಹಾರಗಳ ಬಳಕೆ ಮಾಡುವ ಮೂಲಕ ನಗರದ ಆಡಳಿತ/ನಿರ್ವಹಣೆಯನ್ನು ಸುಧಾರಿಸುವತ್ತ ಕೇಂದ್ರೀಕರಿಸುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಸ್ಮಾರ್ಟ್ ಸಿಟಿ ಯೋಜನೆಗಳು ಅಥವಾ ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಬಡವರಿಗಾಗಿ ಕೈಗೆಟುಕುವ ವಸತಿಯ ಅಂಶವನ್ನು ತನ್ನ ಪ್ರಮುಖ ಮೂಲ ಅಂಶಗಳಲ್ಲಿ ಹೊಂದಿರುವ ಅಮೃತನ ಪ್ರಮುಖ ಉದ್ದೇಶವು ವಸತಿ ಸೌಕರ್ಯ ಒದಗಿಸುವುದಲ್ಲ. ಹೀಗಾಗಿ ಸ್ಮಾರ್ಟ್ ಸಿಟಿಸ್ ಮಿಷನ್ ಹಾಗೂ ಅಮೃತ ಇವೆರಡೂ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ವಸತಿಯನ್ನು ಒದಗಿಸಬೇಕೆನ್ನುವ ಯೋಜನೆಯೊಂದಿಗೆ ಕೈಸೇರಿಸಬೇಕೆಂಬ ನಿರೀಕ್ಷೆಯಿದೆ. ಪ್ರಧಾನ ಮಂತ್ರಿ ಆವಾಸ್ ಯೋಜನೆ ಅಥವಾ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ವಸತಿ ಯೋಜನೆಯನ್ನು 2015ರಲ್ಲಿ ಆರಂಭಿಸಲಾಯಿತು. ಇದನ್ನು 2022ರಲ್ಲಿ ಪೂರ್ಣಗೊಳಿಸುವ ನಿರೀಕ್ಷೆಯಿದೆ. ಇಲ್ಲಿ ಕೇಂದ್ರ ನೆರವನ್ನು ನಗರ ಸ್ಥಳೀಯ ಮಂಡಳಿಗಳು ಮತ್ತು ರಾಜ್ಯಗಳು/ ಒಕ್ಕೂಟ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಅನುಷ್ಠಾನ ಏಜೆನ್ಸಿಗಳ ಮೂಲಕ ಒದಗಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಪ್ರಧಾನ ಮಂತ್ರಿ ಆವಾಸ್ ಯೋಜನೆಯು 5000 ಮೊದಲ ವರ್ಗದ ನಗರಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಾರಂಭವಾಗಿ ಎಲ್ಲ 4041 ಕಾನೂನು ನಿಯಮಿತ ಪಟ್ಟಣಗಳನ್ನು ಹಂತಹಂತವಾಗಿ ತಲುಪುತ್ತದೆ. ಎಲ್ಲರಿಗೂ ವಸತಿ ಉದ್ದೇಶವನ್ನು ಪೂರೈಸಬೇಕಾದರೆ ಪ್ರಧಾನ ಮಂತ್ರಿ ಆವಾಸ್ ಯೋಜನೆಯ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ 20 ಮಿಲಿಯನ್ ಮನೆಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ ಎಂದು ಅಂದಾಜು ಮಾಡಲಾಗಿದೆ. ಈ ಉದ್ದೇಶಕ್ಕಾಗಿ ಸರ್ಕಾರವು ಆಧುನಿಕ ಮತ್ತು ಹಸಿರು ತಂತ್ರಜ್ಞಾನವನ್ನು ಅಳವಡಿಕೆಯನ್ನು ಸುಗಮಗೊಳಿಸಲು ಮತ್ತು ಪೂರೈಕೆ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸಲು ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ.

ಬಡವರಿಗಾಗಿ ವಸತಿ

ಸ್ಮಾರ್ಟ್ ಸಿಟಿ ಯೋಜನೆಯ ಪ್ರದೇಶ ಆಧರಿತ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯಲ್ಲಿ ಪುನರ್ವಸತಿ ಅಥವಾ ಪುನರಾಭಿವೃದ್ಧಿ ಅಗತ್ಯವಿರುವ ಕೊಳಗೇರಿಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ಒಂದು ಪ್ರದೇಶವನ್ನು ಆರಿಸುವ ನಿರ್ಧಾರವನ್ನು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಆ ನಗರಕ್ಕೆ ಬಿಡಲಾಗುತ್ತದೆ. ವಸತಿ ವಲಯದಲ್ಲಿ ಸ್ಮಾರ್ಟ್ ಸಿಟಿ ಯೋಜನೆಯ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಕೊಳಗೇರಿಯಲ್ಲಿಯೇ ಪುನರ್ವಸತಿ, ಕೊಳಗೇರಿ ಪುನರಾಭಿವೃದ್ಧಿ, ಆರ್ಥಿಕವಾಗಿ ಹಿಂದುಳಿದವರ ಮತ್ತು ಕೆಳ ಆದಾಯ ವರ್ಗಗಳ ಜನರಿಗಾಗಿ ಕೈಗೆಟುಕುವ ದರದಲ್ಲಿ ವಸತಿ ಇತ್ಯಾದಿ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ಪ್ರಸ್ತಾಪಿಸಲಾಗಿದೆ. ತಮ್ಮ ಪ್ರದೇಶ ಆಧರಿತ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಭಾಗವಾಗಿ ಎಲ್ಲ ಸ್ಮಾರ್ಟ್ ಸಿಟಿ ಮಿಷನ್‌ಗಳು ವಸತಿ ಅಥವಾ ಕೊಳಗೇರಿ ಪುನರಾಭಿವೃದ್ಧಿಯ ಅಂಗವನ್ನು ಹೊಂದಿವೆ. 60 ಸ್ಮಾರ್ಟ್ ಸಿಟಿ ಯೋಜನೆಗಳ ಪೈಕಿ 14ರಲ್ಲಿ ಎಬಿಡಿನಲ್ಲಿ ವಸತಿಯ ಬಗ್ಗೆ ಉಲ್ಲೇಖವಿಲ್ಲ. ಉದಾಹರಣೆಗೆ, ಅಹಮದಾಬಾದ್, ಭುವನೇಶ್ವರ್ ಮತ್ತು ಧರ್ಮಶಾಲಾಗಳು ತಮ್ಮ ಪ್ರದೇಶ ಆಧರಿತ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯಲ್ಲಿ ವಸತಿ ಅಂಗವನ್ನು ಹೊಂದಿವೆ. ಆದರೆ ಕಾನ್ಪುರ್, ಗ್ವಾಲಿಯರ್ ಮತ್ತು ಲೂಧಿಯಾನಾಗಳಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಎಬಿಡಿಯಲ್ಲಿ ವಸತಿಯನ್ನು ಆದ್ಯೀಕರಿಸಿಲ್ಲ.

ಪ್ರದೇಶ ಆಧರಿತ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯಲ್ಲಿ ವಸತಿ ಅಂಗವನ್ನು ಹೇಗೆ ಉದ್ದೇಶಿಸಲಾಗಿದೆಯೆಂಬ ಕೆಲವು ಉದಾಹರಣೆಗಳನ್ನು ಈ ಮುಂದಿನ ನೀಡಲಾಗಿದೆ:

1. 2017-18 ರೊಳಗೆ ಅಹಮದಾಬಾದಿನಲ್ಲಿ ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿ ಘರ್ ಆವಾಸ್

ಯೋಜನಾ, ಬಿಎಸ್‌ಯುಪಿ, ಆರ್‌ಎವೈ, ಸಫಾಯ್ ಕಾರ್ಮೆದಾರ್ ಯೋಜನೆಯ ಅಡಿಯ ಗುಜರಾತ್ ಕೊಳಗೇರಿ ಪುನರ್ವಸತಿ ನೀತಿ ಮತ್ತು ವಸತಿ ಸೌಲಭ್ಯಗಳಂತಹ ಹಲವಾರು ಯೋಜನೆಗಳ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ 40ಸಾವಿರ ಘಟಕಗಳಿಗಿಂತಲೂ ಹೆಚ್ಚು ಕೈಗೆಟುಕುವ ವಸತಿ ಗೃಹಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸುವ ನಿರೀಕ್ಷೆಯಿದೆ. 2. ಭುವನೇಶ್ವರದಲ್ಲಿ 6 ಸಾವಿರ ಘಟಕಗಳನ್ನು ಅಬಾಸ್ ಮಿಷನ್ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ರಚಿಸುವ ಯೋಜನೆಯಿದೆ. ಕೊಳಗೇರಿ ಪುನರಾಭಿವೃದ್ಧಿ, ಕೈಗೆಟುಕುವ ವಸತಿ, ನಿರ್ಮಾಣ ಕಾರ್ಮಿಕರಿಗೆ ಬಾಡಿಗೆ ವಸತಿ, ದುಡಿಯುವ ಮಹಿಳೆಯರಿಗಾಗಿ ಹಾಸ್ಟೆಲುಗಳು ಮತ್ತು ನಿರಾಶ್ರಿತರಿಗೆ ಆಶ್ರಯಸ್ಥಳಗಳು ಭುವನೇಶ್ವರದ ಪ್ರದೇಶ ಆಧರಿತ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯಲ್ಲಿ ಸೇರುತ್ತವೆ. ಮಿಷನ್ ಅಬಾಸ್ ಅಡಿಯ ಕೊಳಗೇರಿ ಪುನರಾಭಿವೃದ್ಧಿ ಯೋಜನೆಯಲ್ಲಿ 24 ಕೊಳಗೇರಿಗಳನ್ನು ನಾಲ್ಕು ಸಮಗ್ರೀಕೃತ ವಸತಿ ಸೊಸೈಟಿಗಳಾಗಿ ಪರಿವರ್ತಿಸುವ ನಿರೀಕ್ಷೆಯಿದೆ. 3. ಧರ್ಮಶಾಲಾದಲ್ಲಿ ಸ್ಮಾರ್ಟ್ ಸಿಟಿ ಯೋಜನೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಸ್ತಾಪಿಸಿರುವ ಒಟ್ಟು 35000 ವಸತಿ ಘಟಕಗಳ ಪೈಕಿ 1250 ಘಟಕಗಳನ್ನು ಕೊಳಗೇರಿ ನಿವಾಸಿಗಳು ಮತ್ತು ನಗರ ನಿರಾಶ್ರಿತರಿಗೆ ಮೀಸಲಿಡಲಾಗುತ್ತದೆ. ಇದನ್ನು ಪ್ರಧಾನ ಮಂತ್ರಿ ಆವಾಸ್ ಯೋಜನೆಯ ಜೊತೆಗೂಡಿಸಿ ಜಾರಿಗೊಳಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ.

ಸ್ಮಾರ್ಟ್ ಸಿಟಿಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಧಾನ ಮಂತ್ರಿ ಆವಾಸ್ ಯೋಜನೆ ಮತ್ತು ಅದರೊಂದಿಗೆ ಇತರೆ ಸ್ಥಳೀಯ ಕೊಳಗೇರಿ ಪುನರಾಭಿವೃದ್ಧಿ/ಪುನರ್ವಸತಿ ಯೋಜನೆಗಳ ಜೊತೆಗೂಡಿಸಿ ವಸತಿ ಘಟಕಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸಬೇಕೆಂಬ ನಿರೀಕ್ಷೆಯಿದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಈ ಉದಾಹರಣೆಗಳು ಸೂಚಿಸುತ್ತವೆ. ಇಂದಿನ ಸವಾಲುಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ಭವಿಷ್ಯದ ಅಗತ್ಯಗಳನ್ನು ಸಹಾ ಪೂರೈಸಲು ನಗರಗಳನ್ನು ಪರಿವರ್ತಿಸುವ ದೊಡ್ಡ ಅವಕಾಶವನ್ನು ಸ್ಮಾರ್ಟ್ ಸಿಟಿ ಮಿಷನ್ ಒದಗಿಸಲಿದೆ. ವಸತಿಯ ಜೊತೆಗೆ ಸಮಗ್ರೀಕೃತ ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಯೋಜನೆಯು ಸುಧಾರಿತ ನೀರು ಪೂರೈಕೆ, ನೈರ್ಮಲ್ಯ ಸೌಕರ್ಯಗಳು, ಚರಂಡಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆ, ಚಲನಶೀಲತೆಗಳ ಜೊತೆಗೆ ನಿರಂತರತೆಯ ಪರಿಹಾರಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸಲು ನೆರವು ನೀಡುತ್ತದೆ. ಹೀಗಾಗಿ ಸ್ಮಾರ್ಟ್ ಸಿಟಿಗಳ ಪ್ರಯೋಜನಗಳು ಬಡವರಿಗೂ ತಲುಪುವುದೆಂಬ ಆಶಯವಿದೆ.

ಕರಿಮದಂ ಕಾಲೋನಿ, ತಿರುವನಂತಪುರಂ

ಐಟಿ ಮದ್ಯಾನಲ್ಲಿ ಜಿಎಫ್‌ಆರ್‌ಜಿ ಪ್ಯಾನೆಲುಗಳಿಂದ ತಯಾರಾದ ಪ್ರದರ್ಶನ ಕಟ್ಟಡ

ಸವಾಲುಗಳು

ಆದರೆ, ಇಂತಹ ಗುರಿಗಳನ್ನು ಸಾಧಿಸಲು ಹಲವು ಸವಾಲುಗಳು ಎದುರಾಗುತ್ತವೆ. ಪ್ರಾದೇಶಿಕವಾಗಿ ಪುನರಾಭಿವೃದ್ಧಿ ಕಾರ್ಯವು ಕೊಳಗೇರಿ ನಿವಾಸಿಗಳ ಬದುಕಿನ ಗುಣಮಟ್ಟವನ್ನು ಸುಧಾರಿಸಲು ಅತ್ಯುತ್ತಮ ಆಯ್ಕೆಯಾಗಿದೆ. ಆದರೆ ಕೆಲವು ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಇದನ್ನು ಒಂದು ಆಯ್ಕೆಯಾಗಿ ಪರಿಗಣಿಸಲಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಅಥವಾ ಪರಿಗಣಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಬಹಳಷ್ಟು ಬಾರಿ ಕೊಳಗೇರಿ ನಿವಾಸಿಗಳನ್ನು ಹೊರಗೆ ಹಾಕಲಾಗಿ ಅವರನ್ನು ಅವರ ಪ್ರಸಕ್ತ ವಾಸಸ್ಥಳದಿಂದ ಬೇರೆಡೆ ದೂರದಲ್ಲಿ ಪುನರ್ಸ್ಥಾಪಿಸುವುದು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಕಂಡುಬರುವಂತಹ ವಿಷಯ. ಇಂತಹ ಪುನರ್ವಸತಿಯು ಅಪೇಕ್ಷಿತ ವಿಧಾನವಲ್ಲ. ಆದರೆ ಹಲವು ಬಾರಿ ಇಂತಹ ಪುನರಾಭಿವೃದ್ಧಿಗಳ ಕಾರ್ಯಕ್ಕಾಗಿ ನಗರಗಳಲ್ಲಿ ಭೂಮಿಯ ಮೂಲಕ ಗರಿಷ್ಠ ಆದಾಯವನ್ನು ಗಳಿಸುವ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ ಅಧಿಕ ಮೌಲ್ಯ ಭೂಮಿಯನ್ನು ಮುಕ್ತಗೊಳಿಸಲು ಅಲ್ಲಿನ ಜನರನ್ನು ಒಕ್ಕಲೆಬ್ಬಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಎಲ್ಲ ಆದಾಯ ಗುಂಪುಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಂತೆ ಒಂದು ಪ್ರದೇಶವನ್ನು ಪುನರಾಭಿವೃದ್ಧಿಗೊಳಿಸುವುದೇ ಆಂತರಿಕ (ಸೇರ್ಪಡೆ) ಯೋಜನೆ. ಆದರೆ ಯಾವಾಗಲೂ ಇಂತಹ ಯೋಜನೆಯು ನಾವು ಕಾಣುವಂತಹ ಯೋಜನೆಯಾಗಿ ಕಂಡುಬಂದಿಲ್ಲ.

ವಸತಿ ಘಟಕಗಳು ಮತ್ತು ಅವುಗಳ ನಿರಂತರ ನಿರ್ವಹಣೆಯು ಇನ್ನೊಂದು ಸವಾಲಾಗಿದೆ. ಸೂಕ್ತ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನವನ್ನು ಮತ್ತು ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ಬಳಸುವುದು ಒಂದು ಆಯ್ಕೆಯಾಗಿದ್ದು ಇದನ್ನು ಸ್ಮಾರ್ಟ್

ಸಿಟಿಗಳಲ್ಲಿ ಬಳಸಬಹುದಾಗಿದೆ. ಬಡವರಿಗಾಗಿ ವಸತಿ ಎಂಬುದು ಕೇವಲ ನಿಗದಿತ ಸಂಖ್ಯೆಗಳ ಅಥವಾ ಗುರಿಗಳ ಪೂರೈಕೆ ಮಾಡುವ ಕೆಲಸವಾಗದೆ ಅದು ಬಡವರ ಗುಣಮಟ್ಟವನ್ನು ಸುಧಾರಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ. ಬಾಳಿಕೆ ಬರುವ, ಕಡಿಮೆ ಖರ್ಚಿನ ಮತ್ತು ಸುಲಭವಾಗಿ ನಿರ್ವಹಿಸಬಲ್ಲ ವಸತಿ ಘಟಕಗಳ ನಿರ್ಮಾಣವು ಇಂತಹ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯ ಮೂಲ ಅಂಗವಾಗಿರತಕ್ಕದ್ದು. ಕಟ್ಟಡಗಳ ಕಾಲಾವಧಿಯ ನಿರಂತರತೆಯನ್ನು ಖಚಿತಗೊಳಿಸುವ ಕಡಿಮೆ ಖರ್ಚಿನ ಪರಿಹಾರಗಳು ಮತ್ತು ಕಡಿಮೆ ಆದಾಯ ಗುಂಪುಗಳಿಗೆ ಸೂಕ್ತವಾಗಿರುವ ಕಟ್ಟಡ ವಿನ್ಯಾಸಗಳು ಸ್ಮಾರ್ಟ್ ಸಿಟಿಗಳ ವಸತಿ ಯೋಜನೆಯ ಭಾಗವಾಗತಕ್ಕದ್ದು. ಜನರ ಪಾಲ್ಗೊಳ್ಳುವಿಕೆಯು ಸ್ಮಾರ್ಟ್ ಸಿಟಿ ಯೋಜನೆಯು ಪರಿಹರಿಸಬೇಕಾದ ಇನ್ನೊಂದು ಸವಾಲಾಗಿದೆ. ಕೊಳಗೇರಿ ಸಮುದಾಯದ ಭಾಗಿತ್ವದೊಂದಿಗೆ ಕೊಳಗೇರಿ ವಸತಿಯನ್ನು ವಿನ್ಯಾಸಗೊಳಿಸತಕ್ಕದ್ದು ಮತ್ತು ಅನುಷ್ಠಾನಗೊಳಿಸತಕ್ಕದ್ದು. ಖಾಸಗಿ ವಲಯವೂ ಕೂಡ ಸಹಭಾಗಿತ್ವ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಉತ್ತೇಜಿಸತಕ್ಕದ್ದು. ಉದಾಹರಣೆಗೆ ಕಟ್ಟಡ ವಿನ್ಯಾಸ, ವಸತಿ ಘಟಕಗಳು ಮತ್ತು ಕಟ್ಟಡ ಪರಿಕರಗಳು ಇತ್ಯಾದಿಗಳ ಕುರಿತು ಸಂಭಾವ್ಯ ನಿವಾಸಿಗಳೊಂದಿಗೆ ಚರ್ಚೆ ಮಾಡುವುದು.

ಎಸ್‌ಪಿವಿಗಳ ರಚನೆಯ ಮೂಲಕ ಸ್ಮಾರ್ಟ್ ಸಿಟಿ ಮಿಷನ್ ಅನುಷ್ಠಾನವನ್ನು ಮಾಡುವುದು ಬಡವರ ವಿರೋಧಿ ಕ್ರಮ ಎನ್ನಲಾಗಿದೆ. ಏಕೆಂದರೆ ಖಾಸಗಿ ವಲಯವು ಬಡವರ ವಸತಿ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಕೈಗೆತ್ತಿಕೊಳ್ಳಲು ಬಹಳ ಆಸಕ್ತಿ ತೋರಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಅವರು ಅನುಸರಿಸುವ ಮಾದರಿಯು ಅಲ್ಲಿನ ಜನರ ಒಕ್ಕಲೆಬ್ಬಿಸುವ ಮತ್ತು ತದನಂತರ ಪುನರ್ವಸತಿ ರೂಪಿಸುವ ಮಾದರಿಯಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಹಲವು ಸ್ಮಾರ್ಟ್ ಸಿಟಿ ಯೋಜನೆಯಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ವಸತಿ ಯೋಜನೆಯು ಸೇರಬೇಕೆಂಬುದು ಅಂತರ್ಗತವಾಗಿರುವಾಗ ಈ ಅಂಗವನ್ನು ಹೇಗೆ ಅನುಷ್ಠಾನಕ್ಕೆ ತರಲಾಗುತ್ತದೆಂಬುದನ್ನು ಕಾದು ನೋಡಬೇಕಾಗಿದೆ. ಬಾಡಿಗೆ ವಸತಿ ಅಂಗವು ವಸತಿಯ ಬಹು ಮುಖ್ಯ ಅಂಶವಾಗಿದೆ. ಮಾಲಿಕತ್ವ ವಸತಿಯ ಮೇಲೆ ಒತ್ತು ನೀಡುವುದರಿಂದ ಕೊಳಗೇರಿ ಸಮಸ್ಯೆಯನ್ನು ಪರಿಹರಿಸಲಾಗುವುದಿಲ್ಲ.

ಬಡವರು ಮತ್ತು ಇತರೆ ಆದಾಯ ಗುಂಪುಗಳಿಗೆ ಬಾಡಿಗೆ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಕೂಡ ಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಏಕೆಂದರೆ ಹಲವರು ತಾವು ಕೆಲಸ ಮಾಡುವ ನಗರಗಳಲ್ಲಿ ಶಾಶ್ವತ ನೆಲಸಿರಾಗಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಕೈಗೆಟುಕುವ ಬಾಡಿಗೆ ವಸತಿಗೆ ಸಮಾನವಾಗಿ ಒತ್ತು ನೀಡುವುದು ಮುಖ್ಯ. ಹೊಸ ಕೊಳಗೇರಿಗಳು ಬೆಳೆಯುವುದನ್ನು ತಡೆಯಲು ಸ್ಮಾರ್ಟ್ ಸಿಟಿಗಳು ಈ ಸಮಸ್ಯೆ ನಿವಾರಣೆ ಬಗ್ಗೆ ಒತ್ತು ನೀಡಬೇಕು. ಕೆಳ ಆದಾಯ ಗುಂಪಿನ ಜನರಿಗೆ ವಸತಿ ಒದಗಿಸುವಾಗ ಹಣಕಾಸು ಒದಗಿಸುವುದು ಯಾವಾಗಲೂ ಎದುರಾಗುವ ಬಹು ಮುಖ್ಯ ಸಮಸ್ಯೆ. ಸರ್ಕಾರವು ಬಡ್ಡಿ ರಿಯಾಯಿತಿ ನೀಡುತ್ತದೆ. ಆದರೂ ಪ್ರಮುಖ ಸಮಸ್ಯೆಯೆಂದರೆ ಈ ಸೌಲಭ್ಯವನ್ನು ಪೂರೈಸಲು ಬಡವರು ಸಾಲ ತೀರಿಸಬಲ್ಲರೇ ಎಂಬುದಾಗಿದೆ. ವಸತಿ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ಅನುಷ್ಠಾನಗೊಳಿಸುವಾಗ ಬಹುಬಾರಿ ನಾವು ವಿಳಂಬವಾಗುವುದನ್ನು ನಾವು ಕಾಣುತ್ತೇವೆ. ಭೂಮಿಯನ್ನು ವಶಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಮತ್ತು ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ವಿವಿಧ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಿಂದ ಒಪ್ಪಿಗೆ ಪಡೆಯುವುದು ಹೆಚ್ಚು ಸಮಯ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯಾಗಿದೆ. ಇದು ಯೋಜನೆಗೆ ಬೀಳುವ ಖರ್ಚು ಮತ್ತು ಸಾಧ್ಯಾಸಾಧ್ಯತೆಯ ಮೇಲೆ ಕೂಡ ಪರಿಣಾಮ ಬರುತ್ತದೆ. ಕೊಳಗೇರಿಯಲ್ಲೇ ಪುನರಾಭಿವೃದ್ಧಿ ಮಾಡುವ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಅದೇ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿದ್ದ ಜನರಿಗೆ ಅವರ ಜೀವನೋಪಾಯ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಿಗೆ ಅತಿ ಕಡಿಮೆ ತೊಂದರೆಯುಂಟಾಗಲೆಂದು ತಾತ್ಕಾಲಿಕ ಸೌಕರ್ಯ ಒದಗಿಸುವುದು ಅಗತ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ. ಇಂತಹ ತಾತ್ಕಾಲಿಕ ವಸತಿ ಸೌಲಭ್ಯಕ್ಕೆ ಸ್ಮಾರ್ಟ್ ಪರಿಹಾರಗಳನ್ನು ಸ್ಮಾರ್ಟ್ ಸಿಟಿಗಳು ಹುಡುಕಬೇಕಾಗಿದೆ.

ಅವಕಾಶಗಳು

‘ಎಲ್ಲರಿಗೂ ವಸತಿ’ ಯೋಜನೆ-ಯೊಂದಿಗೆ ಬಡವರಿಗಾಗಿ ಸೃಜನಶೀಲ ವಸತಿಯನ್ನು ಒದಗಿಸಲು ನಗರಗಳಿಗೆ ಮಹತ್ತರವಾದ ಅವಕಾಶವನ್ನು ಸ್ಮಾರ್ಟ್ ಸಿಟಿ ಮಿಷನ್ ಒದಗಿಸುತ್ತದೆ. ಶಕ್ತಿ ಅಗತ್ಯಗಳನ್ನು ತಗ್ಗಿಸಲು ಮನೆಗಳಲ್ಲಿ ಉತ್ತಮ ಬೆಳಕು ಮತ್ತು ಹವಾನಿಯಂತ್ರಣ ಸೌಕರ್ಯಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸುವ ಮೂಲಕ ಹೊಸ ವಸತಿಗಳನ್ನು ಶಕ್ತಿ ಸಾಮರ್ಥ್ಯದೊಂದಿಗೆ ವಿನ್ಯಾಸಗೊಳಿಸಬಹುದು. ಬೇಸಿಗೆಯಲ್ಲಿ

ಶಾಖ ಒತ್ತಡವನ್ನು ತಗ್ಗಿಸಲು ಹಲವಾರು ತಂಪು ಚಾವಣಿ ಆಯ್ಕೆಗಳನ್ನು ಬಳಸಬಹುದು. ಹವಾಮಾನ ಬದಲಾವಣೆಯು ತಾಪಮಾನವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುತ್ತದೆ. ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಬಡವರೇ ಇದಕ್ಕೆ ಅತಿ ಹೆಚ್ಚು ಬಲಿಯಾಗುವುದು. ಇವುಗಳನ್ನು ಪರಿಹರಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ. ಆಗ ಬಡವರ ವಸತಿ ಕೂಡ ಹಸಿರು ಮತ್ತು ನಿರಂತರತೆ ಧೋರಣೆಗಳ ಉತ್ತಮ ಉದಾಹರಣೆಗಳಾಗಬಲ್ಲವು. ಲಂಬಕೋನ ವಸತಿ ವಿನ್ಯಾಸದಲ್ಲಿ, ರಚನಾ ಚೌಕಟ್ಟು ಆರ್‌ಸಿಸಿ ಅಥವಾ ಪಿಎಸ್‌ಸಿಯಾಗಿದ್ದು ಗೋಡೆ, ಕಿಟಕಿ ಬಾಗಿಲು ಇತ್ಯಾದಿಗಳು ಪುನರ್ನವೀಕೃತ ಲೋಹಗಳು, ಪ್ಲಾಸ್ಟಿಕ್‌ಗಳು ಅಥವಾ ಪಾರ್ಟಿಕಲ್ ಹಲಗೆಗಳಿಂದ ಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟಿವೆಂಬುದು. ನಿರ್ಮಾಣ ಖರ್ಚನ್ನು ತಗ್ಗಿಸಲು ಸ್ಥಳೀಯವಾಗಿ ದೊರಕುವ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ಬಳಸಲು ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ ನೀಡಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಸಾಕಷ್ಟು ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಕೈಗೆಟುಕುವ ದರದ ಸಮೂಹ ವಸತಿ ಕಟ್ಟಡ ನಿರ್ಮಾಣಕ್ಕಾಗಿ ಗ್ಲಾಸ್ ಫೈಬರ್ ರಿಇನ್‌ಫೋರ್ಸ್ಡ್ ಜಿಪ್ಸಂ (ಜಿಎಫ್‌ಆರ್‌ಜಿ)

ಪ್ಯಾನೆಲುಗಳು ಸೃಜನಶೀಲ ವಸ್ತುಗಳ ಬಳಕೆಯು ಒಂದು ನಿರ್ದೇಶನವಾಗಿದೆ. ಐಐಟಿ ಮದ್ರಾಸಿನಲ್ಲಿ (ಚಿತ್ರ ನೋಡಿ) ಗ್ಲಾಸ್ ಫೈಬರ್ ರಿಇನ್‌ಫೋರ್ಸ್ಡ್ ಜಿಪ್ಸಂ (ಜಿಎಫ್‌ಆರ್‌ಜಿ) ಪ್ಯಾನೆಲುಗಳಿಂದ ತಯಾರಾದ ಪ್ರದರ್ಶನ ಕಟ್ಟಡವಿದೆ. ವಸತಿ ವಿನ್ಯಾಸದಲ್ಲಿ ಎರಡು ಭಾಗವಿದೆ: ಒಂದು ರಚನಾ ಚೌಕಟ್ಟು ಮತ್ತು ಇನ್ನೊಂದು ಗೋಡೆಗಳು, ಕಿಟಕಿಗಳು/ಬಾಗಿಲು ಇತ್ಯಾದಿ. ಲಂಬರೇಖಾ ವಸತಿಯಲ್ಲಿ ರಚನಾ ಚೌಕಟ್ಟು ಆರ್‌ಸಿಸಿ ಅಥವಾ ಪಿಎಸ್‌ಸಿ ವಸ್ತುವಿನಿಂದ ಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟಿದ್ದು ಅಲ್ಲಿನ ಗೋಡೆ, ಕಿಟಕಿ, ಬಾಗಿಲು ಇತ್ಯಾದಿಗಳಿಗಾಗಿ ಪುನರ್ನವೀಕೃತ ಲೋಹಗಳು, ಪ್ಲಾಸ್ಟಿಕ್‌ಗಳು ಅಥವಾ ಪಾರ್ಟಿಕಲ್ ಹಲಗೆಗಳಂತಹ ಸೃಜನಶೀಲ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ವಸ್ತುಗಳ ಬಳಕೆ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ.

ಸೂಕ್ತ ಬೆಳಕು ಮತ್ತು ಹವಾನಿಯಂತ್ರಣ ಸೌಕರ್ಯವನ್ನು ಒದಗಿಸಲು ಬಡವರ ವಸತಿ ಗೃಹಗಳನ್ನು ಸೃಜನಶೀಲವಾಗಿ ವಿನ್ಯಾಸಗೊಳಿಸುವುದು ಮಾತ್ರವಲ್ಲ ಲಂಬರೇಖಾ ಕಟ್ಟಡಗಳಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಜೀವನೋಪಾಯವನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸಲು

ಕೂಡ ಅನುವುಮಾಡುವಂತೆ ಸೌಲಭ್ಯಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸಬೇಕು. ಉದಾಹರಣೆಗಾಗಿ, ಕಾನ್ಸ್ಟ್ರೂಟ್‌ರಿಂದ (ಲಾರಿ ಬೇಕರ್ ಸೆಂಟರ್ ಫಾರ್ ಹ್ಯಾಬಿಟಾಟ್ ಸ್ಟಡಿಸ್) ವಿನ್ಯಾಸಗೊಂಡ ತಿರುವನಂತಪುರಂನ ಕರಿಮದಂ ಕಾಲೋನಿಯು ಇದಕ್ಕೆ ಒಂದು ಉದಾಹರಣೆ. ಇಲ್ಲಿನ ಪ್ರತಿ ಮಹಡಿಯಲ್ಲಿ ಆರ್ಥಿಕ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳನ್ನು ನಡೆಸಲು ತೆರೆದ ಸ್ಥಳಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸಲಾಗಿದೆ. ಸ್ಮಾರ್ಟ್ ಸಿಟಿಗಳು ಬಡವರಿಗಾಗಿ ವಸತಿಯನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸಲು ಸೃಜನಶೀಲ ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸಬೇಕು. ಬಡವರಿಗಾಗಿ ವಸತಿ ಪೂರೈಕೆಯು ಕೇವಲ ಗುರಿ ಪೂರೈಸುವ ಕೆಲಸವಾಗಿರದೆ ಮಾತ್ರ ಬಡವರಿಗೆ ಜೀವನೋಪಾಯ ಸುಭದ್ರಗೊಳಿಸುವ ಮತ್ತು ಅವರ ಆರೋಗ್ಯವನ್ನು ಸುಧಾರಿಸುವ ಕೆಲಸವನ್ನು ಸಾಧಿಸಬಹುದಾಗಿದೆ. ಕೊನೆಯ ವ್ಯಕ್ತಿಗೂ ಉತ್ತಮ ಗುಣಮಟ್ಟದ ಬದುಕನ್ನು ನಾವು ಖಚಿತಪಡಿಸುವವರೆಗೆ ಸ್ಮಾರ್ಟ್ ಸಿಟಿ ಯೋಜನೆಯು ಮೇಲ್ವರ್ಗದವರ ಹಿತವನ್ನು ಕಾಪಾಡುವ, ಮೇಲ್ವರ್ಗದವರ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಯಾಗಿ ಮಾತ್ರ ಉಳಿಯುತ್ತದೆ. □

(12ನೇ ಪುಟದಿಂದ)

ಭೂ ಸ್ವಾಧೀನ, ಪ್ರನವನತೆ ಮತ್ತು ಪ್ರನನೇಲೆ

ಈಗ ಅಸ್ತಿತ್ವದಲ್ಲಿರುವ ಹಾಗೆ ಹೊಸದಾಗಿ ರೂಪಿತಗೊಳ್ಳುತ್ತಿರುವ ಯೋಜನೆಗಳಲ್ಲಿ ಯೋಗ್ಯ ವಸತಿಗೊಂದೇ ಒಂದಿಷ್ಟು ಸರಾಸರಿಯಲ್ಲಿ ವಸತಿ ಘಟಕಗಳನ್ನು ಮೀಸಲಿರಿಸುವ ಆಲೋಚನೆ ಹಳೆಯದೇ ಆಗಿದ್ದರೂ ಕೂಡ, ಅದನ್ನು ಉತ್ತಮ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಕಾರ್ಯಗತಗೊಳಿಸುವ ಅಗತ್ಯವಿದೆ. ಅಷ್ಟೇ ವಿಶಿಷ್ಟವಾದುದೆಂದರೆ, ಹೊಸ ನಗರಗಳ ಯೋಜನೆ ಯೋಳಗೆ ಸುಲಭವಾಗಿ ದೊರಕುವ ವಸತಿ ವಲಯಗಳನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸುವ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ಹುಟ್ಟುಹಾಕುವ ಕೆಲಸ; ಹೀಗೆ ಮಾಡುವುದರಿಂದ ಸಕಾರಣವಾಗಿರುವ ಅಂತ ಮೀಸಲಾತಿ ಭೂಮಿಯನ್ನು ಬೇರೆ ಪ್ರಯೋಜನಗಳಿಗೆ ಬಳಕೆ ಮಾಡುವುದಿಲ್ಲವೆಂಬ ಭರವಸೆ ದೊರಕುತ್ತದೆ. ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ವಸತಿಯನ್ನು ಮಿಶ್ರ ಗೊಳಿಸಿರುವುದು ಕೈಗೆಟುಕುವ ವಸತಿಯು ಅದರಿಂದ ಬೇರ್ಪಟ್ಟಿಲ್ಲ ಎಂಬ ಭರವಸೆಯನ್ನು ನೀಡುತ್ತದೆ. ಇತರೆ

ಮಾತುಗಳಲ್ಲಿಹೇಳುವುದಾದಲ್ಲಿ, ಮೇಲಿನ ಮಾತುಗಳಿಂದ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗುವುದೆಂದರೆ, ದೇಶದುದ್ದಕ್ಕೂ ಕೈಗೆಟುಕುವ ಸುಲಭದರದ ವಸತಿಯನ್ನು ಜಾರಿಗೊಳಿಸುವುದನ್ನು ಖಚಿತ ಪಡಿಸುವ ಅತ್ಯಂತ ದೊಡ್ಡ ಕಾರ್ಯಾಚರಣೆಯಲ್ಲಿ ಲಾರ್ ಎನ್ನುವುದು ಕೇವಲ ಒಂದು ಭಾಗವಷ್ಟೇ. ಹೊಸ ಘಟಕಗಳನ್ನು ಸ್ವಾಧೀನ ಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ದರವನ್ನು ಸುಧಾರಿಸುವ ಧೈಯೋದ್ದೇಶಗಳಿಗೆ ಸ್ಥಳೀಯ ತೊಡಕುಗಳು ಮೇಲುಗೈಯನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಂಡಿದ್ದು, ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಜೀವನೋಪಾಯದ ಅವಕಾಶಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಇವು ಮುಖ್ಯವಾಗಿವೆ. ಹೊಸ ಯೋಜನಾ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಬೃಹತ್ ಕಾರ್ಯ ವ್ಯೂಹದ ಅಂಗವಾಗಿ ಸುಲಭದರದ, ವಸತಿವಲಯಗಳ ಅವಶ್ಯಕತೆಯು ನಗರದ ಹೊರಮೈಯಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ವಿಸ್ತೀರ್ಣಗೊಳ್ಳುವ ನಗರ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯಲ್ಲಿ ಮುಖ್ಯವಾಗುತ್ತವೆ. ಅದೇ ಹೊತ್ತಿನಲ್ಲಿ ತೀವ್ರವಾಗಿ ಗಮನ

ನೀಡುವ ಅಗತ್ಯವು, ಈಗ ಅಸ್ತಿತ್ವದಲ್ಲಿರುವ ನಿವಾಸಿಗಳು ಅವರ ಘಟಕಗಳನ್ನು ಸುಧಾರಿಸುವ ಪ್ರಯತ್ನಗಳಿಗೆ ನೀಡಬೇಕಾಗಿದೆ.

ಅದರಲ್ಲೂ ವಿಶೇಷವಾಗಿ ನಗರದೊಳಗಿನ ಪ್ರದೇಶಗಳು ಸಮರ್ಥ ಕಾಯಿದೆ ಮತ್ತು ಪ್ರೋತ್ಸಾಹವನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸುವ ಕಡೆ ಇದರ ಅಗತ್ಯವಿರುತ್ತದೆ. ಪರಮ ಸ್ವಾಮ್ಯ ಮಾದರಿಯ ಭೂ ಸ್ವಾಧೀನ ಬಳಕೆ ಇಲ್ಲವೇ ಎಲ್ಲರಿಂದ ಒಟ್ಟುಗೂಡಿಸಿದ ಭೂ ಸಂಗ್ರಹವನ್ನು ಸುಲಭ ದರದ ವಸತಿ ಯೋಜನೆಗೆ ಬಳಸಿಕೊಂಡಿರುವ ಪ್ರಸ್ತುತ ಸನ್ನಿವೇಶದ ದಾಖಲೆ ಹಿತಮಿತವಾಗಿದೆ ಇಲ್ಲಿರುವ ವಾಸ್ತವ ಕಹಿ ಸತ್ಯಗಳನ್ನು ಗಮನಿಸಿದಾಗ, ಇದೊಂದು ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಉದ್ದೇಶವಾಗಿದ್ದು, ಕಾಯಿದೆ ರೂಪಿಸುವಲ್ಲಿ ಗಮನ ನೀಡುವುದಕ್ಕೆ ಹಾಗೆಯೇ ಅದನ್ನು ಜಾರಿಗೊಳಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಜರೂರಿನಲ್ಲಿರುವುದು ತಿಳಿದುಬರುತ್ತದೆ. □

ಭಾರತಕ್ಕೆ 70: ಪ್ರಜ್ಞೆ ಪ್ರಜಾತಂತ್ರ

* ಬಾಲ್ಕೀಕಿ ಪ್ರಸಾದ್ ಸಿಂಗ್

ಸುದೀರ್ಘ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಚಳವಳಿಯ ಫಲವಾಗಿ, ಎಪ್ಪತ್ತು ವರ್ಷಗಳ ಹಿಂದೆ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯದ ಹೊಸ ಶಕೆಯೊಂದು ಅನಾವರಣಗೊಂಡಿತು. ಭಾರತದ ಚಿರನೂತನ ಇತಿಹಾಸದಲ್ಲಿ ಹೊಸ ಅಧ್ಯಾಯವೊಂದರ ಆರಂಭವಾಯಿತು. ಈ ಹೊಸ ಅಧ್ಯಾಯವು ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವದ ಆಗಮನವನ್ನು ಸಾರಿದಲ್ಲಿ ಸಾಮಾಜಿಕ, ಆರ್ಥಿಕ ಹಾಗೂ ರಾಜಕೀಯ ನ್ಯಾಯವನ್ನು ಕಾಯ್ದುಕೊಳ್ಳುವ ಭರವಸೆ ಮೂಡಿಸಿತು. ಐದು ಸಾವಿರ ವರ್ಷಗಳಿಗೂ ಮಿಗಿಲಾದ ಶ್ರೀಮಂತ ನಾಗರಿಕತೆ, ಪ್ರಾಚೀನತೆಗೆ ಹೆಸರಾದ ದೇಶ - 70 ವರ್ಷಗಳ ಹರೆಯದ ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವ ಭಾರತವನ್ನು ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವ ಮತ್ತು ವಿವರಿಸುವ ಬಗೆಯಾದರೂ ಹೇಗೆ? ಭಾರತದ ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯತೆ, ಸಮಾಜ ಮತ್ತು ರಾಜಕೀಯದ ಕ್ರಿಯಾತ್ಮಕತೆ ಹಾಗೂ ಪರಿವರ್ತನೀಯತೆಯು, ದೇಶದ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಹಾಗೂ ಅದರ ಪರಿಣಾಮಗಳ ವಿಭಿನ್ನ ಮುಖಗಳ ಸೂಕ್ಷ್ಮತೆಯನ್ನು ಗ್ರಹಿಸಲು ಕಷ್ಟಸಾಧ್ಯವಾಗಿಸುತ್ತದೆ. ಕರಡು ಸಮಿತಿ ಅಧ್ಯಕ್ಷರಾಗಿ ಡಾ. ಬಿ. ಆರ್. ಅಂಬೇಡ್ಕರ್ ಅವರ ದೂರದೃಷ್ಟಿಯ ನಾಯಕತ್ವದಿಂದ ರೂಪುಗೊಂಡ ಭಾರತದ

ಸಂವಿಧಾನವನ್ನು 1950ರ ಜನವರಿ 26ರಂದು ಅಳವಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಾಯಿತು. ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವ ಮತ್ತು ಪ್ರಜಾಸತ್ತಾತ್ಮಕ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಮೂಲಕ ಭಾರತದ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಯನ್ನು ರಚಿಸಲು, ಸಂವಿಧಾನವು ನಮಗೆ ಭವ್ಯ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಒದಗಿಸಿಕೊಟ್ಟಿತು. ನಾವು ಇದೇ ಹಾದಿಯಲ್ಲಿ ದಿಟ್ಟವಾಗಿ ಸಾಗಿ ಬಂದಿದ್ದೇವೆ ಮತ್ತು ಹಲವು ಸಾಧನೆಗಳನ್ನು ನಮ್ಮವಾಗಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದೇವೆ. ಆದರೂ, ಇನ್ನೂ ನಾವು ಸಾಧಿಸಬೇಕಾದ ಕಾರ್ಯಗಳು ಹಲವಿವೆ, ಹಲವು ಕುಂದುಕೊರತೆಗಳು ಹಾಗೂ ಕಂದರಗಳು ನಮ್ಮ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಉಳಿದಿವೆ. ಜೊತೆಗೆ, ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸಲು ಹೊಸ ದಾರಿಗಳನ್ನು ಹುಡುಕಲು ನಾವು ಅವುಗಳತ್ತ ಗಮನ ಹರಿಸಬೇಕಿದೆ.

ಸಾಧನೆಗಳು

ನಮ್ಮ ಸಾಧನೆಗಳು ಹಲವು: ಇವುಗಳ ಪೈಕಿ ನಾಲ್ಕನ್ನು ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಒತ್ತಿ ಹೇಳುವ ಅಗತ್ಯವಿದೆ. ಮೊದಲನೆಯದಾಗಿ, ಭಾರತವು, ಜನಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳಿಂದ ಜನರು ಮುಕ್ತವಾಗಿ ಆಳಲ್ಪಡುವ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ಜನಪ್ರಿಯ ಸಾರ್ವಭೌಮತ್ವವನ್ನು ಅಳವಡಿಸಿಕೊಂಡಿತು. ಚೊಚ್ಚಲ ಬಾರಿಗೆ ಭಾರತದ ಚರಿತ್ರೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವ

ಆಡಳಿತ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮತ್ತು ರಾಜಕೀಯ ನಿರ್ವಹಣೆಯನ್ನು ದೇಶದಲ್ಲಿ ಜಾರಿ ಮಾಡಲಾಯಿತು (ಬಿಹಾರದ ವೈಶಾಲಿಯಲ್ಲಿ ಹಾಗೂ ಗತದಲ್ಲಿ ಬೌದ್ಧ ಸಂಘಗಳಿಂದ ಕೆಲ ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವದ ಪ್ರಯೋಗಗಳನ್ನು ಹೊರತುಪಡಿಸಿ). ಇಂದು ಭಾರತ, ಇಡೀ ವಿಶ್ವದಲ್ಲಿ ಅತಿ ದೊಡ್ಡ ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವ ಮಾತ್ರವಲ್ಲದೆ, ಅತ್ಯಂತ ಶಕ್ತಿಯುತವಾದುದೂ ಹೌದು. ಒಬ್ಬ ವ್ಯಕ್ತಿ, ಒಂದು ಮತ ಹಾಗೂ ಒಂದು ಮೌಲ್ಯ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ದೇಶದಲ್ಲಿ ಜಾರಿಗೊಳಿಸುವ ದಿಟ್ಟ ಹಾಗೂ ಮಹತ್ವದ ನಿರ್ಧಾರವನ್ನು ಕೈಗೊಳ್ಳಲಾಯಿತು. ಸಾರ್ವತ್ರಿಕ ಮತದಾನ ಹಕ್ಕು ಅತ್ಯುತ್ತಮ ಫಲಗಳನ್ನು ನೀಡಿತು. ಅದರ ಪರಿಣಾಮವೆಂಬಂತೆ ತಳಮಟ್ಟಕ್ಕೆ ಅಧಿಕಾರ ಹಂಚಿಕೆಯು, ಲಾಭಗಳನ್ನು ಒಟ್ಟುಗೂಡಿಸಲು ನೆರವಾಯಿತು. ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವವು ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಆಡಳಿತದ ಹೃದಯವಾಗಿದೆ. ಭಾರತದ ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವದಲ್ಲಿ ಎದ್ದು ಕಾಣುವ ಒಂದು ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯವೆಂದರೆ, ಸಾರ್ವತ್ರಿಕ ಮತದಾನ ಪದ್ಧತಿಯಡಿ, ಅನುಕ್ರಮ ಅಂತರದಲ್ಲಿ ಮುಕ್ತ ಮತ್ತು ನ್ಯಾಯಸಮ್ಮತ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಚುನಾವಣೆಗಳನ್ನು ನಡೆಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಸಾಮಾನ್ಯವೆಂಬಂತೆ ಒಂದರಿಂದ ಮತ್ತೊಂದು ರಾಜಕೀಯ ಪಕ್ಷ ಅಥವಾ ಸಮಿಶ್ರ ಸರ್ಕಾರ ಅಧಿಕಾರ ವಹಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಚುನಾವಣಾ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯು ಅತ್ಯಂತ ಸರಳವಾಗಿದ್ದು, ಅದು ಸರ್ವರಿಗೂ ಅರ್ಥವಾಗಿದೆ. ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವವು, ಭಾರತೀಯ ಮತದಾರರ ಶಕ್ತಿಯ ಸಾಂಸ್ಥಿಕ ಪ್ರದರ್ಶನ ಎಂದು ಹೇಳಿದರೆ ಅದರಲ್ಲಿ ಅಚ್ಚರಿಯಿಲ್ಲ.

* ಸಿಕ್ಕಿನ್ ಮಾಜಿ ರಾಜ್ಯಪಾಲರು, ಖ್ಯಾತ ಲೇಖಕರು. E-mail : bpsias@gmail.com

ಭಾರತದ ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಇಷ್ಟವಾಗುವ ಮತ್ತೊಂದು ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯವೆಂದರೆ, ಇಲ್ಲಿ ರಾಜಕೀಯದಲ್ಲ ಹೆಚ್ಚು ಹೆಚ್ಚು ಜನಸಾಮಾನ್ಯರ ಪಾಲ್ಗೊಳ್ಳುವಿಕೆಗೆ ಅವಕಾಶ ಇದೆ. ನಗರ ಮತ್ತು ಗ್ರಾಮೀಣ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ರಾಜಕೀಯದ ಬಗ್ಗೆ ಚರ್ಚೆಯ ಪ್ರಮಾಣ ಹೆಚ್ಚುತ್ತಿದೆ. ಜನರು ತಮ್ಮ ರಾಜಕೀಯ ಹಕ್ಕು ಮತ್ತು ಅವಕಾಶಗಳನ್ನು ಗೌರವಿಸುತ್ತಾರೆ ಮತ್ತು ಪಂಚಾಯ್ತಿ, ರಾಜ್ಯ ವಿಧಾನಸಭೆ ಮತ್ತು ಲೋಕಸಭೆ ಚುನಾವಣೆಗೆ ನಿಯಮಿತವಾಗಿ ಮತ ಚಲಾವಣೆ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ.

ಭಾರತದ ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವದ ಅತ್ಯಂತ ಗಮನಾರ್ಹ ಸಾಧನೆಯೆಂದರೆ, ದೇಶವನ್ನು ಒಗ್ಗೂಡಿಸಿದ್ದು. ಈ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಸರ್ದಾರ್ ಪಟೇಲ್ ಅವರು 565 ರಾಜ ಸಂಸ್ಥಾನಗಳನ್ನು ಅತ್ಯಂತ ಕಡಿಮೆ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಭಾರತದ ಒಕ್ಕೂಟಕ್ಕೆ ಸೇರ್ಪಡೆಗೊಳಿಸುವ ಮೂಲಕ ಐತಿಹಾಸಿಕ ಪಾತ್ರ ನಿರ್ವಹಿಸಿದರು. ಅಂದಿನಿಂದ ನಾವು ದೇಶವನ್ನು ಐಕ್ಯವಾಗಿ ಮುಂದುವರಿಸಿದ್ದೇವೆ ಮತ್ತು ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವದ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ತಮ್ಮ ಕಾರ್ಯ ಮುಂದುವರೆಸಿವೆ.

ಎರಡನೆಯದಾಗಿ, ಭಾರತದ ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯು ರಾಜ್ಯಾಡಳಿತದಲ್ಲಿ ಆರ್ಥಿಕ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಪರಿಚಯಿಸಿತು. ಈ ವಿಧಾನದ ಗಮನಾರ್ಹ ಸಾಧನೆಯೆಂದರೆ, 1974ರ ಬಳಿಕ ಜನಸಂಖ್ಯೆಯ ಅತೀವ ಬೆಳವಣಿಗೆಯ ನಡುವೆಯೂ ಆಹಾರ ಉತ್ಪಾದನೆಯಲ್ಲಿ ಭಾರತ ಸ್ವಾವಲಂಬಿಯಾಗಿದೆ.

ಹಲವು ಸೃಜನಾತ್ಮಕ ನೀತಿಗಳ ಅಳವಡಿಕೆಯಿಂದಾಗಿ, ನಮ್ಮ ದೇಶದ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ಪ್ರಜೆಗೂ ಆಹಾರ ಲಭ್ಯತೆ ಕಾಯ್ದುಕೊಳ್ಳಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗಿದೆ. ಬಡತನ ರೇಖೆಯ ಕೆಳಗಿರುವ ಜನರಿಗೆ ಕಡಿಮೆ ಬೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಆಹಾರ ಒದಗಿಸುವುದು, ಮಹಾತ್ಮ ಗಾಂಧಿ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಗ್ರಾಮೀಣ ಉದ್ಯೋಗ ಖಾತ್ರಿಯೋಜನೆ (ಎಮ್‌ಎನ್‌ಆರ್‌ಇಜಿಎ) ಮುಂತಾದ ಯೋಜನೆಗಳ ಮೂಲಕ ಉದ್ಯೋಗ ಒದಗಿಸಿ, ಮತ್ತು ಅಖಿಲ ಭಾರತ ಬ್ಯಾಂಕಿಂಗ್ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಿಂದ

ಬೆಂಬಲಿತವಾಗಿರುವ ಸಾಮಾನ್ಯ ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಿಂದ ಇದು ಸಾಧ್ಯವಾಗಿದೆ. ಈ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ, ಸರಕು ಮತ್ತು ಸೇವಾ ತೆರಿಗೆ (ಜಿಎಸ್‌ಟಿ) ನೀತಿಯ ಅನುಷ್ಠಾನವು ಐತಿಹಾಸಿಕವೆನಿಸಿದೆ.

ಮೂರನೆಯದಾಗಿ, ನಮ್ಮ ಸಂವಿಧಾನವು, ಸಮಾನತೆಯ ಮೇಲೆ ಪರಿಣಾಮ ಬೀರುವ ಎರಡು ವಿಭಿನ್ನ ತತ್ವಗಳಿಗೆ ಬದ್ಧವಾಗಿದೆ. ಮೊದಲನೆಯದೆಂದರೆ, ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಸಮಾನ ಅವಕಾಶ ಮತ್ತು ಎರಡನೆಯದೆಂದರೆ, ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಮತ್ತು ಸಾಮಾಜಿಕ ಅವಕಾಶ ವಂಚಿತರಿಗೆ ಅನ್ಯಾಯ ಸರಿಪಡಿಸುವಿಕೆ ತತ್ವ. ಸರ್ಕಾರದ ಉದ್ಯೋಗ ನೀತಿಯಲ್ಲಿ, ಆರಂಭಿಕವಾಗಿ ನಮ್ಮ ಆದ್ಯತೆಗಳು ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಜಾತಿ ಮತ್ತು ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಪಂಗಡಗಳಿಗೆ ಸೇರಿದ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳಿಗೆ ಸೀಮಿತವಾಗಿತ್ತು. 1990ರಲ್ಲಿ ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರದಿಂದ 'ಮಂಡಲ್ ಕಮಿಷನ್ ವರದಿ' ಅಂಗೀಕಾರದ ಬಳಿಕ, ಇತರ ಹಿಂದುಳಿದ

ವರ್ಗಗಳಿಗೂ ಮೀಸಲಾತಿಯನ್ನು ವಿಸ್ತರಿಸಲಾಯಿತು. ಸಂವಿಧಾನವು ಅವಕಾಶ ಕಲ್ಪಿಸಿರುವ ಸಮರ್ಥನೀಯ ಕ್ರಮಗಳ ಭಾಗವಾಗಿ, ಸಾಮಾಜಿಕವಾಗಿ ಮತ್ತು ಶೈಕ್ಷಣಿಕವಾಗಿ ಹಿಂದುಳಿದ ನಾಗರಿಕರು, ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಜಾತಿ ಮತ್ತು ಪರಿಶಿಷ್ಟ ವರ್ಗಗಳ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ಮಾತ್ರವಲ್ಲದೆ, ಮಹಿಳೆಯರು ಮತ್ತು ಮಕ್ಕಳಿಗೂ ವಿಶೇಷ ಅವಕಾಶಗಳನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸುವ ಅಧಿಕಾರವನ್ನು ಸರ್ಕಾರವು ಹೊಂದಿದೆ. ಕಳೆದ ಎಪ್ಪತ್ತು ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ಈ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಮಹತ್ವದ ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಕೈಗೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ. ಸ್ಥಳೀಯ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಲ್ಲಿ ಮಹಿಳೆಯರಿಗೆ ಮೀಸಲು ನೀತಿಯು ಅಂತಹ ಕ್ರಮಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದೆನಿಸಿದೆ. ಆದರೆ ಈ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಮಾಡಬೇಕಾದ್ದು ಇನ್ನೂ ಬಹಳ ಇದೆ.

ನಾಲ್ಕನೆಯದಾಗಿ, ಭಾರತ ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವದ ಕೆಲ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಅಂಶಗಳೆನಿಸಿದ ನ್ಯಾಯಾಂಗ, ಚುನಾವಣಾ ಆಯೋಗ, ಲೆಕ್ಕಪತ್ರ ವ್ಯವಸ್ಥೆ, ಮಾಧ್ಯಮ, ಕೆಲ ದಶಕಗಳ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಪಿಸಲಾದ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ದೇಶದಲ್ಲಿ ಪ್ರಜಾಸತ್ತಾತ್ಮಕ ಕ್ರಿಯೆಗಳ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಣೆಯನ್ನು ಶ್ಲಾಘನೀಯ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಬಲಪಡಿಸುತ್ತಿವೆ. ಜನರಿಗೆ ನೀಡಲಾದ 'ಮಾಹಿತಿ ಹಕ್ಕು', ಅವರ ಬಲವರ್ಧನೆಗೆ ಮತ್ತೊಂದು ಹೆಜ್ಜೆಯಾಗಿದೆ.

ಬಹುತ್ವ ಹಾಗೂ ಭಾರತದ ಪ್ರಾಚೀನ ಸಂಸ್ಕೃತಿ, ಪರಂಪರೆಯನ್ನು ಬಿಂಬಿಸುವ ನಮ್ಮ ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವದ ಯಶಸ್ಸು ಮತ್ತು ಸುಸ್ಥಿರತೆಯು ಒಂದು ವಿಶಿಷ್ಟ ಪ್ರಕರಣವೇ? ಇದನ್ನು ಭಾರತದ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಹೋರಾಟಗಾರರ ಶಕ್ತಿ-ಸಾಮರ್ಥ್ಯದ ಫಲವೆನ್ನಬಹುದೇ? ಅಥವಾ ಭಾರತ ಹೊಂದಿರುವ ಸಂವಿಧಾನವೆಂಬ ಒಂದೇ ಕಾರಣಕ್ಕಾಗಿಯೇ? ಅಥವಾ ಯಶಸ್ಸು ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರದ ಮತ್ತು ರಾಜ್ಯಗಳ ನಾಯಕರಿಂದಾಗಿಯೇ? ನನ್ನ ಪ್ರಕಾರ, ಭಾರತದ ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವದ ಯಶಸ್ಸು ಮತ್ತು ಸುಸ್ಥಿರತೆಗೆ ಈ ಎಲ್ಲಾ ಅಂಶಗಳೂ ಕಾರಣೀಭೂತವಾಗಿವೆ.

ಲಕ್ಷಾಂತರ ವರ್ಷಗಳಿಂದ ಸಹಿಷ್ಣುತೆ ಮತ್ತು ವಿಭಿನ್ನ ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳಿಗೆ ಮನ್ನಣೆ ನೀಡುತ್ತಾ ಬಂದಿರುವ ಭಾರತದ ನಾಗರಿಕತೆಯ ಶಕ್ತಿಯೇ ಇಲ್ಲಿನ ನೆಲದಲ್ಲ ಪ್ರಜಾಸತ್ತಾತ್ಮಕ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ಬೆಳೆಯಲು ಅಗತ್ಯ ಕಸುವು ಒದಗಿಸಿವೆ. ಭಾರತದ ರಾಷ್ಟ್ರಸೌಹಾರ್ದತೆಯ ಏಳೆಯು ಅದರ ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವ ಮತ್ತು ವೈವಿಧ್ಯತೆಯ ಕೊಡುಗೆಯಾಗಿದೆ. ಅದರ ಸಾಧನೆಗಳು ರಾಜಕೀಯ ಮತ್ತು ಆರ್ಥಿಕ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವನ್ನು ಆಧರಿಸಿವೆ. ಆದರೂ ಭಾರತ ಸಾಗಬೇಕಾದ ಹಾದಿ ಇನ್ನೂ ಸುದೀರ್ಘವಾಗಿದೆ.

ಸವಾಲುಗಳು

ಭಾರತದ ರಾಜಕೀಯ ಆರ್ಥಿಕತೆಯು ಎದುರಿಸುತ್ತಿರುವ ಸವಾಲುಗಳಲ್ಲಿ ಮುಖ್ಯವಾದವುಗಳು ಭದ್ರತೆ ಮತ್ತು ನ್ಯಾಯ; ಬಡತನ ನಿರ್ಮೂಲನೆ; ಉದ್ಯೋಗ ಸೃಷ್ಟಿ; ಆರೋಗ್ಯ ಮತ್ತು ಶಿಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ಸುಧಾರಣೆ ಜಾರಿ; ಭ್ರಷ್ಟಾಚಾರ ಮತ್ತು ರಾಜಕೀಯದ ಅಪರಾಧೀಕರಣಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದವಾಗಿವೆ.

ಭದ್ರತೆ ಮತ್ತು ನ್ಯಾಯ

ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ಪ್ರಜೆಗೂ ಅವರ ಜೀವ ಮತ್ತು ಆಸ್ತಿಪಾಸ್ತಿಗೆ ಭದ್ರತೆ ಒದಗಿಸುವುದು ಸರ್ಕಾರದ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯಾಗಿದೆ. ಕಾನೂನುಭಾತುಕ ಶಕ್ತಿಗಳ ಪ್ರಾಬಲ್ಯವು ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಸರ್ಕಾರದ ಪಾಲಿಗೆ ಗಂಭೀರ ಸವಾಲಾಗಿ ಪರಿಣಮಿಸಿದೆ. ಜಮ್ಮು-ಕಾಶ್ಮೀರದಲ್ಲಿ ಜಿಹಾದಿ ಭಯೋತ್ಪಾದನೆ ಮತ್ತು ಅದರ ತತ್ಪೂರ್ತ ಪರಿಣಾಮವು ಭಾರತದ ಇತರ ಭಾಗಗಳಿಗೂ ಆಗಾಗ್ಗೆ ಹಬ್ಬುತ್ತಿದೆ; ಈಶಾನ್ಯ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಬಂಡಾಯ ಮತ್ತು ಭಾರತದ ಮುಖ್ಯ ಭೂಭಾಗಕ್ಕೆ ಕ್ಷಿಪ್ರವಾಗಿ ವಿಸ್ತರಿಸುತ್ತಿರುವ ನಕ್ಸಲ್ ಚಳವಳಿಯು ಪ್ರಜಾಸತ್ತಾತ್ಮಕ ಆಡಳಿತಕ್ಕೆ ಗಂಭೀರ ಸವಾಲುಗಳನ್ನು ಒಡ್ಡಿವೆ. ಅಧ್ಯಕ್ಷವಶಾತ್, ಜಿಹಾದಿ ಭಯೋತ್ಪಾದನೆ ವಿರುದ್ಧ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಒಮ್ಮತ ವ್ಯಕ್ತವಾಗಿದೆ. ನಕ್ಸಲ್ ಸಮಸ್ಯೆಯನ್ನು ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾಗಿ ನಿಭಾಯಿಸಲು ಕೇಂದ್ರ ಮತ್ತು ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರಗಳ ನೇತೃತ್ವದಲ್ಲಿ ಪರಸ್ಪರ ಸಹಯೋಗದೊಂದಿಗೆ ಕ್ರಮ ಕೈಗೊಳ್ಳಬೇಕಿದೆ.

ನ್ಯಾಯಾಂಗ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯೊಡನೆ ಜನರ ಸಂಪರ್ಕದಿಂದ, ಪ್ರಜೆಗಳಿಗೆ ಅವರ ಹಕ್ಕುಗಳನ್ನು ತಿಳಿಯಲು ಅವಕಾಶವಾಗುವುದಲ್ಲದೆ, ಸಮಸ್ಯೆಗಳ ಪರಿಹಾರಕ್ಕೆ ಯಾವ ವೇದಿಕೆಗೆ ಹೋಗಬೇಕೆಂಬ ಬಗ್ಗೆಯೂ ಅರಿವಾಗುತ್ತದೆ.ವಾಸ್ತವಿಕವಾಗಿ, ಅವರ ಹಕ್ಕುಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಅರಿವಿಲ್ಲದ, ಸಹಾಯಕ್ಕಾಗಿ ಎಲ್ಲೆಡೆ ಹೋಗಬೇಕೆಂದು ತಿಳಿಯದ ಮತ್ತು ಕೋರಾಡಲು ಶಕ್ತಿಯಿಲ್ಲದ ಹಲವರು ನಮ್ಮ ನಡುವೆ ಇದ್ದಾರೆ. ಅಗತ್ಯವಿರುವ ಪ್ರಜೆಗಳಿಗೆ ತಕ್ಷಣ ನೆರವು ಒದಗಿಸಲು ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಕ್ರಮಗಳು ಅಗತ್ಯವಿವೆ.

ಬಡತನ ನಿರ್ಮೂಲನೆ

ಕಳೆದ 70 ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ಲಕ್ಷಾಂತರ ಜನರನ್ನು ಬಡತನ ರೇಖೆಯಿಂದ ಮೇಲೆತ್ತಲಾಗಿದ್ದು, ಅವರು ಮಧ್ಯಮ ವರ್ಗಕ್ಕೆ ಸೇರ್ಪಡೆಗೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಆದರೂ ದೇಶದ 1.3 ಶತಕೋಟಿ ಜನರಲ್ಲಿ ಸುಮಾರು 20 ಕೋಟಿ ಜನರು ಬಡತನ ರೇಖೆಯ ಕೆಳಗೇ ಉಳಿದಿದ್ದಾರೆ. ಉತ್ತರ ಮತ್ತು ಪೂರ್ವದ ದೊಡ್ಡ ಹಾಗೂ ಬಡ ರಾಜ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಬಡತನ ರೇಖೆಯ ಕೆಳಗಿರುವ ಜನರ ಸಾಂದ್ರತೆ ಹೆಚ್ಚಾಗಿದೆ. ಬಡತನ ರೇಖೆಗಿಂತ ಕೆಳಗಿರುವ ಜನರನ್ನು ಸರಿಯಾಗಿ ಗುರುತಿಸುವುದು ಮತ್ತು ಪಟ್ಟಿಯನ್ನು ಗಣಕೀಕರಣಗೊಳಿಸುವುದು ಅತ್ಯಗತ್ಯವಾಗಿದೆ. ಆಗ ಮಾತ್ರ ಅವರಿಗೆ ನೇರವಾಗಿ ಆರ್ಥಿಕ ಫಲಗಳನ್ನು ತಲುಪಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ಆರ್ಥಿಕ ಮಾನದಂಡವು ಧರ್ಮ, ಜಾತಿ, ಬಡವ ಶ್ರೀಮಂತ ಮತ್ತು ಗ್ರಾಮೀಣ - ನಗರವಾಸಿಗಳನ್ನು ಮೀರಿದಂತಹುದಾಗಿದೆ.

ಉದ್ಯೋಗ

ಯುವಕರಿಗೆ ಲಾಭದಾಯಕ ಉದ್ಯೋಗ ಸೃಷ್ಟಿಯು ಭಾರತದ ರಾಜಕೀಯ ಆರ್ಥಿಕತೆಯು ಎದುರಿಸುತ್ತಿರುವ ಅತ್ಯಂತ ಸವಾಲಿನ ಕಾರ್ಯವೆನಿಸಿದೆ. ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಉದ್ಯೋಗಾರ್ಹತೆ ವಯೋಮಾನದ (18 ರಿಂದ 35 ವರ್ಷ) 800 ದಶಲಕ್ಷ ಜನರಿದ್ದು, ಇದು ವಿಶ್ವದಲ್ಲೇ ಈ ವಯೋಮಾನದ ಅತ್ಯಧಿಕ ಸಂಖ್ಯೆಯೆನಿಸಿದೆ. ಪ್ರತಿ ವರ್ಷವೂ 10 ಲಕ್ಷ ಯುವಕ ಮತ್ತು ಯುವತಿಯರು ದುಡಿಯುವ ವರ್ಗ ಸೇರಲು ಅರ್ಹತೆ ಪಡೆಯುತ್ತಿದ್ದಾರೆ.

ಶಿಕ್ಷಣ ಮತ್ತು ಆರೋಗ್ಯ

ಯುವ ಜನತೆಯ ಸಬಲೀಕರಣದ ಜೊತೆಗೆ, ಭಾರತವು ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಗುಣಮಟ್ಟದ ಶಿಕ್ಷಣ ಮತ್ತು ಸರ್ವರಿಗೂ ಆರೋಗ್ಯ ಸೇವೆ ಸೌಕರ್ಯಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ. ಇದರ ಜೊತೆಗೆ, ದುಡಿಯುವ ವರ್ಗ, ಹಿರಿಯರು, ಮಕ್ಕಳು, ರೋಗಪೀಡಿತರು ಮತ್ತು ಬಡವರಿಗೆ ಆರೋಗ್ಯ ಸೇವಾ ಸೌಲಭ್ಯಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸುವತ್ತ ಸರ್ಕಾರ ಹೆಚ್ಚಿನ ಗಮನ ಹರಿಸಬೇಕಿದೆ. ಆರೋಗ್ಯ ಮತ್ತು ಶಿಕ್ಷಣಕ್ಕಾಗಿ ಮಾಡುತ್ತಿರುವ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ವೆಚ್ಚದ ಅನುಕೂಲವನ್ನು

ಉಳ್ಳವರು ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಬಡವರು ವಾಸಿಸುವ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿರುವ ಶಾಲೆಗಳು ಮತ್ತು ಆರೋಗ್ಯ ಕೇಂದ್ರಗಳು ನಿಷ್ಕ್ರಿಯವಾಗಿರುವುದಲ್ಲದೆ,

ಗುಣಮಟ್ಟದಲ್ಲೂ ಅತ್ಯಂತ ಶೋಚನೀಯ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿವೆ. ಭಾರತದ ಮಕ್ಕಳಲ್ಲಿ ಅಗತ್ಯ ಬೌದ್ಧಿಕತೆ ಮತ್ತು ಸಾಮರ್ಥ್ಯವಿದೆಯಾದರೂ, ಅವರಿಗೆ ಗುಣಮಟ್ಟದ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಮತ್ತು ಪ್ರೌಢ ಶಾಲೆಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸಬೇಕಿದೆ ಎಂದು ಹಲವು ಅಧ್ಯಯನಗಳು ಹೇಳಿವೆ. ದುರದೃಷ್ಟವಶಾತ್, ಬಹುತೇಕ ನಮ್ಮ ಸರ್ಕಾರಿ ಶಾಲೆಗಳು ಸೂಕ್ತ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಿಲ್ಲ.

ಹಲವು ಶತಮಾನಗಳ ಕಾಲ ಭಾರತವು ಅತ್ಯುತ್ಕೃಷ್ಟ ಕಲಿಕಾ ಕೇಂದ್ರಗಳ ತವರಾಗಿತ್ತು ಎಂಬುದನ್ನು ನಾವಿಲ್ಲ ಸ್ಮರಿಸಬಹುದು. ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಮತ್ತು ಉನ್ನತ ಶಿಕ್ಷಣ ಎರಡೂ ಹಂತಗಳಲ್ಲೂ ಇದು ನಿಜವಾಗಿತ್ತು. ಭಾರತದ ನಾಗರಿಕತೆಯನ್ನು ವಿಶ್ವದಲ್ಲೇ ಅತ್ಯಂತ ಶೋಭಾಯಮಾನ ಎನಿಸುವಂತೆ ಮಾಡುವುದರಲ್ಲಿ ಇದರ ಕೊಡುಗೆಯೂ ಅಪಾರವಾಗಿತ್ತು.

ಇಂದು ಮಾನವನ ಜ್ಞಾನದ ಪ್ರಮುಖ ವಿಭಾಗಗಳಲ್ಲಿ ಸಂಶೋಧನೆಗೆ ನೆರವಾಗಲು ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಉನ್ನತ ಶಿಕ್ಷಣ ಕೇಂದ್ರಗಳನ್ನು ಬಲಪಡಿಸುವುದು ಅತ್ಯಗತ್ಯವಾಗಿದೆ. ದೇಶದಲ್ಲಿ ಆರೋಗ್ಯ ಸೌಲಭ್ಯಗಳ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯೂ ಶೋಚನೀಯವಾಗಿದೆ. ಈ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯು ಕೆಲವೊಂದು ರಾಜ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಅದರಲ್ಲೂ ಶೇ.70 ರಷ್ಟು ಜನರು ವಾಸಿಸುವ ಗ್ರಾಮೀಣ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಮತ್ತಷ್ಟು ದಯನೀಯವಾಗಿದೆ. ದೇಶದಲ್ಲಿ ನುರಿತ ವೈದ್ಯಕೀಯ ಪದವೀಧರರು ಮತ್ತು ದಾದಿಯರ ಅಗತ್ಯವು ಕ್ಷಿಪ್ರವಾಗಿ ಹೆಚ್ಚುತ್ತಿದ್ದು, ಈ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ತುರ್ತು ಗಮನ

ಹರಿಸಬೇಕಿದೆ. ಅದೃಷ್ಟವಶಾತ್, ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರವು ನೂತನ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ನೀತಿ ಮತ್ತು ಆರೋಗ್ಯ ನೀತಿಯನ್ನು ರೂಪಿಸಲು ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಕೈಗೊಂಡಿದೆ. ಅವುಗಳ ಮಹತ್ವದ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಈ ನೀತಿಗಳನ್ನು ಕೂಡಲೇ ಅಳವಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಮತ್ತು ಅನುಷ್ಠಾನಗೊಳಿಸುವ ಅಗತ್ಯವಿದೆ.

ಭ್ರಷ್ಟಾಚಾರ ಮತ್ತು ರಾಜಕೀಯದ ಅಪರಾಧೀಕರಣ

ರಾಜಕೀಯ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಗಳ ಅಪರಾಧೀಕರಣ ಹಾಗೂ ರಾಜಕಾರಣಿಗಳು, ಸರ್ಕಾರಿ ನೌಕರರು ಹಾಗೂ ವ್ಯಾಪಾರ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ನಡುವಿನ ಅಕ್ರಮ ಸಂಬಂಧವು ಸಾರ್ವಜನಿಕ ನೀತಿ ನಿರೂಪಣೆ ಮತ್ತು ಆಡಳಿತದ ಮೇಲೆ ಹಾನಿಕಾರಕ ಪರಿಣಾಮ ಬೀರುತ್ತಿದೆ. ಭಾರಿ ಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯ ವಿಧಾನಸಭೆ ಮತ್ತು ಸಂಸತ್ತಿಗೆ ಪ್ರವೇಶಿಸುತ್ತಿರುವ ಕ್ರಿಮಿನಲ್‌ಗಳು ಹಾಗೂ ಪ್ರಭಾವಿ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳು ಭಾರತದ ಪ್ರಜಾಸತ್ತಾತ್ಮಕ ಆಡಳಿತಕ್ಕೆ ಮತ್ತೊಂದು ಅಗೋಚರ ಅಪಾಯವೆನಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಮಾನವನ ದುರಾಸೆಯೇ ಭ್ರಷ್ಟಾಚಾರಕ್ಕೆ ಮೂಲ ಕಾರಣವಾದರೂ, ವ್ಯವಸ್ಥೆಯೊಳಗಿನ ಲೋಪಗಳು ಹಾಗೂ ತಪ್ಪಿತಸ್ಥರನ್ನು ಶಿಕ್ಷಿಸುವಲ್ಲಿ ಕಾನೂನಿನ ಕಳಪೆ ಜಾರಿಯು ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಭ್ರಷ್ಟಾಚಾರ ಹೆಚ್ಚಲು ಪ್ರಮುಖ ಕಾರಣವಾಗಿದೆ. ತಪ್ಪಿತಸ್ಥರನ್ನು ಕ್ಷಿಪ್ರವಾಗಿ ಶಿಕ್ಷೆಗೆ ಗುರಿಪಡಿಸುವ ಮತ್ತು ಸರ್ಕಾರಿ ನೌಕರರು, ಉದ್ಯಮಿಗಳು ಹಾಗೂ ರಾಜಕಾರಣಿಗಳು

ಸೇರಿದಂತೆ ಪ್ರಾಮಾಣಿಕ ಪ್ರಜೆಗಳ ಗೌರವ ಹಾಗೂ ಮಾನವನ್ನು ಕಾಪಾಡುವ ಮತ್ತಷ್ಟು ಪರಿಣಾಮಕಾರಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ನಾವು ಅಳವಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಿದೆ.

ಮಹಾತ್ಮೆ ಗಾಂಧಿ ಅವರು ನಮ್ಮೆಲ್ಲರಿಂದ ಇದನ್ನು ಬಯಸಿದ್ದರು: 'ಬಡವರಲ್ಲೂ ಇದು ನಮ್ಮ ದೇಶವೆಂಬ ಭಾವನೆ ಮೂಡಿಸುವಂತಹ ಭಾರತವನ್ನು ಕಟ್ಟಲು ಶ್ರಮಿಸಿ, ಜೊತೆಗೆ ದೇಶದ ಕಟ್ಟುವಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಬಡಜನರ ದ್ವನಿಗೂ ಪರಿಣಾಮಕಾರಿ ಬೆಲೆ ಸಿಗಲಿ; ಮೇಲ್ವರ್ಗ ಅಥವಾ ಕೆಳವರ್ಗವೆಂಬುದಿಲ್ಲದ ಭಾರತ ಅದಾಗಿರಲಿ; ಸಕಲ ಸಮುದಾಯದವರೂ ಸೌಹಾರ್ದಯುತವಾಗಿ ಬಾಳುವಂತಹ ಭಾರತ ಅದಾಗಿರಲಿ'.

ಸಾಧ್ಯತೆಗಳು ಮತ್ತು ಭವಿಷ್ಯದ ದೃಷ್ಟಿಕೋನ

ಆರ್ಥಿಕತೆ, ರಕ್ಷಣಾ ವಲಯ ಹಾಗೂ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ವಿಚಾರಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಮುಂಬರುವ ದಶಕಗಳಲ್ಲಿ ಭಾರತ ತನ್ನನ್ನು ತಾನು ಬಲಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಅಪಾರ ಸಾಧ್ಯತೆಗಳಿವೆ. ಕ್ರೀಡೆಯಿಂದ ಹಿಡಿದು ಅಂತರಿಕ್ಷದವರೆಗೂ, ಕಂಪ್ಯೂಟರ್ ತಂತ್ರಾಂಶದಿಂದ ಹಿಡಿದು ಔಷಧದವರೆಗೂ, ಯೋಗದಿಂದ ಹಿಡಿದು ನೃತ್ಯ ಪ್ರಕಾರಗಳವರೆಗೂ ಮಾನವ ಚಟುವಟಿಕೆಯ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ವಲಯದಲ್ಲೂ ಭಾರತದ ಏಳೆಯನ್ನು ಗುರುತಿಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ಭಾರತದಲ್ಲಿರುವ ಸಾಮಾಜಿಕ ಸವಾಲುಗಳು ಮತ್ತು ಭಾರತದ ನೆರೆಹೊರೆಯ ದೇಶಗಳ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ದೇಶದ ಪ್ರಗತಿ ಮತ್ತು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯ ಪಥ ಅಷ್ಟೇನೂ ಸಲಿಸಾಗಿಲ್ಲ. ತಾಂತ್ರಿಕ ಸಂಶೋಧನೆ, ಸಮಸ್ಯೆಗಳ ಪರಿಹಾರ ಕೌಶಲ್ಯ ಮತ್ತು ರಾಜಕೀಯ ದೃಷ್ಟಿಕೋನದ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ಶಕ್ತಿ-ಸಾಮರ್ಥ್ಯಗಳನ್ನು ಯಶಸ್ವಿಯಾಗಿ ಸಮಷ್ಟಿಗೊಳಿಸಲು ಭಾರತದ ನಾಯಕರು ಹಲವು ಆರ್ಥಿಕ, ಸಾಮಾಜಿಕ, ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಹಾಗೂ ವಿದೇಶಾಂಗ ವಲಯಗಳಲ್ಲಿ ನೀತಿಗಳ ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡಬೇಕಿದೆ.

ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವವು ಕ್ರಮೇಣ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಮತ್ತು ಆಡಳಿತದ ಹೊಸ ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯಗಳಿಗೆ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನ ಒದಗಿಸುತ್ತಿದೆ. ಕಳೆದ ಏಳು ದಶಕಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವವು ಆವರ್ತನೀಯ ಚುನಾವಣೆಗಳನ್ನೂ ಮೀರಿ ಉತ್ತಮ ಆಡಳಿತ ಮತ್ತು ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳಲ್ಲಿ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟವರನ್ನೂ ತೊಡಗಿಸಿಕೊಳ್ಳುವತ್ತ ಸಾಗಿದೆ. ಬಾಹ್ಯಾಕಾಶ, ಕಂಪ್ಯೂಟರ್ ತಂತ್ರಾಂಶ, ವಾಹನಗಳ ಭಾಗಗಳು, ಹೊಸ ಔಷಧ ಮತ್ತು ಆರೋಗ್ಯ

ಸೇವಾ ಸೌಲಭ್ಯಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಭಾರತದಲ್ಲಿನ ಸಂಶೋಧನೆಗಳಿಗೆ ಯಥೇಚ್ಛ ಉದಾಹರಣೆಗಳಿವೆ. ಭಾರತೀಯ ಬಾಹ್ಯಾಕಾಶ ಸಂಶೋಧನಾ ಸಂಸ್ಥೆಯ (ಇಸ್ರೋ) ಜಾಗತಿಕ ಗುಣಮಟ್ಟದ ಕಾರ್ಯದಕ್ಷತೆಯು ಇದಕ್ಕೆ ಉದಾಹರಣೆಯಾಗಿದೆ. ಭಾರತದ ನಗರಗಳಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಗ್ರಾಮಗಳಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚುತ್ತಿರುವ ಅಂತರ್ಜಾಲ ಬಳಕೆಯು ಪ್ರಗತಿಯ ಮತ್ತೊಂದು ಮೈಲುಗಲ್ಲಾಗಿದೆ. ಮೌಲ್ಯಗಳ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ವಿಸ್ತೃತವಾಗಿ ಹೇಳುವುದಾದರೆ, “ಇಂಡಿಯಾ ಅಥವಾ ಭಾರತವು” ತನ್ನ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಇವುಗಳನ್ನು ನೀಡುತ್ತದೆ: ಸರಳ ಜೀವನ, ಸದೃಢ ಕೌಟುಂಬಿಕ ಸಂಬಂಧಗಳು, ಇತರರ ದೃಷ್ಟಿಕೋನಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಸಹಿಷ್ಣುತೆ, ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ಸತ್ಯಶೋಧ ಮತ್ತು ಪರಿಸರ ಕುರಿತಾಗಿ ಗೌರವ. ಭಾರತದ ಸಂವಿಧಾನವು ಈ ಮೌಲ್ಯಗಳನ್ನು ಪುಷ್ಟೀಕರಿಸಿದ್ದು, “ಮನುಷ್ಯನ ನೀತಿಗೆ ಬದಲಾಗಿ ‘ಕಾನೂನಿನ ನೀತಿ’ಗೆ

ಸದೃಢ ಚೌಕಟ್ಟನ್ನು ಒದಗಿಸಿದೆ. “ಸಬ್ ಕಾ ಸಾಥ್ ಸಬ್ ಕಾ ವಿಕಾಸ್” ಘೋಷಣೆಯು ಅತ್ಯಂತ ಸೂಕ್ತವಾದುದಾಗಿದೆ. ಅದು ಸರ್ವರನ್ನೂ ಒಳಗೊಂಡಿರುವ ಮತ್ತು ಒಳಗೊಂಡಿರಲೇಬೇಕಾದ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಯಾಗಿದ್ದು, ನಾವು ಮಾನ್ಯಮಾಡಿರುವ ಮೌಲ್ಯಗಳು ಮತ್ತು ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವ ತತ್ವಗಳಿಗೆ ಅನುರೂಪವಾಗಿದೆ. ಜೊತೆಗೆ, ಭಾರತದ ಪ್ರಜೆಗಳಿಗೆ ಸಂವಿಧಾನವು ದಯಪಾಲಿಸಿರುವ ಮತ್ತು ಸರ್ಕಾರವು ಬದ್ಧವಾಗಿರುವ “ಕಾನೂನಿನ ನಿಯಮ”ಗಳ ತತ್ವಗಳೊಂದಿಗೂ ಇದು ಅನುರೂಪತೆ ಹೊಂದಿದೆ. ನಾಳಿನ ಭಾರತವು ಬಡತನ, ಹಸಿವು ಮತ್ತು ಅನಕ್ಷರತೆಯ ಪಿಡುಗುಗಳಿಂದ ಮುಕ್ತವಾದ ದೇಶವಾಗಲಿದೆ. □

ದುಣುಮಟ್ಟದ, ಬೀಷಣಬಾಳಿಕೆಯ ಮನೆಗಳ ನಿರ್ಮಾಣ

* ಸಮೀರ್ ಸೌರಭ್
** ರಾಹುಲ್ ಸಿಂಗ್

ಉತ್ತಮ ಮನೆಯು
ಕಾರ್ಪುಕ ಉತ್ಪಾದಕತೆ
ಹಾಗೂ
ಉತ್ತಮ ಆರೋಗ್ಯದ
ಲಾಭಗಳನ್ನು ತರುತ್ತದೆ.
ಮಾಧವ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯಲ್ಲಿ
ಇದರ
ಧನಾತ್ಮಕ ಪರಿಣಾಮಗಳನ್ನು
ಮಾಧವ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯು
ನಿಯುತಾಂಕಗಳಲ್ಲಿ ಕಾಣಬಹುದು.
ಅಂದರೆ
ಪೌಷ್ಟಿಕತೆ, ಶೌಚಾಲಯ,
ತಾಂಬು - ಮಗು ಆರೋಗ್ಯ
ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಕಾಣಬಹುದು.
ಭೌತಿಕ ಶ್ರಮದ
ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯಿಂದಾಗಿ
ಬದುಕಿನ ಶ್ರಮದ
ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯಾಗುತ್ತದೆ.

ವಸತಿಹೀನತೆಯು ವಿಶ್ವದಾದ್ಯಂತ ಬೆಳೆಯುತ್ತಿರುವ ಸಮಸ್ಯೆಯಾಗಿದೆ. ಆಫ್ರಿಕಾ, ಲ್ಯಾಟಿನ್ ಅಮೆರಿಕ ಮತ್ತು ಏಶಿಯಾಗಳಲ್ಲಿ ಈ ಸಮಸ್ಯೆಯು ಹೆಚ್ಚಾಗಿದೆ. ಈ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಜನಸಂಖ್ಯೆಯು ಅತಿ ವೇಗವಾಗಿ ಬೆಳೆಯುತ್ತಿದೆ. ಊಟ, ಬಟ್ಟೆಯ ನಂತರ ಮನುಷ್ಯನ ಮೂಲಭೂತ ಅವಶ್ಯಕತೆಗಳಲ್ಲಿ ವಸತಿ ಕೂಡ ಒಂದು. ವಸತಿಹೀನ ವ್ಯಕ್ತಿಯೆಂದರೆ ವಾಸಿಸಲು ಮನೆಯಿಲ್ಲದವ ಅಥವಾ ಸುರಕ್ಷಿತ, ಖಾಯಂ ಮನೆಯಿಲ್ಲದವನು. ಭಾರತದ ಆರ್ಥಿಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯು ಜಾಗತಿಕವಾಗಿ ಬೆಳೆಯುತ್ತಿರುವುದಾದರೂ ಇಲ್ಲಿ ಮಿಲಿಯನ್‌ಗಟ್ಟಲೆ ಮಂದಿಗೆ ತಂಗಲು ಸೂರಿಲ್ಲ. 2011ರ ಗಣತಿಯ ಪ್ರಕಾರ ಭಾರತದಲ್ಲಿ 1.77 ಮಿಲಿಯನ್ ಮಂದಿ ವಸತಿಹೀನರಿದ್ದಾರೆ ಅಥವಾ ದೇಶದ ಒಟ್ಟು ಜನಸಂಖ್ಯೆಯ ಶೇ.0.15ರಷ್ಟು ಮಂದಿಗೆ ಮನೆಯಿಲ್ಲ. 2011ರ ಗಣತಿಯ ಪ್ರಕಾರ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಮನೆಯಿಲ್ಲದವರ ಸಂಖ್ಯೆ 17,73,040ರಷ್ಟು. ಇವರಲ್ಲಿ 52.9% ನಗರ ಪ್ರದೇಶದವರು ಹಾಗೂ 47.1% ಗ್ರಾಮೀಣ ಪ್ರದೇಶದವರು.

ಗಣತಿ ಮಾಡಿದಾಗ ವಸತಿ ಇಲ್ಲದವರ ಸಂಖ್ಯೆಯನ್ನು ಆಧರಿಸಿ ಇದನ್ನು ಗುರುತಿಸಲಾಗಿದೆ. ದೇಶದಲ್ಲಿ ಮನೆಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ 52.06 ಮಿಲಿಯನ್‌ನಿಂದ 78.48 ಮಿಲಿಯನ್‌ನಷ್ಟು (2011ರ ಗಣತಿಯ ಪ್ರಕಾರ) ಹೆಚ್ಚಳವಾಗಿದ್ದರೂ ಕೂಡ ಕೊರತೆ ಸಂಖ್ಯೆ 18.78 ಮಿಲಿಯನ್‌ನಷ್ಟಿದೆ.

ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಮನೆಯನ್ನು ಒದಗಿಸುವ ಬಹುದೊಡ್ಡ ಸವಾಲನ್ನು ಭಾರತ ಇಂದು ಎದುರಿಸುತ್ತಿದೆ. ಬಡತನ ನಿರ್ಮೂಲನೆ ಮಾಡುವಲ್ಲಿ ಬಡವರಿಗೆ ಮನೆ ಒದಗಿಸುವುದು ಅತ್ಯಂತ ಮಹತ್ತರ ಸಂಗತಿಯಾಗಿದೆ. ಭಾರತದ ಒಟ್ಟು ಜನಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿ 3/4ರಷ್ಟು ಮಂದಿ ಗ್ರಾಮೀಣ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ನಗರ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿನ ವಸತಿಹೀನತೆ ಹಾಗೂ ಸ್ವಂ ಸಮಸ್ಯೆಗಳಿಗೆ ಗ್ರಾಮೀಣ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಉದ್ಯೋಗಾವಕಾಶಗಳಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲದಿರುವುದು ಕಾರಣವಾಗಿದೆ. ಗ್ರಾಮೀಣ ಭಾಗಗಳಲ್ಲಿ ಬಡತನ ರೇಖೆಗಿಂತ ಕೆಳಗಿರುವವರ ಸಂಖ್ಯೆ ಹೆಚ್ಚಿರುವುದರಿಂದ ವಸತಿ ಸಮಸ್ಯೆಯು ಹೆಚ್ಚಾಗಿದೆ. ಸಾರ್ವಜನಿಕರಿಗಾಗಿ ಮನೆ ನಿರ್ಮಿಸುವ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವು ದೇಶದಲ್ಲಿ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ನಂತರದಲ್ಲಿ ನಿರಾಶ್ರಿತರಿಗೆ ವಸತಿ ಕಲ್ಪಿಸುವ ಸಲುವಾಗಿ ಆರಂಭವಾಯಿತು. 1960ರ ಹೊತ್ತಿಗೆ ದೇಶದ ವಿವಿಧ ಭಾಗಗಳಲ್ಲಿ 5 ಲಕ್ಷ ಕುಟುಂಬಗಳಿಗೆ ಮನೆಗಳನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸಿಕೊಡಲಾಯಿತು.

ಇಂದಿರಾ ಆವಾಸ್ ಯೋಜನೆಯು ಜನವರಿ 1, 1966ರಿಂದ ಬಡತನ ರೇಖೆಗಿಂತ ಕೆಳಗಿರುವವರಿಗೆ ವಸತಿ ಕಲ್ಪಿಸುವ ಸಲುವಾಗಿ ಕಾರ್ಯಗತಗೊಳಿಸಲಾಯಿತು. ಈ ಯೋಜನೆಯು ಅನುಷ್ಠಾನವಾಗಿ 30 ವರ್ಷಗಳು ಕಳೆದರೂ ಗ್ರಾಮೀಣ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ವಸತಿಹೀನತೆಯ ಸಮಸ್ಯೆಯನ್ನು ಹೋಗಲಾಡಿಸಲಾಗಿಲ್ಲ. ಈ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದ ಮಿತಿಯ ಕಾರಣದಿಂದ ಈ ಕೊರತೆಯನ್ನು ನೀಗಿಸಲಾಗಿಲ್ಲ. ಈ ಸಮಸ್ಯೆಯ ಗಂಭೀರತೆ ಹಾಗೂ ಪ್ರಾಮುಖ್ಯತೆಯನ್ನು

* ನಿರ್ದೇಶಕರು, (ಮನರೇಗ) ಗ್ರಾಮೀಣ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಸಚಿವಾಲಯ. ** ವ್ಯಾಪಾರ ಸಲಹೆಗಾರ.
E-mail : * sameera.saurabh@gmail.com ** singh.rahul8@gmail.com

ಅರಿತು ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರವು 2022ರ ವೇಳೆಗೆ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಮನೆ ಒದಗಿಸುವ ಉದ್ದೇಶವನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ. ಸರ್ಕಾರದ ಈ ಉದ್ದೇಶವನ್ನು ಯಶಸ್ವಿಯಾಗಿಸಲು ಹಾಗೂ ಗ್ರಾಮೀಣ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಇಂದಿರ ಆವಾಸ್ ಯೋಜನೆಯ ಮಿತಿಗಳನ್ನು ಮೀರಲು ಈ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಪ್ರಧಾನಮಂತ್ರಿ ಆವಾಸ್ ಯೋಜನೆ - ಗ್ರಾಮೀಣ (ಪಿಮೆ-ಜಿ) ಎಂದು ಮರುರೂಪಿಸಿ ಏಪ್ರಿಲ್ 1, 2016ರಿಂದ ಅನುಷ್ಠಾನಗೊಳಿಸಲಾಗಿದೆ. ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ಈ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಆರ್ಥಿಕವಾಗಿ ಹಿಂದುಳಿದವರು, ಆದಾಯ ಕಡಿಮೆ ಇರುವವರೊಂದಿಗೆ ಮಧ್ಯಮ ಆದಾಯ ಗುಂಪಿಗೆ ಕೂಡ ವಿಸ್ತರಿಸಲಾಗಿದೆ.

'2022ರೊಳಗೆ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಮನೆ' - ಸರ್ಕಾರದ ಈ ಮಹತ್ವಾಕಾಂಕ್ಷಿ ಯೋಜನೆಯು ನಗರ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ 2 ಕೋಟಿ ಮತ್ತು ಗ್ರಾಮೀಣ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಮೂರು ಕೋಟಿ ಮನೆಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸುವ ಗುರಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ. ವಸತಿಯೋಜನೆಯನ್ನು ಮಹಾತ್ಮ ಗಾಂಧಿ ಗ್ರಾಮೀಣ ಉದ್ಯೋಗ ಖಾತ್ರಿ ಯೋಜನೆ ಹಾಗೂ ಒಳಚರಂಡಿ ಯೋಜನೆಯೊಂದಿಗೆ ಸೇರಿಸಿದಲ್ಲಿ ಮನೆಗಳಿಗೆ ಒಳಚರಂಡಿಯಂತಹ ಉತ್ತಮ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಒದಗಿಸಬಹುದು. ಈ ಯೋಜನೆಯಡಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿ ವರ್ಷ ಗ್ರಾಮೀಣ ಭಾಗದಲ್ಲಿ 40 ಲಕ್ಷ ಮನೆಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಲಾಗುವುದು. ಸರ್ಕಾರವು ಒಂದು ಕೋಟಿ ಮನೆಗಳ ನಿರ್ಮಾಣಕ್ಕೆ ರೂ.81.975 ಕೋಟಿಗಳಷ್ಟು ಆರ್ಥಿಕ ನೆರವನ್ನು 2016-17 ರಿಂದ 2018-19ರವರೆಗೆ ನೀಡಿದೆ. ಇದು ಪ್ರಧಾನ ಮಂತ್ರಿ ಶ್ರೀ ನರೇಂದ್ರ ಮೋದಿಯವರ '2022ರ ವೇಳೆಗೆ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಮನೆ'ಯ ಮುನ್ನೋಟದ ಭಾಗವಾಗಿದೆ. 2011ರ ಆರ್ಥಿಕವಾಗಿ ಹಿಂದುಳಿದವರ ಗಣತಿಯ ಪ್ರಕಾರ ಗ್ರಾಮೀಣ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಸುಮಾರು 4 ಕೋಟಿ ಕುಟುಂಬಗಳಿಗೆ ವಾಸಿಸಲು ಮನೆಯಿಲ್ಲ.

ಈ ಯೋಜನೆಯಡಿಯಲ್ಲಿ 2016-17 ರಿಂದ 2018-19ರವರೆಗಿನ ಮೊದಲ ಹಂತದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಕೋಟಿ ಮನೆಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸುವ ಗುರಿಯನ್ನು ಹೊಂದಲಾಗಿದೆ. ಎಲ್ಲ ರಾಜ್ಯಗಳು, ಕೇಂದ್ರಾಡಳಿತ ಪ್ರದೇಶಗಳ 2011ರ ಆರ್ಥಿಕವಾಗಿ ಹಿಂದುಳಿದವರ ಗಣತಿಯ ವರದಿಯ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ 2022ರ ಗುರಿಯನ್ನು

ನಿರ್ಧರಿಸಲಾಗುವುದು. ಈ ಗುರಿಯನ್ನು ಮುಟ್ಟಲು ಗ್ರಾಮೀಣ ಭಾಗಗಳಲ್ಲಿನ ಮನೆಯ ನಿರ್ಮಾಣಕ್ಕೆ ಸಹಕಾರಿಯಾಗಲು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ತಾಂತ್ರಿಕ ಸಹಾಯಕ ಏಜೆನ್ಸಿಯನ್ನು ನಿಯೋಜಿಸಲಾಗುವುದು. ಅಗತ್ಯವಿರುವ ಆರ್ಥಿಕ ನೆರವನ್ನು ನೀಡಲು ಬಜೆಟ್‌ನಲ್ಲಿ ಹಾಗೂ ನಬಾರ್ಡ್‌ನಲ್ಲಿ ಅವಕಾಶಗಳನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸಲಾಗಿದೆ. ತಡವಾಗಿ ಹಣ ಸಂದಾಯವಾಗುವುದು ಇನ್ನಿತರ ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ತಪ್ಪಿಸಲು ನೇರವಾಗಿ ಖಾತೆದಾರರಿಗೆ ಎಲೆಕ್ಟ್ರಾನಿಕ್ ವರ್ಗಾವಣೆಯ ಮೂಲಕ ಹಣ ಸಂದಾಯ ಮಾಡುವ ಅನುಕೂಲತೆಯನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಎಂಐಎಸ್ - ಆವಾಸ್ ಸಾಫ್ಟ್ ಯೋಜನೆಯಡಿಯಲ್ಲಿ ಈ ಕೆಲಸಗಳ ಮೇಲೆ ನಿಗಾವಹಿಸಲಾಗುವುದು. ಆವಾಸ್‌ಆಪ್ ಎನ್ನುವ ಮೊಬೈಲ್ ತಂತ್ರಾಂಶವು ಮನೆಗಳ ನಿರ್ಮಾಣದಲ್ಲಿನ ವಿಳಂಬವನ್ನು ತಪ್ಪಿಸಲು ರೂಪಿಸಲಾಗಿದ್ದು ಇದರ ನೆರವಿನಿಂದ ಕೆಲಸಗಳ ಮೇಲೆ ನಿಗಾವಹಿಸಲಾಗುವುದು. ಈ ಯೋಜನೆಯಲ್ಲಿ ತರಬೇತಿ ಹಾಗೂ ಪ್ರಮಾಣಪತ್ರವು ಸೇರಿರುವುದರಿಂದ ಗ್ರಾಮೀಣ ಭಾಗದಲ್ಲಿನ ತರಬೇತಿ ಪಡೆದ ಕಾರ್ಮಿಕರ ಸಂಖ್ಯೆ ಸಹ ಹೆಚ್ಚಳವಾಗಲಿದೆ.

ಪಿಮೆ-ಜಿ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಫಲಾನುಭವಿಗಳಿಗೆ ಮನೆ ಕಟ್ಟಿಕೊಳ್ಳಲು ಬಯಲು ಸೀಮೆಯಲ್ಲಾದರೆ ರೂ.1.20 ಲಕ್ಷ, ಗುಡ್ಡಗಾಡು ಪ್ರದೇಶಗಳಂತಹ ಕಡೆ ಹಾಗೂ ಬುಡಕಟ್ಟು ಜನಾಂಗ ಹಾಗೂ ಹಿಂದುಳಿದ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಾದರೆ ರೂ.1.30 ಲಕ್ಷ ಧನಸಹಾಯವನ್ನು ನೀಡಲಾಗುವುದು.

ಅಗತ್ಯ ಸಾಮಗ್ರಿಗಳ ಲಭ್ಯತೆಯ ಕೊರತೆ, ಅಸಮರ್ಪಕ ಸಾರಿಗೆ ವ್ಯವಸ್ಥೆ, ಭೂ- ಹವಾಮಾನ ವೈಪರಿತ್ಯಗಳಿಂದಾಗಿ ಈ ನೆರವಿನ ಧನ ಪ್ರದೇಶದಿಂದ ಪ್ರದೇಶಕ್ಕೆ ಭಿನ್ನವಾಗಿದೆ. ಈ ಬಗೆಯ ತೊಂದರೆಗಳಿರುವ ಪ್ರದೇಶಗಳನ್ನು ಆಯಾ ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರಗಳೇ ಗುರುತಿಸಬೇಕು. ಫಲಾನುಭವಿಗಳಿಗೆ ಹಣಕಾಸಿನ ನೆರವಿನೊಂದಿಗೆ ಅಗತ್ಯವಿರುವ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸುವುದು, ಸ್ಥಳೀಯ ಪರಿಸರಕ್ಕೆ ಹೊಂದುವಂತಹ ಮನೆಗಳ ವಿನ್ಯಾಸ, ಕಡಿಮೆ ಖರ್ಚಿನ ನಿರ್ಮಾಣದ ವಿಧಾನಗಳು, ಕಟ್ಟಡ ಸಾಮಗ್ರಿಗಳು, ತರಬೇತಿ ಪಡೆದ ಕಾರ್ಮಿಕರನ್ನು ಒದಗಿಸುವುದು ಇತ್ಯಾದಿ ನೆರವನ್ನು ನೀಡಲಾಗುವುದು.

ಈ ಮುಂದಿನ ವಿಭಾಗಗಳಲ್ಲಿ ನೆರವಿನ ಸೇವೆ ಒದಗಿಸುವತ್ತ ಗಮನನೀಡಬೇಕು:

ಅ. ಫಲಾನುಭವಿಗಳಲ್ಲಿ ಅರಿವು ಮೂಡಿಸುವುದು. ಆ. ಮನೆ ವಿನ್ಯಾಸದ ಮಾದರಿಗಳ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ಅನುಕೂಲತೆ. ಇ. ಕಾರ್ಮಿಕರಿಗೆ ತರಬೇತಿ ಹಾಗೂ ಕೌಶಲ್ಯ ಪ್ರಮಾಣಪತ್ರ. ಈ. ಕಟ್ಟಡ ಸಾಮಗ್ರಿಯನ್ನು ಒದಗಿಸುವುದು. ಉ. ಹಳೆಯ ಹಾಗೂ ನಿಷ್ಕ್ರಿಯಗೊಂಡ ಫಲಾನುಭವಿಗಳಿಗೆ ನೆರವು. ಊ. ಬ್ಯಾಂಕುಗಳಲ್ಲಿ ರೂ.70,000ದವರೆಗೆ ಸಾಲಸೌಲಭ್ಯ.

ಮನೆ ವಿನ್ಯಾಸ

ರಾಜ್ಯಗಳು ಸ್ಥಳೀಯ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಗಳಿಗೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿರುವಂತಹ ಮನೆಯ ವಿನ್ಯಾಸಗಳ ವಿವಿಧ ಮಾದರಿಗಳನ್ನು ಅದಕ್ಕೆ ತಕ್ಕದಾದ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನದೊಂದಿಗೆ ಫಲಾನುಭವಿಗಳಿಗೆ ನೀಡಬೇಕು. ಮನೆಯ ಮೂಲ ಮಾದರಿಯಲ್ಲಿ ಸ್ವಚ್ಛ ಅಡುಗೆಮನೆ, ಸ್ನಾನದ ಕೋಣೆ ಮತ್ತು ಶೌಚಾಲಯಕ್ಕೆ ಅಗತ್ಯವಾದ ಸ್ಥಳವನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿರಬೇಕು. ಮನೆಯ ಭಾವಣಿ ಹಾಗೂ ಗೋಡೆಗಳು ಸುಭದ್ರವಾಗಿರಬೇಕು. ಫಲಾನುಭವಿಯು ವಾಸಿಸುವಂತಹ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಉಂಟಾಗಬಹುದಾದ ಪ್ರಾಕೃತಿಕ ವಿಕೋಪಗಳಾದ ಭೂಕಂಪ, ಪ್ರವಾಹ ಇತ್ಯಾದಿಗಳನ್ನು ತಾಳಿಕೊಳ್ಳುವಂತಿರಬೇಕು. ಇದರೊಂದಿಗೆ ಮನೆಯ ವಿನ್ಯಾಸವು ಲಭ್ಯವಿರುವ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳನ್ನು ಆಧರಿಸಿ ಈ ಕೆಳಗಿನವುಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿರಬೇಕು:

ಅ. ದೈನಂದಿನ ಬದುಕಿನ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಿಗೆ ಸಾಕಾಗುವಷ್ಟು ಸ್ಥಳಾವಕಾಶ. ಆ. ಮಳೆನೀರು ಕೊಯ್ಲಿನ ವ್ಯವಸ್ಥೆ. ಇ. ವರಾಂಡ.

ಈ ಯೋಜನೆಯಡಿಯಲ್ಲಿ 2018-19ರ ವೇಳೆಗೆ ಕಟ್ಟಲಾಗುವ ಒಂದು

ಕೋಟಿ ಮನೆಗಳ ನಿರ್ಮಾಣ ವೆಚ್ಚವು ರೂ.1,30,075 ಕೋಟಿ. ಈ ವೆಚ್ಚವನ್ನು 60 : 40 ಅನುಪಾತದಲ್ಲಿ ಕೇಂದ್ರ ಮತ್ತು ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರಗಳು ಹಂಚಿಕೊಳ್ಳುತ್ತವೆ. ಈಶಾನ್ಯ ರಾಜ್ಯಗಳು ಹಾಗೂ ಹಿಮಾಲಯ ಪ್ರದೇಶದ ಜಮ್ಮು - ಕಾಶ್ಮೀರ, ಹಿಮಾಚಲ ಪ್ರದೇಶ, ಉತ್ತರಾಖಂಡಗಳಲ್ಲಿ ಈ ಅನುಪಾತವು 90 : 10. ಕೇಂದ್ರಾಡಳಿತ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರವೇ ಪೂರ್ತಿ ಮೊತ್ತವನ್ನು ಭರಿಸುವುದು. ಈ ಯೋಜನೆಯ ಒಟ್ಟು ಮೊತ್ತ ರೂ.81,975 ಕೋಟಿ. ಇದರಲ್ಲಿ ರೂ.60,000 ಕೋಟಿಗಳನ್ನು ಬಜೆಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಹಣ ಕಾಯ್ದಿರಿಸುವ ಮೂಲಕ ಪಡೆಯಲಾಗುವುದು ಉಳಿದ ರೂ.21,975 ಕೋಟಿಗಳನ್ನು ನಬಾರ್ಡ್‌ನಲ್ಲಿ ಸಾಲ ಪಡೆಯಲಾಗುವುದು. ಇದನ್ನು 2022ರ ನಂತರದ ಬಜೆಟ್ ಹಣದ ಮೂಲಕ ಮರುಪಾವತಿಸಲಾಗುವುದು.

ರಾಜ್ಯಗಳು ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯ್ತಿಗಳ ನೆರವಿನಿಂದ ಒಂದು ಜಿಲ್ಲೆ ಅಥವಾ ಒಂದು ವಿಭಾಗವನ್ನು ಒಂದು ಗುಂಪು ಎಂದು ವಿಂಗಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು. ಇದರಲ್ಲಿ ಸಂಸದ ಆದರ್ಶ ಗ್ರಾಮ ಯೋಜನೆಯ ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯ್ತಿಗಳು, ಒಂದೇ ಗುಂಪಿಗೆ ಸೇರಿದ ಗ್ರಾಮಗಳಿಗೆ ಆದ್ಯತೆ ನೀಡಲಾಗುವುದು. ದೀನದಯಾಳ ಅಂತರ್ಜಲ ಯೋಜನೆ - ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಗ್ರಾಮೀಣ ದೈನಿಕ ಜೀವನೋಪಾಯ ಮಿಷನ್ ಮಹಿಳಾ ಸ್ವಸಹಾಯ ಗುಂಪುಗಳು ಇವು ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯ್ತಿಗಳಿಗೆ ನೆರವಾಗುತ್ತವೆ. ಇದರಿಂದ ನಿರ್ವಹಣೆ, ಸಂಪನ್ಮೂಲ ಲಭ್ಯತೆ ಹಾಗೂ ಸೂಕ್ತ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ರೂಪಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ.

ವಿಕಲಚೇತನರಿಗೆ (ಸಮಾನ ಅವಕಾಶಗಳು, ಹಕ್ಕು ರಕ್ಷಣೆ ಮತ್ತು ಸಹಭಾಗಿತ್ವ) ಕಾಯ್ದೆ 1995ರ ಅನ್ವಯ ಸಾಮಾಜಿಕ ಭದ್ರತೆಯನ್ನು ಒದಗಿಸಲಾಗುವುದು. ಪ್ರಧಾನಮಂತ್ರಿ ಆವಾಸ ಯೋಜನೆಯಡಿಯಲ್ಲಿ ಮನೆಯ ಸದಸ್ಯರಲ್ಲಿ ಯಾರಾದರೂ ವಿಕಲಚೇತನರಿದ್ದಲ್ಲಿ ಅಂತಹ ಕುಟುಂಬಗಳಿಗೆ ಮನೆ ನಿರ್ಮಾಣ ಸಹಾಯಕ್ಕೆ ಮೊದಲ ಆದ್ಯತೆ ನೀಡಲಾಗುವುದು. ಈ ಕಾಯ್ದೆಯಡಿಯಲ್ಲಿ ವಿಕಲಚೇತನರಿಗೆ ಇರುವ ಅನುಕೂಲತೆಗಳನ್ನು ಗಮನದಲ್ಲಿರಿಸಿಕೊಂಡು ರಾಜ್ಯಗಳು ಒಟ್ಟು ಫಲಾನುಭವಿಗಳಲ್ಲಿ ಶೇ.3%ರಷ್ಟು ವಿಕಲಚೇತನರಿಗೆ ಕಾಯ್ದಿರಿಸಿದೆ.

ನೆಮ್ಮದಿಯ ಮನೆ

* ಸರ್ಕಾರದಿಂದ ಈ ಯೋಜನೆಗಾಗಿ ಈ ವರ್ಷ ರೂ. 15,000 ನಿಗದಿ

* ಪ್ರತಿಮನೆಯ ಮೊತ್ತ ರೂ. 75,000 ದಿಂದ ರೂ. 1.2 ಲಕ್ಷ ಏರಿಕೆ

* ಮನೆಯ ವಿಸ್ತೀರ್ಣ 22 ಚ.ಮೀ. ದಿಂದ 25 ಚ.ಮೀ. ಗೆ ಹೆಚ್ಚಳ.

* ಫಲಾನುಭವಿ ಅರ್ಹತೆಗೆ ಕುಟುಂಬಗಳಿದ್ದ, ಯಾಂತ್ರೀಕೃತ ವಾಹನ ದೋಣಿ, ಮನೆಗೆ ಸ್ಥಿರ ದೂರವಾಣಿ, 2.5 ಎಕರೆ ನೀರಾವರಿ ಜಮೀನು ಮೊದಲಾದ ಕಟ್ಟುಪಾಡುಗಳನ್ನು ಕೈ ಬಿಡಲಾಗಿದೆ.

ಜುಲೈ 2015ರಲ್ಲಿ ಆರಂಭ 640 ಜಿಲ್ಲೆಗಳ 24.39 ಕೋಟಿ ಗ್ರಾಮೀಣ - ನಗರ ಮನೆ ಮನೆಗಳಿಗೆ ಯೋಜನೆ.

ಮಾಹಿತಿ ಪ್ರಕಾರ ಶೇ. 13 ಅಥವಾ 2.37 ಕೋಟಿ ಗ್ರಾಮೀಣ ಮನೆಗಳು ಒಂದು ಕೊಠಡಿ, ಕಚ್ಚಾ ಗೋಡೆ ಮೇಲ್ಪಾವಣಿ ಹೊಂದಿವೆ.

ಹೆಚ್ಚಿನ ಅವಕಾಶ ವಂಚಿತರಿಗೆ ಸರ್ಕಾರಿ ನೆರವಿನಲ್ಲಿ ಆದ್ಯತೆ

ಮುಂದಿನ ಏಳು ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ಮೂರು ಕೋಟಿ ಮನೆ ನಿರ್ಮಿಸುವ ಗುರಿ.

ಮಹಾತ್ಮ ಗಾಂಧಿ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಗ್ರಾಮೀಣ ಉದ್ಯೋಗ ಖಾತ್ರಿ ಕಾರ್ಡುಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿರುವವರಿಗೆ ವರ್ಷದಲ್ಲಿ 100 ದಿನ ಕಟ್ಟಡ ನಿರ್ಮಾಣ ಕೆಲಸವನ್ನು ಸರ್ಕಾರಗಳು ನೀಡುತ್ತವೆ. ಇದರಿಂದಾಗಿ ಕಾರ್ಡು ಹೊಂದಿರುವವರಿಗೆ ಕೆಲಸ ಸಿಕ್ಕಾಂತಾಗುತ್ತದೆ ಜೊತೆಗೆ ಕಟ್ಟಡ ಕಾಮಗಾರಿಯು ಕೆಲಸವು ವೇಗವಾಗಿ ಸಾಗಲು ನೆರವಾಗುತ್ತದೆ.

ಒಟ್ಟು ಕಾಯ್ದಿರಿಸಲಾದ ಹಣದಲ್ಲಿ ಶೇ.15ರಷ್ಟನ್ನು ಅಲ್ಪಸಂಖ್ಯಾತ ವರ್ಗಕ್ಕೆ ಮೀಸಲಿಡಲಾಗಿದೆ. 2011ರ ಅಲ್ಪಸಂಖ್ಯಾತ ಗಣತಿಯ ಅಂಕಿಅಂಶಗಳ ಪ್ರಕಾರ ರಾಜ್ಯ/ಕೇಂದ್ರಾಡಳಿತ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿನ ಒಟ್ಟು ಜನಸಂಖ್ಯೆಯನ್ನು ಆಧರಿಸಿ ಈ ಮೀಸಲಾತಿಯನ್ನು ನೀಡಲಾಗುವುದು. ಗ್ರಾಮಸಭೆಯು 2011ರ ಗಣತಿಯ ಅಂಕಿಅಂಶಗಳನ್ನು ಪರಿಶೀಲಿಸಿ ನೀಡುವ ವರದಿಯನ್ನು ಆಧರಿಸಿ ಅಂತಿಮ ಮೀಸಲಾತಿಯ ಪಟ್ಟಿಯನ್ನು ನಿರ್ಧರಿಸಲಾಗುವುದು. ಸೆಕ್ಷನ್ 2(ಸಿ) ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಬರುವ ಅಲ್ಪಸಂಖ್ಯಾತ ವರ್ಗದವರು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಅಲ್ಪಸಂಖ್ಯಾತ ಕಾಯ್ದೆ 1992ರ ಅನ್ವಯ ಈ ಮೀಸಲಾತಿಯಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೂ ಅನುಕೂಲಗಳನ್ನು ಪಡೆಯಲು ಅರ್ಹರಾಗಿರುತ್ತಾರೆ.

ಸಹಾಯಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಅನುಷ್ಠಾನ
ಗ್ರಾಮೀಣ ಮನೆಗಳಿಗೆ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ತಾಂತ್ರಿಕ ಸಹಾಯಕ ಸಂಸ್ಥೆ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಮನೆ ಕಲ್ಪಿಸುವ ಗುರಿಯನ್ನು ಸಾಧಿಸಲು ಅಗತ್ಯವಾದ ತಾಂತ್ರಿಕ ಸಹಾಯವನ್ನು ನೀಡಲು ರಾಷ್ಟ್ರಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ತಾಂತ್ರಿಕ ಸಹಾಯಕ ಸಂಸ್ಥೆಯನ್ನು ರೂಪಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಈ ಸಂಸ್ಥೆಯು ಉತ್ತಮ ಗುಣಮಟ್ಟದ ಕಾಮಗಾರಿ, ಸೂಕ್ತ ರೀತಿಯ ಅಳವಡಿಕೆಗಳು, ಬಜೆಟೇತರ ಹಣಕಾಸು ನಿರ್ವಹಣೆ, ಮಾಹಿತಿ ಶಿಕ್ಷಣ ಸಂವಹನ, ಇ-ಆಡಳಿತ ನಿರ್ವಹಣೆ, ದತ್ತಾಂಶ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆ, ತರಬೇತಿ ಹಾಗೂ ಕಾರ್ಯಾಗಾರಗಳ ಆಯೋಜನೆ, ರಾಜ್ಯ/ಕೇಂದ್ರಾಡಳಿತ ಸರ್ಕಾರಗಳು ಗುರುತಿಸಿರುವ ತಾಂತ್ರಿಕ ಸೌಲಭ್ಯ ಕೇಂದ್ರಗಳಿಗೆ ಅಗತ್ಯವಾದ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನ ಹಾಗೂ ನಿರ್ವಹಣೆಯ ಹೊಣೆಯನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತದೆ.

ಒಗ್ಗೂಡಿಸುವಿಕೆ

ಮೂಲಭೂತ ಸೌಕರ್ಯಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸಲು ಮನೆ ನಿರ್ಮಾಣಕ್ಕೆ ಸಹಾಯ ಒದಗಿಸುವುದರೊಂದಿಗೆ ಕೇಂದ್ರ, ರಾಜ್ಯ/ಕೇಂದ್ರಾಡಳಿತ ಸರ್ಕಾರಗಳಲ್ಲಿ

ಈಗಾಗಲೇ ಚಾಲ್ತಿಯಲ್ಲಿರುವ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ಒಗ್ಗೂಡಿಸಬೇಕು. ಹೀಗೆ ಒಗ್ಗೂಡಿಸಬೇಕಾಗಿರುವ ಯೋಜನೆಗಳು :

ಅ. ಪ್ರಧಾನಮಂತ್ರಿ ಆವಾಸ ಯೋಜನೆ

- ಗ್ರಾಮೀಣದ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಶೌಚಾಲಯ ನಿರ್ಮಾಣವು ಮನೆಯನ್ನು ಕಟ್ಟುವುದರ ಭಾಗವಾಗಿದೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಹಣಕಾಸಿನ ನೆರವನ್ನು ಸ್ವಚ್ಛಭಾರತ ಮಿಷನ್ - ಗ್ರಾಮೀಣದ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ, ಮಹಾತ್ಮ ಗಾಂಧಿ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಗ್ರಾಮೀಣ ಉದ್ಯೋಗ ಖಾತ್ರಿ ಯೋಜನೆ ಅಥವಾ ಇನ್ನಿತರ ಹಣಕಾಸಿನ ಮೂಲದಿಂದ ಒದಗಿಸಬಹುದು. ಶೌಚಾಲಯದ ನಿರ್ಮಾಣದ ನಂತರವೇ ಮನೆ ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ತಯಾರಾಗಿದೆ ಎಂದು ಹೇಳಲಾಗುತ್ತದೆ.

ಆ. ಈ ಯೋಜನೆಯಡಿ ಮನೆ ಕಟ್ಟುವ ಫಲಾನುಭವಿಗಳಿಗೆ ಮಹಾತ್ಮ ಗಾಂಧಿ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಗ್ರಾಮೀಣ ಉದ್ಯೋಗ ಖಾತ್ರಿ ಯೋಜನೆಯ ಕಾರ್ಮಿಕರನ್ನು ಒದಗಿಸಬೇಕು (ಶೇ.90% ಹಾಗೂ ಶೇ, 95% ಗುಡ್‌ಗಾಡು ಹಾಗೂ ಇನ್ನಿತರ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ). ಆವಾಸ ಸಾಫ್ಟ್ ಹಾಗೂ ಎನ್‌ಆರ್‌ಇಜಿಎ ಸಾಫ್ಟ್ ನಡುವಣ ಸರ್ವರ್ ಮೂಲಕ ಸಂಪರ್ಕ ಕಲ್ಪಿಸಿರುವುದರಿಂದ ಆವಾಸ ಯೋಜನೆಯಡಿ ಮನೆ ನಿರ್ಮಾಣಕ್ಕೆ ಮಂಜೂರಾತಿ ದೊರಕುತ್ತಿದ್ದಂತೆ ಅದು ಎನ್‌ಆರ್‌ಇಜಿಎ ಸಾಫ್ಟ್‌ನಲ್ಲಿಯೂ ದಾಖಲಾಗುತ್ತದೆ.

ಇ. ಶುದ್ಧ ಕುಡಿಯುವ ನೀರು ಬದುಕಿನ ಮೂಲಭೂತ ಅಗತ್ಯಗಳಲ್ಲೊಂದು. ಈ ಯೋಜನೆಯ ಫಲಾನುಭವಿಗಳಿಗೆ ನೀರು ಹಾಗೂ ಒಳಚರಂಡಿ ಸಚಿವಾಲಯದ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಗ್ರಾಮೀಣ ಶುದ್ಧ ಕುಡಿಯುವ ನೀರು ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದಡಿಯಲ್ಲಿ ಅಥವಾ ಇನ್ನಿತರ ಇದೇ ಬಗೆಯ ಯೋಜನೆಗಳಡಿಯಲ್ಲಿ ನೀರನ್ನು ಪೂರೈಸಬೇಕು.

ಈ. ಆವಾಸ ಯೋಜನೆಯ ಫಲಾನುಭವಿಗಳಿಗೆ ದೀನ ದಯಾಳ ಉಪಾಧ್ಯಾಯ ಗ್ರಾಮ ಜ್ಯೋತಿ ಯೋಜನೆಯಡಿಯಲ್ಲಿ ವಿದ್ಯುತ್ ಸಂಪರ್ಕ ಒದಗಿಸಬೇಕು. ರಾಜ್ಯ/ಕೇಂದ್ರಾಡಳಿತ ಸರ್ಕಾರಗಳು ಪ್ರಧಾನಮಂತ್ರಿ ಆವಾಸ ಯೋಜನೆಯ ಫಲಾನುಭವಿಗಳಿಗೆ ಹೊಸ ಹಾಗೂ ನವೀಕರಿಸಬಹುದಾದ ಇಂಧನ ಮೂಲಗಳ ಸಚಿವಾಲಯದ

ಯೋಜನೆಗಳಾದ ಸೌರ ದೀಪಗಳು, ಗೃಹ ಸೌರ ವಿದ್ಯುತ್ ವ್ಯವಸ್ಥೆ, ಸೌರ ಬೀದಿ ದೀಪ ಮತ್ತು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಬಯೋ ಗ್ಯಾಸ್‌ನಡಿ ಸ್ವಚ್ಛ ಅಡುಗೆಗಾಗಿ ಬಯೋ ಗ್ಯಾಸ್ ಇವುಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸಬೇಕು.

ಉ. ಈ ಯೋಜನೆಯ ಫಲಾನುಭವಿಗಳಿಗೆ ಶುದ್ಧ ಹಾಗೂ ಪರಿಣಾಮಕಾರಿ ಅಡುಗೆ ಅನಿಲವನ್ನು ಒದಗಿಸಲು ರಾಜ್ಯ/ಕೇಂದ್ರಾಡಳಿತಗಳು ಪೆಟ್ರೋಲಿಯಂ ಮತ್ತು ನೈಸರ್ಗಿಕ ಅನಿಲ ಸಚಿವಾಲಯದ ಪ್ರಧಾನ ಮಂತ್ರಿ ಉಜ್ವಲ ಯೋಜನೆಯ ನೆರವನ್ನು ಪಡೆಯಬಹುದು.

ಊ. ಪರಿಸರದ ಸ್ವಚ್ಛತೆಯನ್ನು ಕಾಪಾಡಲು ಮನೆಗಳ ಘನ ಹಾಗೂ ಹಸಿ ತ್ಯಾಜ್ಯವನ್ನು ಸೂಕ್ತ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಸಂಸ್ಕರಿಸಬೇಕು. ಸ್ವಚ್ಛ ಭಾರತ ಅಥವಾ ಇತರ ಯೋಜನೆಗಳಡಿಯಲ್ಲಿ ಸ್ಥಳೀಯ ಸರ್ಕಾರಗಳು ಇದರ ಬಗ್ಗೆ ನಿಗಾವಹಿಸಬೇಕು.

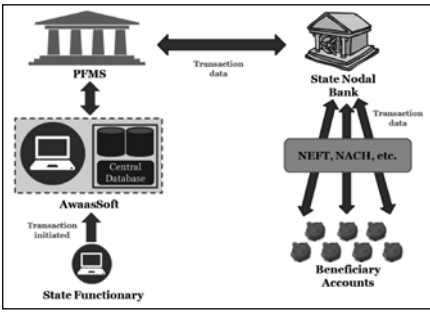
ಋ. ರಾಜ್ಯ/ಕೇಂದ್ರಾಡಳಿತಗಳು ಮನೆಯ ನಿರ್ಮಾಣಕ್ಕೆ ಅಗತ್ಯವಾದ ವಸ್ತುಗಳಾದ ಇಟ್ಟಿಗೆ ಇತ್ಯಾದಿಗಳನ್ನು ಮಹಾತ್ಮ ಗಾಂಧಿ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಉದ್ಯೋಗ ಖಾತ್ರಿ ಯೋಜನೆಯಡಿಯಲ್ಲಿ ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಅವುಗಳನ್ನು ಆವಾಸ ಯೋಜನೆಯ ಫಲಾನುಭವಿಗಳಿಗೆ ನೀಡಬೇಕು.

ಋ. ರಾಜ್ಯ / ಕೇಂದ್ರಾಡಳಿತಗಳು ಮಹಾತ್ಮ ಗಾಂಧಿ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಗ್ರಾಮೀಣ ಉದ್ಯೋಗ ಖಾತ್ರಿಯೊಂದಿಗೆ ಸೇರಿ ನಿವೇಶನಗಳು, ರಸ್ತೆ ಕಾಮಗಾರಿ, ಮಣ್ಣು ಸವಕಳಿ ಇತ್ಯಾದಿ ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ಮಾಡಬೇಕು.

ಅಲ್ಪಸಂಖ್ಯಾತ ಗಣತಿ 2011ರ ದತ್ತಾಂಶವನ್ನು ಗ್ರಾಮ ಸಭೆಯವರು ಪರಿಶೀಲಿಸಿದ ನಂತರ ಅದರ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆಯೇ ಫಲಾನುಭವಿಗಳನ್ನು ನಿರ್ಧರಿಸಲಾಗುವುದು. ಇದೇ ಅಂಕಿಅಂಶಗಳನ್ನೇ ಉಳಿದ ಯೋಜನೆಗಳ ಅನುಕೂಲಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸಲು ಬಳಸಿಕೊಳ್ಳಲಾಗುವುದು. ಹಾಗಾಗಿ ಇದನ್ನು ನಿಯಮಿತವಾಗಿ ಪರಿಶೀಲಿಸುತ್ತಿರಬೇಕು.

ವರದಿ ಮತ್ತು ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣೆ

ಪ್ರಧಾನ ಮಂತ್ರಿ ಆವಾಸ ಯೋಜನೆಯ ಅನುಷ್ಠಾನ ಮತ್ತು ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣೆಯನ್ನು ಇ-ಆಡಳಿತದ ಮೂಲಕ ನಡೆಸಲಾಗುವುದು.

ಇದರಲ್ಲಿ ಎರಡು ವಿಧ: ಅ. ಆವಾಸ ಸಾಫ್ಟ್, ಆ. ಮೊಬೈಲ್ ತಂತ್ರಾಂಶ - ಆವಾಸ ಆಪ್

ಪ್ರಧಾನಮಂತ್ರಿ ಆವಾಸ ಯೋಜನೆಯ ಕಾರ್ಯಗಳ ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣೆಗಾಗಿ ಪ್ರಭಾವಶಾಲಿ ಮೇಲ್ವಿಚಾರಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಅಳವಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ. ಆವಾಸ ಸಾಫ್ಟ್ ನೆರವಿನಿಂದ ಕಾಮಗಾರಿಯ ಪ್ರಗತಿಯನ್ನು ದಾಖಲಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಾಗುತ್ತದೆ. ಹೀಗೆ ದಾಖಲಾದ ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು ಈಗಾಗಲೇ ಊಹಿಸಲಾಗಿರುವ ಕಾರ್ಯಪ್ರಗತಿಯ ನಿಯತಾಂಕಗಳ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿ ತಾಳೆ ಮಾಡಿ ನೋಡಲಾಗುತ್ತದೆ. ಇದರೊಂದಿಗೆ ಕೇಂದ್ರ ತಂಡಗಳು, (ವಿಭಾಗೀಯ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಮತ್ತು ಎನ್‌ಎಲ್‌ಎಂ), ಎಂಪಿಗಳ ಅಧ್ಯಕ್ಷತೆಯಲ್ಲಿನ ಜಿಲ್ಲಾ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಹಾಗೂ ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣಾ ಸಮಿತಿ, ರಾಜ್ಯ ಮಟ್ಟದ ಪಿಎಂಯುಗಳು ಸೇರಿ ಈ ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣೆಯನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಆವಾಸ ಸಾಫ್ಟ್ ನಿಯತಾಂಕಗಳ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ನಡೆಯುತ್ತಿರುವ ಕಾಮಗಾರಿಯ ಅಂಕಿಅಂಶಗಳನ್ನು ಇಟ್ಟುಕೊಂಡು ಹಲವು ವರದಿಗಳನ್ನು ತಯಾರಿಸುತ್ತದೆ. ಆವಾಸ ಯೋಜನೆಯ ಎಲ್ಲ ವರದಿಗಳು ಈ ತಂತ್ರಾಂಶದಿಂದಲೇ ರೂಪಿತವಾಗುತ್ತದೆ. ಆ ವರದಿಯ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆಯೇ ರಾಜ್ಯ/ಕೇಂದ್ರಾಡಳಿತಗಳ ಪ್ರಗತಿಯ ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣೆ ನಡೆಸಲಾಗುತ್ತದೆ.

ಆವಾಸ ಸಾಫ್ಟ್

ಆವಾಸ ಸಾಫ್ಟ್ ಎನ್ನುವುದು ಅಂತರ್ಜಾಲ ಆಧಾರಿತ ವಿದ್ಯುನ್ಮಾನ ಸೇವೆ. ಪ್ರಧಾನ ಮಂತ್ರಿ ಆವಾಸ ಯೋಜನೆಯ ಇ-ಆಡಳಿತದ ನೆರವಿಗಾಗಿ ರೂಪಿತವಾಗಿದೆ. ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಮನೆ ಗುರಿಯನ್ನು ಸಾಧಿಸಲು ಇರುವ ಸಹಾಯಕ ಯಾಂತ್ರಿಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆ. ಮನೆ ಕಟ್ಟುವ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳ ಸುಸ್ಥಿರ ಬೆಳವಣಿಗೆಗೆ ಲಭ್ಯವಿರುವ

ಭೂಮಿಯನ್ನು ಸಕಾಲಿಕವಾಗಿ ಅಗತ್ಯವಾದ ಸೌಕರ್ಯಗಳು ಹಾಗೂ ಸೇವೆಗಳೊಂದಿಗೆ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೊಳಿಸುವುದು ಮುಖ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಪರಿಣಾಮಕಾರಿ ಭೂಮಸೂದೆಗಳನ್ನು ರೂಪಿಸಿ ಅನುಷ್ಠಾನಗೊಳಿಸಬೇಕು. ಗ್ರಾಮೀಣ ಹಾಗೂ ನಗರಗಳಲ್ಲಿ ಆವಾಸ ಯೋಜನೆಯ ಉದ್ದೇಶ ತಲೆಗೊಂದು ಸೂರನ್ನು ಒದಗಿಸುವುದು. ಮನೆಗಳ ನಿರ್ಮಾಣಕ್ಕೆ ಸಾಕಷ್ಟು ಭೂಮಿಯನ್ನು ಕಂಡುಕೊಳ್ಳುವುದು ದೊಡ್ಡ ಸಮಸ್ಯೆ. ಅದರಲ್ಲೂ ಗ್ರಾಮೀಣ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಈ ಸಮಸ್ಯೆ ಹೆಚ್ಚು. ಕಟ್ಟಡ ನಿರ್ಮಾಣಕ್ಕೆ ಅಗತ್ಯವಾದ ವಸ್ತುಗಳ ಪೂರೈಕೆ, ವೆಚ್ಚ ತಗ್ಗಿಸುವಂತಹ ಪರಿಣಾಮಕಾರಿ ವಿಧಾನಗಳ ಅಳವಡಿಕೆ, ವಸ್ತುಗಳ ಮರುಬಳಕೆಗೆ ಪ್ರಯತ್ನಗಳನ್ನು ಮಾಡಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ಸ್ಥಳೀಯವಾಗಿ ಲಭ್ಯವಿರುವ ಕಚ್ಚಾ ವಸ್ತುಗಳ ಬಳಕೆಗೆ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ. ಮನೆ ನಿರ್ಮಾಣಕ್ಕೆ ಇರುವ ಆಯ್ಕೆಗಳ ಕೊರತೆ, ಸೀಮಿತ ಆದಾಯ, ಕಡಿಮೆ ಆದಾಯದವರಿಗೆ ಸಾಲಸೌಲಭ್ಯದ ಕೊರತೆ ಮುಂತಾದವುಗಳಿಂದಾಗಿ ಶೌಚಾಲಯ, ಶುದ್ಧನೀರು, ಒಳಚರಂಡಿ, ವಿದ್ಯುತ್ ಸೌಲಭ್ಯಗಳಿಂದ ಮಿಲಿಯನ್‌ಗಟ್ಟಲೆ ಭಾರತೀಯ ಮನೆಗಳು ವಂಚಿತವಾಗಿವೆ. ವಿವಿಧ ಮಾದರಿಯ ಮನೆಯ ವಿನ್ಯಾಸಗಳನ್ನು ರೂಪಿಸಿದೆ. ಕಟ್ಟಡ ನಿರ್ಮಾಣದಲ್ಲಿ ಸ್ಥಳೀಯವಾಗಿ ಲಭ್ಯವಿರುವ ವಸ್ತುಗಳನ್ನೇ ಬಳಸಲಾಗುವುದು. ಅಡುಗೆ ಮನೆ, ವಿದ್ಯುತ್, ಎಲ್‌ಪಿಜಿ, ಸ್ನಾನದ ಮನೆ, ಶೌಚಾಲಯ, ಕುಡಿಯುವ ನೀರು ಇತ್ಯಾದಿಗಳನ್ನು ವಿವಿಧ ಯೋಜನೆಗಳ ಒಗ್ಗೂಡಿಸುವಿಕೆಯಿಂದ ಕಲ್ಪಿಸಲಾಗುವುದು. ಈ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವು ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಬಡಕುಟುಂಬಗಳನ್ನು ಗಮನದಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಂಡಿದೆ. ಐಸಿಟಿ ಹಾಗೂ ಇನ್ನಿತರ ಮೂಲಗಳ ನೆರವಿನಿಂದ ಸೂಕ್ತ ಫಲಾನುಭವಿಗಳಿಗೆ ಈ ಯೋಜನೆಯ

ಲಾಭ ದೊರಕಿ ಕಾಮಗಾರಿಯು ಪೂರ್ಣವಾಗುವಂತೆ ನಿಗಾವಹಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ.

ಉಪಸಂಹಾರ

ಕೌಶಲ್ಯ ಭಾರತ, ಡಿಜಿಟಲ್ ಇಂಡಿಯಾ, ಮೇಕ್ ಇನ್ ಇಂಡಿಯಾ, ಐಟಿ/ಆಧಾರ್ ಬಳಸಿ ನೇರವಾಗಿ ಖಾತೆದಾರರಿಗೆ ಹಣ ಪಾವತಿ, ಪ್ರಧಾನ ಮಂತ್ರಿ ಜನಧನ್ ಯೋಜನೆ ಇವೆಲ್ಲವುಗಳನ್ನು ಒಟ್ಟುಗೂಡಿಸಿದ ಪಯಣದತ್ತ ಇಟ್ಟಿ ಹೆಜ್ಜೆ ಪ್ರಧಾನಮಂತ್ರಿ ಆವಾಸ ಯೋಜನೆ. ಈ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವು 2019ರವೇಳೆಗೆ 5 ಲಕ್ಷ ಗ್ರಾಮೀಣ ಕಾರ್ಮಿಕರಿಗೆ ಕೌಶಲ್ಯ ತರಬೇತಿಯನ್ನು ಒದಗಿಸುತ್ತದೆ. ದೇಶಾದ್ಯಂತ ವಿವಿಧ ಮನೆಯ ಮಾದರಿಗಳು, ಸ್ಥಳೀಯ ಹವಾಮಾನ, ಅವಶ್ಯಕತೆಗಳನ್ನು ಅಭ್ಯಸಿಸಿ ಅದಕ್ಕನುಗುಣವಾಗಿ 200 ವಿವಿಧ ಮಾದರಿಯ ಮನೆಯ ವಿನ್ಯಾಸಗಳನ್ನು ರೂಪಿಸಿದೆ.

ಕಟ್ಟಡ ನಿರ್ಮಾಣದಲ್ಲಿ ಸ್ಥಳೀಯವಾಗಿ ಲಭ್ಯವಿರುವ ವಸ್ತುಗಳನ್ನೇ ಬಳಸಲಾಗುವುದು. ಅಡುಗೆ ಮನೆ, ವಿದ್ಯುತ್, ಎಲ್‌ಪಿಜಿ, ಸ್ನಾನದ ಮನೆ, ಶೌಚಾಲಯ, ಕುಡಿಯುವ ನೀರು ಇತ್ಯಾದಿಗಳನ್ನು ವಿವಿಧ ಯೋಜನೆಗಳ ಒಗ್ಗೂಡಿಸುವಿಕೆಯಿಂದ ಕಲ್ಪಿಸಲಾಗುವುದು. ಈ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವು ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಬಡಕುಟುಂಬಗಳನ್ನು ಗಮನದಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಂಡಿದೆ. ಐಸಿಟಿ ಹಾಗೂ ಇನ್ನಿತರ ಮೂಲಗಳ ನೆರವಿನಿಂದ ಸೂಕ್ತ ಫಲಾನುಭವಿಗಳಿಗೆ ಈ ಯೋಜನೆಯ ಲಾಭ ದೊರಕಿ ಕಾಮಗಾರಿಯು ಪೂರ್ಣವಾಗುವಂತೆ ನಿಗಾವಹಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಕಟ್ಟಡ ನಿರ್ಮಾಣವು ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಉದ್ಯೋಗವಕಾಶ ಕಲ್ಪಿಸುವ ಎರಡನೆಯ ಅತಿದೊಡ್ಡ ವಲಯವಾಗಿದೆ. ಈ ವಲಯದೊಂದಿಗೆ ಸರಿಸುಮಾರು 250 ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳು ತಳಕುಹಾಕಿಕೊಂಡಿದೆ.

ಗ್ರಾಮೀಣ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಗೃಹ ನಿರ್ಮಾಣದಿಂದ ಗ್ರಾಮೀಣ ಸಮುದಾಯಕ್ಕೆ ಈ ವಲಯದಲ್ಲಿ ಉದ್ಯೋಗವಕಾಶಗಳನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸುತ್ತದೆ. ಅಲ್ಲದೆ ಈ ವಲಯದಲ್ಲಿನ ಹೊಸ ಬೇಡಿಕೆಗಳಿಗನುಗುಣವಾಗಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡುವುದನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸುತ್ತದೆ. ಕಟ್ಟಡ ನಿರ್ಮಾಣ ಸಾಮಗ್ರಿಯ ಖರೀದಿ, ಕುಶಲ ಕೆಲಸಗಾರರು ಹಾಗೂ ಕೌಶಲ್ಯ ರಹಿತ ಕೆಲಸಗಾರರ ಸೇವೆ ಬಳಕೆ, ಸಾರಿಗೆ ಸೇವೆಗಳು ಮತ್ತು ನಿರಂತರ ಹಣಮೂಲದ ಹರಿವು ಇವೆಲ್ಲವೂ ಧನಾತ್ಮಕ ಆರ್ಥಿಕ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳನ್ನು ಗ್ರಾಮೀಣ ವಲಯದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟುಹಾಕುತ್ತದೆ. ಇದರ ಪರಿಣಾಮವನ್ನು ನಿರ್ಮಾಣ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ನೆಲೆಸುವಿಕೆಯ ಹಂತಗಳಲ್ಲಿ ಕಾಣಬಹುದು. ಈ ಬಗೆಯ ಧನಾತ್ಮಕ ಪರಿಣಾಮಗಳು ಸಾಮಾಜಿಕ ಆರ್ಥಿಕತೆಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಿ ಸಮುದಾಯಗಳ ಸಬಲೀಕರಣಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾಗುವುದು. ಉತ್ತಮ ಮನೆಯು ಕಾರ್ಮಿಕ ಉತ್ಪಾದಕತೆ ಹಾಗೂ ಉತ್ತಮ ಆರೋಗ್ಯದ ಲಾಭಗಳನ್ನು ತರುತ್ತವೆ. ಮಾನವ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯಲ್ಲಿ ಇದರ ಧನಾತ್ಮಕ ಪರಿಣಾಮಗಳನ್ನು ಮಾನವ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯ ನಿಯತಾಂಕಗಳಲ್ಲಿ ಕಾಣಬಹುದು. ಅಂದರೆ ಪೌಷ್ಟಿಕತೆ, ಶೌಚಾಲಯ, ತಾಯಿ - ಮಗು ಆರೋಗ್ಯ ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಕಾಣಬಹುದು. ಭೌತಿಕ ಪರಿಸರದ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯಿಂದಾಗಿ ಬದುಕಿನ ಸಮಗ್ರ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯಾಗುತ್ತದೆ. ಮನೆ ಎನ್ನುವುದು ಆರ್ಥಿಕ ಸಂಪತ್ತು. ಇದರಿಂದಾಗಿ ಸಾಮಾಜಿಕವಾಗಿ ಮೇಲ್ಮುಖ ಚಲನೆಯುಂಟಾಗಿ ಆರೋಗ್ಯ ಮತ್ತು ಶೈಕ್ಷಣಿಕವಾಗಿ ಸುಧಾರಣೆಯಾಗುತ್ತದೆ. ಖಾಯಂ ಮನೆಯ ಲಾಭಗಳು ಪರೋಕ್ಷ ಹಾಗೂ ಅಪರೋಕ್ಷವಾಗಿ ಹಲವಾರಿವೆ. ಇದು ಕುಟುಂಬ ಮತ್ತು ಸ್ಥಳೀಯ ಆರ್ಥಿಕತೆಗೆ ಅಮೂಲ್ಯವಾದದ್ದು. □

ಯೋಜನಾ

ಅಕ್ಟೋಬರ್ 2017 ಸಂಚಿಕೆಯ ವಿಷಯ

ನವ ಭಾರತ

ಸರ್ವದಿಗೂ ಸೂರು: ಮೂಲಸೌಕರ್ಯದ ಅಗತ್ಯ

ನಲಶೆ ಬಂದವರು
ನಶತಿ ಹಾಗೂ
ಇನ್ನಿತರ ಅನಶ್ಯಕ
ಅಂಶಗಳಾಗಿರುವ
ನೀರು,
ನೈರ್ಮಲ್ಯ
ಹಾಗೂ
ಶಾಲಿಗೆ ಶುಭ್ರತೆಗಳನ್ನು
ಎದುರಿಸುತ್ತಾರೆ.
ಹಲವಾರು ಶ್ರಮಗಳಿಗಿಲ್ಲ
ನೋಡುವುದಾದರೆ
ಕಟ್ಟಡ ನಿರ್ಮಾಣದಂತಹ
ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿಯೇ
ಇವರು
ಕೆಲಸ
ಮಾಡುತ್ತಿರುತ್ತಾರೆ,

ನೌತಂತ್ರಾನಂತರ ನಿರಾಶ್ರಿತರ ಪುನರ್ವಸತಿಗಾಗಿ 'ಸಾರ್ವಜನಿಕ ವಸತಿ' ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವನ್ನು ತಕ್ಷಣವೇ ಆರಂಭಿಸಲಾಯಿತು. ಅಂದಿನಿಂದ ಇಂದಿಗೂ ಇದು ಬಡತನ ನಿರ್ಮೂಲನೆಯ ಪ್ರಧಾನ 'ಸಾಧನ'ವಾಗಿ ಗುರುತಿಸಿಕೊಂಡಿದೆ.

'ಸೂರು' ಮೂಲಭೂತ ಅವಶ್ಯಕತೆಗಳಲ್ಲೊಂದು. ನಿರ್ಮಾಣ ಉದ್ಯಮದ ಒಂದು ಭಾಗವಲ್ಲದೇ ಆರ್ಥಿಕತೆಯ ಪ್ರಮುಖ ಕ್ಷೇತ್ರವೂ ಆಗಿದೆ. ಭಾರತದ ಜಿಡಿಪಿಗೆ ಶೇ.8 ರಷ್ಟು (ನಿರಂತರ ಬೆಲೆಗಳಲ್ಲಿ) ಕೊಡುಗೆ ಸಲ್ಲಿಸುವ ಈ ಕ್ಷೇತ್ರ, ಕೃಷಿ ಕ್ಷೇತ್ರದ ನಂತರ ಹೆಚ್ಚು ಉದ್ಯೋಗದಾತರು ಹಾಗೂ ಆರ್ಥಿಕ ಚಟುವಟಿಕೆಗೆ ಕಾಣಿಕೆ ನೀಡುವ ಹಿರಿಮೆ ಹೊಂದಿದೆ. ಸೇವಾಕ್ಷೇತ್ರದ ನಂತರ ಎಫ್‌ಡಿಐನ ಒಳಹರಿವು ನಿರ್ಮಾಣದಲ್ಲಿ ಎರಡನೇ ಅತಿ ದೊಡ್ಡ ಕ್ಷೇತ್ರವೂ ಹೌದು. 35 ದಶಲಕ್ಷಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚು ಜನರನ್ನು ಒಳಗೊಂಡ ಈ ಕ್ಷೇತ್ರ, ಎಲ್ಲ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳ ಆರ್ಥಿಕತೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷ, ಪರೋಕ್ಷ ಹಾಗೂ ಪ್ರೇರಕ ಪರಿಣಾಮಗಳನ್ನು ಬೀರುತ್ತದೆ.

ನಗರಗಳು ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಅಥವಾ ಕಲ್ಯಾಣದ ಕೇಂದ್ರಗಳು. ಕೆಲವು ಬೃಹತ್ ನಗರಗಳ ಆದಾಯವು ಒಟ್ಟು ದೇಶದ ಸರಾಸರಿ ಆದಾಯ ಪ್ರಮಾಣಕ್ಕಿಂತಲೂ ಹೆಚ್ಚಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಕೆಲವೊಮ್ಮೆ ಅದು ಇಮ್ಮಡಿ ಆಗಿರಲೂಬಹುದು. ಅವು ಬಳಕೆ ಮಾದರಿ, ಪಾವತಿ ಹಾಗೂ ಉಳಿದ ಸಂಪರ್ಕಗಳ ಮೂಲಕ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಹಾಗೂ ಗ್ರಾಮೀಣ ಆರ್ಥಿಕತೆಯೊಂದಿಗೆ ಬೆಸೆದುಕೊಂಡಿವೆ.

ವಸತಿ ನಿರ್ಮಾಣ ಉದ್ಯಮವು ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಬಹು ತೀವ್ರವಾಗಿ ಬೆಳೆಯುತ್ತಿರುವ ಕ್ಷೇತ್ರ. ಜನಸಂಖ್ಯೆ, ಆದಾಯ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿನ ಹೆಚ್ಚಳ ಹಾಗೂ ತೀವ್ರಗತಿಯಲ್ಲಿ ಬೆಳೆಯುತ್ತಿರುವ ನಗರೀಕರಣದ ಪರಿಣಾಮ, ನಿರ್ಮಾಣ ಉದ್ಯಮ ಕ್ಷೇತ್ರ ಭರದಿಂದ ನಡೆಯುತ್ತಿದೆ. 2001 ರಲ್ಲಿ 286 ಮಿಲಿಯನ್ ಜನರು ಭಾರತದ ನಗರ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ವಾಸವಾಗಿದ್ದರು. ಇದು ಜಗತ್ತಿನ ನಗರ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಜನ ವಾಸವಾದ 2ನೇ ಅತಿದೊಡ್ಡ ದೇಶ ಎನ್ನಲಾಗಿದೆ.

2001 ರ ಜನಗಣತಿ ಪ್ರಕಾರ 377 ಮಿಲಿಯನ್ ನಷ್ಟು ನಗರದ ಜನಸಂಖ್ಯೆ ಪ್ರಮಾಣ ಏರುಗತಿ ಕಂಡಿದ್ದು, ಶೇ.32 ರಷ್ಟು ಪ್ರಗತಿಯನ್ನು ದಾಖಲಿಸಲಾಗಿದೆ. 2012 ರಲ್ಲಿ ಅಂದಾಜಿಸಿದಂತೆ ಗ್ರಾಮೀಣ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ವಸತಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಕೊರತೆ 47.4 ಮಿಲಿಯನ್ ಘಟಕಗಳಷ್ಟಿತ್ತು. 2030 ರ ವೇಳೆಗೆ ಒಂದು ಅಂದಾಜಿನ ಪ್ರಕಾರ 590 ಮಿಲಿಯನ್ ಜನ ವಾಸಿಸಲಿದ್ದಾರೆ. ಈ ಜನಸಂಖ್ಯೆ ಪ್ರಮಾಣದ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಹೇಳುವುದಾದರೆ ಭಾರತವು 18.8 ಮಿಲಿಯನ್ ನಷ್ಟು ವಸತಿ ಕೊರತೆಯನ್ನು ಅನುಭವಿಸುತ್ತಿದೆ.

ಗಣನೀಯ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚುತ್ತಿರುವ ಜನಸಂಖ್ಯೆಯ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ, ವಸತಿ ಪ್ರದೇಶಗಳಿಗೆ ಒದಗಿಸಬಹುದಾದ ಅವಶ್ಯಕ ಸೇವೆಗಳ ಕುರಿತು ಆಲೋಚಿಸಲೇಬೇಕಿದೆ. ಹೊಸದಾಗಿ ಬೆಳೆಯುತ್ತಿರುವ ಪ್ರದೇಶಗಳು ಹಾಗೂ ಸದ್ಯ ಇರುವ ಪುಟ್ಟ ನಗರಗಳಲ್ಲಿ ನಗರ ಸಾರಿಗೆ ಸೌಲಭ್ಯದ ಬೇಡಿಕೆ ಮಹತ್ವದ್ದಾಗಿದ್ದು,

* ಕೃಷ್ಣದೇವ

ಅದರತ್ತ ಗಮನಹರಿಸಬೇಕಿದೆ. ಸಣ್ಣ ಹಾಗೂ ಮಧ್ಯಮ ನಗರಗಳು ಮತ್ತು ಬೃಹತ್ ಗ್ರಾಮೀಣ ಪ್ರದೇಶಗಳ ವಸ್ತುಸ್ಥಿತಿಯು ಮೆಟ್ರೋಪಾಲಿಟನ್ ನಗರಗಳಂತೆ ಒಂದೇ ಇರುವುದಿಲ್ಲ. ನಗರ ಯೋಜಕರು ಈ ಭಿನ್ನತೆಯನ್ನು ಅರಿಯುವುದು ಅಗತ್ಯ.

2001 ರಲ್ಲಿ 5,161 ಇದ್ದ ಪಟ್ಟಣಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ 2011 ರ ವೇಳೆಗೆ 7,935 ಆಗಿದ್ದವು. ಕಳೆದ ಶತಮಾನದಿಂದ ನಗರೀಕರಣದ ಬೆಳೆದಂತೆಲ್ಲ ನಗರ ಹಾಗೂ ಪಟ್ಟಣಗಳಲ್ಲಿನ ಜನಸಂಖ್ಯೆ ಪ್ರಮಾಣ ಏರುಗತಿಯಲ್ಲೇ ಇದೆ. ಪ್ರಥಮ ಶ್ರೇಣಿಯ ಪಟ್ಟಣಗಳಲ್ಲೇ ಜನಸಂಖ್ಯೆ ವಾಸಿಸುವ ಪ್ರಮಾಣ ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ಹೆಚ್ಚಾಗಿರುವುದು ಕಂಡು ಬರುತ್ತಿದೆ.

ಒಟ್ಟು ನಗರೀಕರಣಕ್ಕೋಳಗಾದ ಜನಸಂಖ್ಯೆಯ ಮೂರನೆಯ ಎರಡರಷ್ಟು ಜನ ನಗರ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಬೃಹತ್ ನಗರ, ಮಿಲಿಯನ್ ಪ್ಲಸ್, ಹಾಫ್ ಮಿಲಿಯನ್ ಪ್ಲಸ್ ಮುಂತಾದ ಬಗೆಯ ನಗರಗಳು ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಹೊಂದುತ್ತಿದ್ದು, ಪೂರಕವಾಗಿ ನಗರ ಸಾರಿಗೆಯ ಪರಿಣಾಮಕಾರಿ ಅನುಷ್ಠಾನಕ್ಕಾಗಿ ಪ್ರಯತ್ನಗಳು ಸಾಗಿವೆ.

ವಸತಿ ಹಾಗೂ ನಗರೀಕರಣಕ್ಕೆ ಒದಗಿಸಬೇಕಾದ ಸೇವೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಸಮಸ್ಯೆಗಳ ಪರಿಹಾರಕ್ಕಾಗಿ ಸರ್ಕಾರ ಸಾಕಷ್ಟು ನಿಯಮಗಳನ್ನು ರೂಪಿಸಿದೆ. ಈ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಮೊಟ್ಟಮೊದಲ ಬಾರಿಗೆ ರುಝಿಯಾ ಕಮೀಟಿಯು 'ಅರ್ಬನ್ ಸರ್ವೀಸ್ ನಾರ್ಮ್ಸ್ ಆಂಡ್ ಸ್ಟ್ಯಾಂಡರ್ಡ್ಸ್' ಅನ್ನು 1963 ರಲ್ಲಿ ರೂಪಿಸಿತು. ಜೊತೆಗೆ ಅನ್ಯ ಸರ್ಕಾರಗಳ, ಟೌನ್ ಆಂಡ್ ಕಂಟ್ರಿ ಪ್ಲಾನಿಂಗ್ ಆರ್ಗನೈಜೇಶನ್ (1974), ಪ್ಲಾನಿಂಗ್ ಕಮೀಷನ್ (1983, 1999), ಆಪರೇಶನ್ಸ್ ರಿಸರ್ಚ್ ಗ್ರೂಪ್ (1989), ಮಿನಿಸ್ಟ್ರಿ ಆಫ್ ಅರ್ಬನ್ ಡೆವಲಪ್ ಮೆಂಟ್, ಗವರ್ನಮೆಂಟ್ ಆಫ್ ಇಂಡಿಯಾ (1991), ಸೆಂಟ್ರಲ್ ಪಬ್ಲಿಕ್ ಹೆಲ್ತ್ ಆಂಡ್ ಎನ್ವಿರಾನ್ಮೆಂಟ್ಲ್ ಎಂಜಿನಿಯರಿಂಗ್ ಆರ್ಗನೈಜೇಶನ್ (1999), ಇಶಾರ್ ಜಡ್ಡ್ ಅಹ್ಲವಾಲಿಯಾ ಕಮೀಟಿ ಆನ್ ಇಂಡಿಯನ್ ಅರ್ಬನ್ ಇನ್ಫ್ರಾಸ್ಟ್ರಕ್ಚರ್ ಆಂಡ್ ಸರ್ವೀಸಿಸ್ (2011), ನ್ಯಾಶನಲ್ ಅರ್ಬನ್ ಟ್ರಾನ್ಸ್ ಪೋರ್ಟ್ ಪಾಲಿಸಿ (2006) ಮುಂತಾದ ಕಮೀಟಿಗಳು / ಏಜೆನ್ಸಿಗಳು

/ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ಮತ್ತು ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರಗಳು ವಿವಿಧ ಸೇವೆಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಅನೇಕ ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಕೈಗೊಳ್ಳುತ್ತಿವೆ. ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ವಸತಿ ನಿಯಮವೂ (1988) ಇದರಲ್ಲೊಂದು.

ಇವುಗಳೊಂದಿಗೆ ನ್ಯಾಶನಲ್ ಹೌಸಿಂಗ್ ಬ್ಯಾಂಕ್ ಮತ್ತು ಹೌಸಿಂಗ್ ಆಂಡ್ ಅರ್ಬನ್ ಡೆವಲಪ್ ಮೆಂಟ್ ಕಾರ್ಪೊರೇಶನ್ ಮುಂತಾದ ಇನ್ನೂ ಅನೇಕ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ನಿಗದಿತ ನೀತಿ, ನಿಯಮಗಳ ಅನುಷ್ಠಾನಕ್ಕಾಗಿ ಜಾರಿಗೆ ಬಂದವು. ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ನಗರ ಗೃಹ ಮತ್ತು ವಸತಿ ನೀತಿಯು ನಿರ್ದಿಷ್ಟವಾಗಿ ನಗರ ವಸತಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಜಾರಿಗೆ ಬಂದ ಮೊದಲ ನೀತಿಯಾಗಿದೆ. ಸುಸ್ಥಿರ ನಗರಾಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ಕೈಗೆಟಕುವ ದರದಲ್ಲಿ ವಸತಿ ಒದಗಿಸುವುದೇ ಮೂಲ ಧ್ಯೇಯವಾಗಿದ್ದಲ್ಲಿ, ಇದುವರೆಗೂ ಈ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಪರಿಚಯಿಸಲಾಗಿದೆ.

• ಜವಾಹರಲಾಲ್ ನೆಹರು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ನಗರ ನವೀಕರಣ ಯೋಜನೆ

ನಗರದ ದುರ್ಬಲ ವರ್ಗಕ್ಕೆಂದು 1.5 ಮಿಲಿಯನ್ ಮನೆಗಳನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸುವ (2005-2012) ಗುರಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದ ಯೋಜನೆ ಇದು. ಸಮಗ್ರ ವಸತಿ ಹಾಗೂ ಸ್ಲಾನ ಪುನರ್ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗಳೇ ಈ ಯೋಜನೆಯಡಿಯಲ್ಲಿ ಆದ್ಯತೆ ನೀಡಲಾದ ಎರಡು ಪ್ರಧಾನ ನೀತಿಗಳು. ನಗರದ ದುರ್ಬಲ ವರ್ಗದವರಿಗೆ ಮೂಲಭೂತ ಸೌಲಭ್ಯಗಳಾದ ನೀರು, ನೈರ್ಮಲ್ಯ, ವಿದ್ಯುತ್, ಆರೋಗ್ಯ, ಶಿಕ್ಷಣ, ಸಾಮಾಜಿಕ ಭದ್ರತೆ ಮುಂತಾದವನ್ನು ಒದಗಿಸುವುದೇ ಇದರ ಧ್ಯೇಯ.

• ಸಹಭಾಗಿತ್ವದ ವಸತಿ

ಖಾಸಗಿಯವರ ಸಹಭಾಗಿತ್ವದಲ್ಲಿ ಕೈಗೆಟಕುವ ದರದಲ್ಲಿ ಸೂರನ್ನು ಒದಗಿಸುವ ಆಲೋಚನೆಯ ಪ್ರತಿಫಲವೇ ಇದು.

• ರಾಜೀವ್ ಆವಾಸ್ ಯೋಜನಾ

ನಗರದ ದುರ್ಬಲ ವರ್ಗದವರಿಗೆ ಸೂರು ಒದಗಿಸುವ ಉದ್ದೇಶದಿಂದಲೇ ಜಾರಿಗೆ ಬಂದಿದ್ದು ರಾಜೀವ್ ಆವಾಸ್ ಯೋಜನೆ. 2022 ರ ವೇಳೆಗೆ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಸೂರು ಎಂಬ ನೀತಿಯಲ್ಲಿ ರಾಜೀವ್ ಆವಾಸ್ ಯೋಜನೆಯನ್ನು 2015 ರಲ್ಲಿ ಸೇರಿಸಲಾಯಿತು. ವಸತಿ ಸಮಸ್ಯೆಯನ್ನು ಪರಿಹರಿಸುವ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಒಂದಿಷ್ಟು ಸಮರ್ಥನೀಯ ನಿಯಮಗಳನ್ನು ರೂಪಿಸಿದ ನಂತರ ರಾಜೀವ್ ಆವಾಸ್ ಯೋಜನಾ ಹಾಗೂ 2022 ರ 'ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಸೂರು' ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ವರದಿಯೊಂದರಲ್ಲಿ ವಿಶ್ಲೇಷಿಸಲಾಗಿದೆ.

• 2022 ಕ್ಕೆ ನಮಗೆ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ದೊರತು 75 ವಸಂತಗಳಾಗುತ್ತವೆ. ಆ ವೇಳೆಗೆ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಸೂರು ದೊರಕುವಂತಾಗಬೇಕೆಂಬುದೇ ಪ್ರಧಾನಿ ಅವರ ಕನಸು. ಈ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ, ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರವು 'ಹೌಸಿಂಗ್ ಫಾರ್ ಆಲ್ ಬೈ-2022' ಎಂಬ ಗುರಿಯನ್ನು ಹಾಕಿಕೊಂಡಿದೆ. 2022 ರ ವೇಳೆಗೆ 2 ಕೋಟಿಗೂ ಹೆಚ್ಚು ಸಂಖ್ಯೆಯ ಮನೆಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸುವುದೇ ಈ ಒಂದು ಯೋಜನೆಯ ಗುರಿ. ಪ್ರಧಾನ ಮಂತ್ರಿ ಆವಾಸ್ ಯೋಜನಾ (ಪಿಮೆ) ಕೇಂದ್ರದ ಅನುದಾನಿತ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಅನುಷ್ಠಾನಗೊಳ್ಳುವುದು. ಬಡ ಮತ್ತು ಕಡಿಮೆ ವರಮಾನದ ವರ್ಗದವರೇ ಇದರ ಫಲಾನುಭವಿಗಳು. 2011 ರ ಗಣತಿ ಪ್ರಕಾರ 4041 ಶಾಸನಬದ್ಧ ಶಹರಗಳಿದ್ದು, ಅವುಗಳಲ್ಲಿ 500ನ್ನು ಕ್ಲಾಸ್ - 1 ಎಂದು ಕರೆಯಲ್ಪಡುವ ಶಹರಗಳನ್ನು ಇದರ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಸೇರಿಸಲಾಗಿದೆ. ಮೂರು ಹಂತಗಳಲ್ಲಿ ಈ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಕಾರ್ಯಾನುಷ್ಠಾನಕ್ಕೆ ತರಲು ಯೋಜಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಮೊದಲ ಹಂತ : (ಏಪ್ರಿಲ್ 2015 ರಿಂದ ಮಾರ್ಚ್.2017), ಅಂದಾಜು 100 ನಗರಗಳನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಪಡಿಸುವ ಕಾರ್ಯ ಆರಂಭವಾಗಿ, ಅಂತಿಮ ಹಂತ ತಲುಪಿದೆ.

ಎರಡನೇ ಹಂತ: (ಏಪ್ರಿಲ್ 2017 ರಿಂದ ಮಾರ್ಚ್.2019), ಈ ಹಂತದಲ್ಲಿ 200 ನಗರಗಳು ಒಳಗೊಳ್ಳಲಿದ್ದು, ನಿಗದಿತ ಅವಧಿಯೊಳಗೆ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಹೊಂದುವ ಯೋಜನೆ ಇದೆ.

ಮೂರನೆಯ ಹಂತ : (ಏಪ್ರಿಲ್ 2019 ರಿಂದ ಮಾರ್ಚ್ 2022), ಈ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಉಳಿದೆಲ್ಲ ನಗರಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡು ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಕಾರ್ಯ ಕೈಗೊಳ್ಳುವುದು.

ಕೈಗೆಟುಕುವ ದರದಲ್ಲಿ ಕಲ್ಪಿಸಬಹುದಾದ ಸೂರುಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಮೂಲಭೂತ ಸೌಲಭ್ಯಗಳ ವಸ್ತುಸ್ಥಿತಿ, ಅಭಿವೃದ್ಧಿಕಾರರ (ಡೆವಲಪರ್ಸ್) ಬಹುದಿನದ ಬೇಡಿಕೆ ಮತ್ತು ಪ್ರಧಾನ ಮಂತ್ರಿ ಆವಾಸ ಯೋಜನೆ ಅನುಷ್ಠಾನಕ್ಕೆ 15,000 ಕೋಟಿಯಿಂದ 23,000 ಕೋಟಿ ನೀಡುವ ಮೂಲಕ 2022 ರ ಕನಸಿಗೆ ಪೂರಕವಾಗಿ 2017 ರ ಬಜೆಟ್ ಮಂಡಿಸಲಾಗಿದೆ. ನಿಗದಿತ ವಸತಿ ಅನುಕೂಲ ಒದಗಿಸುವ ಯೋಜನೆಗೆ ಮೂಲಭೂತ ಸೌಲಭ್ಯದ ಮಾಹಿತಿ ಒದಗಿಸುವುದರಿಂದ, ಪರಿಣಾಮ ಡೆವಲಪರ್ಸ್‌ಗೆ ಅಗ್ಗದ ದರದಲ್ಲಿ ಹಣಕಾಸಿನ ಮೂಲ ಒದಗಿಸಬಹುದು ಮತ್ತು ಹಣವನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಲು ಇದು ಹೆಚ್ಚುವರಿ ದಾರಿಗಳನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸುವ ಸಾಧ್ಯತೆ ಇದೆ.

2015 ರ ಬಜೆಟ್‌ನಲ್ಲಿ ಸರ್ಕಾರವು 60 ಮಿಲಿಯನ್ ಮನೆ ಒದಗಿಸುವಲ್ಲಿ ಬದ್ಧತೆ ತೋರಿದೆ. ಹಾಗೆ 2019 ರ ವೇಳೆಗೆ ಒಟ್ಟು 61 ಬಿಲಿಯನ್ ಯುಎಸ್ ಡಾಲರ್ ಬಂಡವಾಳ ಹೂಡಲು ತಯಾರಿದೆ. ಒಟ್ಟು ಅಂದಾಜಿಸಲಾದ ಬಂಡವಾಳ ಒಂದು ಟ್ರಿಲಿಯನ್ ಯುಎಸ್ ಡಿ ಅವಶ್ಯಕತೆ ಇದೆ. ಈ ನಿಗದಿತ ಹಣವನ್ನು ಹೊಂದಿಸಲು ಖಾಸಗಿ ಕ್ಷೇತ್ರದವರಿಂದಲೂ ಬಂಡವಾಳ ನಿರೀಕ್ಷಿಸಲಾಗುತ್ತಿದ್ದು, ಈ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಸರ್ಕಾರ ಕ್ರಿಯಾಶೀಲವಾಗಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಿದೆ. ಗ್ರಾಮೀಣ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿನ ಮನೆ ಇಲ್ಲದವರಿಗೆ ಹಾಗೂ ಕಚ್ಚಾ ಮನೆಗಳಲ್ಲಿ ಇರುವವರಿಗಾಗಿ 2019 ರ ವೇಳೆಗೆ ಒಂದು ಕೋಟಿ ಮನೆಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸುವ ಯೋಜನೆ ಇದೆ.

ಈ ರೀತಿಯ ಬೃಹತ್ ಯೋಜನೆಯ ಪರಿಣಾಮ ಮುಂಬರುವ ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ನಿರ್ಮಾಣ ಹಾಗೂ ರಿಯಲ್ ಎಸ್ಟೇಟ್ ಉದ್ಯಮ ಕ್ಷೇತ್ರಕ್ಕೆ ಶುಕ್ರದಶೆ ಬರಲಿದೆ. ಗಣನೀಯ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಬಂಡವಾಳ ಹೂಡಿಕೆಯೂ ಈ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಆಗುವುದು. ಬಂಡವಾಳ ಹೂಡಿಕೆಯ ಪರಿಣಾಮ ಆರ್ಥಿಕತೆಯೂ ಸುಧಾರಿಸುತ್ತದೆ. ನಗರ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಸಾಕಷ್ಟು ಉತ್ತಮ ಅವಕಾಶಗಳನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಮಾಡುತ್ತದೆ.

ಭಾರತದ ನಗರ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಹೆಚ್ಚಿನ ಅವಕಾಶಗಳು ಸಿಗುತ್ತವೆ ಎಂಬುದಕ್ಕೂ ಇದೇ ಸಾಕ್ಷಿ. ಎಡ್ ಗ್ಲಾಸರ್ ಹೇಳುವಂತೆ, “ನಗರಗಳು ಮನುಷ್ಯನನ್ನು ಬಡವನನ್ನಾಗಿ ಮಾಡುವುದಿಲ್ಲ, ಅವು ಬಡವರನ್ನು ಆಕರ್ಷಿಸುತ್ತವೆ”. ಈ ಆಕರ್ಷಣೆಯನ್ನೇ ವಲಸೆ ಎನ್ನಬಹುದು.

ವಲಸೆ ಬಂದವರು ವಸತಿ ಹಾಗೂ ಇನ್ನಿತರ ಅವಶ್ಯಕ ಅಂಶಗಳಾಗಿರುವ ನೀರು, ನೈರ್ಮಲ್ಯ ಹಾಗೂ ಸಾರಿಗೆ ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ಎದುರಿಸುತ್ತಾರೆ. ಹಲವಾರು ಪ್ರಕರಣಗಳಲ್ಲಿ ನೋಡುವುದಾದರೆ ಕಟ್ಟಡ ನಿರ್ಮಾಣದಂತಹ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿಯೇ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಿರುತ್ತಾರೆ, ಆದರೆ ಇಲ್ಲಿ ಕಡಿಮೆ ಕಾರ್ಮಿಕರು ಅಲ್ಲದೇ ಕೆಲಸದ ಲಭ್ಯತೆಯೂ ಅನಿಶ್ಚಿತತೆಯಿಂದ ಕೂಡಿರುತ್ತದೆ. ಪರಿಣಾಮ ವಲಸೆ ಬಂದ ಕಾರ್ಮಿಕರು ಬಹು ಶೋಚನೀಯ ಸ್ಥಿತಿ ಹಾಗೂ ಕಿರುಕುಳ ಅನುಭವಿಸುವುದು ಸಹಜವಾಗಿದೆ. ಜೊತೆಗೆ ಕಡಿಮೆ ಅವಧಿಗೆಂದು ಬಂದ ವಲಸಿಗರು ಒತ್ತಾಯಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ನಗರದ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಇರುವ ಅನಿವಾರ್ಯತೆಗೀಡಾಗುತ್ತಾರೆ. ಅನೇಕರಿಗೆ ಪುಟ್ ಪಾತ್ ಹಾಗೂ ಸಿಟಿ ಪಾರ್ಕ್‌ಗಳೇ ವಾಸಸ್ಥಳವಾಗಿರುತ್ತವೆ. ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಮಹಿಳೆಯರು ಈ ರೀತಿಯ ಸ್ಥಿತಿ ಎದುರಿಸುವುದು ಅಮಾನವೀಯ ಎಂದೇ ಹೇಳಬೇಕು.

ವಸತಿ ಮತ್ತು ನಗರ ಮೂಲಸೌಕರ್ಯಗಳ ಪೂರೈಕೆ ಹಾಗೂ ಬೇಡಿಕೆಗಳ ಕುರಿತಂತೆ ಮಾರುಕಟ್ಟೆಯು ಅನೇಕ ಗಂಭೀರ ಸವಾಲುಗಳನ್ನು ಎದುರಿಸುತ್ತಿದೆ.

ಸಂಕೀರ್ಣ ಹಾಗೂ ದೀರ್ಘ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯುಳ್ಳ ಪೂರ್ವಾನುಷ್ಠಾನ ಹಂತ : ಭೂಮಿ ಪರಿವರ್ತನೆ, ಕಟ್ಟಡದ ನಿರ್ಮಾಣ ಯೋಜನೆಯ ಪರಿಶೀಲನೆ ಹಾಗೂ ಅನುಮೋದನೆ, ಕಟ್ಟಡ ನಿರ್ಮಾಣಕ್ಕೆ

ಅನುಮತಿ ಹಾಗೂ ಅನೇಕ ಸಂಸ್ಥೆ/ ಇಲಾಖೆಗಳಿಂದ ತಕರಾರಿರದ (ಎನ್‌ಓಸಿ) ಪತ್ರಗಳನ್ನು ಪಡೆಯಬಹುದು. ಇವೆಲ್ಲ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆ ಮುಗಿಯಬೇಕೆಂದರೆ ಅಂದಾಜು 2 ವರ್ಷಗಳಾದರೂ ಬೇಕು, ಯೋಜನೆಯ ವೆಚ್ಚ, ತಗಲುವ ಸಮಯ ರಾಜ್ಯದಿಂದ ರಾಜ್ಯಕ್ಕೆ ಭಿನ್ನವಾಗುತ್ತ ಸಾಗುತ್ತದೆ. ಪರಿಣಾಮ ಕೈಗೆಟುಕುವ ದರದಲ್ಲಿ ನಗರದ ದುರ್ಬಲರಿಗೆ ಸೂರು ಒದಗಿಸುವುದು ಕಷ್ಟಸಾಧ್ಯ ಎನ್ನಬಹುದು.

ಬಾಹ್ಯ ಮೂಲ ಸೌಕರ್ಯ ಹಾಗೂ ಸಂಪರ್ಕ ಕೊರತೆ : ಈ ರೀತಿಯ ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ಗಂಭೀರವಾಗಿ ಪರಿಗಣಿಸುವ ಕೆಲ ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರಗಳು, ಯೋಜನೆಗಳ ನೀತಿ ಹಾಗೂ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಗಳನ್ನು ಸರಳ ಹಾಗೂ ಸುಗಮಗೊಳಿಸುವ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಕ್ರಮ ಕೈಗೊಳ್ಳುತ್ತವೆ. ಉದಾಹರಣೆಗೆ ಮಧ್ಯಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿನ ‘ಲ್ಯಾಂಡ್ ಪೂಲಿಂಗ್ ಸ್ಕೀಂ ಮತ್ತು ರೆ-ಡೆನ್ಸಿ ಕೇಶನ್ ಸ್ಕೀಂ’ ಹಾಗೂ ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿನ ಜಿಪಿಎಸ್ ಆಧಾರಿತ ಭೌತಿಕ ಪ್ರಗತಿ ನಿಗಾವ್ಯವಸ್ಥೆ ಎಂದು ಹೇಳಬಹುದು.

2022 ರ ವೇಳೆಗೆ ಸೂರು ನಿರ್ಮಾಣ ಕಾರ್ಯ ಪ್ರಗತಿ ಸಾಧಿಸಿ, ನಿಗದಿತ ಸಮಯದೊಳಗೆ ಅಂತಿಮ ಹಂತ ತಲುಪಿದ್ದೇ ಆದಲ್ಲಿ, ನೀರು, ನೈರ್ಮಲೀಕರಣ, ಆರೋಗ್ಯ, ಸಾರಿಗೆ, ಶಿಕ್ಷಣ, ವಿದ್ಯುತ್ ಹಾಗೂ ಪರಿಸರ ಮುಂತಾದವು ಸುಸ್ಥಿರ ಬದುಕಿಗೆ ಅವಶ್ಯಕ ಎಂಬುದನ್ನು ಅರಿಯಬೇಕಿದೆ.

1. ನೀರು, ನೈರ್ಮಲೀಕರಣ ಮತ್ತು ಆರೋಗ್ಯ : ಅಸಮರ್ಪಕ ವ್ಯಾಪ್ತಿ, ಸರಬರಾಜಿನಲ್ಲಿರುವ ವ್ಯತ್ಯಯ, ಕಡಿಮೆ ಒತ್ತಡ ಹಾಗೂ ಕಳಪೆ ಗುಣಮಟ್ಟ ಇತ್ಯಾದಿಗಳು ಭಾರತದ ನಗರ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಕಂಡು ಬರುವ ಲಕ್ಷಣಗಳು. ನಗರ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ತೀವ್ರಗತಿಯಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಿದ ಜನಸಂಖ್ಯೆ ಹಾಗೂ ದಿನದಿಂದ ದಿನಕ್ಕೆ ಬೆಳೆಯುತ್ತಲೇ ಇರುವ ನಗರ ಪ್ರದೇಶಗಳ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯ ಪರಿಣಾಮ ಸಮರ್ಪಕವಾಗಿ ನೀರು ಪೂರೈಸುವುದು ಸವಾಲಿನ ಕೆಲಸವೇ ಆಗಿದೆ.

ಕಲುಷಿತವಾದ ನೀರು, ಗಾಳಿ ಪರಿಣಾಮವಾಗಿ ಅನೇಕ ರೋಗಗಳು ಸೃಷ್ಟಿಯಾಗುತ್ತಿವೆ. ಡೆಂಗ್ಯೂ, ಮಲೇರಿಯಾ, ಚಿಕುನ್ ಗುನ್ಯಾ, ಸ್ಲೆನ್ ಪ್ಲೂ, ಅಸ್ತಮಾ, ಅತಿಸಾರ ಮತ್ತು ಉಸಿರಾಟದ

ತೊಂದರೆಯಂತಹ ಅನೇಕ ರೋಗ ರುಜನೆಗಳೇ ಇದಕ್ಕೆ ಸಾಕ್ಷಿ.

ನಗರಾಭಿವೃದ್ಧಿ ಸಚಿವಾಲಯದ ಅಧ್ಯಯನದ ಪ್ರಕಾರ, 23 ಮಿಲಿಯನ್ ಮಕ್ಕಳು (14 ವರ್ಷಕ್ಕಿಂತಲೂ ಕೆಳವಯಸ್ಸಿನವರು) ಕಳಪೆ ಗುಣಮಟ್ಟದ ನೈರ್ಮಲೀಕರಣದ ಅಪಾಯದಲ್ಲಿ ಜೀವನ ಸಾಗಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಅದೇ ಅಧ್ಯಯನದಲ್ಲಿ ಕಂಡು ಬಂದಂತೆ, 8 ಮಿಲಿಯನ್ ಮಕ್ಕಳು ಕಳಪೆ ಗುಣಮಟ್ಟದ ನೀರು ಪೂರೈಕೆ ಕಾರಣ ಸಾಕಷ್ಟು ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ಎದುರಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಹಳ್ಳಿಗಳಿಗೆ ಹೋಲಿಸಿದರೆ ನಗರ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿಯೇ ಶಿಶು ಮರಣ ಸಂಖ್ಯೆ ಹೆಚ್ಚಿದ್ದು, 1000 ಸಾವಿರ ಮಕ್ಕಳ ಜನನದಲ್ಲಿ, 42 ಮಕ್ಕಳು ಮರಣ ಹೊಂದುತ್ತಿರುವುದಾಗಿ ಅಧ್ಯಯನ ತಿಳಿಸಿದೆ.

ನೀರಿನ ಪೂರೈಕೆ ಅಸಮರ್ಪಕವಾಗಿದೆ, ಕಳಪೆ ನಿರ್ವಹಣೆ ಹಾಗೂ ಅಸಮರ್ಪಕ ಬದಲಾವಣೆಗಳು ಹಂಚಿಕೆಯಲ್ಲಿ ತಾಂತ್ರಿಕ ನಷ್ಟಗಳನ್ನು ಉಂಟು ಮಾಡುತ್ತವೆ. ಮೀಟರಿಂಗ್, ಅನ್ ಬಿಲ್ಡ್ ವಾಟರ್ ಬಳಕೆ ಮತ್ತು ನೀರು ಕಳೆತನಗಳಂತಹ ಗಂಭೀರ ಸಮಸ್ಯೆಗಳು ವಾಣಿಜ್ಯಿಕ ಹಾನಿಗೆ ಕಾರಣವಾಗುತ್ತವೆ. ಇವೆಲ್ಲದರ ಪರಿಣಾಮ ಆದಾಯ ರಹಿತ ನೀರಿಗೆ ಕಾರಣವಾಗುತ್ತದೆ. ಸರಿಯಾದ ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣೆ ಇಲ್ಲದಿರುವುದು ಮತ್ತು ಅದಕ್ಷತೆಗಳನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡಲು ಯಾವುದೇ ಕ್ರಮಗಳೂ ಇಲ್ಲದಿರುವುದು, ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಕಡಿಮೆ ಗುಣಮಟ್ಟದ ನೀರು ಪೂರೈಕೆ, ಕಳಪೆ ನಿರ್ವಹಣೆ, ಖರ್ಚು ಮರಳಿ ಪಡೆಯುವಲ್ಲಿ ಹಾಗೂ ಆದಾಯ ಗಳಿಕೆಯಲ್ಲಿಯೂ ಕಳಪೆ ಮಟ್ಟಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾಗಿದೆ.

ಇದರೊಂದಿಗೆ ನಗರ ಪ್ರದೇಶಗಳನ್ನು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಬಾಧಿಸುವ ನೈಸರ್ಗಿಕ ಅಪಾಯಗಳೆಂದರೆ, ಪ್ರವಾಹ, ಭೂ ಸವೆತ, ಜಲ ಮಾಲಿನ್ಯ ಹಾಗೂ ನೀರಿನ ನಿರ್ವಹಣೆ ಎನ್ನಬಹುದು. ಪ್ರಸ್ತುತ ಹಾಗೂ ಭವಿಷ್ಯದಲ್ಲಿರುವ ಮನೆಗಳಿಗೆ ಕುಡಿಯುವ ನೀರನ್ನು ಒದಗಿಸುವುದು ಪ್ರಮುಖವಾದುದು.

ಚರಂಡಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆ: ಕೊಳಚೆ ನೀರು ಸೋರಿಕೆಯಿಂದ ಮುಕ್ತವಾಗಿರುವಂತೆ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಹಾಗೆಯೇ ಜಲಮಾರ್ಗ, ನೀರಿನ ಮೂಲ ಹಾಗೂ

ಪರಿಸರವನ್ನು ಸಂರಕ್ಷಿಸುವ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ತ್ಯಾಜ್ಯ ನಿರ್ವಹಣೆಯತ್ತ ಗಂಭೀರ ಗಮನ ಕೊಡಬೇಕು. ಆದರೆ, ಭಾರತದಲ್ಲಿನ ಪ್ರಸ್ತುತ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಇದಕ್ಕೆ ತದ್ವಿರುದ್ಧವಾಗಿದೆ. ನೈರ್ಮಲೀಕರಣದ ಸೌಲಭ್ಯ ಹಾಗೂ ನೀರು ಸರಬರಾಜು ಅಸಮರ್ಪಕವಾಗಿದ್ದು, ಅದೂ ಗುಣಮಟ್ಟದಿಂದಲೂ ಕಳಪೆಯಾಗಿದೆ. ಇವೆಲ್ಲದರ ಪರಿಣಾಮ ಆರೋಗ್ಯದ ಮೇಲೆ ಪ್ರತಿಕೂಲ ಪರಿಣಾಮ ಬೀರುವ ಸಾಧ್ಯತೆಯೇ ಹೆಚ್ಚು.

* 5161 ನಗರ/ಪಟ್ಟಣಗಳಲ್ಲಿ 4861 ಪಟ್ಟಣ/ನಗರಗಳು ಭಾಗಶಃ ಚರಂಡಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನೂ ಹೊಂದಿರುವುದಿಲ್ಲ.

* ಬೆಂಗಳೂರು ಹಾಗೂ ಹೈದ್ರಾಬಾದ್ ಮುಂತಾದ ನಗರಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಶತ 50 ರಷ್ಟು ಮನೆಗಳು ಚರಂಡಿ ಸಂಪರ್ಕವನ್ನೇ ಹೊಂದಿಲ್ಲ

* ನಗರ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿನ ಶೇ.18 ರಷ್ಟು ಜನ ಶೌಚಾಲಯ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನೇ ಹೊಂದಿರದೆ ಬಯಲಿಗೆ ಹೋಗುವುದು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿದೆ.

* ಶೇ.20ಕ್ಕಿಂತಲೂ ಕಡಿಮೆಯಷ್ಟು ರಸ್ತೆ ಸಂಪರ್ಕವು ಮಳೆ ನೀರು ಪ್ರವಾಹದಿಂದ ಆವೃತಗೊಂಡಿರುತ್ತವೆ.

ನಗರಗಳು ಬೆಳೆದಂತೆಲ್ಲ ತಾಜಾ ನೀರು, ಕುಡಿಯುವ ನೀರು ಅಥವಾ ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳ ಬಳಕೆಗಂದು ಹೀಗೆ ನೀರಿನ ಬೇಡಿಕೆ ಹೆಚ್ಚುತ್ತಲೇ ಹೋಗುತ್ತದೆ. ಕೈಗಾರಿಕಾ ಉತ್ಪನ್ನಗಳ ಪರಿಣಾಮ ಸಾಕಷ್ಟು ತ್ಯಾಜ್ಯ ನೀರು ಉತ್ಪತ್ತಿಯಾಗುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಅದರ ಸಂಸ್ಕರಣೆ ಆಗುವುದೇ ಇಲ್ಲ. ಪರಿಣಾಮ, ಇದ್ದ ಸ್ವಲ್ಪ ತಾಜಾ ನೀರಿನ ಪ್ರಮಾಣವೂ ಕಡಿಮೆಯಾಗಿ, ಕೊರತೆ ಅನುಭವಿಸುವಂತಾಗುತ್ತದೆ. ಇಂಥ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಕುಡಿಯುವ ನೀರು ಹಾಗೂ ಔದ್ಯಮಿಕ ಕ್ಷೇತ್ರದ ಬಳಕೆಗೆ ಪೂರಕವಾಗುವಂತೆ ಸಂಸ್ಕರಣಾ ಘಟಕಗಳನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುವುದು ಇಂದಿನ ಅಗತ್ಯ. ನೀರಿನ ನಿರ್ವಹಣೆಯಲ್ಲಿ

ಆದ ಲೋಪದೋಷಗಳ ಪರಿಣಾಮ 15 ಶತಕೋಟಿ ಡಾಲರ್ ಗಳಷ್ಟು, ನೀರಿನಿಂದ ಬಂದ ರೋಗಗಳ ಚಿಕಿತ್ಸೆಗೆ ಖರ್ಚಾಗಿದೆ ಎಂಬುದು ಗಂಭೀರ ಸಂಗತಿ (CII and CEEW 2010). ಒಳಚರಂಡಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಹಾಗೂ ಲಭ್ಯವಿರುವ ಶೌಚಾಲಯ ಸೌಲಭ್ಯಗಳ ಮೇಲೆ ಬೆಳಕು ಚೆಲ್ಲಲು ಖರ್ಚು ಮಾಡಲಾಗಿದೆ.

ಘನತ್ಯಾಜ್ಯ ನಿರ್ವಹಣೆ : ಭಾರತೀಯ ನಗರಗಳಲ್ಲಿ ಉತ್ತತ್ತಿಯಾದ ಘನತ್ಯಾಜ್ಯ ನಿರ್ವಹಣೆ ಹಾಗೂ ವಿಲೇವಾರಿ ಅಪೇಕ್ಷಿತವೇ. ಆದರೆ ಉಳಿದೆಲ್ಲ ದೇಶಗಳಿಗೆ ಹೋಲಿಸಿದರೆ ಘನತ್ಯಾಜ್ಯ ಉತ್ಪಾದನಾ ಪ್ರಮಾಣವೇ ಕಡಿಮೆ ಇದೆ. ಇಲ್ಲಿನ ಮನೆಗಳಲ್ಲಾಗಲಿ ಅಥವಾ ನಗರಸಭೆ/ಪಾಲಿಕೆಗಳು ತ್ಯಾಜ್ಯವನ್ನು ಬೇರ್ಪಡಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಜನರಲ್ಲಿ ಈ ಕುರಿತಾದ ಜಾಗೃತಿಯು ಕೊರತೆಯೂ ಇದೆ. ನಗರ ಘನತ್ಯಾಜ್ಯ ನಿಯಮಗಳನ್ನು 2000ನೇ ಇಸ್ವಿಯಲ್ಲಿ ಜಾರಿಗೆ ತರಲಾಯಿತು. ಆದರೆ ಅದರ ಅನುಷ್ಠಾನ ತೀರಾ ಕಳಪೆ ಗುಣಮಟ್ಟದಿಂದ ಕೂಡಿದೆ.

ಭಾರತದ ಘನತ್ಯಾಜ್ಯದ ಶೇ.60 ರಷ್ಟು ತ್ಯಾಜ್ಯವು ಜೈವಿಕ ವಿಘಟನೆ ಮಾಡಬಲ್ಲದಾಗಿದ್ದು, ಇದರಿಂದ ಮಿಶ್ರಗೊಬ್ಬರಕ್ಕೆ ಅನುಕೂಲ ಒದಗಿಸಿದಂತಾಗಿದೆ. ಜೀವನ ಶೈಲಿ ಬದಲಾಗಿದೆ, ಅದರಲ್ಲೂ ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಬೃಹತ್ ನಗರಗಳಲ್ಲಿ ಇದನ್ನು ಕಾಣಬಹುದಾಗಿದ್ದು, ಪರಿಣಾಮ ಪ್ಯಾಕ್ ಮಾಡಲಾದ ವಸ್ತುಗಳ ಬಳಕೆಯೂ ಹೆಚ್ಚಾಗಿದೆ. ಇದರಿಂದ ವರ್ಷಕ್ಕೆ 1.3 ರಷ್ಟು ಘನತ್ಯಾಜ್ಯ ಪ್ರಮಾಣ ಏರಿಕೆಯಾಗಿದ್ದು, ಜೈವಿಕ ವಿಘಟನೀಯ ಘಟಕಗಳು ಕೈಗಾರಿಕರಣಗೊಂಡಿರುವ ದೇಶಗಳಿಗಿಂತಲೂ ಹೆಚ್ಚಿನ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿರುತ್ತವೆ ಎಂದು ಅಂದಾಜಿಸಲಾಗಿದೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಪೂರಕವೆಂಬಂತೆ ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರವು 2019 ರ ವೇಳೆಗೆ ಭಾರತವು ಸಂಪೂರ್ಣ ಸ್ವಚ್ಛವಾಗಬೇಕೆಂದು ಆಶಿಸಿ, ಸ್ವಚ್ಛ ಭಾರತ ಮಿಷನ್ (ಎಸ್ ಬಿಎಂ) ಎಂಬ ಅಪರೂಪದ ಕಾರ್ಯವನ್ನು 2014 ರ ಅಕ್ಟೋಬರ್ 2 ರಂದು ಪರಿಚಯಿಸಿತು.

ಸಾರಿಗೆ ಸೌಲಭ್ಯ : 'ನಗರ ಸಾರಿಗೆ' ಎಂಬುದರ ಅರ್ಥ ವ್ಯಾಪ್ತಿ ಹಿರಿದಾಗಿದೆ. ಇದು ಜನಸ್ನೇಹಿ ಸಾರಿಗೆ, ಸರಕು ಸಾಗಣೆಯ ಸಾರಿಗೆ, ರಿಕ್ವಾದಂತಹ ಖಾಸಗಿ ಸಾರಿಗೆ ವ್ಯವಸ್ಥೆ

ಅಲ್ಲಿ ಲಭ್ಯವಿದೆ. ಖಾಸಗಿ ಅಲ್ಲದೇ, ವೈಯಕ್ತಿಕ ಸಾರಿಗೆಗಳಾದ ಕಾರು, ಮೋಟಾರ್ ಬೈಕ್, ಬೈಸಿಕಲ್, ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಸಾರಿಗೆಗಳಾದ ಬಸ್ಸು ಮತ್ತು ರೈಲ್ವೆ ಸೌಲಭ್ಯವೂ ಉಂಟು.

ಭಾರತದ ನಗರ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಕೇವಲ ಶೇ.22 ರಷ್ಟು ಮಾತ್ರ ಸಾರ್ವಜನಿಕ (ಸರ್ಕಾರಿ) ಸಾರಿಗೆ ಸೌಲಭ್ಯವಿದ್ದು, ಕಡಿಮೆ ಆದಾಯ ಹೊಂದಿರುವ ಮಧ್ಯಮ ದೇಶಗಳಲ್ಲಿ (ಫಿಲಿಪ್ಪಿನ್ಸ್, ವೆನಿಜುವೆಲಾ, ಈಜಿಪ್ಟ್) ಇದು ಶೇ.49 ರಷ್ಟಿದೆ. ಮೇಲ್ಮಧ್ಯಮ ಆದಾಯವುಳ್ಳ ದೇಶಗಳಲ್ಲಿ (ದಕ್ಷಿಣ ಆಫ್ರಿಕಾ, ದಕ್ಷಿಣ ಕೊರಿಯಾ, ಬ್ರೆಜಿಲ್) ಇದು ಶೇ.40 ರಷ್ಟಿದೆ.

* ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಸಾರಿಗೆಯ ಪಾಲುದಾರಿಕೆಯು ಗಣನೀಯ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಇಳಿಮುಖವಾಗುತ್ತ ಸಾಗಿದೆ. (1951 ರಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಶತ 11 ರಿಂದ 2001 ರ ವೇಳೆಗೆ ಅದು ಪ್ರತಿಶತ 1.1 ಕ್ಕೆ ಕುಸಿತ ಕಂಡಿದೆ)

* ಭಾರತದ ಒಟ್ಟು 85 ನಗರಗಳಲ್ಲಿ (0.5 ಮಿಲಿಯನ್ ಅಥವಾ ಅದಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚು ಜನಸಂಖ್ಯೆ ಹೊಂದಿರುವ) ಕೇವಲ 20 ನಗರಗಳು ಮಾತ್ರ ನಗರ ಸಾರಿಗೆ ಸೇವೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದವು (2009).

* ರಸ್ತೆ ಸಾಂದ್ರತೆಯು (ಕಿ.ಮೀ. ಸ್ಕ್ವೇರ್ ಕಿ.ಮೀ) ಸಿಂಗಾಪುರದಲ್ಲಿ 9.2, ಕ್ಯೂರಿಟಿಬಾದಲ್ಲಿ 9.7, ಸಿಯೋಲ್ 21.8, ಜೋಹಾನ್ಸ್ ಬರ್ಗ್ ನಲ್ಲಿ 10, ಚೆನ್ನೈನಲ್ಲಿ 3.8 ಹಾಗೂ ನವದೆಹಲಿಯಲ್ಲಿ 19.2 ಇದೆ.

ಭಾರತದಲ್ಲಿನ ಅತೀ ಕಳಪೆ ಗುಣಮಟ್ಟ ಹಾಗೂ ಅಸಮರ್ಪಕವಾಗಿರುವ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಸಾರಿಗೆ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಪರಿಣಾಮ ಕೇವಲ ಆರ್ಥಿಕ ಹೊಡೆತವನ್ನಷ್ಟೇ ನೀಡದೇ, ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಆರೋಗ್ಯದ ಮೇಲೆಯೂ ಪ್ರತಿಕೂಲ ಪರಿಣಾಮ ಬೀರುವ ಸಾಧ್ಯತೆಯನ್ನು ತಳ್ಳಿಹಾಕುವಂತಿಲ್ಲ. ದೂರದ ಪ್ರಯಾಣ ಮಾಡುವಾಗ ಅತಿ ಹೆಚ್ಚು ಸಮಯ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವುದು, ರಸ್ತೆ ಅಪಘಾತದಲ್ಲಿ ಜೀವ ಕಳೆದುಕೊಳ್ಳುವುದು ಮತ್ತು ವಾಯು ಮಾಲಿನ್ಯ ಮುಂತಾದವುಗಳಿಗೆ ಸಾರಿಗೆ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಅಸಮರ್ಪಕತೆಯೇ ಕಾರಣ ಎನ್ನಬಹುದು.

ನಗರದ ಉತ್ಪಾದನಾ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ಹಾಗೂ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಆರ್ಥಿಕತೆಗೂ ನಗರ ಸಾರಿಗೆಯ ಸುವ್ಯವಸ್ಥೆ ಅನುಕೂಲಕರ. ನಗರ ಸಾರಿಗೆಯು ಜನರು ಹಾಗೂ ಸರಕುಗಳನ್ನು ಸರಳವಾಗಿ, ಸಮರ್ಥವಾಗಿ ಸಾಗಿಸುವ, ಸಂಚರಿಸಲು ಅನುಕೂಲವಾಗಿರುವ ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯ ಹೊಂದಿದೆ. ಆರ್ಥಿಕ ಪ್ರಗತಿಯು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಸ್ಥಳೀಯ ಮೂಲಸೌಕರ್ಯಗಳ ಲಭ್ಯತೆಯನ್ನು ಅವಲಂಬಿಸಿರುತ್ತದೆ. ಸಾರಿಗೆಯೂ ಸಂಪರ್ಕ ಕ್ರಾಂತಿಗೆ ಕಾರಣವಾಗುತ್ತದೆ. ಪರಸ್ಪರ ಜನರನ್ನು ಒಂದುಗೂಡಿಸುತ್ತದೆ, ವಾಸ ಸ್ಥಳದಿಂದ ಶಿಕ್ಷಣ ಮತ್ತು ಔದ್ಯೋಗಿಕ ಸ್ಥಳಗಳಿಗೂ ಕರೆದೊಯ್ಯುವಲ್ಲಿ ನಗರ ಸಾರಿಗೆ ಬಹು ಮುಖ್ಯ ಪಾತ್ರವಹಿಸುತ್ತದೆ.

ನಗರಗಳು ದೇಶದ ಆರ್ಥಿಕ ಹಾಗೂ ಆವಿಷ್ಕಾರಗಳ ಯಂತ್ರದಂತೆ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸುವುದು ಅವಶ್ಯವಿದ್ದು, ಪೂರಕವಾಗಿ ನಗರದ ಜೀವನ ಗುಣಮಟ್ಟದ ಸುಧಾರಣೆ ಇಂದಿನ ಅಗತ್ಯ. ಸಾರಿಗೆ ವ್ಯವಸ್ಥೆ, ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಅಗತ್ಯವಾದ ಸೂರು ಹಾಗೂ ರಿಯಲ್ ಎಸ್ಟೇಟ್ ಉದ್ಯಮದ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗಳು ನಗರ ಜೀವನ ಮಟ್ಟದ ಸುಧಾರಣೆಗೆ ಸಹಕರಿಸಬಲ್ಲ ಪ್ರಧಾನ ಅಂಶಗಳು ಮುಂದಿನಂತಿವೆ.

ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಸಾರಿಗೆ ಸೇವೆ, ಪರಿಸರ ಹಾನಿ, ನಾಗರಿಕ ಸೇವೆಗಳಿಗೆ ಧಕ್ಕೆ, ರಸ್ತೆ ಅಪಘಾತಗಳಿಂದಾಗುವ ಜೀವ ಹಾನಿಗಳ, ಜಲ ಹಾಗೂ ವಾಯು ಮಾಲಿನ್ಯ ಮುಂತಾದವು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ಮಾರಕವಾಗಿದ್ದು, ಲಾಭಗಳನ್ನು ಕಸಿದುಕೊಳ್ಳುತ್ತವೆ. ಸೂಕ್ತ ಯೋಜನೆ ಹಾಗೂ ನಗರ ಸಾರಿಗೆ ಸೇವೆಯ ಅನುಷ್ಠಾನ ಸರಿಯಾದಲ್ಲಿ ನಗರ ಜೀವನ ಮಟ್ಟವು ಸುಧಾರಿಸುವುದು.

ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಸಾರಿಗೆ ಸೇವೆ ಕಳಪೆ ಗುಣಮಟ್ಟದಿಂದ ಇರಲು ಪ್ರತಿಕೂಲವಾಗಿರುವ ತೆರಿಗೆ ನೀತಿಯೂ ಒಂದು ಕಾರಣ. ಖಾಸಗಿ ಸಾರಿಗೆ ಸೇವೆಗೆ ಹೋಲಿಸಿದರೆ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಸಾರಿಗೆಗೆ ವಿಧಿಸಲಾಗುವ ತೆರಿಗೆಯು 2.6 ರಷ್ಟು ಹೆಚ್ಚು ಪಟ್ಟು ಇರುತ್ತದೆ. ಸಂಸತ್ತಿನ ನಗರಾಭಿವೃದ್ಧಿಯ

ಸ್ಥಾಯಿ ಸಮಿತಿಯು-2010, ವೈಯಕ್ತಿಕ ವಾಹನಗಳ ಮೇಲೆ ಟೋಲ್ ತೆರಿಗೆ ರೂಪದಲ್ಲಿ "ದಟ್ಟಣೆಯ ತೆರಿಗೆ" ಯನ್ನು ವಿಧಿಸಲು ಶಿಫಾರಸು ಮಾಡಿತ್ತು.

ಆದರೆ, ನಗರಾಭಿವೃದ್ಧಿ ಸಚಿವಾಲಯ, 'ಭಾರತದ ಪ್ರಸ್ತುತ ಸನ್ನಿವೇಶದಲ್ಲಿ ದಟ್ಟಣೆ ತೆರಿಗೆಯನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸುವುದು ಸೂಕ್ತವಲ್ಲ. ಲಭ್ಯವಿರುವ ಸಾರಿಗೆ ಪ್ರಮಾಣ ಹಾಗೂ ಗುಣಮಟ್ಟವನ್ನು ದೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಹಾಗೂ ಇಂಟೆಲಿಜೆಂಟ್ ಟ್ರಾನ್ಸ್ ಪೋರ್ಟ್ ಸಿಸ್ಟಮ್ (ಐಟಿಎಸ್) (ಲೋಕಸಭೆ 2010) ಅನುಪಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಸಾಧುವೂ ಅಲ್ಲ' ಎಂದು ಅಭಿಪ್ರಾಯಪಟ್ಟಿತು.

ಆದರೆ ಇದೀಗ ದಟ್ಟಣೆಯ ತೆರಿಗೆ ವಿಧಿಸುವ ಸಮಯ ಬಂದಿದೆ. ಭವಿಷ್ಯದ ಪೀಳಿಗೆಯ ಹಿತದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಇಂಗಾಲದ ಹೊರಸೂಸುವಿಕೆಯನ್ನು ತಡೆಯುವ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಹಾಗೂ ಅಸ್ತವ್ಯಸ್ತವಾಗಿರುವ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಸರಿಪಡಿಸುವ ಸಮಯ ಬಂದಿದೆ.

ಕೈಗೆಟಕುವ ದರದಲ್ಲಿ ನೀಡುವ ಮನೆಗಳಲ್ಲಿ, ಮೂಲಭೂತ ಹಕ್ಕುಗಳಾಗಿರುವ ನೀರು ಮತ್ತು ವಿದ್ಯುತ್ ಅನ್ನು 24X7 ಒದಗಿಸಬೇಕು. ಸಾಮಾಜಿಕ ಹಾಗೂ ಆರ್ಥಿಕ ಮೂಲಸೌಲಭ್ಯ ಎನಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಶಿಕ್ಷಣ ಮತ್ತು ಆರೋಗ್ಯ ಅಥವಾ ವೈದ್ಯಕೀಯ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು, ಪಾರ್ಕಿಂಗ್ ಸೌಲಭ್ಯ, ಬಯಲು ಜಾಗ, ಪಾದಚಾರಿಗಳಿಗೆ ಜಾಗ ಹಾಗೂ ಉತ್ತಮ ಆರೋಗ್ಯ ಮತ್ತು ಗೌರವದ ಬದುಕಿನ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಉದ್ಯಾನವನಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸುವತ್ತ ಗಮನಹರಿಸುವುದು ಅತೀ ಅವಶ್ಯ. ಇದರಿಂದ ಭವಿಷ್ಯದ ಪೀಳಿಗೆಯು ರಾಷ್ಟ್ರದ ಸಂಪತ್ತಾಗಿ ಮಾರ್ಪಡುವುದರಲ್ಲಿ ಎರಡು ಮಾತಿಲ್ಲ. □

ಮಹಾತ್ಮ ಗಾಂಧೀಜಿಯವರ 'ಮಾಡು ಇಲ್ಲವೆ ಮಡಿ'

* ಎ. ಅಣ್ಣಾಮಲೈ

'ಭಾರತ ಇಟ್ಟು ತೊಲಗಿ'
ಆಂದೋಲನ
ಪ್ರಾರಂಭವಾಗುವ ಮುನ್ನಾಭಿನ
ಗಾಂಧೀಜಿಯವರು
ತಮ್ಮ ಭಾಷಣದಲ್ಲಿ
ಛೇದಿಸಿದರು
ಭಾರತವನ್ನು ಇಟ್ಟು ಏಕೆ
ತೊಲಗಬೇಕು
ಎಂಬುದನ್ನು ವಿವರಿಸಿದರು.
ಭಾರತದಲ್ಲಿ
ಛೇದಿಸಿದ ಆಡಳಿತ
ಕೊನೆಗೊಳ್ಳಲು
'ಭಾರತ ಇಟ್ಟು ತೊಲಗಿ'
ಎಂಬ ಘೋಷಣೆ
ಕೊನೆಯ ಎಚ್ಚರಿಕೆ
ಎಂದು ತಿಳಿಸಿದರು.
ಈ ಭಾಷಣದೊಂದಿಗೆ
ಗಾಂಧಿ ಅವರು ಛೇದಿಸಿದ ವಿರುದ್ಧ
ಅಹಿಂಸಾತ್ಮಕ ಯುದ್ಧವನ್ನು
ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದರು.

ತಮ್ಮ 'ಮನ್ ಕಿ ಬಾತ್'ನ ಜುಲೈ 30 ರ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ಪ್ರಧಾನ ಮಂತ್ರಿ ಶ್ರೀ ನರೇಂದ್ರ ಮೋದಿ ಅವರು ಆಗಸ್ಟ್ ತಿಂಗಳು ಮಹತ್ವಪೂರ್ಣವಾಗಿದ್ದು 'ಕ್ರಾಂತಿಕಾರಿ ತಿಂಗಳು' ಆಗಿದೆ ಎಂದರು. ಈ ಕ್ರಾಂತಿಕಾರಿ ತಿಂಗಳ ಬಗ್ಗೆ ನಾವು ಸಣ್ಣವರಾಗಿದ್ದಾಗಿನಿಂದಲೂ ಕೇಳುತ್ತಾ ಬಂದಿದ್ದೇವೆ. ಮಹಾತ್ಮ ಗಾಂಧಿ ಅಸಹಕಾರ ಚಳವಳಿಯನ್ನು 1920 ರ ಆಗಸ್ಟ್ 1 ರಂದು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದರು; ಬ್ರಿಟಿಷರ ಭಾರತ ಬಿಟ್ಟು ತೊಲಗಿ 'ಆಗಸ್ಟ್ ಕ್ರಾಂತಿ' ಯು 1942 ರ 9 ರಂದು ಪ್ರಾರಂಭವಾಯಿತು; 1947 ರ ಆಗಸ್ಟ್ 15 ರಂದು ದೇಶ ಸ್ವತಂತ್ರವಾಯಿತು. ಈ ರೀತಿ ಆಗಸ್ಟ್ ತಿಂಗಳಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಹೋರಾಟದಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಮಹತ್ತರವಾದ ಘಟನೆಗಳು ನಡೆದಿವೆ. ಈ ವರ್ಷವನ್ನು 'ಭಾರತ ಬಿಟ್ಟು ತೊಲಗಿ' ಯ 75 ನೇ ವಾರ್ಷಿಕೋತ್ಸವವನ್ನಾಗಿ ಆಚರಿಸುತ್ತಿದ್ದೇವೆ. ಆದರೆ 'ಭಾರತ ಬಿಟ್ಟು ತೊಲಗಿ' ಈ ಘೋಷಣೆಯನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸಿದರು ಯಾರು ಎಂಬುದು ಕೆಲವೇ ಜನರಿಗೆ ಮಾತ್ರ ತಿಳಿದಿದ್ದು, ಅದನ್ನು ಘೋಷಿಸಿದವರು ಡಾ.ಯೂಸೂಫ್ ಮೆಹರ್ ಅಲಿ. 1942 ರ ಆಗಸ್ಟ್ 9 ರಂದು ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಏನಾಯಿತು ಎಂಬುದನ್ನು ನಮ್ಮ ಯುವ ಪೀಳಿಗೆ ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಬೇಕು ಎಂದು ಪ್ರಧಾನಿಗಳು ಬಯಸಿದರು. ದೇಶ ಸ್ವತಂತ್ರವಾಗಬೇಕು ಎಂಬ ಮಹಾತ್ವಾಂಕ್ಷಿಯಿಂದ ದೇಶವಾಸಿಗಳು ಒಟ್ಟಿಗೆ ಸೇರಿ, ಒಟ್ಟಿಗೆ ಹೋರಾಡಿ, ಒಟ್ಟಿಗೆ ಕಷ್ಟನಷ್ಟಗಳನ್ನು ಅನುಭವಿಸಿದರು. ಅವರ ಈ ಹೋರಾಟದ ಇತಿಹಾಸದ ಪುಟಗಳು ಭವ್ಯ ಭಾರತವನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಲು ನಮಗೆ ಪ್ರೇರಣೆಯಾಗಲಿ ಎಂದು ಪ್ರಧಾನಿಗಳು ತಮ್ಮ 'ಮನ್ ಕಿ ಬಾತ್'ನಲ್ಲಿ ಆಶಿಸಿದರು.

ನಮ್ಮ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಹೋರಾಟದ ನಾಯಕರು ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯಕ್ಕಾಗಿ ಕಷ್ಟಗಳನ್ನು ಲೆಕ್ಕಕ್ಕೆ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳದೆ ಏಕಾಗ್ರತೆಯಿಂದ ಒಂದು ರೀತಿಯ ತಪಸ್ಸು ಮಾಡಿ ಬಲಿದಾನಗೈದರು. ಅದಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚಿನ ಪ್ರೇರಣೆ ಬೇರೇನು ಬೇಕು? ಆದ್ದರಿಂದ 'ಭಾರತ ಬಿಟ್ಟು ತೊಲಗಿ' ಆಂದೋಲನ ನಮ್ಮ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಹೋರಾಟದಲ್ಲಿ ಒಂದು ದೊಡ್ಡ ಮೈಲುಗಲ್ಲಾಗಿದೆ. ಮಹಾತ್ಮ ಗಾಂಧಿ ಅವರು 1942 ರಲ್ಲಿ ಐತಿಹಾಸಿಕವಾದ 'ಭಾರತ ಬಿಟ್ಟು ತೊಲಗಿ' ಎಂಬ ಘೋಷಣೆ ಮುಖಾಂತರ ಬ್ರಿಟಿಷರಿಗೆ ಸವಾಲು ಹಾಕಿ 'ಮಾಡು ಇಲ್ಲವೆ ಮಡಿ' ಯನ್ನು ದೇಶವಾಸಿಗಳಿಗೆ ನೀಡಿದರು. ಈ ಕರೆಯನ್ನು ಗಾಂಧಿ ಅವರು 1942 ರ ಆಗಸ್ಟ್ 8 ರಂದು ಮುಂಬೈನಲ್ಲಿ ನೀಡಿದರು.

ಹಿಂಸಾಚಾರದ ನಡುವೆ

ಎರಡನೇ ಮಹಾಯುದ್ಧ 1939 ರಲ್ಲಿ ಪ್ರಾರಂಭವಾಗಿತ್ತು. ಆಗ ಭಾರತದ ವೈಸರಾಯ್ ಆಗಿದ್ದ ಲಿನ್‌ಲಿತ್‌ಹೋ ಅವರು ದೇಶದ ಪ್ರಾಂತೀಯ ಸರ್ಕಾರಗಳ ಜೊತೆ ಸಮಾಲೋಚನೆ ನಡೆಸದೆ, ಭಾರತ ಜರ್ಮನಿ ದೇಶದ ವಿರುದ್ಧ ಯುದ್ಧ ಮಾಡುತ್ತದೆ ಎಂದು ಸೆಪ್ಟೆಂಬರ್ 3, 1939 ರಂದು ಘೋಷಿಸಿದರು. ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಪಕ್ಷವು ಇದನ್ನು ಬಲವಾಗಿ ವಿರೋಧಿಸಿತು. ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಪಕ್ಷದ ಕಾರ್ಯಕಾರಿ ಸಮಿತಿ ಸಭೆ ಸೇರಿ ಚರ್ಚಿಸಿ ಕೇಂದ್ರೀಯ ಭಾರತದ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಸರ್ಕಾರವನ್ನು ರಚಿಸಬೇಕು ಮತ್ತು ಯುದ್ಧ ಮುಗಿದ ನಂತರ ಭಾರತಕ್ಕೆ ಸಂಪೂರ್ಣ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ನೀಡಬೇಕು ಎಂಬ ಷರತ್ತಿನಿಂದ ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಸರ್ಕಾರದೊಂದಿಗೆ ಸಹಕರಿಸಬೇಕು ಎಂಬ ನಿರ್ಣಯ ತೆಗೆದುಕೊಂಡಿತು. ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಪಕ್ಷದ ನಿರ್ಣಯಕ್ಕೆ ಬ್ರಿಟಿಷ್

* ನಿರ್ದೇಶಕರು, ಗಾಂಧೀ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ವಸ್ತು ಸಂಗ್ರಹಾಲಯ. E-mail : nationalgandhimuseum@gmail.com

ಸರ್ಕಾರ ಕಿವಿಗೊಡಲಿಲ್ಲ. ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಸಲಹೆ ನೀಡಲು ಸಲಹಾ ಸಮಿತಿಯನ್ನು ರಚಿಸಲಾಗುವುದು ಎಂದು ವೈಸರಾಯ್ ಲಿನ್‌ಲಿತ್ನೋ ಹೇಳಿದರು.

ಈ ಸಲಹೆಗೆ ತೃಪ್ತವಾಗದ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಪಕ್ಷ ಅಕ್ಟೋಬರ್ 22, 1939 ರಲ್ಲಿ ರಾಜೀನಾಮೆ ನೀಡಿತು. ಮಹಾತ್ಮ ಗಾಂಧಿ ಅವರು 1933 ರ ನಂತರ ಅಸ್ಪೃಶ್ಯತೆ ವಿರುದ್ಧ ಶಾಂತಿಯುತ ಆಂದೋಳನದಲ್ಲಿ ತಮ್ಮನ್ನು ತೊಡಗಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದರು. ವೈಸರಾಯ್ ಅವರ ಪ್ರಸ್ತಾವದಿಂದ ಉಂಟಾಗಿದ್ದ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯು ಗಾಂಧಿ ಅವರನ್ನು ಸಕ್ರಿಯ ರಾಜಕೀಯಕ್ಕೆ ಮರಳುವಂತೆ ಮಾಡಿತು.

ಭಾರತ ಬಿಟ್ಟು ತೊಲಗಿ

'ಭಾರತ ಬಿಟ್ಟು ತೊಲಗಿ' ಎಂಬ ಆಂದೋಳನ ಪ್ರಾರಂಭವಾಗುವ ಮುನ್ನಾದಿನ ಮಹಾತ್ಮ ಗಾಂಧಿ ಅವರು ಆಗಸ್ಟ್ 7, 1942 ರಂದು ತಮ್ಮ ಭಾಷಣದಲ್ಲಿ ಬ್ರಿಟಿಷರು ಭಾರತವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಏಕೆ ತೊಲಗಬೇಕು ಎಂಬುದನ್ನು ವಿವರಿಸಿದ್ದರು. ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಬ್ರಿಟಿಷರ ಆಡಳಿತ ಕೊನೆಗೊಳ್ಳಲು 'ಭಾರತ ಬಿಟ್ಟು ತೊಲಗಿ' ಎಂಬ ಘೋಷಣೆ ಕೊನೆಯ ಎಚ್ಚರಿಕೆ ಎಂದು ತಿಳಿಸಿದರು. 'ಭಾರತ ಬಿಟ್ಟು ತೊಲಗಿ' ಆಂದೋಳನದಲ್ಲಿ ಭಾಗಿಯಾಗುವಂತೆ ಗಾಂಧೀಜಿ ಜನರಿಗೆ ಕರೆ ನೀಡಿದರು. "ನನ್ನ ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವ ಎಂದರೆ, ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ವ್ಯಕ್ತಿಗೂ ಅವನೇ ಯಜಮಾನ". ನಾನು ಸಾಕಷ್ಟು ಇತಿಹಾಸವನ್ನು ಓದಿದ್ದೇನೆ, ಆದರೆ "ಅಹಿಂಸೆಯಿಂದ ದೊಡ್ಡ ಪ್ರಮಾಣದ ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವವನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿರುವುದನ್ನು ನಾನು ನೋಡಿಲ್ಲ. ಒಮ್ಮೆ ಇವುಗಳನ್ನು ಅರ್ಥ ಮಾಡಿಕೊಂಡರೆ ನೀವು ಹಿಂದೂಗಳು ಮತ್ತು ಮುಸ್ಲಿಮರು ಎಂಬ ವ್ಯತ್ಯಾಸವನ್ನು ಮರೆತುಬಿಡುತ್ತೀರಿ" ಎಂದರು.

ಭಾರತದ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯಕ್ಕೆ ಮತ್ತು ಸ್ವಯಂ ಆಡಳಿತಕ್ಕೆ ನಮ್ಮ ಹೋರಾಟ ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಅಹಿಂಸಾತ್ಮಕವಾಗಿರಬೇಕು. ಹಿಂಸೆಯಿಂದ ಕೂಡಿದ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಜಯಶಾಲಿಯಾದ ಜನರಲ್ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಮಿಲಿಟರಿ ಬಂಡಾಯ ನಡೆಸಿ ಸರ್ವಾಧಿಕಾರದ ಆಡಳಿತವನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸುತ್ತಾನೆ. ಆದರೆ ಗಾಂಧಿ ಹೇಳುತ್ತಾ ಹೋಗುತ್ತಾರೆ, "ಅಹಿಂಸೆಯಿಂದ ಕೂಡಿದ ಕ್ರಾಂತಿಯಿಂದ ಅಧಿಕಾರನ್ನು ಹಿಡಿಯುವ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವಲ್ಲ. ಅದು ಸಂಬಂಧಗಳ ಪರಿವರ್ತನೆಯ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ".

ದುರದೃಷ್ಟಕರವಾದ ಹಿಂಸೆ

ಗಾಂಧಿ ಅವರ ಅಹಿಂಸೆ ಪರೀಕ್ಷೆಗೆ ಒಳಪಟ್ಟಿತ್ತು. ಸರ್ಕಾರ ತನ್ನ ಬಲವನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸಿ ಆಂದೋಳನವನ್ನು ಮುಗಿಸಲು ಪಣತೊಟ್ಟಿತ್ತು. ಆಂದೋಳನ ಪ್ರಾರಂಭವಾಗುವುದಕ್ಕೆ ಮುಂಚಿತವಾಗಿ ಸರ್ಕಾರ ಆಂದೋಳನವನ್ನು ಹೇಗೆ ಹತ್ತಿಕ್ಕಬೇಕು ಎಂಬ ಕಾರ್ಯತಂತ್ರವನ್ನು ರೂಪಿಸಿತ್ತು. 'ಭಾರತ ಬಿಟ್ಟು ತೊಲಗಿ' ನಿರ್ಣಯಕ್ಕೆ ಎಬಿಸಿ ಒಪ್ಪಿಗೆ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದ ಎಂಬ ಸಂದೇಶ ದೊರೆತ ತಕ್ಷಣ ಸರ್ಕಾರ ಎಲ್ಲ ಪ್ರಾಂತೀಯ ಗೌರ್ನರ್‌ಗಳಿಗೆ, ಮುಖ್ಯ ಕಮೀಷನರ್‌ಗಳಿಗೆ ಮತ್ತು ರಾಜರ ಆಡಳಿತದಲ್ಲಿದ್ದ ರಾಜಕೀಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷರಿಗೆ ಸಂದೇಶ ಕಳಿಸಿ ನಮ್ಮ ಯೋಜನೆಯಂತೆ ಕ್ರಮಬದ್ಧವಾಗಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡಬೇಕು ಎಂದು ತಿಳಿಸಲಾಯಿತು. ಮಹಾತ್ಮ ಗಾಂಧಿ ಅವರು ಭಾರತ ಬಿಟ್ಟು ತೊಲಗಿ ಕರೆ ನೀಡಿದ 24 ಗಂಟೆಗಳೊಳಗೆ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್‌ನ ರಾಷ್ಟ್ರಮಟ್ಟದ ನಾಯಕರನ್ನಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ, ತಳಮಟ್ಟದ ಕಾರ್ಯಕರ್ತರನ್ನು ಬಂಧಿಸಿ ಜೈಲಿಗೆ ಕಳಿಸಲಾಯಿತು. ಬಂಧನಕ್ಕೊಳಗಾದ ನಾಯಕರು ಮತ್ತು ಕಾರ್ಯಕರ್ತರನ್ನು ಯುದ್ಧ ಮುಗಿಯುವವರೆಗೆ ಜೈಲಿನಲ್ಲೇ ಕೊಳಿಸಲಾಯಿತು. ಕೆಲವು ಸ್ಥಳಗಳಲ್ಲಿ ಆಂದೋಳನ ಹಿಂಸಾಚಾರಕ್ಕೆ ತಿರುಗಿತು, ಗುಂಪು ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಸ್ಥಳಗಳನ್ನು ನಾಶ ಮಾಡಿತು ಮತ್ತು ಸಂಪರ್ಕ ಸೌಲಭ್ಯಗಳನ್ನು ಕಡಿತಗೊಳಿಸಲಾಯಿತು. ಆಂದೋಳನದ ಮೂಲಕ ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಆಡಳಿತವನ್ನು ಕೊನೆಗೊಳಿಸುವ ಉದ್ದೇಶ ಪೂರ್ವಕವಾದ ಕ್ರಮವಾಗಿದೆ ಎಂದು ಸರ್ಕಾರ ಗಾಂಧಿ ಅವರನ್ನು ದೂಷಿಸುತ್ತಾ, ಗುಂಪುಗಳ ನಡವಳಿಕೆಗಳನ್ನು ನಿಯಂತ್ರಿಸಲು ತಾನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡ ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಸರ್ಕಾರ ಸಮರ್ಥಿಸಿಕೊಂಡಿತು. ಇದು ಗಾಂಧಿ ಅವರಿಗೆ ತೀವ್ರ ನೋವುಂಟು ಮಾಡಿತು. ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ಬಗೆಹರಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಗಾಂಧಿ ಅವರು ಅಹಿಂಸೆಯನ್ನು ರಾಜಕೀಯ ಅಸ್ತ್ರವನ್ನಾಗಿ ಬಳಸಿಕೊಂಡರು. ಆದರೆ

ಕೊನೆಯ ಕರೆಯ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಅವರಿಗೆ ನಿರಾಸೆ ಉಂಟಾಯಿತು. ಮಹಾತ್ಮ ಗಾಂಧಿ ಮತ್ತು ಅವರ ಸಂಗಡಿಗರನ್ನು ಬಂಧಿಸಿ ಪುಣೆಯ ಆಫಾಖಾನ್ ಅರಮನೆಯಲ್ಲಿ ಇಟ್ಟಿದ್ದಾಗ ಅವರು ಫೆಬ್ರುವರಿ 23, 1943 ರಿಂದ 21 ದಿನಗಳ ಕಾಲ ಉಪವಾಸ ಸತ್ಯಾಗ್ರಹ ನಡೆಸಿದರು.

ಹಿಂಸೆಯಿಂದ ಇನ್ನೂ ಹೆಚ್ಚಿನ ಹಿಂಸೆ

ಎಲ್ಲ ರೀತಿಯ ಭೂಗತ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳು ಹಿಂಸಾಚಾರದ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳು ಎಂದು ಗಾಂಧಿ ಅವರು ಜುಲೈ 28, 1944 ರಲ್ಲಿ ಘೋಷಿಸಿದರು. ಬಹಿರಂಗವಾಗಿ ಸರ್ಕಾರದ ವಿರುದ್ಧ ತಮ್ಮ ಆಕ್ರೋಶವನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಿ ಸರ್ಕಾರದಿಂದ ಬಂಧನಕ್ಕೊಳಗಾಗಬೇಕು ಎಂಬುದು ಗಾಂಧಿ ಅವರು ಆಶಯವಾಗಿತ್ತು.

ಸರಿಸಾಟಿ ಇಲ್ಲದ ಮಹಾಮುತ್ಸದ್ಧಿ

ಅಂತಿಮವಾಗಿ ಭಾರತಕ್ಕೆ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವನ್ನು ಕೊಡುವುದರ ಬಗ್ಗೆ ಚರ್ಚಿಸಲು ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಸರ್ಕಾರ, ತನ್ನ ಸಚಿವ ಸಂಪುಟದ ಸಮಿತಿಯನ್ನು ದೆಹಲಿಗೆ ಕಳಿಸಿತು. ಆಗ ಗಾಂಧಿ ತಮ್ಮ ದೂರದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಭವಿಷ್ಯ ನುಡಿದರು, ಭಾರತಕ್ಕೆ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ದೊರೆಯುವುದು ವಸಹಾತುಗಳಾಗಿದ್ದ ಬಹುತೇಕ ಏಶಿಯಾ ಮತ್ತು ಆಫ್ರಿಕಾ ದೇಶಗಳಿಗೆ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಗಳಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ದಾರಿದೀಪವಾಯಿತು ಎಂದಿದ್ದರು. ಬ್ರಿಟನ್‌ನ ರಾಣಿ ಎಲಿಜಬೆತ್ ಅವರು ಅಮೆರಿಕದ ಫಿಲಡಾಲ್ಫಿಯಾದಲ್ಲಿ ಅಮೆರಿಕ ಉದಯಿಸಿದ ದ್ವಿತಮಾನೋತ್ಸವದಲ್ಲಿ ಮಾತನಾಡುತ್ತಾ, ಬ್ರಿಟನ್‌ಗೆ ಸರಿಯಾದ ಕಾಲವನ್ನು ಗುರುತಿಸುವ ಮುತ್ಸದ್ಧಿತನ ಇಲ್ಲದಿದ್ದರಿಂದ 18 ನೇ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿ ಅಮೆರಿಕವನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಯಿತು ಎಂದಿದ್ದರು. ಮಹಾತ್ಮ ಗಾಂಧಿ ಅವರು ತಮ್ಮ ಕೇವಲ ಅಹಿಂಸಾ ಹೋರಾಟದ ಮುತ್ಸದ್ಧಿತನದಿಂದ ಬ್ರಿಟನ್‌ಗೆ ಪಾಠಕಲಿಸಿ ಸರಿಯಾದ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಅದು ಭಾರತಕ್ಕೆ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವನ್ನು ಕೊಡಲು ಸೂಕ್ತವಾದ ಪರಿಸರವನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸಿ ಘನತೆಯಿಂದ ಗೌರವಯುತವಾಗಿ ನಿರ್ಗಮಿಸುವಂತೆ ಮಾಡಿದರು. ಮಹಾತ್ಮ ಗಾಂಧಿ ಅವರು ಭಾರತೀಯರಿಗೆ 'ಮಾಡು ಇಲ್ಲವೆ ಮಡಿ' ಎಂಬ ಘೋಷವಾಕ್ಯವನ್ನು ನೀಡಿದರು. ನಿಜವಾದ ಒಬ್ಬ ನಾಯಕನಾಗಿ ಗಾಂಧಿ ಅವರು ಅದನ್ನು ಮಾಡಿದರು ಮತ್ತು ಮಡಿದರು. □

ಮನ್ ಕೀ ಬಾತ್

ಪ್ರಧಾನಿ ಶ್ರೀ ನರೇಂದ್ರ

ಮೋದಿಯವರು

ಬಿನ್ನಾಂಕ

27-08-2017ರಂದು

ಮಾಸಿಧ

'ಮನ್ ಕೀ ಬಾತ್' -

35 ನೇ ಭಾಷಣದ

ಕನ್ನಡ ಅನುವಾದದ

ಆಯ್ದು ಅವತರಣಿಕೆ

ನನ್ನ ಪ್ರಿಯ ದೇಶವಾಸಿಗಳೇ ಆದರಪೂರ್ವಕ ನಮಸ್ಕಾರ. ಒಂದೆಡೆ ದೇಶ ಉತ್ಸವಗಳಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಿದ್ದರೆ ಮತ್ತೊಂದೆಡೆ ಹಿಂದೂಸ್ತಾನದ ಯಾವುದೋ ಮೂಲೆಯಿಂದ ಹಿಂಸೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಸುದ್ದಿಗಳು ಕೇಳಿಬಂದಾಗ ದೇಶದ ಬಗ್ಗೆ ಕಾಳಜಿ ಮೂಡುವುದು ಸಹಜ. ಈ ನಮ್ಮ ದೇಶ ಬುದ್ಧ ಮತ್ತು ಗಾಂಧೀಜಿಯವರ ದೇಶ. ದೇಶದ ಒಗ್ಗಟ್ಟಿಗಾಗಿ ಜೀವವನ್ನೇ ಮುಡಿಪಾಗಿಟ್ಟಿದ್ದ ಸರ್ದಾರ ಪಟೇಲರ ದೇಶವಾಗಿದೆ. ಸಹಸ್ರಾರು ವರ್ಷಗಳಿಂದಲೂ ನಮ್ಮ ಪೂರ್ವಜರು ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಜೀವನಮೌಲ್ಯಗಳನ್ನು, ಅಹಿಂಸೆಯನ್ನು ಸಮಾನ ಆದರ ಭಾವವನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಅದನ್ನೇ ನಮ್ಮ ಮನದಲ್ಲೂ ತುಂಬಿದ್ದಾರೆ. ಅಹಿಂಸಾ ಪರಮೋಧರ್ಮ ಎಂಬುದನ್ನು ನಾವು ಬಾಲ್ಯದಿಂದಲೂ ಕೇಳುತ್ತಾ ಬಂದಿದ್ದೇವೆ ಹೇಳುತ್ತಲೂ ಬಂದಿದ್ದೇವೆ. ನಾನು ಕೆಂಪು ಕೋಟಿಯಿಂದ ಹೇಳಿದ್ದೆ ನಂಬಿಕೆ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ಹಿಂಸೆ ಸಹಿಸಲಾಗುವುದಿಲ್ಲ ಎಂದು. ಅದು ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ನಂಬಿಕೆ ಇರಲಿ, ರಾಜಕೀಯ ವಿಚಾರಧಾರೆಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಇರುವ ನಂಬಿಕೆ ಇರಲಿ, ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಕುರಿತಾದ ನಂಬಿಕೆ ಇರಲಿ, ಅಥವಾ ಪರಂಪರೆಗಳ ಕುರಿತದ್ದೇ ಆಗಿರಲಿ, ನಂಬಿಕೆ ಹೆಸರಲ್ಲಿ ಕಾನೂನನ್ನು ಕೈಗೆತ್ತಿಕೊಳ್ಳುವ ಅಧಿಕಾರ ಯಾರಿಗೂ ಇಲ್ಲ. ಡಾ. ಬಾಬಾಸಾಹೇಬ್ ಅಂಬೇಡ್ಕರ್ ಅವರು ನಮಗೆ ನೀಡಿದ ಸಂವಿಧಾನದಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ವ್ಯಕ್ತಿಗೂ ನ್ಯಾಯ ಸಿಗುವಂತೆ ಎಲ್ಲ ರೀತಿಯ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಿದೆ. ಕಾನೂನನ್ನು ಕೈಗೆತ್ತಿಕೊಳ್ಳುವವರನ್ನು ಮತ್ತು ಹಿಂಸಾ ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ದಂಗೆ ಎಳುವ ಯಾರನ್ನೂ, ಅವರು ವ್ಯಕ್ತಿಯೇ ಆಗಿರಲಿ ಅಥವಾ ಒಂದು ಪಂಥವೇ ಆಗಿರಲಿ ಅವರನ್ನು ಈ ದೇಶ ಎಂದಿಗೂ ಸಹಿಸುವುದಿಲ್ಲ ಮತ್ತು ಸರ್ಕಾರವೂ ಸಹಿಸುವುದಿಲ್ಲ ಎಂದು ನಾನು ದೇಶವಾಸಿಗಳಲ್ಲಿ ವಿಶ್ವಾಸಮೂಡಿಸ

ಬಯಸುತ್ತೇನೆ. ಎಲ್ಲರೂ ಕಾನೂನಿಗೆ ತಲೆ ಬಾಗಲೇಬೇಕು, ಕಾನೂನು ಯಾರು ಜವಾಬ್ದಾರರು ಎಂಬುದನ್ನು ನಿರ್ಧರಿಸುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ದೋಷಿಗಳಿಗೆ ಖಂಡಿತ ಶಿಕ್ಷೆ ನೀಡುತ್ತದೆ.

ನನ್ನ ಪ್ರಿಯ ದೇಶಬಾಂಧವರೇ, ನಮ್ಮ ದೇಶ ವಿವಿಧತೆಯಿಂದ ಕೂಡಿದೆ. ಮತ್ತು ಈ ವಿವಿಧತೆ ಆಹಾರ ಪದ್ಧತಿ, ಜೀವನ ಕ್ರಮ, ಉಡುಪಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಸೀಮಿತವಾಗಿಲ್ಲ. ಜೀವನದ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಆಗುಹೋಗುಗಳಲ್ಲೂ ನಮಗೆ ವಿವಿಧತೆ ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ. ಎಷ್ಟರಮಟ್ಟಿಗೆ ಎಂದರೆ ನಮ್ಮ ಹಬ್ಬ ಹರಿದಿನಗಳೂ ವಿವಿಧತೆಯಿಂದ ಕೂಡಿವೆ. ಸಾವಿರಾರು ವರ್ಷಗಳಷ್ಟು ಪುರಾತನವಾದ ನಮ್ಮ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಪರಂಪರೆಯ ಹಿನ್ನೆಲೆಯನ್ನು ನೋಡಿದರೆ ಸಾಮಾಜಿಕ ಪರಂಪರೆಯನ್ನು ಅವಲೋಕಿಸಿದರೆ ಐತಿಹಾಸಿಕ ಘಟನೆಗಳನ್ನು ಗಮನಿಸಿದರೆ ವರ್ಷದ 365 ದಿನಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಹಬ್ಬವಿಲ್ಲದ ಒಂದು ದಿನವೂ ಇರುವುದಿಲ್ಲ. ನಮ್ಮ ಎಲ್ಲ ಹಬ್ಬಗಳೂ ಪ್ರಕೃತಿಯ ಕ್ಯಾಲೆಂಡರ್‌ನಂತೆಯೇ ನಡೆಯುತ್ತವೆ ಎಂಬುದನ್ನು ನೀವೂ ಗಮನಿಸಿರಬಹುದು. ನಮ್ಮ ಹಲವಾರು ಹಬ್ಬಗಳು ನೇರವಾಗಿ ರೈತರಿಗೆ, ಮೀನುಗಾರರಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ್ದಾಗಿರುತ್ತವೆ. ಇಂದು ನಾನು ಹಬ್ಬಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಮಾತನಾಡುತ್ತಿದ್ದೇನೆ ಎಂದರೆ ಮೊದಲು ನಿಮ್ಮೆಲ್ಲರಿಗೆ 'ಮಿಚ್ಚಾಮಿ ದುಕ್ಕಡಮ್' ಎಂದು ಹೇಳಬಯಸುತ್ತೇನೆ. ಜೈನ ಸಮುದಾಯದವರು ನಿನ್ನೆ ಸಂವತ್ಸರೀ ಪರ್ವ ಆಚರಿಸಿದರು.

ನನ್ನ ಪ್ರಿಯ ದೇಶಬಾಂಧವರೇ, ಈ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಹಿಂದೂಸ್ತಾನದ ಮೂಲೆಮೂಲೆಯಲ್ಲೂ ಗಣೇಶೋತ್ಸವದ ಸಂಭ್ರಮ ಮನೆ ಮಾಡಿದೆ. ಗಣೇಶ ಚತುರ್ಥಿಯ ಮಾತು ಬಂದಾಗ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಗಣೇಶೋತ್ಸವದ ವಿಷಯ ಸಹಜವೇ ಸರಿ.

* ಕೃಪೆ; ಆಕಾಶವಾಣಿ, ಬೆಂಗಳೂರು

ಲೋಕಮಾನ್ಯ ಬಾಲ ಗಂಗಾಧರ ತಿಲಕರು 125 ವರ್ಷಗಳ ಹಿಂದೆ ಈ ಪರಂಪರೆ ಹುಟ್ಟುಹಾಕಿದರು. 125 ವರ್ಷಗಳ ಹಿಂದೆ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ ಇದು ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಆಂದೋಳನದ ಪ್ರತೀಕವಾಗಿತ್ತು. ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ನಂತರ ಅದು ಸಾಮಾಜಿಕ ಶಿಕ್ಷಣ, ಸಾಮಾಜಿಕ ಚೈತನ್ಯ ಮೂಡಿಸುವ ಪ್ರತೀಕವಾಗಿದೆ. ಗಣೇಶ ಚತುರ್ಥಿ ಆಚರಣೆ 10 ದಿನಗಳವರೆಗೆ ಮುಂದುವರಿಯುತ್ತದೆ. ಈ ಮಹಾಪರ್ವವನ್ನು ಏಕತೆ, ಸಮಾನತೆ ಮತ್ತು ಶುಚಿತ್ವದ ಪ್ರತೀಕವೆಂದು ಪರಿಗಣಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಸಮಸ್ತ ದೇಶವಾಸಿಗಳಿಗೆ ಗಣೇಶೋತ್ಸವದ ಹಾರ್ದಿಕ ಶುಭಾಶಯಗಳು.

ಪ್ರಸ್ತುತ ಕೇರಳದಲ್ಲಿ ಓಣಂ ಹಬ್ಬ ಆಚರಿಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ಭಾರತದ ವರ್ಣಮಯ ಹಬ್ಬಗಳಲ್ಲಿ ಓಣಂ ಕೇರಳದ ಪ್ರಮುಖ ಹಬ್ಬವಾಗಿದೆ. ಈ ಹಬ್ಬಗಳ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ಕೆಲ ದಿನಗಳಲ್ಲೇ ದೇಶದಲ್ಲೆಡೆ 'ಈಡ್ ಉಲ್ ಜುಹಾ' ಆಚರಿಸಲಾಗುವುದು. ದೇಶದ ಎಲ್ಲ ನಾಗರಿಕರಿಗೆ ಈಡ್ ಉಲ್ ಜುಹಾ ಹಬ್ಬದ ಅನಂತ ಅನಂತ ಶುಭಾಶಯಗಳು. ಹಬ್ಬಗಳು ನಂಬಿಕೆ ಮತ್ತು ವಿಶ್ವಾಸದ ಪ್ರತೀಕವೆಂತೂ ಹೌದು ಹಾಗೆಯೇ ಈಗ ಈ ಹಬ್ಬಗಳನ್ನು ಸ್ವಚ್ಛತೆಯ ಪ್ರತೀಕವಾಗಿಸಬೇಕಿದೆ. ಪಾರಿವಾರಿಕ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಹಬ್ಬಗಳೊಂದಿಗೆ ಸ್ವಚ್ಛತೆಯೂ ಜೊತೆಗೂಡಿದೆ. ಹಬ್ಬದ ತಯಾರಿಯ ಅರ್ಥ ಮನೆಯನ್ನು ಶುಚಿಗೊಳಿಸುವುದು. ಇದು ನಮಗೆ ಹೊಸದೇನಲ್ಲ ಆದರೆ, ಇದು ಸಾಮಾಜಿಕ ಸ್ವಭಾವದಂತಾಗಬೇಕು ಎಂಬುದು ಅಗತ್ಯವಾಗಿದೆ. ಸಾರ್ವಜನಿಕವಾಗಿ ಸ್ವಚ್ಛತೆಯ ಜಾಗೃತಿ ಕೇವಲ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರವಲ್ಲದೆ ನಮ್ಮ ಸಂಪೂರ್ಣ ಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ, ನಗರದಲ್ಲಿ, ಪಟ್ಟಣದಲ್ಲಿ, ಸಂಪೂರ್ಣ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ, ನಮ್ಮ ದೇಶಾದ್ಯಂತ ಹಬ್ಬಗಳ ಜೊತೆಗೆ ಸ್ವಚ್ಛತೆಯೂ ಒಂದು ಬಿಡಿಸಲಾಗದ ಭಾಗವಾಗಲೇಬೇಕು.

ಒಂದು ರೀತಿ ಈ ಗಣೇಶೋತ್ಸವದಲ್ಲಿ ಪರಿಸರ ಜಾಗೃತಿ ಬೃಹತ್ ಕಲಿಕೆಯಂತೆ

ಕಂಡುಬರುತ್ತಿದೆ. ಹಿಂದೆಂದೂ ಇದು ಕಂಡುಬಂದಿಲ್ಲ. ಮಾಧ್ಯಮಗಳೂ ಕೂಡ ಪರಿಸರ ಸ್ನೇಹಿ ಗಣೇಶ ಮೂರ್ತಿಗಳನ್ನು ಕೊಳ್ಳುವಂತೆ ಜನರನ್ನು ಪ್ರೇರೇಪಿಸುತ್ತಿವೆ ಮತ್ತು ಮಾರ್ಗದರ್ಶನ ತೋರುತ್ತಿವೆ. ನೋಡಿ ಎಂಥ ಮಹತ್ವಪೂರ್ಣ ಬದಲಾವಣೆಯಾಗಿದೆ. ಇದೊಂದು ಧನಾತ್ಮಕ ಬದಲಾವಣೆಯಾಗಿದೆ. ನಾನು ಹೇಳಿದಂತೆ ನಮ್ಮ ದೇಶ ಕೋಟಿಗಟ್ಟಲೆ ತೀಕ್ಷ್ಣಮತಿಯ ಪ್ರತಿಭಾವಂತರಿಂದ ತುಂಬಿದೆ ಮತ್ತು ಹೊಸ ಪ್ರಯೋಗಗಳು ಸಂತೋಷ ನೀಡುತ್ತವೆ. ನನಗೆ ಯಾರೋ ಹೇಳಿದ್ದರು. ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಓರ್ವ ವಿಶಿಷ್ಟವಾದ ಇಂಜಿನಿಯರ್ ಇದ್ದಾರೆ ಎಂದು. ಅವರು ವಿಶಿಷ್ಟ ಮಣ್ಣನ್ನು ಶೇಖರಿಸಿ, ಅದರ ಸಂಯೋಜನೆ ಮಾಡಿ, ಜನರಿಗೆ ಗಣೇಶ ತಯಾರಿಸುವ ತರಬೇತಿ ನೀಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಜನರು ಇಂಥ ಗಣೇಶ ಮೂರ್ತಿಗಳನ್ನು ಒಂದು ಪುಟ್ಟ ಬಕೆಟ್‌ನಲ್ಲಿ ವಿಸರ್ಜಿಸಿದಾಗ ಅವು ಕೂಡಲೇ ನೀರಿನಲ್ಲಿ ಕರಗಿ ಹೋಗುತ್ತವೆ. ಅವರು ಇಲ್ಲಿಗೆ ನಿಲ್ಲಲಿಲ್ಲ, ಅದರಲ್ಲಿ ಒಂದು ತುಳಸಿಯ ಸಸಿ ನೆಟ್ಟು ಗಿಡ ಬೆಳೆಸಿದರು. 3 ವರ್ಷಗಳ ಹಿಂದೆ ಸ್ವಚ್ಛತಾ ಅಭಿಯಾನವನ್ನು ಆರಂಭಿಸಿದ್ದೆ. ಈ ಅಕ್ಟೋಬರ್ 2 ಕ್ಕೆ ಅದಕ್ಕೆ 3 ವರ್ಷ ತುಂಬುತ್ತವೆ. ಈಗ ಅದರ ಸಕಾರಾತ್ಮಕ ಪರಿಣಾಮ ಗೋಚರಿಸುತ್ತಿದೆ. ಶೌಚಾಲಯದ ಸಂಖ್ಯೆ ಶೇಕಡಾ 39 ರಿಂದ ಸರಿಸುಮಾರು ಶೇಕಡಾ 67 ರವರೆಗೂ ಏರಿದೆ. 2 ಲಕ್ಷ 30 ಸಾವಿರಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ಗ್ರಾಮಗಳು ಬಯಲು ಶೌಚ ಮುಕ್ತ ಎಂದು ಘೋಷಿಸಿವೆ.

ಕೆಲ ದಿನಗಳ ಹಿಂದೆ, ಗುಜರಾತ್‌ನಲ್ಲಿ ಭಯಂಕರ ಪ್ರವಾಹ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಉಂಟಾಗಿತ್ತು. ಸಾಕಷ್ಟು ಜನರು ಅಸುನೀಗಿದರು. ಆದರೆ ಪ್ರವಾಹ ತಗ್ಗಿದ ಮೇಲೆ ಎಲ್ಲೆಡೆ ಸಾಕಷ್ಟು ಕೊಳಕು (ಗಲೀಜು) ತುಂಬಿಬಿಟ್ಟಿತ್ತು. ಇಂಥ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಗುಜರಾತ್‌ನ ಬನಾಸ್‌ಕಾಂತಾ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಧಾನೆರಾದಲ್ಲಿ ಜಮೀಯತ್ ಉಲೇಮಾ ಎ ಹಿಂದ್ ಕಾರ್ಯಕರ್ತರು ಕಟಿಬದ್ಧರಾಗಿ ಪ್ರವಾಹ

ಪೀಡಿತ 22 ದೇವಸ್ಥಾನಗಳು ಮತ್ತು 3 ಮಸೀದಿಗಳ ಸಂಪೂರ್ಣ ಸ್ವಚ್ಛತೆಯನ್ನು ಮಾಡಿದರು. ತಮ್ಮ ಬೆವರು ಹರಿಸಿ ಎಲ್ಲರೂ ದುಡಿದರು. ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಪ್ರೇರಣಾದಾಯಕವಾದ, ಸ್ವಚ್ಛತೆಗಾಗಿ ಏಕತೆಯ ಉತ್ತಮ ಉದಾಹರಣೆಯನ್ನು ಜಮೀಯತ್ ಉಲೇಮಾ ಎ ಹಿಂದ್‌ನ ಎಲ್ಲ ಕಾರ್ಯಕರ್ತರು ಸಾಕಾರಗೊಳಿಸಿದರು. ಸ್ವಚ್ಛತೆಗಾಗಿ ಸಮರ್ಪಣಾ ಭಾವದಿಂದ ಮಾಡಿದಂತಹ ಪ್ರಯತ್ನ, ಇದು ನಮ್ಮ ಆಂತರಿಕ ಸ್ವಭಾವವಾಗಿಬಿಟ್ಟರೆ ನಮ್ಮ ದೇಶ ಉತ್ತುಂಗಕ್ಕೇರಬಹುದಾಗಿದೆ.

ನನ್ನ ಪ್ರಿಯ ದೇಶವಾಸಿಗಳೇ, ಎಲ್ಲರಿಗೂ ನಾನೊಂದು ಆಹ್ವಾನ ನೀಡುತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ ಈ ಬಾರಿಯ ಅಕ್ಟೋಬರ್ 2 ರ ಗಾಂಧೀ ಜಯಂತಿಗೆ 15 - 20 ದಿನ ಮೊದಲು, ಹಿಂದೆ ಹೇಗೆ ನೀರು ಕೊಡುವುದು ಪರಮಾತ್ಮನ ಸೇವೆ ಮಾಡಿದಂತೆ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದರೋ, ಹಾಗೆ ಸ್ವಚ್ಛತೆಯೇ ಸೇವೆ ಎಂಬ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಆಂದೋಲನ ಕೈಗೊಳ್ಳಿ. ದೇಶಾದ್ಯಂತ ಸ್ವಚ್ಛತೆಯ ವಾತಾವರಣ ಮೂಡಿಸಿ. ಕುಡಿಯುವ ನೀರು ಮತ್ತು ನೈರ್ಮಲ್ಯ ಸಚಿವಾಲಯ MyGov. in ನಲ್ಲಿ ಒಂದು ವಿಭಾಗವನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸಿದೆ. ಇಲ್ಲಿ ನೀವು ಶೌಚಾಲಯ ನಿರ್ಮಿಸಿದ ನಂತರ ನೀವು ನಿಮ್ಮ ಹೆಸರು ಮತ್ತು ಯಾರಿಗೆ ಸಹಾಯ ಮಾಡಿದ್ದೀರಿ ಅವರ ಹೆಸರನ್ನು ನೋಂದಾಯಿಸಬಹುದಾಗಿದೆ. ನನ್ನ ಸಾಮಾಜಿಕ ಜಾಲತಾಣದ ಸ್ನೇಹಿತರು ಒಂದು ಅಭಿಯಾನವನ್ನೂ ಆರಂಭಿಸಬಹುದು. ಕಲ್ಪನಾ ನೆಲೆಗಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಕೆಲಸವಾಗಲಿ ಎಂಬುದಕ್ಕೆ ಪ್ರೇರಣೆ ನೀಡಬಹುದಾಗಿದೆ. ಕುಡಿಯುವ ನೀರು ಮತ್ತು ನೈರ್ಮಲ್ಯ ಸಚಿವಾಲಯ 'ಸ್ವಚ್ಛ ಸಂಕಲ್ಪದಿಂದ ಸ್ವಚ್ಛ ಸಿದ್ಧಿ' ವಿಷಯಾಧರಿಸಿ ಪ್ರಬಂಧ ಸ್ಪರ್ಧೆ, ಲಘು ಚಿತ್ರ ನಿರ್ಮಾಣದ ಸ್ಪರ್ಧೆ, ಚಿತ್ರಕಲಾ ಸ್ಪರ್ಧೆಗಳನ್ನು ಏರ್ಪಡಿಸಿದೆ. ಇದರಲ್ಲಿ ನೀವು ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಭಾಷೆಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಬಂಧ ಬರೆಯಬಹುದು. ಇದರಲ್ಲಿ ಯಾವುದೇ ವಯೋಮಾನದ ನಿರ್ಬಂಧವಿಲ್ಲ. ನೀವು ಲಘು ಚಿತ್ರಗಳನ್ನು ನಿಮ್ಮ ಮೊಬೈಲ್ ಬಳಸಿಯೇ ನಿರ್ಮಿಸಬಹುದು. ಸ್ವಚ್ಛತೆಯ ಪ್ರೇರಣೆ ನೀಡುವ 2-3 ನಿಮಿಷದ ಚಿತ್ರ ನಿರ್ಮಿಸಬಹುದು. ಅದು ಯಾವುದೇ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿರಬಹುದು ಇಲ್ಲವೆ ಮೂಕಿ ಚಿತ್ರವೂ ಆಗಿರಬಹುದು. ಈ ಸ್ಪರ್ಧೆಯಲ್ಲಿ

ಭಾಗವಹಿಸಿದವರಲ್ಲಿ ಉತ್ತಮ ಮೂವರನ್ನು ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡಲಾಗುವುದು. ಜಿಲ್ಲಾಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ 3 ಮಂದಿ ಮತ್ತು ರಾಜ್ಯದಿಂದ ಮೂವರನ್ನು ಆಯ್ಕೆ ಅವರಿಗೆ ಪುರಸ್ಕಾರ ನೀಡಲಾಗುವುದು. ಸ್ವಚ್ಛತೆಯ ಅಭಿಯಾನದ ಈ ರೂಪದೊಂದಿಗೂ ನೀವು ಒಗ್ಗೂಡಿ ಎಂದು ನಾನು ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಆಹ್ವಾನ ನೀಡುತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ಈ ಬಾರಿ ಅಕ್ಟೋಬರ್ 2 ಗಾಂಧೀ ಜಯಂತಿಯನ್ನು ಸ್ವಚ್ಛ ಅಕ್ಟೋಬರ್ 2 ಆಗಿ ಆಚರಿಸುವ ಸಂಕಲ್ಪ ಕೈಗೊಳ್ಳಿ ಮತ್ತು ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಸೆಪ್ಟೆಂಬರ್ 15 ರಿಂದ 'ಸ್ವಚ್ಛತೆಯೇ ಸೇವೆ' ಎಂಬ ಮಂತ್ರವನ್ನು ಮನೆ ಮನೆಗೂ ತಲುಪಿಸಿ ಎಂದು ನಾನು ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ ಹೇಳಬಯಸುತ್ತೇನೆ.

ಕಳೆದ ವಾರ ನನ್ನ ಮನ ಮುಟ್ಟುವಂತಹ ಒಂದು ಘಟನೆ ನಡೆಯಿತು. ದೇಶವಾಸಿಗಳೊಂದಿಗೆ ನಾನದನ್ನು ಹಂಚಿಕೊಳ್ಳಲು ಇಷ್ಟಪಡುತ್ತೇನೆ. ನನಗೆ ಬಹಳ ಚಿಕ್ಕ ವಯಸ್ಸಿನ ಕೆಲವು ಹೆಣ್ಣುಮಕ್ಕಳನ್ನು ಭೇಟಿ ಮಾಡುವ ಅವಕಾಶ ದೊರೆಯಿತು ಮತ್ತು ಅವರಲ್ಲಿ ಕೆಲವರು ಹಿಮಾಲಯದಲ್ಲಿ ಜನಿಸಿದವರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಸಮುದ್ರದ ಜೊತೆ ಎಂದೂ ನಂಟೇ ಇಲ್ಲದಂತಹವರು. ಇಂತಹ 6 ಹೆಣ್ಣುಮಕ್ಕಳು ನೌಕಾಪಡೆಯಲ್ಲಿ ಸೇವೆ ಸಲ್ಲಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಅವರ ಧೈರ್ಯ, ಅವರ ಉತ್ಸಾಹ ನಮ್ಮೆಲ್ಲರನ್ನೂ ಪ್ರೇರೇಪಿಸುವಂತಿದೆ. ಈ 6 ಹೆಣ್ಣುಮಕ್ಕಳು, ಒಂದು ಚಿಕ್ಕ ದೋಣಿ ಐ ಎನ್ ಎಸ್ ತಾರೀಣಿ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಸಮುದ್ರವನ್ನು ದಾಟಲು ಹೊರಡುತ್ತಾರೆ. ಈ ಅಭಿಯಾನಕ್ಕೆ 'ನಾವಿಕಾ ಸಾಗರ ಪರಿಕ್ರಮ' ಎಂದು ಹೆಸರಿಸಲಾಗಿದೆ. ಇವರು ವಿಶ್ವ ಪರ್ಯಟನೆ ಮಾಡಿ ಎಷ್ಟೋ ತಿಂಗಳುಗಳ ನಂತರ ಭಾರತಕ್ಕೆ ಹಿಂದಿರುಗಲಿದ್ದಾರೆ. ಕೆಲವೊಮ್ಮೆ 40 ದಿನಗಳಷ್ಟು ಕಾಲ ನೀರಿನಲ್ಲಿ ಕಳೆಯಲಿದ್ದಾರೆ. ಕೆಲವೊಮ್ಮೆ 30 ದಿನಗಳ ಕಾಲ ನೀರಿನಲ್ಲಿ ಕಳೆಯಲಿದ್ದಾರೆ. ಸಮುದ್ರದ ಅಲೆಗಳ ನಡುವೆ, ನಮ್ಮ ಈ 6 ಹೆಣ್ಣು

ಮಕ್ಕಳು ಸಾಹಸ ಪ್ರದರ್ಶಿಸಲಿದ್ದಾರೆ. ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲೇ ಇದು ಮೊದಲ ಬಾರಿಗೆ ನಡೆಯಲಿದೆ. ಈ ನಮ್ಮ ಹೆಣ್ಣುಮಕ್ಕಳ ಬಗ್ಗೆ ಯಾವ ಹಿಂದೂಸ್ಥಾನಿಗೆ ತಾನೇ ಹೆಮ್ಮೆಯಾಗುವುದಿಲ್ಲ? ಈ ಹೆಣ್ಣುಮಕ್ಕಳ ಧೈರ್ಯಕ್ಕೆ ನಾನು ನಮನಗಳನ್ನು ಸಲ್ಲಿಸುತ್ತೇನೆ. ಜೊತೆಗೆ, ಅವರು ತಮ್ಮ ಅನುಭವಗಳನ್ನು ದೇಶದೊಂದಿಗೆ ಹಂಚಿಕೊಳ್ಳಲು ನಾನು ಹೇಳಿದ್ದೇನೆ. ಇದೊಂದು ರೀತಿಯ ಸಾಹಸ ಗಾಢ, ಸ್ವಂತ ಅನುಭವದ ಕಥೆಯಾದ್ದರಿಂದ ನೀವು ಅದನ್ನು ಓದಲಿ ಎಂಬುದಕ್ಕಾಗಿ ನಾನು NarendraModi App ನಲ್ಲಿ ಅವರ ಅನುಭವಗಳನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸುವ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ. ಈ ಹೆಣ್ಣುಮಕ್ಕಳ ಕಥೆಯನ್ನು ನಿಮಗೆ ತಲುಪಿಸಲು ನನಗೆ ಬಹಳ ಸಂತೋಷವೆನಿಸುತ್ತದೆ. ಈ ಹೆಣ್ಣುಮಕ್ಕಳಿಗೆ ನನ್ನ ಅನಂತ ಅನಂತ ಶುಭಾಶಯಗಳು ಮತ್ತು ಅನಂತ ಆಶೀರ್ವಾದಗಳು.

ನನ್ನ ಪ್ರಿಯ ದೇಶಬಾಂಧವರೇ, ಸೆಪ್ಟೆಂಬರ್ 5 ರಂದು ನಾವೆಲ್ಲ ಶಿಕ್ಷಕರ ದಿನಾಚರಣೆ ಆಚರಿಸುತ್ತೇವೆ. ನಮ್ಮ ದೇಶದ ಅಂದಿನ ರಾಷ್ಟ್ರಪತಿಗಳಾದ ರಾಧಾಕೃಷ್ಣನ್ ಅವರ ಜನ್ಮದಿನವಿದು. ನಾನು ಅವರಿಗೆ ನಮಿಸುತ್ತೇನೆ.

ತಮ್ಮ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಲ್ಲಿ ಸೃಜನಾತ್ಮಕತೆ ಮತ್ತು ಜ್ಞಾನದ ಆನಂದವನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸುವುದೇ ಒಬ್ಬ ಶಿಕ್ಷಕನ ಮಹತ್ವಪೂರ್ಣವಾದ ಗುಣವಾಗಿದೆ. ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬರನ್ನೂ 5 ವರ್ಷದ ಅವಧಿಗೆ ಒಂದು ಸಂಕಲ್ಪದೊಂದಿಗೆ ಜೋಡಿಸಿ, ಅದನ್ನು ಸಾಧಿಸುವ ದಾರಿ ತೋರಿ, ಅವರು ಅದನ್ನು 5 ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ಸಾಧಿಸುವಂತೆ ಮಾಡಿ. ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಸಫಲರಾಗುವ ಆನಂದ ಪಡೆಯಿರಿ- ಇಂಥ ವಾತಾವರಣವನ್ನು ನಮ್ಮ ಶಾಲೆ, ಕಾಲೇಜುಗಳು, ಶಿಕ್ಷಕರು, ಶಿಕ್ಷಣ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ಮಾಡಬಲ್ಲವು. ನಮ್ಮ ದೇಶದಲ್ಲಿ ನಾವು ಪರಿವರ್ತನೆ ಬಗ್ಗೆ ಮಾತನಾಡುವಾಗ ಕುಟುಂಬದಲ್ಲಿ ತಾಯಿಯ ನೆನಪಾದಂತೆ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಶಿಕ್ಷಕನ ನೆನಪಾಗುತ್ತದೆ. ಪರಿವರ್ತನೆಯಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬ ಶಿಕ್ಷಕನ ಪಾತ್ರ ಬಹಳ ಮಹತ್ವಪೂರ್ಣವಾದದ್ದು.

ಪ್ರಧಾನಮಂತ್ರಿಗಳೇ ನಮಸ್ಕಾರ, ನನ್ನ ಹೆಸರು ಡಾಕ್ಟರ್ ಅನನ್ಯಾ ಅವಸ್ಥಿ. ನಾನು ಮುಂಬೈ ನಗರವಾಸಿ. ನಾನು ಹೋವರ್ಡ್ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದ ಭಾರತ ಸಂಶೋಧನಾ

ಕೇಂದ್ರಕ್ಕಾಗಿ ಕಾರ್ಯ ನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ಒಬ್ಬ ಸಂಶೋಧಕಿಯಾಗಿ ನನಗೆ ವಿತ್ತೀಯ ಕ್ರೋಢೀಕರಣ ಮತ್ತು ಅದಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಸಾಮಾಜಿಕ ಯೋಜನೆಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ವಿತ್ತೀಯ ಸಮಾವೇಶದಲ್ಲಿ ವಿಶೇಷ ಅಭಿರುಚಿಯಿದೆ. 2014 ರಲ್ಲಿ ಜನ್‌ಧನ್ ಯೋಜನೆ ಆರಂಭವಾಯಿತು. ಇದರಿಂದಾಗಿ ಭಾರತ ಆರ್ಥಿಕವಾಗಿ ಸುಭದ್ರವಾಗಿದೆಯೇ, ಇನ್ನಷ್ಟು ಸಶಕ್ತವಾಗಿದೆಯೇ, ಈ ಸಶಕ್ತಕರಣ ಮತ್ತು ಸೌಕರ್ಯಗಳು ನಗರ ಮತ್ತು ಗ್ರಾಮಗಳ ಮಹಿಳೆಯರಿಗೆ, ರೈತರಿಗೆ, ಕಾರ್ಮಿಕರಿಗೆ ತಲುಪಿವೆಯೇ? ಎಂಬುದು ನನ್ನ ಪ್ರಶ್ನೆ. ಧನ್ಯವಾದಗಳು

ನನ್ನ ಪ್ರಿಯ ದೇಶವಾಸಿಗಳೇ, 'ಪ್ರಧಾನಮಂತ್ರಿ ಜನ್‌ಧನ್ ಯೋಜನೆ' ವಿತ್ತೀಯ ಕ್ರೋಢೀಕರಣ. ಇದು ಭಾರತದಲ್ಲೇ ಅಲ್ಲ, ಸಂಪೂರ್ಣ ವಿಶ್ವದ ಆರ್ಥಿಕ ತಜ್ಞರ ಚರ್ಚಾ ವಿಷಯವಾಗಿದೆ. 2014 ರ ಆಗಸ್ಟ್ 28 ರಂದು ಮನದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಕನಸು ಹೊತ್ತು ಈ ಅಭಿಯಾನ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದ್ದೆ. ನಾಳೆ ಆಗಸ್ಟ್ 28ಕ್ಕೆ ಈ 'ಪ್ರಧಾನಮಂತ್ರಿ ಜನ್‌ಧನ್ ಯೋಜನೆ'ಗೆ 3 ವರ್ಷಗಳು ತುಂಬುತ್ತವೆ. 30 ಕೋಟಿ ಹೊಸ ಕುಟುಂಬಗಳನ್ನು ಇದಕ್ಕೆ ಸೇರ್ಪಡೆಗೊಳಿಸಲಾಗಿದೆ. ಬ್ಯಾಂಕ್ ಖಾತೆಗಳನ್ನು ತೆರೆಯಲಾಗಿದೆ. ವಿಶ್ವದ ಎಷ್ಟೋ ದೇಶಗಳ ಜನಸಂಖ್ಯೆಗಿಂತ ಈ ಸಂಖ್ಯೆ ದೊಡ್ಡದಾಗಿದೆ. 3 ವರ್ಷಗಳೊಳಗೆ ಸಮಾಜದ ಕಟ್ಟ ಕಡೆಯ ನನ್ನ ಬಡ ಸೋದರನೂ ದೇಶದ ಅರ್ಥವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಮುಖ್ಯವಾಹಿನಿಯ ಭಾಗವಾಗಿದ್ದಾನೆ, ಅವನ ಅಭ್ಯಾಸಗಳು ಬದಲಾಗಿವೆ, ಅವನು ಬ್ಯಾಂಕ್‌ನಲ್ಲಿ ವ್ಯವಹರಿಸಲಾರಂಭಿಸಿದ್ದಾನೆ, ಅವನು ಹಣದ ಉಳಿತಾಯ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾನೆ, ಅವನು ಹಣದ ಸುರಕ್ಷತೆಯನ್ನು ಅನುಭವಿಸುತ್ತಿದ್ದಾನೆ ಎಂಬುದರ ಕುರಿತು ಇಂದು ನನಗೆ ಬಹಳ ನೆಮ್ಮದಿ ಎನಿಸುತ್ತದೆ. ಕೈಯಲ್ಲಿ ಹಣವಿದ್ದರೆ, ಚೇಬಲ್ಲಿ, ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಹಣವಿದ್ದರೆ, ವೃಥಾ ಖರ್ಚು ಮಾಡುವ ಮನಸ್ಸಾಗುತ್ತದೆ. ಈಗ ಸಂಯಮದಿಂದಿರುವ ವಾತಾವರಣ ಸೃಷ್ಟಿಯಾಗಿದೆ. ನಿಧಾನವಾಗಿ ಅವನಿಗೂ ಈ ಹಣ ತನ್ನ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಉಪಯೋಗಕ್ಕೆ ಬರಬಹುದು ಮುಂಬರುವ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಯಾವುದಾದರೂ ಒಳ್ಳೇ ಕೆಲಸ ಮಾಡಬೇಕಾದರೆ ಈ ಹಣ ಬಳಸಬಹುದು ಎಂದೆನಿಸಲಾರಂಭಿಸಿದೆ.

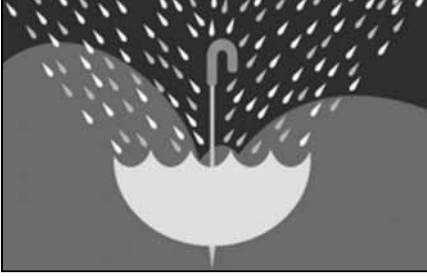
(51 ನೇ ಪುಟಕ್ಕೆ)

ಸ್ವಾವಲಂಬನೆಯ ಸೂರು - ನೀರು

* ಎ. ಆರ್. ಶಿವಕುಮಾರ್

ನೆತ್ತಿಯು
ಮೇಲೊಂದು
ಪ್ರಂತ ಸೂರಿದರೆ
ಶಾಕೆ?
ಯಾರ ಅವಲಂಬನೆ
ಇರದ
ನೀರು ಬೇಡವೆ?
ಸೂರಿನ ನೀರು ಶಾಕು
ಕಂಗಳಲ್ಲಿ
ಆನಂದ ಬಾಷ್ಪ ತರಿಸಲು.
ಮಳೆ ನೀರು
ಕೊಂಚಿನ
ಪ್ರೇರಣೆ, ಪ್ರಂತಲ್ಲ, ಫಲ,
ಯಶೋಗಾಥೆಯ
ಇಣುಕು ನೋಟ
ಇಲ್ಲದೆ.

ಚಿತ್ರಣ 1 - ಬೀದಿ - ಹೆಸರಿಲ್ಲ - ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಮನೆ ಮುಂದೆ ಸಗಣೆ ಹಾಕಿ ಸಾರಿಸಿದ ಅಂಗಳಗಳು. ರಸ್ತೆ - ಇದ್ದದ್ದೇ ಒಂದು, ಊರು - ಅಮೃತಘಟ್ಟ, ಗುಬ್ಬಿ ತಾಲ್ಲೂಕು. ಮುಂಜಾನೆ ಬಲಮುಖವಾಗಿ ಎದ್ದು ದೇವರ ಧ್ಯಾನದಲ್ಲಿ ಮಬ್ಬು ಕತ್ತಲಿನಲ್ಲಿ ತಡಕಿ ಊಟದ ಮನೆಯ ಮೂಲೆಯಲ್ಲಿದ್ದ ಎರಡು ತಾಮ್ರದ (ಕಂಚಿನ) ಬಿಂದಿಗೆ (ಒಂದು ದೊಡ್ಡದು ಮತ್ತೊಂದು ಸ್ವಲ್ಪ ಚಿಕ್ಕದು) ತೆಗೆದುಕೊಂಡು "ಬೆಳ್ಳಲ ಗೋಡೆಯ ಗೂಡಲ್ಲಿ" ಇಟ್ಟು ಸಣ್ಣ ಹುಣಸೆ ಹಣ್ಣಿನ ಉಂಡೆಯನ್ನು ಬಿಂದಿಗೆಯ ಕಂಠಕ್ಕೆ ಮತ್ತಿ ಮುಂಬಾಗಿಲಿನ ಹಿಂದಿದ್ದ ಕಣಜದ ಗೋಡೆಗೆ ನೇತುಹಾಕಿದ್ದ ತೆಂಗಿನ ನಾರಿನ ಹಗ್ಗ ತೆಗೆದು, ಬಾಗಿಲು ಚಿಲಕ ತೆಗೆದು, ಹೊರಡುತ್ತಿದ್ದಳು ನನ್ನ ತಾಯಿ.

ಊರಲ್ಲಿ ಇದ್ದದ್ದು ಮೂರು ಭಾವಿ (1) ಉಪ್ಪು ನೀರಿನ ಬಾವಿ (ಗೌಡರ ಬಾವಿ) (2) ಶೆಟ್ಟರ ಬಾವಿ (ಉಪ್ಪು ನೀರು) (3) ಊರು ಹೊರಗಿನದು ಸಿಹಿನೀರಿನ ಬಾವಿ. ಸಿಹಿ ನೀರಿನ ಬಾವಿಯ ಹತ್ತಿರ ಹೋಗಿ ಊರಿನ ಬಹಳಷ್ಟು ಮಹಿಳೆಯರಂತೆ ಬಾವಿಯ ಗಾಲಿಯ ಮೇಲೆ ಹಗ್ಗ ಹಾಕಿ, ಜೀರು ಕುಣಿಕೆಗೆ ಸಣ್ಣ ಬಿಂದಿಗೆ ಬಿಗಿದು, ಬಾವಿಯಲ್ಲಿ ಬಿಟ್ಟು ಬಿಂದಿಗೆ ನೀರಿನಲ್ಲಿ ಪೂರ್ತಿ ಮುಳುಗದೆ ಅರ್ಧ ಮಾತ್ರ ನೀರು ಬರುವ ಹಾಗೆ ತುಂಬಿಸಿ ಒಂದಾದ ಮೇಲೆ ಒಂದು ಕೈಯಿಂದ ಹಗ್ಗ ಜಗ್ಗಿ ಮೇಲೆ ಬಂದ ಅರ್ಧ ಬಿಂದಿಗೆ ನೀರನ್ನು ಅದರಲ್ಲೇ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡು ಬಾವಿ ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತು ದೊಡ್ಡ ಬಿಂದಿಗೆ ಕಂಠಕ್ಕೆ ಮತ್ತಿದ ಹುಣಸೆ ಹಣ್ಣಿನಿಂದ ಬೆಳಗಿ ದೊಡ್ಡ ಬಿಂದಿಗೆ ಶುದ್ಧ. ಉಳಿದ ನೀರನ್ನು ಸ್ವಚ್ಛವಾದ ದೊಡ್ಡ

ಬಿಂದಿಗೆಗೆ ಸುರಿದು ಚಿಕ್ಕ ಬಿಂದಿಗೆಯನ್ನು ಬೆಳಗಿ (ಮುಂಜಾವಿನ ಮಬ್ಬು ಕತ್ತಲಲ್ಲೂ ಫಳ ಫಳ ಹೊಳಪು) ಬಾವಿಯ ಕಟ್ಟಿಯ ಮೇಲೆ ಬಿಂದಿಗೆಗಳನ್ನು ಇಟ್ಟು ತಾನು ತಂದ ಹಗ್ಗವನ್ನು ಹೊರಗಾಲಿಗೆ ಹಾಕಿ ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಹಗ್ಗವನ್ನು ಗಾಲಿಯ ಮೇಲೆ ಹಾಕಿ ಕುಳಿತಳು ನೀರು ಸೇರುತ್ತಿರುವ ಇತರೆ ಹೆಂಗಸರ ಜೊತೆ ತನ್ನ ಸರದಿ ಕಾಯುತ್ತಾ..... ಒಂದು ಬಿಂದಿಗೆ ಸಿಂಬೆ ಇಟ್ಟು ತಲೆಯ ಮೇಲೆ ಮತ್ತೊಂದನ್ನು ಎಡ ಸೊಂಟದ ಮೇಲೆ ಇಟ್ಟು ಬಲಗೈಯಲ್ಲಿ ಹಗ್ಗದ ಸಿಂಬೆ ಹಿಡಿದು ಮನೆ ಸೇರುತ್ತಿದ್ದಳು. ಇನ್ನೂ ಸೂರ್ಯ ಪೂರ್ತಿ ಹುಟ್ಟಿಲ್ಲ, ತಂದ ಬಿಂದಿಗೆಗಳನ್ನು ಊಟದ ಮನೆಯ ದೇವರ ಗೂಡಿನ ಪಕ್ಕ ಸಿಂಬೆಗಳ ಮೇಲಿಟ್ಟು ನೀರಿಗೆ ಪೂಜೆ ಮಾಡಿ ಬಿಂದಿಗೆಗೆ ನಮಸ್ಕರಿಸಿ ತನ್ನ ದಿನದ ಇತರೆ ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ಶುರು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಳು. ಚೆನ್ನಾಗಿ ಬೆಳಗಾದಾಗ ನಾನು ನನ್ನ ಇಬ್ಬರು ಅಕ್ಕಂದಿರು ಎದ್ದು, ಇದ್ದ ಎರಡು ಬಿಂದಿಗೆ ಸಿಹಿ ನೀರನ್ನು ಮಣ್ಣಿನ ಹರವಿಗೆ ಸುರಿದು "ಕೈ ತಟ್ಟೆ" ಮುಚ್ಚಿ ಹಗ್ಗ ಬಿಂದಿಗೆ ಜೊತೆ ಉಪ್ಪು ನೀರಿನ ಬಾವಿಗೆ ಓಟ. ಕಲ್ಲಿನ ಕಟ್ಟಡದ ಬಾವಿ ಸುಮಾರು ಆರರಿಂದ ಎಂಟು ಅಡಿ ಅಗಲ, ನೀರು ಸುಮಾರು ಹದಿನೈದು ಅಡಿ ಆಳದಲ್ಲಿ. ಬಾವಿಯ ತಳ ನಾವ್ಯಾರೂ ಕಂಡದ್ದೇ ಇಲ್ಲ. ಮೂವತ್ತು ಅಡಿ ಎಂದು ಬಿಂದಿಗೆ ಕೈ ಜಾರಿ ಬಾವಿಯಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದು ಮುಳುಗಿದಾಗ ತೆಗೆಯಲು ಬಂದ ಮದಗಿರಿ ಜಯಣ್ಣ ಹೇಳಿದ್ದು. "ನನ್ನ ಬಾಲ್ಯವಿಡೀ ಈ ಬಾವಿಯ ತಳ ನೋಡಲೇ ಇಲ್ಲ". ನೀರು ಸದಾ ಊರಿಗೆಲ್ಲಾ ಲಭ್ಯ.

ಅಕ್ಕಂದಿರು ತುಂಬಿದ ಬಿಂದಿಗೆ ಇಬ್ಬರು ಮೇಲೆಳೆದರೆ ಇನ್ನೊಬ್ಬರು ಆ ಬಿಂದಿಗೆ ನೀರನ್ನು ಮನೆಗೆ ಹೊತ್ತು ನೀರೊಲೆ ಹಂಡೆಗೆ

ತುಂಬುತ್ತಿದ್ದವು. ಬೆಳಿಗ್ಗೆ 5 ರಿಂದ 6 ಬಂದಿಗೆ ನೀರು, ಸಂಜೆ ಶಾಲೆಯಿಂದ ಬಂದ ತಕ್ಷಣ ಒಂದು ಕೈಯಲ್ಲಿ ಬಂದಿಗೆ/ಹಗ್ಗ ಇನ್ನೊಂದು ಕೈಯಲ್ಲಿ ರೊಟ್ಟಿ ಜೊತೆಗೆ ಉಪ್ಪಿನ ಕಾಯಿ. 5 ರಿಂದ 6 ಬಂದಿಗೆ ನೀರು ಮನೆಗೆ. ಇದು ನಮ್ಮ “ವಾಟರ್ ಸಪ್ಲೈ ಟೀಮ್ ಆಂಡ್ ಸ್ಕೀಮ್”.

ನಮ್ಮೂರಿನ ವಾಟರ್ ಸಪ್ಲೈ ಸಿಸ್ಟಮ್ : ಎರಡು ಉಪ್ಪು ನೀರಿನ (ಗಡಸು ನೀರು) ಬಾವಿ, ಒಂದು ಊರು ಹೊರಗಿನ ಸಿಹಿ ನೀರ ಬಾವಿ. ಗೌಡರ ಬಾವಿಯಿಂದ ಹೆಚ್ಚು ಕಡಿಮೆ ಊರೆಲ್ಲರಿಗೂ ಉಪ್ಪು ನೀರಿನ ಸಪ್ಲೈ. ಶೆಟ್ಟರ ಬಾವಿ ಪ್ರೈವೇಟ್. ಶೆಟ್ಟರ ಮನೆ ಜೊತೆಗೆ ಶೆಟ್ಟರಿಗೆ ಬೇಕಾದ ನಾಲ್ಕೈದು ಮನೆಗೆ ಉಪ್ಪು

ನೀರಿನ ಸಪ್ಲೈ. ಊರ ಹೊರಗಿನ ಸಿಹಿನೀರು ಬಾವಿ ಎಲ್ಲರಿಗೂ. ಮೂರೂ ಬಾವಿಯ ಸುತ್ತ ಬೆಳಗಿನ ಜಾವದಿಂದ ಎಂಟೊಂಬತ್ತು ಘಂಟೆಯವರೆಗೆ, ಸಂಜೆ 4 ರಿಂದ 6.30-7.00 ವರೆಗೆ ಚಟುವಟಿಕೆ - ವಾಟರ್ ಸಪ್ಲೈ ಆನ್. ಈ ಮೂರು ಬಾವಿಗಳೂ ಬತ್ತಿದ್ದೇ ನೆನಪಿಲ್ಲ. ಊರಲ್ಲೆ ಹುಟ್ಟಿ ಬೆಳೆದು ದೊಡ್ಡವನಾಗಿ ಇಂಜಿನಿಯರಿಂಗ್ ಓದುವಾಗ ಆವಾಗಾವಾಗ ಊರಿಗೆ ಹೋದಾಗ ಗೊತ್ತಾಯಿತು, ಈ ಬಾವಿಗಳಲ್ಲಿ ನೀರು ಕಡಿಮೆಯಾಗಿ ಜನ ತೋಟದ ಬಾವಿಗಳಿಂದ ನೀರು ತರುತ್ತಾರೆ ಅಂತ. ಐ.ಪಿ. ಸೆಟ್ ನೀರು ಪಂಪ್ ಮಾಡಿ ಕಡಿಮೆ ಆದ ಮೇಲೆ ಬಸವಲಿಂಗಣ್ಣ ಬಾವಿ ಒಳಗಿನೊಂದು ಬಾವಿ ತೆಗೆಸಿ 2-3 ವರ್ಷ ಆದ ಮೇಲೆ ಅಲ್ಲೂ

ನೀರು ಖಾಲಿ ಆದ ಮೇಲೆ ಬಂತು ಊರಿಗೆ ಮೊದಲನೆ ಬೋರ್‌ವೆಲ್. ಬಾವಿ ಒಳಗಿನ ಬಾವಿ ತಳದಲ್ಲಿ ಆರರಿಂದ ಎಂಟು ತಿಂಗಳು ಕೊರೆದರು ಬೋರ್ ಅನ್ನು. ಬೇಕಾದಷ್ಟು ನೀರು, ಯಾರು ಬೇಕಾದರೂ ಬಂದಿಗೆ, ಬಕೆಟ್ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗಿ ಐ.ಪಿ. ಸೆಟ್‌ನಿಂದ ಬರೋ ನೀರು ಹಿಡಿಯಬಹುದಿತ್ತು. ಯಾವ ಅಭ್ಯಂತರವೂ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಯಾವಾಗ ಏನೇನು ಆಯಿತೋ ಸರಿಯಾಗಿ ನೆನಪಿಲ್ಲ. ನೀರಿನ ತಾಪತ್ರಯ ಜಾಸ್ತಿ ಆದಂಗೆಲ್ಲ ಜನ ಊರಿನ ಹಳೆ ಮನೆಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ತೋಟದಲ್ಲಿ ಹೊಸಾ ಮನೆ ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡು ಐ.ಪಿ. ಸೆಟ್ ನೀರನ್ನು ಬಳಸುತ್ತಾ ಇದ್ದರು. ಇತ್ತ ಊರಲ್ಲಿ ಪಂಚಾಯ್ತಿಯವರು ದೇವಸ್ಥಾನದ ಹಿಂದೆ

ಜಲಸಾಕ್ಷರತೆ ಯಾತ್ರೆ

ಮಳೆ ನೀರು ಸುಗ್ಗಿ ಬೆಂಗಳೂರಿನಿಂದ ಜಜಾಪುರದ ಅತ್ತರ್‌ಗಳವರೆಗೂ ಹತ್ತು ಮತ್ತಾರು ಕೊಯ್ಲು

ಯೇ ಬನ್ನೇ ಯಾತಕ್ಕೆ ನಾಚಿಕೊತ್ತೀರೆ ಈ ಅಣ್ಣಾರು ಆರು ತಿಂಗಳ ಹಿಂದೆ ಬಂದಿರಲಿಲ್ಲಾ ಅವೆಯಾ”. (ಸಾಕಮ್ಮ, ಹಳೆಕುರುಬರ ಕುಂಟೆ ದೇವನಹಳ್ಳಿ ತಾಲ್ಲೂಕು) “ಹೂಂನಮ್ಮ ನಾವೇ! ಇದೇನೇನೋ ಮಾಡಿಸಿ ಬಿಟ್ಟಿದ್ದೀರಾ? ಇದು ಏನೇನು ಅಂತ ನಮಗೆ ಸ್ವಲ್ಪ ಹೇಳೋರಾ?”

“ನೋಡಿ ಸಾ ನಿಮ್ಮಿಂದ ನಿಂತವಲ್ಲ ಸಾಹೇಬರು ಅವರು ಬಂದು ನೀವು ಹೇಳಿದ ಹಾಗೆ ನಮ್ಮ ಮನೆ ಮುಂದೆ ಟ್ಯಾಂಕಿ ಕಟ್ಟಿದ್ದು. ನಮ್ಮನೇ ಶೀಟ್ ಮೇಲೆ ಬಿದ್ದ ಮಳೆ ನೀರಲ್ಲ ಈ ಅರ್ಧ ಕಟ್ಟು ಮಾಡಿರೋ ಪ್ಲಾಸ್ಟಿಕ್ ದೋಣಾಗೆ ಬಂದು ಈ ಮರಳ ಹಾಕಿರೋ ಜಾಲ್ವಾಗೆ ಬಿದ್ದು ಟ್ಯಾಂಕಿ ಸೇರುತ್ತೆ. ಈ ಕೆಳಗಿರೋ ನಲ್ಲೇ ನೀರು ಹಿಡಿಕೊತೀವಿ. ಒಂದೊಂದು ಮನೆಗೂ ಮಾಡಿಸ್ತಾವರೆ”.

“ಇದೇ ನಮ್ಮ ನೆಲಗೆ ಬೇಗ ಹಾಕಿ ಬಿಟ್ಟಿದ್ದೀರಾ?”

“ಇನ್ನೇನ್ ಸಾ ನಮ್ಮ ಬಕ್ಕುಗಳೆಲ್ಲ ನೀರು ಲೇವಡಿ ಮಾಡಾವೆ ಸಾ, ದಿಟ ಹೇಳಬೇಕು ಅಂದ್ರೆ ನಮ್ಮನ್ನಾಗೆ ಇರೋ ಪ್ಲಾಸ್ಟಿಕ್ ಬಂದಿಗೆ ಈಚೆ ತೆಗೆದು ಜಗ್‌ನಾಗೆ ನೀರು ತರಾಕೆ ಹೋಗಿ ನಾಕು ತಿಂಗಳು ಆತ್ರಿ. ಕುಡಿಯಾಕ, ಅಡಿಗಗೆ ಬಟ್ಟೆ ತೊಳಲಾಕಂತು ಬಹಳ ಸುಲಭ ಆತ್ರಿ ಈ ಮಳೆ ನೀರು”.

“ದೇವರು ಕೊಟ್ಟಾಗೆ ಮಳೆ ಆಗತ್ತಮ್ಮ ನಿಮ್ಮ ಮನೆ ಬಾಗಿಲಲ್ಲ ಬೀಳೋ ಮಳೆ ನೀರನ್ನ ಉಪಯೋಗಿಸಿ ಯಾವ ಖಾಯಿಲೇನೂ ಬರೋಲ್ಲ” (ಶಿವಕುಮಾರ್)

“ನೀವೇಳೋದು ದಿಟ ಸಾ. ನೀರಿಲ್ಲದ ಮನೆ ಹಲ್ಲಲ್ಲದ ಬಾಯಿದ್ದಂಗೆ ಸಾ, ಕುಡಿಯೋಕ್ಕೆ ನೀರಿಲ್ಲಾಂತ ನಮ್ಮೂರಿಗೆ ಹೆಣ್ಣು ಕೊಡಲ್ಲಾಂತ ಕೊಂಕು ಆತ್ರಿದು ಈಗ ನೋಡಿ...”

ಏನ್ ಮಾರಾಯ್ತಿ, ಧೂಳೋ ಧೂಳು, ಎರಡು ಗಂಟೆ ಆಯ್ತು ಜಜಾಪುರ ಬಿಟ್ಟು, ಇನ್ನೂ ಹೋಗ್ತಾನೇ ಇದ್ದೀವೆ, ಜಿಸಿಲು, ಬಾಯಾರಿಕೆ”. (ಶಿವಕುಮಾರ್, ಮಟ್ಟ, ನಿರ್ಮಿತ ಕೇಂದ್ರ).

“ಬನ್ನಿಯಮ್ಮ ಬನ್ನಿ ನಿಮ್ಮತಾವ ಮಾತಾಡನಾ ಅಂತಾನೇ ಬಂದ್ವಿ”.

“ನಮ್ಮ ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ವಸಿ ನಾಚಿಕೆ ಸಾರ್, ರೊಟ್ಟಿ ಬಡ್‌ಕೊಂಡು ಒಳಗಾಗ್ ಕೂಂಡೋದೊಂದೇ ಗೊತ್ತು”. “ದಣಿಡ್ ಬಂದೀವಿ, ತಣ್ಣನ್ ನೀರ್ ಕೊಳ್ಳಿ”.

ಹೆಣ್ಣು ಹೆಣ್ಣು ಮುದುಕಿ ಕಲ್ಲು ಹಾಸಿನ ಜಗಲಯ ಮೇಲೆ ಚಾಪೆ ಹಾಸಿ, ಪಕ್ಕದಲ್ಲೇ ಇದ್ದ ನೆಲದಿಂದ ನೀರು ಹಿಡಿದು ಕೊಟ್ಟು - (ದೇವಮ್ಮ, ಅತ್ತರ್‌ಗಾ, ಇಂಡಿ ತಾಲೂಕು, ಜಜಾಪುರ ಜಿಲ್ಲೆ.)

ಉರಿ ಜಿಸಿಲಲ್ಲ ಬಂದ ನಾವೆಲ್ಲ ತಂಪಾದ ಸಿಹಿ ನೀರು ಕುಡಿದು ಮುಸುಕು ಹಾಕಿದ ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳು, ಧೋತಿ ಉಟ್ಟ ಗಂಡಸರ ಮಧ್ಯೆ ಕುಂತ್ರಿ.

“ಏನಮ್ಮಾ ನಿಮ್ಮ ಹೆಣ್ಣು ನಲ್ಲ ನೀರು ಯಾವಾಗಲೂ ಬರುತ್ತಾ?” “ನಾವು ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ಪುಣ್ಯ ಮಾಡಿವಿ. ಬೋರಾಗೆ ನೀರಿಲ್ಲದಿದ್ದು ಈ ನಲ್ಯಾಗೆ ನೀರು ಬರಾಕೆ ಮಳೆರಾಯ ಮತ್ತೆ ನಿಮ್ಮಂತಾವ್ರ ದಯೆ ಸ್ವಾಮಿ”.

“ಓಹೋ, ಇದು ಮಳೆ ನೀರಾ? ಟ್ಯಾಂಕಿನೇ ಕಾಣಿಸೋಲ್ಲ!”

“ಸಾಹೇಬ್ರು, ನಿಮ್ಮ ಮನೆ ಮುಂದೆ ಟ್ಯಾಂಕಿ ಕಟ್ಟಿದ್ದೀರಾ? ಹೋದ ಬಾರಿ ಬಂದಾಗಾ ಹೇಳದ್ರಿ ಚಿತ್ರಾನೂ ತೋರಿಸಿದ್ರಿ. ವರ್ಷ ಇಡೀ ಮಳೆ ನೀರೇ ನಿಮ್ಮ ಮನೆಗೆ ಗತಿ ಅಂತಾ ಹಾಂಗೆ ನಾವೂ ಮಳೆ ನೀರಿನ ಟ್ಯಾಂಕಿ ಎಲ್ಲಾ ಮನೆ ಹಿಂದೆ ಕಟ್ಟಿ ನೀವು ಕೂತೀರೋ ಜಗಲವರೆಗೂ ಪೈಪಿ ಹಾಕ್ಯಾವಾ”. ನೋಡಾಕೂ ಚಂದ ಬತ್ತಿ, ಸಾಕಷ್ಟು ನೀರು ಬರುತ್ತಿ. ಈ ವರ್ಷ ಮಳೆರಾಯ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಬಾರ್ಸಿದ್ದು, ನಿಮ್ಮ ಮಳೆ ನೀರು ಟ್ಯಾಂಕಿ ಉಪಾಯಂತು ಬಾಕಾ ಚಲೋ ಆತ್ರಿ”. ಆ ದ್ಯಾವು ನಿಮ್ಮ ತಣ್ಣಾಗಿ ಇಟ್ಟರಲ! ಹತ್ತಾರು ಊರಾವು ಬಂದು ನೋಡ್ಕೊಂಡು ಹೋಗ್ತಾವ್ರಿ”.

ಸುವರ್ಣ ಕರ್ನಾಟಕದ ಮೂಲೆ ಮೂಲೆಯ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಮನೆ, ಗುಡಿಸಲು, ಬಂಗಲೆ, ಶಾಲಾ ಕಟ್ಟಡಗಳು ಮಳೆ ನೀರು ಸಂಗ್ರಹಣೆ ಮಾಡಿ ಸುವರ್ಣ ಜಲವನ್ನು ಹರಿಸಿ ಸ್ವಾಭಾವಿಕವಾಗಿ ನಮ್ಮ ಮನೆ ಬಾಗಿಲಿಗೆ ಬರುವ ಈ ನೈಸರ್ಗಿಕ ಸಂಪನ್ಮೂಲ ಶುದ್ಧವಾದ ಮಳೆ ನೀರನ್ನು ಸಮಸ್ತ ಕರ್ನಾಟಕರು ಸವಿಯಲೆಂದು ಆಶಿಸುವ, ಬನ್ನಿ ಕೈ ಜೋಡಿಸಿ ಆಚರಿಸೋಣ “ಮಳೆ ನೀರ ಸುಗ್ಗಿ”.

ರಸೇಲಿ ಬೋರ್ ಹಾಕಿ ಕೈಪಂಪು ಹಾಕಿಸಿದುದು, ಯಾವಾಗ ನೋಡಿದರೂ ಕೈಪಂಪು ಒತ್ತಿದ್ದು, ಕುಡಿಯೋ ನೀರಿಂದ ಹಿಡಿದು ಪಾತ್ರೆ ಬಟ್ಟೆ ತೊಳೆದು ಎಮ್ಮೆ, ದನ ಮೈ ತೊಳೆಲಿಕ್ಕೂ ಕೈ ಪಂಪು ನೀರೇ. ಅಕ್ಕಪಕ್ಕದಲ್ಲಿರೋರು ಬಂದು ರಾತ್ರಿಯೆಲ್ಲಾ ಜಗಳ "ನಿಮಗೇನು ಹೊತ್ತು ಗೊತ್ತು ಇಲ್ಲಾ, ಡಕ್ಕಾ ಡಕ್ಕಾ ಅಂತಾ ಸರ್ವತಲ್ಲೂ ನೀರು ಜಗ್ಗಲ್ಲಿ ಹಿಡೀತೀರಾ".

ಚಿತ್ರಣ 2 - ಈಗ ಹೆಚ್ಚೂ ಕಡಿಮೆ ಎಲ್ಲಾ ಕೈ ಪಂಪುಗಳೂ ಬಂದ್. ಊರ ಹೊರಗೆ ಎರಡು ವರ್ಷಕ್ಕೊಂದರಂತೆ ಹಾಕಿಸಿ ಕೆರೆ ಏರಿ ಹಿಂದೆ ಟ್ಯಾಂಕಿಗೆ ತುಂಬಿ ಬೀದಿ ಬೀದಿಲಿ ವಾಟರ್‌ಸಪ್ಲೈನಲ್ಲಿ ಬೆಳಗ್ಗೆಯಿಂದ ರಾತ್ರಿವರೆಗೂ ಯಾವಾಗ ಕರೆಂಟ್ ಬಂದು ಪುಸ್ತಂತ ನೀರು ಬಂದರೂ, ಹಸಿರು, ಕೆಂಪು, ನೀಲಿ, ಹಳದಿ..... ಪ್ಲಾಸ್ಟಿಕ್ ಬಿಂದಿಗೆ ಸಾಲೋ ಸಾಲು.

ಹಳೆಯ ನೆನಪು

ಬೆಂಗಳೂರಿನ ಭಾರತೀಯ ವಿಜ್ಞಾನ ಮಂದಿರದಲ್ಲಿ ಇರುವ ರಾಜ್ಯ ವಿಜ್ಞಾನ ಮಂಡಳಿಯಲ್ಲಿ ವಿಜ್ಞಾನಿಯಾಗಿ ಕೆಲಸ, ಏನೇನೋ ಹೊಸದಾಗಿ ಕಂಡುಹಿಡೀಬೇಕು ಅನ್ನೋ ಉತ್ಸಾಹ. ಅದು ಇದು ಮಿಷನ್‌ಗಳ ಮಾಡಿ ಯಾವುದಾದರೂ ಅಪರೂಪಕ್ಕೆ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡಿ ಜನೋಪಕಾರಿಯಾದರೆ ಆಗುವ ಸಂತಸಕ್ಕೆ ಎಣೆ ಇಲ್ಲ. ಬೆಂಗಳೂರಿನ ವಿಜಯನಗರದ ಬಸವೇಶ್ವರ ಬಡಾವಣೆಯಲ್ಲಿ ನನ್ನ ಭಾವ ಹಾಗೂ ಅಕ್ಕ ಮನೆ ಕಟ್ಟಿಸಿದ್ದರು. ವಾಟರ್ ಸಪ್ಲೈ ಇಲ್ಲದಿದ್ದರಿಂದ 200 ಅಡಿ ಬೋರ್ ಕೊರೆಸಿ ಕೆಳಗಡೆ ಮನೆಗೆ ವಾಟರ್ ಸಪ್ಲೈ, ನನ್ನ ಸಂಸಾರ ಫಸ್ಟ್ ಫ್ಲೋರ್‌ನಲ್ಲಿ ವಾಸ. ಕೆಳಗಡೆ ಮನೆಲಿ ಬಾಡಿಗೆಯವರು. ವಾಟರ್ ಸಪ್ಲೈ ಬರಲೇ ಇಲ್ಲ. ಬೋರ್‌ನಿಂದಲೇ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ನೀರು. ಎರಡು ಮೂರು ಮನೆ ಇದ್ದ ಮೂರು ರೋಡಿನ ಬಡಾವಣೆ ಕ್ರಮೇಣವಾಗಿ ಎಲ್ಲಾ ಸೈಟ್‌ಗಳಲ್ಲೂ ಮನೆ, ಮನೆಗೊಂದು ಬೋರ್. ನಮ್ಮ ಮನೆ ಬೊರ್‌ನಲ್ಲಿ ನೀರು ಕಡಿಮೆಯಾಗಿ ಪಂಪ್ ಓಡ್ತಾನೇ ಇದ್ದರೂ ಅಲ್ಪ ಸ್ವಲ್ಪ ನೀರು ಇಣಕು ಹಾಕ್ತಾ ಇತ್ತು. ಒಂದು ದಿನ ಮನೆ ತುಂಬಾ ನೆಂಟರೆಲ್ಲಾ ತುಂಬಿಕೊಂಡಿದ್ದರು. ಬೆಳಗ್ಗೆ ಎದ್ದರೆ ನೀರಿಲ್ಲ, ಮನೆಗೆ ಸಂಪ್ ಕಟ್ಟಿಸಿರಲಿಲ್ಲ. ಮನೆ ಮೇಲೆ ಒಂದೇ ಟ್ಯಾಂಕ್ ಎರಡು ಮನೆಗೂ, ಪಂಪ್ ಓಡ್ತಾನೇ

ಇದೆ, ಅಲ್ಪ ಸ್ವಲ್ಪ ಬಂದ ನೀರು ಧಿಡೀರ್ ಅಂತಾ ಕೆಳಗಡೆ ಮನೆ ಪಾಲು. ಧೈರ್ಯ ಮಾಡಿ ಮತ್ತೆಗೆ ಕೆಳಗಡೆ ಮನೆ ವಾಲ್ಡ್ ಹೆಚ್ಚೂ ಕಡಿಮೆ ಕ್ಲೋಸ್ ಮಾಡಿದೆ. ಬಾತ್ ರೂಂಗಳಲ್ಲಿ ನೀರು ಬರಲು ಶುರು ಆಯ್ತು. ನೆಂಟರೆಲ್ಲಾ ಒಬ್ಬೊಬ್ಬರಾಗಿ ಹಾಸಿಗೆ ಬಿಟ್ಟು ಏಳ್ತಾ ಇದ್ದರು. ಕೆಳಗಡೆ ಮನೆಯವರಿಂದ ತೀವ್ರ ಆಕ್ಷೇಪ. ನಲ್ಲೀಲಿ ನೀರು ಬರದಿದ್ದರೂ ಕಣ್ಣಿನ ತುದಿಯಲ್ಲಿ ಯಾರಿಗೂ ಕಾಣಿಸದೇ ಬಂದು ನೀರು ಬಟ್ಟೆ ಒದ್ದೆ ಮಾಡಿತ್ತು.

ಸ್ವಾವಲಂಬಿ ಸೌರಭ:

ಧಾರಾಕಾರವಾಗಿ ಹರಿಯುವ ಐಟಿಯಾಗಳು ಏನೇನೋ ಕಂಡು ಹಿಡಿತಾ ಇದ್ದವು. ಸೋಲಾರ್ ವಾಟರ್ ಹೀಟರ್ ಡಿಸೈನ್‌ಗಳು ಜನರನ್ನು ಮೆಚ್ಚಿಸಲು ಶುರುವಾಯ್ತು. ವಿಜಯನಗರದ ಅದೇ ಬಸವೇಶ್ವರ ಬಡಾವಣೆ ಪಕ್ಕದ ರೋಡ್‌ನಲ್ಲಿ ಸೈಟ್ ತೆಗೆದು "ಸ್ವಾವಲಂಬಿ ಸೌರಭ" ಗೆ ಅಡಿಪಾಯ. 40 X 60 ಅಡಿ ಸೈಟ್‌ದ ಖಾಲಿ ಸೈಟ್‌ನಲ್ಲೇ ಮಳೆ ಬರಬೇಕಾದರೆ ಛತ್ರಿ ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು ಪ್ರಯೋಗ. ಹೇಗೆ ಮಳೆ ನೀರು ಕೊಯ್ಲು ಮಾಡುವುದು ಹೆಚ್ಚಾದ ನೀರು ಭೂಮಿಗೆ ಹೇಗೆ ಇಂಗಿಸುವುದು? ಇಲ್ಲಿಗೆ 22 ವರ್ಷ ತುಂಬಿತು.

ಸೌರಭ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಮಳೆ ನೀರಿನ ಸಂಗ್ರಹಣೆ ಮತ್ತು ಅಂತರ್ಜಲದ ಪುನಶ್ಚೇತನ

ಸೌರಭ ಮನೆಯು ಬೆಂಗಳೂರಿನ ನೈರುತ್ಯ ದಿಕ್ಕಿನಲ್ಲಿದೆ. ನಿವೇಶನದ ವಿಸ್ತೀರ್ಣವು 2400 ಚ. ಅಡಿಗಳಷ್ಟಿದೆ (40 ಅಡಿ ಅಗಲ ಮತ್ತು 60 ಅಡಿ ಉದ್ದ) ಅದನ್ನು 1995 ರಲ್ಲಿ ನಿರ್ಮಿಸಲಾಗಿದ್ದು, ಕಟ್ಟಡ ನಿರ್ಮಾಣವನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಂತೆ 1994 ರಿಂದ ಇವತ್ತಿನವರೆಗೂ ಅದು ತನ್ನ ಎಲ್ಲಾ ಅವಶ್ಯಕತೆಗಳಿಗಾಗಿ ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಮಳೆ ನೀರನ್ನೇ ಅವಲಂಬಿಸಿದೆ. ನಿವೇಶನದಲ್ಲಿ ಬೀಳುವ ಮಳೆನೀರನ್ನು ಈ ಮುಂದಿನ ಮೂರು ಉದ್ದೇಶಗಳಿಗೆ ಅನ್ವಯಿಸಬಹುದು.

1. ಮೇಲ್ಮಾವಣಿ ಮಳೆ ನೀರಿನ ಸಂಗ್ರಹಣೆ.
2. ಮೇಲ್ಮಾವಣಿ ನೀರನ್ನು ಅಂತರ್ಜಲ ಮರುಭರ್ತಿಗಾಗಿ ಉಪಯೋಗಿಸುವುದು.
3. ಕೈತೋಟದಲ್ಲಿ ಮಳೆನೀರನ್ನು ಇಂಗಿಸುವ ಮೂಲಕ ಅಂತರ್ಜಲದ ಮರುಭರ್ತಿ. ಮೇಲ್ಮಾವಣಿಯ ಮೇಲೆ ಬೀಳುವ ಬಹಳಷ್ಟು ಮಳೆನೀರನ್ನು

(ಸುಮಾರು ಶೇ.80) ಮನೆಯ ಉತ್ತರ ದಿಕ್ಕಿಗೆ ಹರಿಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ, ಅದನ್ನು ನೆಲ ಅಂತಸ್ತಿನ ಮೇಲ್ಮಾವಣಿಯಲ್ಲಿ ನಿರ್ಮಿಸಿರುವ 5,000 ಲೀ. ಶೇಖರಣಾ ತೊಟ್ಟಿಗೆ ಹರಿಯಲು ಬಿಡಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ಈ ತೋಟ್ಟಿಯಲ್ಲೇ ಅಳವಡಿಸಿರುವಂತಹ ವಿಶೇಷವಾಗಿ ವಿನ್ಯಾಸಗೊಂಡಿರುವ ಸ್ಟೆಬಿಲೈಸೇಶನ್ ತೊಟ್ಟಿಯ ಮೂಲಕ ಒಳಬರುವ ಮಳೆ ನೀರು ಶೋಧಗೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. ಈ ನೀರನ್ನು ದಿನನಿತ್ಯ ಕೈತೋಟ, ವಾಹನ, ಬಟ್ಟೆ, ನೆಲ ತೊಳೆಯಲು ಉಪಯೋಗಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ತೋಟ್ಟಿಯಿಂದ ಹೆಚ್ಚುವರಿಯಾಗಿ ಹರಿಯುವ ನೀರು ಗೋಡೆಗೆ ಹೊಂದಿಕೊಂಡಿರುವ ಮಳೆನೀರಿನ ಕೊಳವೆಯ ಮೂಲಕ ಕೆಳಗೆ ಹರಿಯುತ್ತದೆ. ನೆಲಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಅಳವಡಿಸಿರುವ ಪಾಪ್ ಅಪ್ ಶೋಧಕವು ಎಲ್ಲಾ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ಬೇರ್ಪಡಿಸುತ್ತದೆ. ಈ ನೀರನ್ನು 25,000 ಲೀ. ಸಾಮರ್ಥ್ಯದ ನೆಲದೊಳಗಿನ ತೊಟ್ಟಿಗೆ (ಸಂಪ್ 1) ಹರಿಯುತ್ತದೆ. ತೋಟ್ಟಿಯಿಂದ ಹೆಚ್ಚುವರಿಯಾಗಿ ಹರಿಯುವ ನೀರನ್ನು ಬ್ಯಾರೆಲ್‌ಗಳ ಮೂಲಕ ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಇಂಗಿಸಿ, ಅಂತರ್ಜಲವನ್ನು ಪುನಶ್ಚೇತನಗೊಳಿಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ಮೇಲ್ಮಾವಣಿ ಮಳೆನೀರಿನ ಒಂದು ಸಣ್ಣ ಭಾಗವನ್ನು (20%) ಮಳೆನೀರು ಕೊಳವೆಗಳ ಮೂಲಕ ಕೆಳಗೆ ಹಾಯಿಸಿ, ನೆಲಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಅಳವಡಿಸಿರುವ ಪಾಪ್ ಅಪ್ ಶೋಧಕದ ಮೂಲಕ ಶೋಧಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ರೀತಿ ಶೋಧಿಸಿದ ನಂತರ ಶುದ್ಧವಾದ ನೀರು 10,000 ಲೀ. ಸಾಮರ್ಥ್ಯದ ನೆಲದೊಳಗಿನ ತೊಟ್ಟಿಗೆ (ಸಂಪ್ 2) ಹರಿಯುತ್ತದೆ. ಸಂಪ್ ಒಂದು ಮತ್ತು ಸಂಪ್ ಎರಡರಲ್ಲಿನ ನೀರನ್ನು ಮಳೆಯಾಗದ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಮೇಲ್ಮಾವಣಿ ಮೇಲಿರುವ ತೋಟ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ನೀರು ದೊರೆಯದಿದ್ದಾಗ ಉಪಯೋಗಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಮನೆಯ ಸುತ್ತಮುತ್ತಲಿನ ಕೈತೋಟದಲ್ಲಿ ಬೀಳುವ ಮಳೆ ನೀರನ್ನು, ಬಿದ್ದಲ್ಲೇ ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಇಂಗಿಸಿ ಅಂತರ್ಜಲ ಪುನಶ್ಚೇತನಕ್ಕಾಗಿ ಬಳಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ

ನಿವೇಶನದಲ್ಲಿ ಬೀಳುವ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಮಳೆ ನೀರಿನ ಹನಿಯನ್ನು ಕೂಡ ಮರು ಬಳಕೆ ಮಾಡಲಾಗುತ್ತಿದೆ.

ಬೆಂಗಳೂರಿನಲ್ಲಿ ವಾರ್ಷಿಕವಾಗಿ 1000 ಮಿ.ಮೀ ಮಳೆಯಾಗುತ್ತದೆ ಹಾಗೂ 40 ಅಡಿ ಮತ್ತು 60 ಅಡಿ ನಿವೇಶನವೊಂದರಲ್ಲಿ ಒಟ್ಟಾರೆ ವಾರ್ಷಿಕ 2,23,000 ಲೀ. ಗಳಷ್ಟು ನೀರು ಸಂಗ್ರಹವಾಗುತ್ತದೆ. ಬೆಂಗಳೂರಿನಲ್ಲಿ ವಾರ್ಷಿಕವಾಗಿ ಸುಮಾರು ಎಪ್ಪತ್ತುದಿನಗಳು ಮಳೆಯಾಗುತ್ತದೆ. "ಸೌರಭ" ಮನೆಯ ನಿವೇಶನದಲ್ಲಿ ಬೀಳುವ ಎಲ್ಲಾ ಮಳೆ ನೀರನ್ನು ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾಗಿ ವಿವಿಧ ಉದ್ದೇಶಗಳಿಗೆ ಬಳಸಲು ಉಪಕರಣಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ. ಈ ಮನೆಯನ್ನು ಕಟ್ಟುವುದಕ್ಕೆ ಮೊದಲೇ, ನೀರಿನ ಅವಶ್ಯಕತೆಗೆ ಮಳೆ ನೀರಿನ ಸಂಗ್ರಹಣೆಯೇ ಉತ್ತರವಾಗಿತ್ತು. ಈ ಮನೆಯನ್ನು ಮಳೆ ನೀರನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸಿಯೇ ಕಟ್ಟಲಾಯಿತು. 1995 ರಿಂದೀಚೆಗೆ ಕುಡಿಯುವ ನೀರು ಸೇರಿದಂತೆ ಮನೆಯ ಎಲ್ಲಾ ನೀರಿನ ಅವಶ್ಯಕತೆಗಳನ್ನು ಮಳೆನೀರು ಪೂರೈಸುತ್ತಿದೆ. ನಾಲ್ಕು ಜನರಿರುವ ಈ ಕುಟುಂಬಕ್ಕೆ ತಿಂಗಳಿಗೆ ಸುಮಾರು 15,000 ಲೀಟರ್‌ಗಳಷ್ಟು ನೀರಿನ ಅವಶ್ಯಕತೆಯಿದೆ. ಮೇಲ್ಮಾವಣಿಯ ಮೇಲಿರುವ ತೊಟ್ಟಿ ಮತ್ತು ನೆಲದೊಳಗಿನ ಸಂಪಿನಲ್ಲಿರುವ ಮಳೆ ನೀರನ್ನು ಮನೆಯ ಎಲ್ಲಾ ಅವಶ್ಯಕತೆಗಳಿಗೆ ಉಪಯೋಗಿಸಲಾಗುವುದು. ಮಳೆನೀರಿನ ಸಂಗ್ರಹಣೆಯನ್ನು ಮಾಡುವ ಮುಂಚೆ, ಈ ನಿವೇಶನದ ಅಂತರ್ಜಲದ ಮಟ್ಟವು 200 ಅಡಿಗಳ ಆಳದಷ್ಟಿತ್ತು. ಅಂತರ್ಜಲ ಪುನಶ್ಚೇತನಗೊಂಡ ಒಂದು ವರ್ಷದಲ್ಲಿಯೇ ನೀರು ಸುಮಾರು ನಲವತ್ತು ಅಡಿ ಆಳದಲ್ಲೇ ದೊರಕಲಾರಂಭಿಸಿತು. ಸೌರಭದಲ್ಲಿ ಉಪಯೋಗಿಸುವ ನೀರು ಸಂಗ್ರಹಿಸಿದ ಮಳೆ ನೀರು ಮತ್ತು ಪುನಶ್ಚೇತನಗೊಂಡ ಅಂತರ್ಜಲಕ್ಕಿಂತ ಬಹಳ ಕಡಿಮೆ ಪ್ರಮಾಣವಾಗಿದ್ದು, ಇದರ

ಪರಿಣಾಮದಿಂದಾಗಿ, ಸದಾ ಕ್ಷೀಣಿಸುತ್ತಿರುವ ಅಂತರ್ಜಲವನ್ನು ಒಂದು ಸಾಮಾಜಿಕ ಉದ್ದೇಶಕ್ಕಾಗಿ ಪುನಶ್ಚೇತನಗೊಳಿಸಲು ಸಹ ಪ್ರಯತ್ನಿಸುತ್ತಿದೆ. ಈ ಮನೆಯು ನಗರ ಸಭೆ ಅಥವಾ ಬೆಂಗಳೂರು ನೀರು ಸರಬರಾಜು ಮತ್ತು ಒಳಚರಂಡಿ ಮಂಡಳಿಯ ಚರ ನೀರಿನ ಸಂಪರ್ಕ ಪಡೆದಿಲ್ಲ. ಶುದ್ಧ ಮತ್ತು ಸುರಕ್ಷಿತವಾದ ನೀರು ದಿನದ 24 ಗಂಟೆಗಳು ಹಾಗೂ 365 ದಿನಗಳಲ್ಲೂ ದೊರಕುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ನೀರಿನ ಗುಣಮಟ್ಟವನ್ನು ಕಾಲಕಾಲಕ್ಕೆ ಪರೀಕ್ಷಿಸಿದ್ದು ಉತ್ತಮವೆಂದು ಕಂಡುಬಂದಿದೆ. ನೀರನ್ನು ಮೇಲಕ್ಕಿತ್ತಲು ಉಪಯೋಗಿಸುವ ಪಂಪಿನ ವಿದ್ಯುಚ್ಛಕ್ತಿಗೆ ತಗಲುವ ವೆಚ್ಚವನ್ನು ಹೊರತು ಪಡಿಸಿದರೆ ಯಾವುದೇ ಬಗೆಯ ಪುನರಾವರ್ತನೆಯ ವೆಚ್ಚವು ಅಡಕವಾಗಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಸೌರಭದಲ್ಲಿ ತಿಂಗಳಿಗೆ ಬಳಸಲಾಗುವ ವಿದ್ಯುತ್ 80 ಯೂನಿಟ್ ನಷ್ಟಿದ್ದು, ಅದು ನೀರು ಮೇಲೆತ್ತುವ ಖರ್ಚನ್ನು ಸಹ ಒಳಗೊಂಡಿದೆ. ಹಲವಾರು ಅಸಂಪ್ರದಾಯಿಕ ವಿಧಾನಗಳನ್ನು ಬಳಸುತ್ತಿರುವುದರಿಂದ ಕಡಿಮೆ ವಿದ್ಯುತ್ ಬಳಕೆಯಾಗುತ್ತಿದೆ ಮತ್ತು ಮನೆಯಲ್ಲಿ ನವೀಕರಣಗೊಳ್ಳುವ ವಿದ್ಯುತ್ ತಾಂತ್ರಿಕತೆಯನ್ನು / ತಂತ್ರಜ್ಞಾನವನ್ನು ಅಳವಡಿಸಲಾಗಿದೆ. ಕಳೆದ 22 ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ಅದೆಷ್ಟು ಸಾವಿರ ಜನಗಳಿಗೆ ನೀರಿನ, ಮಳೆನೀರಿನ ಕೊಯ್ಲು ಪಾಠ. ಸುಣ್ಣ ಬಣ್ಣ ಕಟ್ಟಿ ಜನರ ಮನವೊಲಿಸಿ ಮಳೆ ಆಶ್ರಯ ಮಾಡಲಿಕ್ಕೆ ಮನ ಒಲಿಕೆ. ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ನಮಗೆ 1947 ರಲ್ಲೇ ಸಿಕ್ಕಿದೆ, ಆದರೆ "ನೀರಿನ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ", ಸ್ವಾವಲಂಬನೆ ಅದೆಷ್ಟು ಜನಕ್ಕಿದೆ? ಮಳೆರಾಯನ್ನ ಬಿಟ್ಟರೆ ನಾನಂತೂ ನೀರಿಗೆ ಬೇರೇ ಕಡೆ ಕೈ ಒಡ್ಡಿಲ್ಲ. ಇದೇ ಸಂತ್ಯಪ್ತಿ, ಸುಖ, ಶಾಂತಿ ನಮ್ಮದಿ..... ನೀರು ಮಳೆನೀರು.

ಗ್ರಾಮೀಣ ಮನೆಗಳಲ್ಲಿ ಮಳೆನೀರು ಸುಗ್ಗಿ ವಿಧಾನ

ಭಾವಣಿಯ ಮೇಲೆ ಬಿದ್ದಂತಹ ಮಳೆನೀರನ್ನು ಭಾವಣಿಯ ಅಂಚೆಗೆ ಅರ್ಧಸೀಳಿದ ಪ್ಲಾಸ್ಟಿಕ್ (ಪಿವಿಸಿ) ಪೈಪ್‌ಗಳ ಮೂಲಕ ಹಾಯಿಸಿ, ಮರಳು ಹಾಸಿನ ಶೋಧಕದಲ್ಲಿ ಶುದ್ಧೀಕರಿಸಿ, ಸ್ವಲ್ಪವೂ ಸೂರ್ಯನ ಬೆಳಕು ಬೀಳದಂತೆ ಪೂರ್ತಿ ಮುಚ್ಚಿದ ನೆಲಮಟ್ಟದ ನೀರು ಸಂಗ್ರಹಣಾ ತೊಟ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ತುಂಬಿಸಲಾಗುವುದು. ಮರಳು

ಹಾಸಿನ ಶೋಧಕವನ್ನು ತೊಟ್ಟಿಯ ಮೇಲೆ ಕಟ್ಟಲಾಗುತ್ತದೆ. ಮೊದಲು ಬಿದ್ದ ಮಳೆನೀರು ಮೇಲ್ಮಾವಣಿಯ ಕಲ್ಮಶಗಳೊಂದಿಗೆ ಬೆರೆತು ಬರುವುದರಿಂದ ಫಸ್ಟ್ ಫ್ಲಶ್ ಸೆಪರೇಟರ್ (ಮೊದಲು ಕಲುಷಿತ ನೀರು ಬೇರ್ಪಡಿಸುವಿಕೆ) ಮೂಲಕ ಹೊರಹಾಕಿ ನಂತರ ಮರಳು ಹಾಸಿನ ಶೋಧಕವನ್ನು ಸೇರುತ್ತದೆ. ಮರಳು ಹಾಸಿನ ಶೋಧಕವನ್ನು ಮತ್ತು ಸಂಗ್ರಹಣಾ ತೊಟ್ಟಿಯನ್ನು ಎಚ್ಚರಿಕೆಯಿಂದ ಒಳ್ಳೆ ಗುಣಮಟ್ಟದ ನೀರು ಸಂಗ್ರಹಿಸುವ ವಿನ್ಯಾಸ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ.

ನೆಲಮಟ್ಟದ ನೀರು ಸಂಗ್ರಹಣಾ ತೊಟ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಉದ್ದೇಶಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಯಾವುದೇ ಮ್ಯಾನ್‌ಹೋಲ್ ಇರುವುದಿಲ್ಲ. ಒಂದು ಅಥವಾ ಎರಡು ನಲ್ಲಿಗಳನ್ನು ತೊಟ್ಟಿಯ ತಳಭಾಗದಲ್ಲಿ ಅಳವಡಿಸಲಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಈ ರೀತಿಯಿಂದಾಗಿ ಸೂರ್ಯನ ಕಿರಣಗಳು ಅಥವಾ ಗಾಳಿ ನೇರವಾಗಿ ತೊಟ್ಟಿಯನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸದಂತೆ ವಿನ್ಯಾಸಮಾಡಲಾಗುತ್ತದೆ (ಸೂರ್ಯನ ಕಿರಣಗಳು ಮತ್ತು ಗಾಳಿ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿರುವುದರಿಂದ ಬ್ಯಾಕ್ಟೀರಿಯ, ಪಾಚಿ ಹಾಗೂ ಇತರೆ ಕಳೆಗಳು ನೀರನ್ನು ಕಲುಷಿತ ಮಾಡುತ್ತವೆ).

ಮರಳು ಹಾಸಿನ ಶೋಧಕದ ತಳ ಮ್ಯಾನ್‌ಹೋಲ್‌ನಂತೆ ಕಾರ್ಯ ನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತದೆ ಹಾಗೂ ಆಗಾಗ್ಗೆ ತೊಟ್ಟಿಯ ಮೇಲಿಂದ ನೀರು ತೆಗೆಯುವ ಪ್ರಯತ್ನವನ್ನು ತಪ್ಪಿಸಬಹುದು ಮತ್ತು ಆಕಸ್ಮಿಕವಾಗಿ ಬೀಳುವ ಕ್ರಿಮಿ ಕೀಟಗಳಾದಂತಹ ಹಲ್ಲಿ, ಜಿರಳೆ, ಕಪ್ಪೆ ಮುಂತಾದ ಉಪದ್ರವಗಳು ಒಳಸೇರದಂತೆ ತಡೆಯಬಹುದು. ನೀರು ಸಂಗ್ರಹಣಾ ತೊಟ್ಟಿಯ ಗಾತ್ರವನ್ನು ಮತ್ತು ಪ್ಲಾಸ್ಟಿಕ್ ಪೈಪ್‌ಗಳ ಅಳತೆಯನ್ನು ಆ ಪ್ರದೇಶದ ಸರಾಸರಿ ಮಳೆ, ಋತುವ್ಯತ್ಯಾಸ, ಭಾವಣಿಯ ವಿಸ್ತೀರ್ಣವನ್ನು ಮತ್ತು ಮನೆಯಲ್ಲಿರುವ ಜನಸಂಖ್ಯೆಯನ್ನು ಪರಿಗಣಿಸಿ ವಿನ್ಯಾಸಗೊಳಿಸಬಹುದು. □

ದುಡಿಸಲು ಮುಕ್ತವಾದುವತ್ತ ಕರ್ನಾಟಕ

* ಹರತೀಸುತ

ಯಾವುದೇ
ವಶತಿ ಯೋಜನೆಯಲ್ಲಿ
ಮೊದಲೆಲ್ಲ
ಮಧ್ಯವರ್ತಿಗಳ ಹಾವಳಿ
ಹೆಚ್ಚಾಗಿತ್ತು.
ಫಲಾನುಭವಿಗಳಿಗೆ
ಹಣ ಅಡುಗಡೆಗೆ
ಲಂಚ
ಪಡೆಯುತ್ತಿದ್ದರು.
ಅದನ್ನು ತಪ್ಪಿಸಲು
ಶರ್ಕಾರ
ಈಗ
ಇಂದಿರಾ ಮೊಜೈಲ್
ಅಪ್ಲಿಕೇಷನ್
ರೂಪಿಸಿದೆ.

ಮನೆ ಕಟ್ಟಿ ನೋಡು, ಮದುವೆ ಮಾಡಿ ನೋಡು ಎಂಬುದು ಗಾದೆಯ ಮಾತು. ಮನೆಗಳ ನಿರ್ಮಾಣ ಬಡವರ ಪಾಲಿಗೆ ಗಗನ ಕುಸುಮವೇ ಸರಿ. ಇಂದಿನ ಬೆಲೆಗಳ ಏರಿಕೆಯ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಸಣ್ಣ ಗೂಡನ್ನು ರೂಪಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಾಗದ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಬಡವರಿದ್ದಾರೆ. ಅಂತಹವರು ಗುಡಿಸಲುಗಳನ್ನು ಹಾಕಿಕೊಂಡೇ ಜೀವನ ನೂಕುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಬಡತನ ರೇಖೆಗಿಂತ ಕೆಳಗೆ ಜೀವನ ಮಾಡುವವರ ಮನೆಯ ಕನಸನ್ನು ನನಸು ಮಾಡುವ ಮೂಲಕ ಕರ್ನಾಟಕವನ್ನು ಗುಡಿಸಲು ಮುಕ್ತವಾಗಿಸುವತ್ತ ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರ ಬಹುದೊಡ್ಡ ಹೆಜ್ಜೆಯನ್ನಿಟ್ಟಿದೆ. ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ವಸತಿ ಯೋಜನೆಗಳ ಮೂಲಕ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬರಿಗೂ ಸೂರು ಒದಗಿಸಬೇಕು ಎಂಬುದು ಸರ್ಕಾರದ ಕನಸು. ಅದಕ್ಕಾಗಿಯೇ ವಸತಿ ಇಲಾಖೆ ಕಾರ್ಯ ನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಿದ್ದು ಈ ವರ್ಷದಲ್ಲಿಯೇ ವಿವಿಧ ಯೋಜನೆಗಳಲ್ಲಿ ಏಳು ಲಕ್ಷ ಮನೆಗಳ ನಿರ್ಮಾಣಕ್ಕೆ ಕಾರ್ಯೋನ್ಮುಖವಾಗಿದೆ. ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ವಸತಿ ಯೋಜನೆಗಳು ರೂಪುಗೊಳ್ಳುವ ಮೂಲಕ ಬಡವರಿಗೆ ನೆರಳು ಒದಗಿಸುವುದು ಇಂದು ನಿನ್ನೆಯಿಂದಲ್ಲ. ಹಲವು ದಶಕಗಳಿಂದಲೇ ವಸತಿ ಯೋಜನೆ ಮೂಲಕ ಬಡವರಿಗೆ ಮನೆಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ಜನಸಂಖ್ಯೆ ಬೆಳೆದಂತೆ ಕುಟುಂಬಗಳ ಸಂಖ್ಯೆಯೂ ಹೆಚ್ಚುತ್ತಿರುವುದರಿಂದಲೇ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬರಿಗೂ ಸೂರು ಎಂಬುದು ಕನಸಾಗಿಯೇ ಉಳಿದಿದೆ. ಇನ್ನೂ ಲಕ್ಷಾಂತರ ಕಷ್ಟ ಮನೆಗಳಿದ್ದು, ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬರಿಗೂ ಪಕ್ಕಾ ಮನೆ ಒದಗಿಸುವ ಗುರಿಯನ್ನು ಸರ್ಕಾರ ಹಾಕಿಕೊಂಡಿದೆ. ಎಲ್ಲರಿಗೂ ನಿವೇಶನ ಒದಗಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲದ ಕಾರಣ ಅಪಾರ್ಟ್‌ಮೆಂಟ್ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಮನೆಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಾಣ ಮಾಡಿ ಕೊಡುವುದು ಸರ್ಕಾರದ ಆಶಯವಾಗಿದೆ.

ಸರ್ಕಾರ ಬಡವರಿಗೆ ಮನೆಗಳ ನಿರ್ಮಾಣಕ್ಕಾಗಿಯೇ ವಸತಿ ಇಲಾಖೆಯನ್ನು ತೆರೆದಿದೆ. ಅದರ ಕೆಳಗೆ ಮೂರು ನಿಗಮಗಳನ್ನು ರಚನೆ ಮಾಡಿದೆ. ಅವುಗಳೆಲ್ಲವೂ ಬಡವರಿಗೆ ವಸತಿಗಾಗಿ ದುಡಿಯುತ್ತಿವೆ. ಅದರ ಜತೆಗೆ ನಗರಾಭಿವೃದ್ಧಿ ಪ್ರಾಧಿಕಾರಗಳು ಸಹ ಇದೇ ಕೆಲಸವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿವೆ.

ಇಲಾಖೆಯ ರಚನೆ

ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ 1995ಕ್ಕೂ ಮುಂಚೆ ವಸತಿ ಇಲಾಖೆ ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾಗಿರಲಿಲ್ಲ. ವಸತಿ ಹಾಗೂ ನಗರಾಭಿವೃದ್ಧಿ ಇಲಾಖೆಗಳು ಜಂಟಿಯಾಗಿದ್ದವು. ಅಲ್ಲಿಯ ತನಕ ನಿರೀಕ್ಷಿತ ಪ್ರಗತಿಯನ್ನು ವಸತಿ ಯೋಜನೆಗಳಲ್ಲಿ ಕಾಣಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಆಗಿನ ಸರ್ಕಾರ 22.11.1995 ರಂದು ಹೊರಡಿಸಿದ ಆದೇಶದಂತೆ ಎರಡು ಇಲಾಖೆಗಳನ್ನು ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾಗಿಯೇ ರಚನೆ ಮಾಡಿ ಸ್ವತಂತ್ರವಾಗಿ ಕಾರ್ಯ ನಿರ್ವಹಿಸುವಂತೆ ಮಾಡಿತು. ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಸಚಿವರು, ಪ್ರಧಾನ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿ ಬಂದಿದ್ದರ ಪರಿಣಾಮ ವಸತಿ ಇಲಾಖೆ ಸಾಕಷ್ಟು ಪ್ರಗತಿ ಕಾಣಲು ಸಾಧ್ಯವಾಯಿತು. ಆರ್ಥಿಕ ಮತ್ತು ಸಾಮಾಜಿಕವಾಗಿ ಹಿಂದುಳಿದ ಬಡ ಜನರಿಗೆ ವಸತಿ ಸೌಲಭ್ಯ ಕಲ್ಪಿಸಿಕೊಡಲು ಕೇಂದ್ರ ಹಾಗೂ ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರಗಳ ಸೂಚನೆಯಂತೆ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ರೂಪಿಸಿಕೊಂಡು ಜಾರಿಗೆ ತರುತ್ತಿದೆ. ಎಲ್ಲ ಯೋಜನೆಗಳಲ್ಲೂ ಕೇಂದ್ರ ಹಾಗೂ ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರಗಳು ಸಾಕಷ್ಟು ಹಣಕಾಸು ಒದಗಿಸುತ್ತಿವೆ.

ಇಲಾಖೆಯಡಿಯಲ್ಲಿ ನಿಗಮಗಳು

ಇಲಾಖೆಯಿಂದಲೇ ಎಲ್ಲ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ನಿರ್ವಹಣೆ ಮಾಡುವುದು ಕಷ್ಟ ಸಾಧ್ಯವೆಂಬ ಕಾರಣಕ್ಕೆ

* ಹಿರಿಯ ಪತ್ರಕರ್ತರು.

ಮೂರು ನಿಗಮಗಳು ರಚನೆಯಾಗಿವೆ.
1. ರಾಜೀವ್‌ಗಾಂಧಿ ಗ್ರಾಮೀಣ ವಸತಿ ನಿಗಮ. 2. ಕರ್ನಾಟಕ ಗೃಹ ಮಂಡಳಿ. 3. ಕರ್ನಾಟಕ ಕೊಳಗೇರಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಮಂಡಳಿ

ಕಾರ್ಯಗಳೇನು

ಗ್ರಾಮೀಣ ಭಾಗದ ವಸತಿ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ಸಾಕಾರಗೊಳಿಸುವ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ ಸ್ಥಾಪನೆಯಾಗಿದ್ದು ರಾಜೀವ್‌ಗಾಂಧಿ ಗ್ರಾಮೀಣ ವಸತಿ ನಿಗಮ. 10 ಕೋಟಿ ರೂಗಳ ದುಡಿಯುವ ಬಂಡವಾಳದೊಂದಿಗೆ 2000ರಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಪನೆಯಾಯಿತು.

ಧ್ಯೇಯೋದ್ದೇಶಗಳು

* ಕೇಂದ್ರ ಹಾಗೂ ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರದ ಯೋಜನೆಗಳ ಪರಿಣಾಮಕಾರಿ ಜಾರಿ.
* ಕಡಿಮೆ ಬೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಪರಿಸರ ಸ್ನೇಹಿ ಹಾಗೂ ಉತ್ತಮ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನದ ಮನೆಗಳ ನಿರ್ಮಾಣ. * ವಿಧವೆಯರು, ಕುಷ್ಠ ರೋಗಿಗಳು, ಎಚ್‌ಐವಿ ಪೀಡಿತರು, ಅಂಗವಿಕಲರು, ಆತ್ಮಹತ್ಯೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡ ರೈತರ ಅವಲಂಬಿತರಿಗೆ ಕಡಿಮೆ ಬೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಮನೆಗಳ ನಿರ್ಮಾಣ. * ವಿಶೇಷ ಗುಂಪು ವಸತಿ ಯೋಜನೆಯಲ್ಲಿ ವಿಶೇಷ ಆದಾಯ ವರ್ಗಗಳಾದ ಕುಶಲಕರ್ಮಿಗಳಿಗೆ, ನೇಕಾರರಿಗೆ, ಬೀಡಿ ಕಾರ್ಮಿಕರಿಗೆ ಹಾಗೂ ಮುಂತಾದವರಿಗೆ ವಸತಿ ಸೌಲಭ್ಯ.

ಕರ್ನಾಟಕ ಗೃಹ ಮಂಡಳಿ

1956 ರಲ್ಲಿಯೇ ಮೈಸೂರು ಗೃಹ ಮಂಡಳಿಯನ್ನು ರಚನೆ ಮಾಡಿ ಅದರ ಮೂಲಕ ಮನೆಗಳ ನಿರ್ಮಾಣ, ಬಡಾವಣೆಗಳ ರಚನೆ ಮೂಲಕ ಸಾರ್ವಜನಿಕರ ಅಗತ್ಯಗಳನ್ನು ಪೂರೈಸಲಾಗುತ್ತಿತ್ತು. 1962ರಲ್ಲಿ ಕರ್ನಾಟಕ ಗೃಹ ಮಂಡಳಿ ಎಂದು ಮರುನಾಮಕರಣ ಮಾಡಲಾಯಿತು. ರಾಜ್ಯಾದ್ಯಂತ ಮನೆ ಹಾಗೂ ನಿವೇಶನಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಾಣ ಮಾಡುವ ಪ್ರಮುಖ ಸಂಸ್ಥೆಯಾಗಿದೆ.

ಅನೇಕ ಹೊಸ ಹೊಸ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ಗೃಹ ಮಂಡಳಿ ಕೈಗೊಳ್ಳುತ್ತಿದೆ. 100 ವಸತಿ ಯೋಜನೆ ಸೇರಿದಂತೆ ಅನೇಕ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ಜಾರಿಗೆ ತಂದಿದೆ. ಇದುವರೆವಿಗೂ ಲಕ್ಷಾಂತರ ನಿವೇಶನಗಳನ್ನು ರಾಜ್ಯಾದ್ಯಂತ

ಹಂಚಿಕೆ ಮಾಡಿದೆ. ಮಂಡಳಿಗೆ ಅಧ್ಯಕ್ಷರನ್ನು ಸರ್ಕಾರ ನೇಮಕ ಮಾಡುತ್ತದೆ. ಮಂಡಳಿಯ ಕಚೇರಿಗಳು ರಾಜ್ಯಾದ್ಯಂತ ಇವೆ.

ಕರ್ನಾಟಕ ಕೊಳಗೇರಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಮಂಡಳಿ

ಕೊಳಗೇರಿ ಮುಕ್ತ ರಾಜ್ಯವನ್ನು ನಿರ್ಮಾಣ ಮಾಡುವ ಉದ್ದೇಶದಿಂದಲೇ ಸರ್ಕಾರ 1975ರಲ್ಲಿ ಕರ್ನಾಟಕ ಕೊಳಚೆ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಮಂಡಳಿಯನ್ನು ರಚನೆ ಮಾಡಿತ್ತು. ನಗರ ಹಾಗೂ ಪಟ್ಟಣ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಇರುವ ಕೊಳಗೇರಿಗಳ ಜನರಿಗೆ ಮೂಲಸೌಕರ್ಯವನ್ನು ಒದಗಿಸುವ ಮೂಲಕ ಅಲ್ಲಿನ ಜನರನ್ನು ಮುಖ್ಯವಾಹಿನಿಗೆ ತರುವ ಮೂಲಕ ಅವರಿಗೂ ಗೌರವಯುತ ಬದುಕನ್ನು ಕಟ್ಟಿಕೊಡುವುದು ಸರ್ಕಾರದ ಉದ್ದೇಶವಾಗಿದೆ.

ಮಂಡಳಿ ಕೊಳಚೆ ನಿವಾಸಿಗಳ ಆರ್ಥಿಕ ಮತ್ತು ಸಾಮಾಜಿಕ ಸ್ಥಿತಿಗತಿಗಳನ್ನು ಅರಿಯಲು ಸಮೀಕ್ಷೆ ನಡೆಸುತ್ತದೆ. ಕೊಳಚೆ ಪ್ರದೇಶಗಳ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗಾಗಿ ಮೂಲಭೂತ ಸೌಲಭ್ಯಗಳಾದ ಕುಡಿಯುವ ನೀರು, ಬೀದಿ ದೀಪ, ರಸ್ತೆ, ಚರಂಡಿ, ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಶೌಚಗೃಹ ಹಾಗೂ ಸಾಧ್ಯವಾದ ಕಡೆ ಸಮುದಾಯ ಭವನ ನಿರ್ಮಾಣ ಮಾಡಲಾಗುತ್ತಿದೆ.

ಇದುವರೆಗಿನ ಸಾಧನೆ

ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಮೊದಲು ಆಶ್ರಯ, ಇಂದಿರಾ ಆವಾಸ್, ಅಂಬೇಡ್ಕರ್, ಬಸವ ಹೀಗೆ ವಿವಿಧ ಯೋಜನೆಗಳು ಜಾರಿಯಲ್ಲಿದ್ದವು. ರಾಜೀವ್‌ಗಾಂಧಿ ಗ್ರಾಮೀಣ ವಸತಿ ನಿಗಮವೊಂದೇ ಸ್ಥಾಪನೆಯಾದಾಗಿನಿಂದ ಇಲ್ಲಿಯ ತನಕ 40 ಲಕ್ಷ ಮನೆಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಾಣ ಮಾಡಿದೆ ಎಂದರೆ ಅದೇನು ಸಣ್ಣ ಸಾಧನೆಯಲ್ಲ. ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಯೋಜನೆಗಳಲ್ಲಿ ಇನ್ನೂ ನಿರ್ಮಾಣವಾಗಿರುವ ಮನೆಗಳ ಸಂಖ್ಯೆಯನ್ನು ಲೆಕ್ಕ ಹಾಕಿದರೆ 60 ಲಕ್ಷ ದಾಟಬಹುದು.

ವಸತಿ ರಹಿತರು

ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ 2011ರ ಗಣತಿಯ ಪ್ರಕಾರ 60 ಲಕ್ಷ ವಸತಿ ರಹಿತರಿದ್ದಾರೆ. ಆದರೆ ಸ್ವಂತ ಊರುಗಳಲ್ಲಿ ಮನೆಗಳಿದ್ದು ನಗರಗಳಿಗೆ ಉದ್ಯೋಗ ಅರಸಿ ಬಂದವರನ್ನು ವಸತಿ ರಹಿತರ ಪಟ್ಟಿಯಿಂದ ತೆಗೆದರೆ ಅರ್ಹ ವಸತಿ ರಹಿತರ ಸಂಖ್ಯೆ 20 ಲಕ್ಷಕ್ಕೆ ಇಳಿಯಬಹುದು ಎಂಬುದು ವಸತಿ ಇಲಾಖೆ ಮಾಡಿರುವ ಅಂದಾಜು. ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರ 2022ರ ವೇಳೆಗೆ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಸೂರು ಎಂಬ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಜಾರಿಗೆ ತರುತ್ತಿದೆ. ಅದರೊಳಗೆ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ವಸತಿ ರಹಿತರ ಸಂಖ್ಯೆ ಶೂನ್ಯ ಮಾಡಬೇಕು ಎಂಬ ಉದ್ದೇಶವನ್ನು ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರ ಹೊಂದಿದೆ. ಅದಕ್ಕಾಗಿಯೇ ಮನೆಗಳ ನಿರ್ಮಾಣಕ್ಕೆ ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರ ಹೆಚ್ಚಿನ ಆದ್ಯತೆ ನೀಡುತ್ತಿದೆ.

ಮನೆಗಳ ಹಂಚಿಕೆ

ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರ ಬಡವರಿಗಾಗಿ ಈ ವರ್ಷ ವಿವಿಧ ಯೋಜನೆಗಳಲ್ಲಿ 7 ಲಕ್ಷ ಮನೆಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಾಣ ಮಾಡುವ ಗುರಿ ಹಾಕಿಕೊಂಡಿದೆ. ಫಲಾನುಭವಿಗಳ ಆಯ್ಕೆಯ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆ ಸಹ ಮುಕ್ತಾಯದ ಹಂತದಲ್ಲಿದೆ. ಅದರ ಜತೆಗೆ ಕೇಂದ್ರದಿಂದಲೂ 2 ಲಕ್ಷ ಮನೆಗಳು ಸಿಗಬಹುದೆಂಬುದು ಅಂದಾಜಿದೆ. ಇದರಿಂದಾಗಿ ಪ್ರತಿ ವಿಧಾನಸಭಾ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಕನಿಷ್ಠ 4000 ಮನೆಗಳು ನಿರ್ಮಾಣವಾಗಲಿವೆ.

ಗ್ರಾಮಸಭೆಗಳಲ್ಲಿಯೇ ಆಯ್ಕೆ

ವಸತಿ ಯೋಜನೆಯ ಫಲಾನುಭವಿಗಳ ಆಯ್ಕೆಯನ್ನು ಕಡ್ಡಾಯವಾಗಿ ಗ್ರಾಮ ಸಭೆಗಳ ಮೂಲಕವೇ ಮಾಡುತ್ತ ಬರುತ್ತಿದೆ. ಇದರಿಂದ ಫಲಾನುಭವಿಗಳ ಆಯ್ಕೆ ಪಾರದರ್ಶಕವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ನಿಜವಾದ ಅರ್ಹರಿಗೆ ಮನೆ ಸಿಗುತ್ತದೆ ಎಂಬ ಆಶಯವನ್ನು ಸರ್ಕಾರ ಹೊಂದಿದೆ. ಶಾಸಕರ ನೇತೃತ್ವದ ಉಸ್ತುವಾರಿ ಸಮಿತಿ ಆ ನಂತರ ಪರಿಶೀಲನೆ ಮಾಡಲಿದೆ. ಆ ಸಮಿತಿಗೂ ಸ್ವಲ್ಪ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಆಯ್ಕೆಯ ಅಧಿಕಾರ ಇದೆ.

ನಿವೇಶನಕ್ಕಾಗಿ ಭೂಮಿ ಖರೀದಿ ಬೆಲೆ ಹೆಚ್ಚಳ

ಈ ವರ್ಷ ನಿವೇಶನಗಳನ್ನು ಸಹ ವಿತರಣೆ ಮಾಡಬೇಕು ಎಂಬ ಉದ್ದೇಶವನ್ನು ಸರ್ಕಾರ ಹೊಂದಿದೆ. 55 ಸಾವಿರ ನಿವೇಶನಗಳನ್ನು ಹಂಚಿಕೆ ಮಾಡುವ ಗುರಿಯನ್ನು ಸರ್ಕಾರ

ಹೊಂದಿದೆ. ಆದರೆ ಅಷ್ಟು ನಿವೇಶನಗಳಿಗೆ ಜಾಗ ದೊರಕುವುದು ಕಷ್ಟ. ಕನಿಷ್ಠ 20 ಸಾವಿರ ನಿವೇಶನಗಳನ್ನಾದರೂ ಹಂಚಿಕೆ ಮಾಡಬೇಕೆಂಬ ಉದ್ದೇಶಕ್ಕಾಗಿ ಭೂಮಿ ಖರೀದಿಯ ಬೆಲೆಯನ್ನು ಮೂರು ಪಟ್ಟು ಹೆಚ್ಚಳ ಮಾಡಿದೆ. ಸರ್ಕಾರಿ ಭೂಮಿ ಸಿಗದೆ ಇರುವ ಕಡೆ ಖಾಸಗಿ ಭೂಮಿ ಖರೀದಿ ಮಾಡುವಂತೆ ಸೂಚನೆ ನೀಡಲಾಗಿದೆ.

ನಿವೇಶನ ರಹಿತ ಕುಟುಂಬಗಳಿಗೆ ನಿವೇಶನ ಸೌಲಭ್ಯ ಕಲ್ಪಿಸಲು ಸರ್ಕಾರಿ ಜಮೀನು ಲಭ್ಯವಿಲ್ಲದ ಕಡೆ ಜಮೀನು ಖರೀದಿಗಾಗಿ ನಿಗದಿ ಮಾಡಿದ್ದ ದರವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಳ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ. ಜಮೀನು ಸಿಕ್ಕಲ್ಲಿ ಮೂಲಸೌಕರ್ಯಕ್ಕೆ ಪ್ರತ್ಯೇಕ 30 ಲಕ್ಷ ರೂ. ನೀಡಲಾಗುತ್ತದೆ. ಕುಡಿಯುವ ನೀರು, ವಿದ್ಯುತ್, ರಸ್ತೆ, ಚರಂಡಿ ಮೊದಲಾದ ಸೌಲಭ್ಯಗಳನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸಲು ಈ ಹಣ ಬಳಕೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲಾಗುತ್ತದೆ.

ಕಿರುಕುಳ ತಪ್ಪಿಸಲು ಇಂದಿರಾ ಆಫ್

ಯಾವುದೇ ವಸತಿ ಯೋಜನೆಯಲ್ಲಿ ಮೊದಲೆಲ್ಲ ಮಧ್ಯವರ್ತಿಗಳ ಹಾವಳಿ ಹೆಚ್ಚಾಗಿತ್ತು. ಫಲಾನುಭವಿಗಳಿಗೆ ಹಣ ಬಿಡುಗಡೆಗೆ ಲಂಚ ಸ್ವೀಕಾರ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಅದನ್ನು ತಪ್ಪಿಸಲು ಸರ್ಕಾರ ಈಗ ಇಂದಿರಾ ಮೊಬೈಲ್ ಅಪ್ಲಿಕೇಷನ್ ರೂಪಿಸಿದೆ.

ಫಲಾನುಭವಿಗಳು ತಮ್ಮ ಮೊಬೈಲ್‌ಗಳಿಗೆ ಆಫ್ ಡೌನ್‌ಲೋಡ್ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಮನೆಗಳ 10 ಪೋಟೋಗಳನ್ನು ಅಪ್‌ಲೋಡ್ ಮಾಡಿದರೆ ಸಾಕು, ರಾಜೀವ್‌ಗಾಂಧಿ ವಸತಿ ನಿಗಮದಿಂದ ಒಂದೇ ವಾರದಲ್ಲಿ ಅನುದಾನ ಫಲಾನುಭವಿಯ ಖಾತೆಗೆ ನೇರ ವರ್ಗಾವಣೆಯಾಗುತ್ತದೆ. ಮಧ್ಯವರ್ತಿಯ ಹಾವಳಿ ಇರುವುದಿಲ್ಲ, ಅಧಿಕಾರಿ ಕಿರುಕುಳ ನೀಡುತ್ತಾರೆ, ಲಂಚ ಕೊಡದಿದ್ದರೆ ಕೆಲಸ ಆಗುವುದಿಲ್ಲವೆಂಬ ಆತಂಕವೂ ಇರುವುದಿಲ್ಲ.

ಹೋಲಿಕೆ		
ಪ್ರದೇಶ	ಹಿಂದಿನ ಬೆಲೆ	ಹೆಚ್ಚಳವಾದ ಬೆಲೆ (ಎಕರೆಗೆ)
ಗ್ರಾಮೀಣ	3 ಲಕ್ಷ	9 ಲಕ್ಷ
ಪಟ್ಟಣ ಪಂಚಾಯತ್	6 ಲಕ್ಷ	12 ಲಕ್ಷ
ಪುರಸಭೆ	7 ಲಕ್ಷ	15 ಲಕ್ಷ
ನಗರಸಭೆ	9 ಲಕ್ಷ	22.50 ಲಕ್ಷ
ಮಹಾನಗರ ಪಾಲಿಕೆಗಳು	10 ಲಕ್ಷ	37.50 ಲಕ್ಷ
ಬಿಬಿಎಂಪಿ	5 ಲಕ್ಷ	75 ಲಕ್ಷ

ಸರ್ಕಾರ ಐದು ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ 15 ಲಕ್ಷ ಮನೆಗಳ ನಿರ್ಮಾಣದ ಗುರಿ ಹೊಂದಿತ್ತು. ಇದುವರೆವಿಗೂ 10.50 ಲಕ್ಷ ಮನೆಗಳ ನಿರ್ಮಾಣವಾಗಿವೆ. ಅದಕ್ಕಾಗಿ 10440.68 ಕೋಟಿ ರೂ.ಗಳನ್ನು ವೆಚ್ಚ ಮಾಡಿದೆ.

ಪಂಚಾಯಿತಿ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿ, ಪಿಡಿಓಗಳು ಫಲಾನುಭವಿಗಳಿಗೆ ಕಾಟ ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದ ದೂರುಗಳು ಇವೆ. ಇದು ಇನ್ನೊಂದು ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ನಿರುದ್ಯೋಗಿಗೆ ಉದ್ಯೋಗ ನೀಡುವ ಯೋಜನೆಯೂ ಆಗಿದೆ. ಗ್ರಾಮೀಣ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ನಿರುದ್ಯೋಗಿಗಳು ಚಿತ್ರ ತೆಗೆದು ಅಪ್‌ಲೋಡ್ ಮಾಡಿದರೆ ಅವರಿಗೆ ಒಂದು ಚಿತ್ರಕ್ಕೆ ಇಷ್ಟು ಎಂಬಂತೆ ಹಣ ಕೊಡುವ ಬಗ್ಗೆಯೂ ಸರ್ಕಾರ ಚಿಂತನೆ ನಡೆಸಿದೆ. ಎಲ್ಲ ವಸತಿ ಯೋಜನೆಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಮಹಿಳೆಯರನ್ನು ಫಲಾನುಭವಿಯಾಗಿ ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡುವ ಮೂಲಕ ಮಹಿಳಾ ಸಬಲೀಕರಣಗೊಳಿಸುವುದಕ್ಕೂ ಒತ್ತು ನೀಡುತ್ತಿದೆ.

ಬೇರೆ ಯೋಜನೆಗಳಿಗೂ ವಿಸ್ತರಣೆ ಮಾಡುವ ಸಾಧ್ಯತೆಗಳಿವೆ. ವಿಧವೆಯರು, ಕುಷ್ಠರೋಗಿಗಳು, ಅಂಗವಿಕಲರು, ದೇವದಾಸಿಯರು, ಆತ್ಮಹತ್ಯೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡ ರೈತರ ಕುಟುಂಬದವರಿಗಾಗಿಯೇ 69 ಸಾವಿರ ಮನೆಗಳನ್ನು ಮೀಸಲಿಡಲಾಗಿದೆ. ಇಂತಹ ಫಲಾನುಭವಿಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಸುಮಾರು 5 ಲಕ್ಷ ಇರಬಹುದೆಂದು ಅಂದಾಜು ಮಾಡಲಾಗಿದೆ. ಎರಡು ಮೂರು ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲ 5 ಲಕ್ಷ ಫಲಾನುಭವಿಗಳಿಗೂ ಮನೆಗಳನ್ನು ಕೊಡುವುದು ಸರ್ಕಾರದ ಉದ್ದೇಶವಾಗಿದೆ.

ಎರಡು ರೀತಿಯ ಹಂಚಿಕೆ

ಸರ್ಕಾರ ರೂಪಿಸಿರುವ ಬಸವ ವಸತಿ ಯೋಜನೆಯಲ್ಲಿ ಮನೆಗಳನ್ನು ಎರಡು ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಹಂಚಿಕೆ ಮಾಡಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ಒಟ್ಟು 1.91 ಲಕ್ಷ ಮನೆಗಳನ್ನು ಈಗ ಮಂಜೂರು ಮಾಡಲಾಗಿದೆ. ನೇರವಾಗಿ ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯಿತಿಗಳಿಂದ 1.14 ಲಕ್ಷ ಮನೆಗಳು ಹಾಗೂ ಶಾಸಕರ ನೇತೃತ್ವದ ಜಾಗೃತ ಸಮಿತಿಗಳಿಂದ 76800 ಮನೆಗಳನ್ನು ಹಂಚಲು ಆದೇಶ ಹೊರಡಿಸಲಾಗಿದೆ. ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯಿತಿಗಳು ಗ್ರಾಮಸಭೆಗಳ ಮೂಲಕ ಫಲಾನುಭವಿಗಳನ್ನು ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡಬೇಕು.

ಒಟ್ಟಾರೆ ಸರ್ಕಾರ ಕರ್ನಾಟಕವನ್ನು ಗುಡಿಸಲು ಮುಕ್ತ ರಾಜ್ಯವನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಲು ಹತ್ತು ಹಲವು ಯೋಜನೆಗಳ ಮೂಲಕ ಮುಂದಡಿ ಇಡುತ್ತಿದ್ದು ಎಲ್ಲ ಯೋಜನೆಗಳು ಅನುಷ್ಠಾನವಾದರೆ ರಾಜ್ಯ ನಿಜಕ್ಕೂ ಗುಡಿಸಲು ಮುಕ್ತವಾಗುವುದರಲ್ಲಿ ಅನುಮಾನ ಇಲ್ಲ. □

ನೇರವಾಗಿ ಅರ್ಜಿ ಸಲ್ಲಿಕೆ

ವಸತಿಗೆ ಬೇಡಿಕೆ ಹೆಚ್ಚುತ್ತಿರುವ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಅರ್ಜಿ ಸಲ್ಲಿಸುವವರ ಸಂಖ್ಯೆ ಹೆಚ್ಚುತ್ತಿದೆ. ಇದರಿಂದ ಭ್ರಷ್ಟಾಚಾರಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶ ಆಗಬಾರದೆಂಬ ಕಾರಣಕ್ಕೆ ಅರ್ಜಿ ಸಲ್ಲಿಕೆಯಲ್ಲೂ ಸುಧಾರಣೆ ತರಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ಸರ್ಕಾರ ಹೊಸದಾಗಿ ಕೆಲ ದುರ್ಬಲ ವರ್ಗದವರಿಗೆ ರೂಪಿಸುತ್ತಿರುವ ದೇವರಾಜ ಅರಸು ವಸತಿ ಯೋಜನೆಯಲ್ಲಿ ಅರ್ಜಿಗಳನ್ನು ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯಿತಿಯಲ್ಲೂ ಅಥವಾ ಶಾಸಕರ ನೇತೃತ್ವದ ಜಾಗೃತ ಸಮಿತಿಗಳ ಮುಂದೆಯೂ ಸಲ್ಲಿಸುವ ಅಗತ್ಯವಿಲ್ಲ. ನೇರವಾಗಿ ಜಿಲ್ಲಾಧಿಕಾರಿಗಳಿಗೆ ಸಲ್ಲಿಸಿದರೆ ಸಾಕು. ಜಿಲ್ಲಾಧಿಕಾರಿಗಳೇ ಅರ್ಜಿದಾರರು ಯೋಜನೆಯ ಫಲಾನುಭವಿಗಳಾಗಲು ಅರ್ಹರೇ ಎಂಬುದನ್ನು ಪರಿಶೀಲನೆ ಮಾಡಿ ಮನೆಗಳನ್ನು ಮಂಜೂರು ಮಾಡಲಿದ್ದಾರೆ. ಇದನ್ನು ಮುಂದಿನ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ

ಸಹಕಾರಿ ವಸತಿ ಆಂದೋಳನ

ಭಾರತದ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಸಹಕಾರಿ ವಸತಿ ಮಹಾಮಂಡಳದ ನೇತೃತ್ವದಲ್ಲಿ ದೇಶಾದ್ಯಂತ ವಸತಿ ಆಂದೋಳನ ನಡೆದು ಬರುತ್ತಿದೆ. 1969ರಲ್ಲಿ ಅಸ್ತಿತ್ವಕ್ಕೆ ಬಂದ ಈ ಮಹಾಮಂಡಳ, ಕೇಂದ್ರ ಹಾಗೂ ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರಗಳ ನೆರವಿನೊಂದಿಗೆ 20 ಪ್ರಮುಖ ಸಹಕಾರಿ ವಸತಿ ಗೃಹ ಮಂಡಳಗಳನ್ನು ಪ್ರವರ್ತಿಸುತ್ತಿದೆ. 1969-70ರಲ್ಲಿ ದೇಶದಲ್ಲಿ 16308 ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಗೃಹ ಸಹಕಾರಿ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಿದ್ದು, ಸದಸ್ಯರ ಸಂಖ್ಯೆ 11.1 ಲಕ್ಷ ಇತ್ತು. ಈಗ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಗೃಹ ಸಹಕಾರಿ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ ಒಂದು ಲಕ್ಷಕ್ಕೆ ಹಾಗೂ ಸದಸ್ಯರ ಸಂಖ್ಯೆ 70 ಲಕ್ಷಕ್ಕೆ ಏರಿತು. ಇತ್ತೀಚಿನ ಸಮೀಕ್ಷೆ ಪ್ರಕಾರ ಪ್ರತಿ 100 ಮನೆಗಳ ಪೈಕಿ 11 ಮನೆಗಳು ಗೃಹ ನಿರ್ಮಾಣ ಸಹಕಾರಿ ಸಂಘಗಳ ನೆರವಿನಿಂದ ನಿರ್ಮಿತವಾಗಿವೆ.

ನಿಮಗಿದು ತಿಳಿದಿದೆಯೇ?

- * ಗೃಹ ಸಹಕಾರಿ ಸಂಘಗಳು ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಸಂಘಗಳಲ್ಲ. ಲಾಭದ ಉದ್ದೇಶ ಹೊಂದಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಆರ್ಥಿಕ ಶೋಷಣೆ ನಿವಾರಿಸುವುದು ಸಂಘಗಳ ಉದ್ದೇಶ. ಈ ಸಂಘಗಳು ಸದಸ್ಯರ ನಿಯಂತ್ರಣದಲ್ಲಿರುತ್ತವೆ.
- * ಸರ್ಕಾರಿ ಗೃಹ ನಿರ್ಮಾಣ ತತ್ವಗಳಿಗೆ ವಿಭಿನ್ನವಾಗಿ ಸಹಕಾರಿ ಗೃಹನಿರ್ಮಾಣ ಸಂಘಗಳು ಮನೆ ವಿನ್ಯಾಸ, ನಿರ್ಮಾಣ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ಸದಸ್ಯರಿಗೆ ಆಯ್ಕೆ ಸ್ವತಂತ್ರದ ಅವಕಾಶ ಕಲ್ಪಿಸುತ್ತವೆ. ಇವುಗಳ ನಿರ್ವಹಣೆಯನ್ನು ಸದಸ್ಯರೇ ನಿರ್ವಹಿಸುವುದರಿಂದ ವೆಚ್ಚ ಮಿತವಾಗಿರುತ್ತದೆ.

* ಸಹಕಾರಿ ಮನೆಗಳ ಗುಣಮಟ್ಟ ಮತ್ತು ಪ್ರಮಾಣ ಬದ್ಧತೆ ಗ್ರಾಹಕರಿಗೆ / ಸದ್ಯರಿಗೆ ತೃಪ್ತಿದಾಯಕವಾಗಿರುತ್ತವೆ.

* ವಸತಿ ಸಹಕಾರ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ಬಳಕೆದಾರರಲ್ಲಿ ಜವಾಬ್ದಾರಿ, ಸಹಬಾಳ್ವೆ ಭಾವನೆ ಮೂಡಿಸುತ್ತದೆ.

* ಸಹಕಾರ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ಸದಸ್ಯರಿಗೆ ಸಾಲ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮಾಡುತ್ತವೆ ಹಾಗೂ ಸಾಲ ಮರುಪಾವತಿ ಎಲ್ಲರ ಸಾಮೂಹಿಕ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯಾಗಿರುತ್ತದೆ.

* ಸಹಕಾರಿ ಸಂಘಗಳು ಒಂದು ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಸಮುದಾಯ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಿದ್ದು ಆರೋಗ್ಯ ಸೇವೆ, ಪರಿಸರ ಪಾಲನೆ ಮೊದಲಾದ ವಿಶೇಷ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ರೂಪಿಸಿಕೊಳ್ಳಬಹುದಾಗಿದೆ.

(43ನೇ ಪುಟದಿಂದ)

ಮನ್ ಕೀ ಬಾತ್

ಇಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ, ಬಡವ ತನ್ನ ಜೀವನಲ್ಲಿದ್ದ ರುಪೇ ಕಾರ್ಡ್ ನೋಡಿದಾಗಲೆಲ್ಲ ಶ್ರೀಮಂತರ ಸರಿಸಮಾನ ತನ್ನನ್ನು ಕಾಣುತ್ತಾನೆ. ಅವರ ಜೀವನಲ್ಲಿ ಕ್ರೆಡಿಟ್ ಕಾರ್ಡ್ ಇದ್ದರೆ ನನ್ನ ಜೇಬಲ್ಲೂ ರುಪೇ ಕಾರ್ಡ್ ಇದೆ ಎಂಬ ಸ್ವಾಭಿಮಾನದ ಭಾವ ಅವನಲ್ಲಿ ಮೂಡುತ್ತದೆ. ಪ್ರಧಾನಮಂತ್ರಿ ಜನ್‌ಧನ್ ಯೋಜನೆಯಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ಬಡ ಜನರ ಮೂಲಕ ಸುಮಾರು 65 ಸಾವಿರ ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿಯಷ್ಟು ಮೊತ್ತ ಬ್ಯಾಂಕಿಗೆ ಜಮಾ ಆಗಿದೆ. ಒಂದು ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಇದು ಬಡವನ ಉಳಿತಾಯವಾಗಿದೆ ಮತ್ತು ಮುಂಬರುವ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಅವನ ಶಕ್ತಿಯಾಗಿದೆ. ಅಲ್ಲದೆ ಪ್ರಧಾನಮಂತ್ರಿ ಜನ್‌ಧನ್ ಯೋಜನೆಯಲ್ಲಿ ಯಾರು ಖಾತೆ ತೆರೆದಿದ್ದಾರೋ ಅವರಿಗೆ ವಿಮಾ ಸೌಲಭ್ಯವೂ ದೊರೆತಿದೆ. ಪ್ರಧಾನಮಂತ್ರಿ ಜೀವನ ಜ್ಯೋತಿ ವಿಮಾ ಯೋಜನೆ, ಪ್ರಧಾನಮಂತ್ರಿ ಸುರಕ್ಷಾ ವಿಮಾ ಯೋಜನೆಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದು ರೂಪಾಯಿ, 30 ರೂಪಾಯಿ ಬಹಳ ಅಲ್ಪ ಮೊತ್ತದ ಪ್ರಿಮಿಯಂ ಆದರೂ ಅದು ಬಡವನ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಹೊಸ ವಿಶ್ವಾಸವನ್ನು ಮೂಡಿಸುತ್ತದೆ. ಎಷ್ಟೋ ಕುಟುಂಬಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದು ರೂಪಾಯಿಯ

ವಿಮೆಯಿಂದಾಗಿ ಬಡವನಿಗೆ ಸಂಕಟ ಎದುರಾದಾಗ, ಕುಟುಂಬದಲ್ಲಿ ಯಜಮಾನ ತೀರಿಹೋದಾಗ ಕೆಲ ದಿನಗಳಲ್ಲೇ 2 ಲಕ್ಷ ರೂಪಾಯಿಗಳು ದೊರೆತಿವೆ. 'ಪ್ರಧಾನಮಂತ್ರಿ ಮುದ್ರಾ ಯೋಜನೆ', ಸ್ಟಾರ್ಟ್ ಅಪ್ ಯೋಜನೆ', ಸ್ಟಾರ್ಟ್ ಅಪ್ ಯೋಜನೆ' - ಪರಿಶಿಷ್ಟರಾಗಿರಲಿ, ಮೂಲವಾಸಿಗಳಾಗಲಿ, ಮಹಿಳೆಯರಾಗಲಿ, ಓದು ಮುಗಿಸಿದ ಯುವಕರಾಗಲಿ, ತಮ್ಮ ಕಾಲ ಮೇಲೆ ತಾವು ನಿಂತು ಏನನ್ನಾದರೂ ಮಾಡಬಯಸುವ ಯುವಕರಾಗಲಿ, ಹೀಗೆ ಕೋಟಿ ಕೋಟಿ ಯುವಕರಿಗೆ ಪ್ರಧಾನಮಂತ್ರಿ ಮುದ್ರಾ ಯೋಜನೆಯಡಿ ಯಾವುದೇ ಗ್ಯಾರಂಟಿಯಿಲ್ಲದೆ ಬ್ಯಾಂಕ್‌ಗಳಿಂದ ಹಣ ದೊರೆಯಿತು ಮತ್ತು ಅವರು ಸ್ವಾವಲಂಬಿಗಳಾದರು ಅಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ, ಇವರು ಒಂದಿಬ್ಬರಿಗೆ ಉದ್ಯೋಗ ನೀಡುವ ಸಫಲ ಪ್ರಯತ್ನವನ್ನೂ ಮಾಡಿದರು. ಕಳೆದ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಬ್ಯಾಂಕಿನವರು ನನ್ನ ಭೇಟಿ ಮಾಡಿದರು, ಜನ್‌ಧನ್ ಯೋಜನೆಯಿಂದಾಗಿ, ವಿಮೆಯಿಂದಾಗಿ ರುಪೇ ಕಾರ್ಡ್‌ನಿಂದಾಗಿ, ಪ್ರಧಾನಮಂತ್ರಿ ಮುದ್ರಾ ಯೋಜನೆಯಿಂದಾಗಿ ಸಾಮಾನ್ಯ ಜನರಿಗೆ ಹೇಗೆ ಸಹಾಯವಾಗಿದೆ ಎಂಬುದರ ಕುರಿತು ಅವರು ಸಮೀಕ್ಷೆ ಮಾಡಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಅದರಲ್ಲಿ ಬಹಳ ಪ್ರೇರಣಾತ್ಮಕ

ವಿಷಯಗಳು ತಿಳಿದುಬಂದಿವೆ. ಇಂದು ಅಷ್ಟೊಂದು ಸಮಯವಿಲ್ಲ ಆದರೆ ನಾನು ಖಂಡಿತ ಬ್ಯಾಂಕ್‌ನವರೊಂದಿಗೆ ಇಂಥ ವಿಚಾರಗಳನ್ನು MyGov.in ನಲ್ಲಿ ಅಪ್‌ಲೋಡ್ ಮಾಡಿ, ಜನರು ಅದನ್ನು ಓದಲಿ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಒಂದು ಯೋಜನೆ ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಎಂಥ ಬದಲಾವಣೆ ತರುತ್ತದೆ, ಹೇಗೆ ಹೊಸ ಹುರುಪು ತುಂಬುತ್ತದೆ, ವ್ಯಕ್ತಿಗಳ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಹೇಗೆ ಸುಧಾರಣೆಯಾಗುತ್ತದೆ, ಜನರಿಗೆ ಇದರಿಂದ ಪ್ರೇರಣೆ ದೊರೆಯುತ್ತದೆ ಎಂಬ ಬಗ್ಗೆ ಸಾವಿರಾರು ಉದಾಹರಣೆಗಳು ನನ್ನ ಮುಂದೆ ಬಂದಿವೆ. ಅವನ್ನು ನಿಮಗೆ ತಲುಪಿಸುವ ಸಂಪೂರ್ಣ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ ಮತ್ತು ಇಂಥ ಪ್ರೇರಕ ಘಟನೆಗಳ ಲಾಭವನ್ನು ಮಾಧ್ಯಮದವರೂ ಪಡೆಯಬಹುದು. ಅವರೂ ಇಂಥವರ ಸಂದರ್ಶನ ಮಾಡಿ ಹೊಸ ಪೀಳಿಗೆಗೆ ಹೊಸ ಪ್ರೇರಣೆ ನೀಡಬಹುದಾಗಿದೆ.

ನನ್ನ ಪ್ರಿಯ ದೇಶಬಂಧುಗಳೇ, ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ ನಿಮ್ಮೆಲ್ಲರಿಗೂ ಮಿಚ್ಚಾಮಿ ದುಕ್ಕಡಮ್, ಅನಂತ ಅನಂತ ಧನ್ಯವಾದಗಳು.

ಭಯೋತ್ಪಾದಕ ಸಂಘಟನೆಗಳಿಗೆ ಹಣಕಾಸು ನೆರವನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸುವುದು ಮತ್ತು ಭಯೋತ್ಪಾದನೆಯನ್ನು ನಿಗ್ರಹಿಸುವುದು, ವಿಚಕ್ಷಣ ದಳ ಸೇರಿದಂತೆ ಭದ್ರತಾ ಸಹಕಾರ ಬಲವರ್ಧನೆಗೆ ಭಾರತ ಹಾಗೂ ಐರೋಪ್ಯ ಒಕ್ಕೂಟ ಪರಸ್ಪರಬಂಧನವು. ನವದೆಹಲಿಯಲ್ಲಿ ನಡೆದ 10ನೇ ಭಾರತ-ಐರೋಪ್ಯ ಒಕ್ಕೂಟದ ಭಯೋತ್ಪಾದನೆ ನಿಗ್ರಹಕುರಿತ ಸಮಾಲೋಚನೆ ವೇಳೆ ಈ ನಿರ್ಧಾರಕ್ಕೆ ಬರಲಾಗಿದೆ. ಉಗ್ರ ಕೃತ್ಯಗಳನ್ನು ನಿಗ್ರಹಿಸಲು ಹಾಗೂ ಅವುಗಳಿಂದ ಎದುರಾಗುತ್ತಿರುವ ಸವಾಲುಗಳನ್ನು ಹತ್ತಿಕ್ಕಲು ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಕೈಗೊಳ್ಳಲು ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಚರ್ಚಿಸಲಾಯಿತು. ಈ ಕುರಿತು ಹೇಳಿಕೆಯನ್ನು ಬಿಡುಗಡೆ ಮಾಡಿರುವ ವಿದೇಶಾಂಗ ವ್ಯವಹಾರಗಳ ಸಚಿವಾಲಯ ಎರಡೂ ಕಡೆಗಳಿಂದಲೂ ಎಲ್ಲ ಬಗೆಯ ಭಯೋತ್ಪಾದನಾ ಕೃತ್ಯಗಳನ್ನು ಖಂಡಿಸಲಾಗಿದೆ. ಭಯೋತ್ಪಾದನೆ ನಿಗ್ರಹಕುರಿತಂತೆ ದೀರ್ಘಾವಧಿಯ ಸುಸ್ಥಿರ ಮತ್ತು ಸಮಗ್ರ ಕಾರ್ಯತಂತ್ರಗಳ ಬಲವರ್ಧನೆಯ ಅಗತ್ಯತೆಯನ್ನು

ವಾರ್ತಾ ವಿಶ್ಲೇಷ

ಪ್ರತಿಪಾದಿಸಲಾಯಿತು ಎಂದು ತಿಳಿಸಿದೆ. ಎರಡೂ ಕಡೆಯಿಂದಲೂ ಆಫ್ಘಾನಿಸ್ತಾನ ಮತ್ತು ಪಾಕಿಸ್ತಾನ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಗಡಿಯಾಚೆಯಿಂದ ನಡೆಯುತ್ತಿರುವ ಭಯೋತ್ಪಾದನೆ ಕೃತ್ಯಗಳು ಮತ್ತು ಹಾಲಿ ಉಗ್ರರಿಂದ ಎದುರಾಗಲಿರುವ ಅಪಾಯಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಮಾಹಿತಿ ವಿನಿಮಯ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲಾಯಿತು. ಭಾರತೀಯ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ಹಾಗೂ ಐರೋಪ್ಯಒಕ್ಕೂಟ ಸಾಂಸ್ಥಿಕ ಸಂಬಂಧಗಳ ಬಲವರ್ಧನೆಗೂ ಎರಡೂ ಕಡೆಯಿಂದ ಸಮ್ಮತಿ ವ್ಯಕ್ತವಾಗಿದೆ ಎಂದು ಸಚಿವಾಲಯ ತಿಳಿಸಿದೆ.

* * *

ತೆರಿಗೆ ವಂಚನೆ ಮತ್ತು ತೆರಿಗೆಗಳ್ಳರ ವಿರುದ್ಧ ಹೋರಾಡಲು ಪರಸ್ಪರ ಸಹಕಾರ ಸಂಬಂಧಗಳನ್ನು ಇನ್ನಷ್ಟು ವಿಸ್ತರಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಭಾರತ ಮತ್ತು ಸ್ವಿಟ್ಜರ್‌ಲ್ಯಾಂಡ್ ಪರಸ್ಪರ ಒಪ್ಪಿಗೆ ನೀಡಿದೆ. ತೆರಿಗೆ ಪಾರದರ್ಶಕತೆಯಲ್ಲಿ

ಅಂತಾರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಮಾನದಂಡಗಳನ್ನು ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾಗಿ ಜಾರಿಗೊಳಿಸಲು ಪ್ರಾಮುಖ್ಯತೆಯನ್ನು ನೀಡಲು ಎರಡೂ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳು ನಿರ್ಧರಿಸಿವೆ.

ನವದೆಹಲಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಧಾನ ಮಂತ್ರಿ ಶ್ರೀ ನರೇಂದ್ರ ಮೋದಿ ಮತ್ತು ಸ್ವಿಸ್ ಅಧ್ಯಕ್ಷ ಶ್ರೀಮತಿ ಡೋರಿಸ್ ಲೂಥರ್ಡ್ ಅವರು ಬಿಡುಗಡೆ ಮಾಡಿದ ಜಂಟಿ ಹೇಳಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಈ ವಿಷಯ ತಿಳಿಸಲಾಗಿದೆ. ಉಭಯ ನಾಯಕರು 2016 ನವೆಂಬರ್‌ನಲ್ಲಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿದ್ದ ಮಾಹಿತಿ ವಿನಿಮಯ ಒಪ್ಪಂದ ಮಸೂದೆ ಕುರಿತು ಮಾಹಿತಿ ಪಡೆದುಕೊಂಡರು. ಅಧ್ಯಕ್ಷ ಲೂಥರ್ಡ್ ಅವರು ಪ್ರಧಾನಮಂತ್ರಿ ಶ್ರೀ ನರೇಂದ್ರ ಮೋದಿ ಅವರಿಗೆ ಸ್ವಿಟ್ಜರ್ ಲ್ಯಾಂಡ್‌ನಲ್ಲಿ ಪ್ರಸ್ತುತ ನಡೆಯುತ್ತಿರುವ ಸಂಸದೀಯ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಮಾಹಿತಿ ನೀಡಿದರು. ಪ್ರಧಾನ ಮಂತ್ರಿ ಅವರು ಮಾಹಿತಿ ವಿನಿಮಯ ಒಪ್ಪಂದ ತ್ವರಿತ ಜಾರಿಗೆ ಸ್ವಿಸ್ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆಗೊಂಡಿರುವ ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಸ್ವಾಗತಿಸಿದರು. □

Yojana – Kannada/Yojana English/Kurukshetra/Ajkal Subscription Coupon for new membership

I want to subscribe to

Yojana Kannada/Yojana English/Kurukshetra/Ajkal (tick the appropriate)

for : 1 yr- Rs 230/- ; 2 yrs- Rs 430/-; 3 yrs -Rs 610/- (tick the appropriate)

*DD/MO Number: _____ Amount _____ Dated: _____

Name of subscriber/Institution: _____

Address for dispatch: (complete address in block letters) _____

_____ Land mark _____

City _____ District _____ Pincode _____

Email: _____ Phone: _____

Date: _____ Signature: _____

*DD drawn in favour of Publications Division, Ministry of I & B, GOI, payable at Chennai, along with this duly filled coupon may be sent to Assistant Director, Yojana Kannada, Publications division, 1st floor, 'F' Wing, Kendriya Sadana, Koramangala, Bengaluru-560034. MO also should be sent to the above address. Ph 080-25537244; Email. kannada-yojana@gov.in

To Subscribe Online
Log on to
<http://publicationsdivision.nic.in/>,
in collaboration with bharatkosh.gov.in